

ლევან აზმაიფარაშვილი

ხუნძურ-ქართული ლექსიკონი

(ლინგვისტური კომენტარებით, ინდექსითა
და გრამატიკული ნარკვევით)

2017

სიტყვა-სტატიათა ლინგვისტური კომენტარები

1. ლექსიკონში მეთაურ სიტყვად წარმოდგენილ თითოეულ ხუნძურ ზმნაში, ზმნისართსა და ზედსართავ სახელში კლასისა და რიცხვის ცვალებადი ელემენტები გამოყოფილია დახრილი ხაზით (/) სიტყვის დასაწყისში, შუაში, ბოლოში და, ზოგიერთი ზედსართავი სახელის შემთხვევაში, – სიტყვის დასაწყისსა და ბოლოშიც. მაგალითად:

- /á მოტანა, მოყვანა.
/á წაღება, წაყვანა.
/á გამოჩენა.
/ é გაქცევა.
/á მოტანა, მოყვანა (*მრავლისა*).
/á წაღება, წაყვანა (*მრავლისა*).
/á გამოჩენა (*მრავლისა*).
/ é გაქცევა (*მრავლისა*).
/ / კეთება, ქმნა.
/ / კეთება, ქმნა (*მრავლისა*).
á / ზმნისართ.აქ.
Iá / ზმნისართ. მშვიდად.
/ / სუფთა.
/ / სუფთები.

2. მეთაურ სიტყვებად გამოტანილ ხუნძურ ზმნებში დახრილი ხაზით (/) გამოყოფილია, აგრეთვე, ინფინიტივის (საწყისის) თემატურნიშნიანი დაბოლოებები (,). ამის მეშვეობით ნაჩვენებია ზმნის ფუძეც:

- á / მოტანა, მოყვანა.
á / წაღება, წაყვანა.

3. მეთაურ სიტყვებად გამოტანილ ისეთ მეტყველების ნაწილებს, როგორიცაა ჩვენებითი ნაცვალსახელები, ზმნისართები, ჯერობითი რიცხვითი სახელები, შორისდებულები, ლექსიკონში სპეციალურად მითითებული აქვს გრამატიკული კვალიფიკირები (დახრილი ასოებით). მაგალითად:

- ჩვენებ. ნაცვ. ეს.
á ზმნისართ. დღეს.
é ზმნისართ. ირგვლივ.

á რიცხვ. ათასჯერ.

შორისდ. აბა, ჰე!

არსებითი სახელები, ზედსართავები, პირის ნაცვალსახელები, ზმნები ლექსიკონში ამგვარი მითითებების გარეშეა წარმოდგენილი.

4. არსებითი სახელი მოცემულია მხოლობითი რიცხვის სახელობითი ბრუნვით. მეთაურ სიტყვად გამოტანილ არსებით სახელს ფრჩხილებში მითითებული აქვს ერგატივის, ნათესაობითის, მრავლობითი რიცხვის ფორმანტები. საჭიროების შემთხვევაში ფრჩხილებშივეა მითითებული ვარიანტული ფორმებიც, რომლებიც ორი პარალელური დახრილი ხაზითაა (//) გამოყოფილი. მაგალითად:

(- , - , -) ლურსმანი.

é (- , - , -) ჭრილობა.

(- , - // -á , - ý) რქა.

(- // , - // , - á) ბავშვი.

5. ლექსიკონში მეთაურ სიტყვად გამოტანილი თითოეული ზმნა წარმოდგენილია ინფინიტივის (საწყისის) ფორმით. ინფინიტივის დაბოლოებები, თავის თემატურ ნიშნებთან ერთად (,), გამოყოფილია დახრილი ხაზით (/). ამის მეშვეობით თვალსაჩინოვდება ზმნის ფუძე, რომლისგანაც სხვადასხვა ფორმანტების დართვით, ჩვეულებრივ, იწარმოება ამა თუ იმ დროისა თუ კილოს ფორმები. ინფინიტივის (საწყისის) ფორმიან ყოველ მეთაურ ზმნასთან ფრჩხილებში მითითებულია აწმყო ზოგადის, მარტივი მყოფადის, ნამყო დროის, აგრეთვე, ბრძანებითი კილოს ფორმანტები. მაგალითად:

á / (- , - , - , -) თქმა.

/á / (- , - , - , -) მოსვლა.

/ / (- , - , - , -) გაზომვა.

á/ (- , - , - , -) ჭამა.

ხუნძური ანბანი

წადი! (პრძანებითი ფორმა ზმნისა

).
/ (- , - , -) ჩვენებდ. ნაცვ. ეს

(ყოველი ნივთი, საგანი ან არსება
ადამიანის გარდა).

á სამუდამო, სამარადისო.

á ( ) ზმნისართ. სამუდამოდ.

á (- , -) უსასრულობა.

á -á სამუდამო.

á -á ( ) ზმნისართ.

სამუდამოდ.

ý (- , - , -) აბაჟური.

/ ამდენი.

/ ამდენი.

á - (- , -) ესა თუ ის.

á (- , - , -) აბზაცი.

(- , - , -) ანდაზა, თქმულება.

á / (- , - , - , -) თქმევინება
(ათქმევინებს).

/ (- , - , - , -) თქმა.

é (- , - , -) აბიტურიენტი.

ý (- , - , -) იგავ-არაკი,

ანგდოტი.

á / (- , - , -) მაჭანქალი
(ჯაცი).

á I (- ლ, - ,)

მაჭანქალი (ჯალი).

/ ნათქვამი.

/ (- , -) საქმო.

/ (- , -) დანიშნული ქალი,

საცოლე.

ზმნისართ. თანახმად, მიხედვით.

/ (- , - , -) ჩვენებდ. ნაცვ. ეს (ჯაცი).

/ მხიარული, სიცოცხლით
სავსე.

á ( ) ზმნისართ. მხიარულად.

(- , -) ლხინი,

მხიარულება.

á / (- , - , - , -)

გამხიარულება.

á ¹ (- , - , -) სოფლის უბანი.

á ² (- , -) დასაწყისი.

á - (- , -) თავი და ბოლო.

á - (- , -) სოფლის

მიდამოები.

ხუნძური, I ხუნძური ენა,

ძღვრ. I .

á (- , - , -) დაბრკოლება,

შეფერხება, ხელის შემშლელი

პირობები.

/ (- , -) ხუნძი (ჯაცი).

/ (- , -) ხუნძი (ჯალი).

/ (- , -) ხუნძები.

(- , - , -) დვთისმოციქული,

წინასწარმეტყველი.

, o.b. .

ავარიის ყოისუ (ძღინარის
სახელმწოდება).

á (- , -) ხუნძეთი,

ხუნძების ქვეყანა.

á (- , - , -) ავარია.

á/ (- , - , -) ესეც.

á/ (- , - , -) ესეც

დო.

á (- , -) აგვისტო.

á აგვისტოში.

á (, -) ავიაცია.

(- , - , -) დაბლობი	ახლობლები, მოდგმა.
ადგილი, ვაძე ადგილი, ველი.	ý- (- , -) ნათესაობა.
á (- , - , -)	ý- / (- , -) ოჯახობა.
ავტომობილია.	á / (- , - , -) გონების
ó (- , - , -) ავტობუსი.	დაგარგვა.
ó (- , - , -)	á გორისღ. დმერთმა
ავტოსადგური.	დაიფაროს!
á (- , - , -) ავტომატი.	ý (- , - , -) ბუზანკალი.
(- , - , -)	(- , - , -) კუნძი.
ავტომობილი.	á (- , -) დეიდა, მამიდა, ბიცოლა.
ó (- , -) ავტომობია.	á - ბიძა და ბიცოლა.
ó ავტომომიური.	ზრდილობა თავაზიანობა.
ó (- //-, - //-, -) ავტორი.	á (- , -) უზრდელი, თავხედი.
ó ავტორისეული, საავტორო.	1) ზნეობრივი,
á (- , - , -)	2) სალიტერატურო,
ავტორუფერატი.	ლიტერატურული.
ó (- , -) ავტორობა.	ლიტერატურა.
á / (- , - , -) სააგანტო.	á - (- , -) პატივისცემა.
á აგრარული.	á - ზმინსართ.
ó (- //-, - //-, -)	პატივისცემით.
აგრონომი.	- I (- , -) პატივისცემა.
ó აგრონომია.	á (- //-, - //-, -)
(- , -) საზრუნავი,	ადგომატი.
სადარდებელი.	ზმინსართასე; ob.
á (- , -) არხინი,	- ზმინსართასე და ამგვარად.
უდარდელი.	á (- , - , -)
á (- , -)	ადმინისტრაცია.
უდარდელობა.	á (- , - , -) ადმირალი.
ý (- , - , -) სიმებიანი	(- , - , -) მისამართი.
ინსტრუმენტი, ჩონგური.	აზაინი.
, ob.	á- რიცხვ. ათას-ათასი.
, ob.	á- ზმინსართ. ათასობით.
(- , - , ,)	a á ზმინსართ. დვოის განგებით.
ოჯახობა, ნათესაობა, ნათესავ-	á (- , - //-) აბრეჭუმი.

á	(- , -) აბრეშუმის ძაფი.	აგადებიკოსი.
á	რიცხვ. ათასივე.	é აკადემიური.
á	რიცხვ. მეათასე.	é (- , -) აკადემია.
	რიცხვ. ათასი.	á (- , - , -) აკვარიუმი.
á	რიცხვ. ათასამდე.	(- , - , -) აკორდეონი.
á	(- , - ,	/ (- , -) ჩვენებ. ნაცვალსახ. ქსენი.
á	) ათასისთავი.	á შორისღ. ვაი-ვაი! (ტკივილის დროს).
á	/ ათასფერი, მრავალფერი.	(- , -) წითურა.
á	(- , - ,) საავადმყოფო.	á (- , - , -) ხელფასი, ჯამბარი.
á	რიცხვ. ათასჯერ.	á (- , - , -) ხელსაწყო, ინსტრუმენტი, შრომის იარაღი.
	(- , - , -) ეზო.	(- , -) ავსული, ჭინჯა.
	/ ზმინისართ. ეზოში.	é (- , -) ალგებრა.
á -	(- , -) კარმიდამო.	á/ (- , -) ესენიც.
á	(- , -) ანბანი.	á/ (- , -) სწორედ ესენი.
	(- , - // - ,)	(- , - -) სამოთხე.
	გველებაპი.	(- , -) ღმერთი, ალაპი.
	აზერბაიჯანელი.	I შორისღ. ღმერთმანი!
á /	(- , -) აზერბაიჯანელი (ქაცი).	á (- , -) უღმერთო.
	á / (- , -)	(- , - , -) ალმასი.
	აზერბაიჯანელი (ქალი).	(- , - , -) ალფაბეტი.
	á / (- , -)	á / (- , - , -) აცილება, მიზანს აცდენა.
	აზერბაიჯანელები.	á ზმინისართ. ზუსტად, სწორედ.
á /	(- , - , -) გახდომა.	á შორისღ. ღიდებაუფალს!
á	(- , - , -) აზნაური (ქართველი).	á (- , - // -) ალუბა.
/	(- , - , -) ჩვენებ. ნაცვალ. ქს (ქალი).	ó (- , - , -) ალბომი.
	(- , - , -) ულაყი.	(- , -) შეწყალება.
ý	/ გაიძვერა, ვერაგი.	á შორისღ. ღმერთო ჩემო!
ý	(- , -) ვერაგობა.	(- , - , -) ამანათი,
á	(- , -) აირანი, მჟავე რძე.	განჯარგულება, დავალება.
ý	(- , - , -) გადმოცემა.	
é	(- // - , - // - ,)	

		შორისღამინ! (დაგ, ასე იყოს!).	რიცხვ. შვიდასი.
	(- , - , - // -)	ამირა.	á (- , -) შვიდი სართული.
	კავშირის.		á / (- , -) წინაპრები.
	(- , - , -) ბრძანება,		á რიცხვ. შვიდჯერ.
	განკარგულება.		á / რიცხვ. (- , - , -)
á	/ (- , - , -) მბრძანებელი	(კავშირის).	ექსივე.
á	(- , -) მბრძანებელი	(კავშირის).	/ რიცხვ. მეგებევ.
	წავიდა (ნამეო დროის ფორმა		რიცხვ. ექსივი.
	ზმნისა).		á (- , - , -) ანოტაცია.
á	(- , - , -) ანალიზი.		უნსოქოლოელების,
á	(- , -) ანატომია.		უნსოქოლოური (უნსოქოლო - ერთ-ერთი ხენძური სოფელი), იხ.
	(- , - // -) ბურახი.		
ó	(- , - , -) ანგლოტი.		á / (- , - , -) რიცხვ.
	/(- , - , -) ზმნისართ. აქ.		ათოვე.
	( ) ზმნისართ. აქეთა მხარეს.		I / რიცხვ. მეათე.
	(- , - , -) ოცნება, ნატვრა.		I რიცხვ. ათო.
	სანატრელი, საოცნებო.		á რიცხვ. ათამდე.
	ზმნისართ. ოცნებით.		I I რიცხვ. თორმეტი.
и	(- , -) მეოცნებევ,		I რიცხვ. ცამეტი.
	ფანტაზიორი.		I რიცხვ. თვრამეტი.
	- (- , -) ოცნებები.		I რიცხვ. თხუთმეტი.
	/ (- , - , -) მეოცნებევ.		á (- , - , á)
é	(- , - , -) ანგეტი.		ათისთავი.
	(- // - , - // - , -) კვირა		I I I რიცხვ. ათჯერ.
	(დღეთა შვიდეული).		(- , -) ეფენდი.
á	/ (- , - , - , -) რიცხვ.		(- // - , - // - , -)
	შვიდივე.		მოსული, გადამთიელი.
	უმძიმესი.		(- , - , -) ფორთოხალი.
	რიცხვ. შვიდი.		á (- , - , -) აპარატი.
	/ (- , - , - , -) შვიდივე.		é / (- , -) აპრილი.
	/ რიცხვ. მეშვიდე.		é / (- , - , -) აფთიაქი.
á	(- , - , -) ძროხის ფაშვი.		

/ (- , -) წასული.	/ (- , -) ტყვეობა.
á (- , - , -) ნოხი.	(- , - , -) ჯარი, არმია.
á (- , -) ოთხშაბათი.	á / (- , - , -) ჯარისკაცი.
á ზმინისართ. ოთხშაბათს.	á - (- , -) კეთილშობილობა,
(- , - , -) გარმონი,	გვარიშვილობა.
აკორდეონი.	I / (- / , - , -) ახლოს.
á (- , - , -) მეგარმონე	á (- , -) სარგებელი.
(ჯალი).	/ ძირითადი.
á (- , -) მეგარმონე	(- , - , -) საფუძველი.
(ჯალი).	á (- , - , -) ასპირანტი.
é (- , -) არითმეტიკა.	á (- , -) ასპირანტურა.
á (- , - , -) არმია.	შორისდ. ღმერთო,
/ სომეხი (ჯაცი).	შეგვიწყალე!
/ სომეხი (ქალი).	á (- , - , -) მიმდევარი,
(- , - , -) არტისტი.	თანამოაზრე.
(- , - , -) არქივი.	a (- , - , -) ბალი.
é (- //-, - // -, -)	/ (- , - , -) ზმინისართ. ქვემო,
არქიტექტორი.	ქვევით.
ý (- , -) არქიტექტურა.	á (- , -) მთხლევი.
(- , -) ავტორიტეტი, ღირსება.	(- , -) ბოლო, ქვედა მხარე,
- I სალამი, გამარჯობა.	კიდე.
á (- , - , -) გავლენა,	á (- , -) გარგარი.
ხემოქმედება.	ზმინისართ. ბაღში.
² (- , - , -) ნაკვალევი.	(- , -) 1) ბოლო, დასასრული,
³ (- , - , -) ოხზულება,	2) ბოლოს, საბოლოოდ.
ნაწარმოები.	/ ბოლო, უკნასენელი.
á ბალიან პატარა.	/ (- , - , -) ბოლოს.
á ზმინისართ. ოდნავ.	(- , -) საიჭიო.
á (- , -) უღირსებო ადამიანი.	ზმინისართ. საბოლოოდ,
კეთილშობილი.	ბოლოსდაბოლოს.
(- , -) კეთილშობილება,	/ საბოლოო.
ავტორიტეტი, ღირსება.	(- , -) ქვეენის
(- //-, - // -, -) ტყვე.	აღსასრული.
/ (- , - , -) დატყვევება.	/ (- , - , - , -) ჩამოთლა.

უგანასკნელი, ბოლო.	/ ლია.
(- //-, -, -//-, , ,)	/ (-, -, -, -, -, -)
მებაღე.	გამოაშპარავება.
(- , -) მებაღეობა.	ý (- , -) მრისხანება.
á დაკოდილი.	á (- , - , -) სახადილო.
á / (- , - , - , -) ფურთხი.	á ძმენა.
á - (- , -) მინდორ-ველი.	á ზმინხართაშპარად.
á/ (- , - , - , -) მოდუნება.	(- , - , -) საინი.
(- , - , -) კოჭლი.	á (- //-, -, -//-, , -) ხოხობი.
ახსეუ (ხოვლის ხახლოწოდება).	ó (- , - , -) აეროპორტი.
(- , - , -) აიათი (ყურანის ლექსი).	
I (- -, -, - -) ძახილი, უვირილი, მოწვევა, დაპატივება.	(- , -) ალექსი. დედიკო.
I ზმინხართახლახან.	á / (- , - , - , -) ბლუბუნი.
á - (- , -) მდგომარეობა, ვითარება.	á (- , -) ბუახილი.
I / I I/ (-o , -e , -a , -e) განგრძოლითი ფორმა ზმინხა I .	/ - / / (- , - , - , -) რევენა.
I (- , - , - , -) დაძახება, დაყვირება, მოწვევა.	/ á / (- , - , - , -) ქანაობა.
á - (- , -) ლრიანცელი, ჟივილ-ხივილი.	/ / 1)ჩხეუბი, 2) ბრძოლა.
á - ზმინხართ. ლრიანცელით, ჟივილ-ხივილით.	/ / (- , - , - , -) მოძრაობა, ადგილიდან დაძრა.
á / (- , -) რელიგ.მცნებები.	/á / (- , - , - , -) წაქეზება.
I (- , - , -) ბრიყვი, სულელი.	მოსახერხებელი, ხელსაყრელი.
I / სულელი;	(- , - , -) ტაშტი.
ბრიყვული, სულელური.	(- , - , -) ფასი,
I სისულელე, სიბრიყეე.	ღირებულება.
á / (- , - , - , -)	- á საბაბი, მიზეზი.
გასულელება.	/á - / / (- , - , - , -) გახევა(ქსოვილის).
( ) ზმინხართ.ლიად, ცხადად.	ý იაფი.

(- , - , -) გმირი, ვაჟბაცი,	á შინდი.
დევგმირი.	á ვარდისფერი.
გმირები, ვაჟბაცები, იხ.	á (- , -) ძახველი.
.	á / ბეჭამული.
/ გმირული, ვაჟბაცური.	á (- , -) ხილითლე.
(- , -) გმირობა,	á / (- , - , - , -) გაწითლება.
ვაჟბაცობა.	á (- , - // -) ბაჯაღლო.
á- (- , -) დირებულება.	á (- , -) წყლული.
(- , - , -) ნაკლი,	á (- , - ,) ყაყაჩო.
დანაშაული.	á (- , - // -) წითელი
á - (- , -) მანგი.	თიხა.
/á გახვრებილი.	á (á , á ,
/ - / / (- , - , - , -)	á) პეტრის გული.
გაცვეთა.	á (- , -) ქარხალი.
/á / (- , - , - , -) გახვრება,	á (- , - , -) გირჩი.
გაცვეთა.	á / (- , - , - , -) ბლაგილი
(- , - ,) ცხვარი.	(ცხვრის).
I I წითლად.	(- , - // -) ბალი.
I / წითელი.	á (- , - , -) ბეჭედი.
á (á , , á) ლობიო.	á / (- , - , -) ბეჭედულება.
I ხიცხე.	- (- , -) არეულ-
/ I / (- , - , - , -) გაცხელება.	დარეულობა, უწესრიგობა.
/ I / გაწითლება.	á / (- , - , - // á) ანატ.
á (á , , á) ლობიო.	ბაღურა (ხაქონლისკუჭის).
á (- , -) ქურანი ცხენი.	/ (- , - , -) სახეში.
á / (- , -) წითელი ლოყები.	á (- , - , -) ჩაღრი.
á (- , - // -) წითელი	/ (- , - , - , -) საყვედურის
ვაჟლი.	თქმა, გამტყუნება, ბრალის დადება.
á (- , - , -) ქია-დუბა.	I / (- , - , -) საყვედური,
á / (- , - , -) თირქელი.	ბრალდება, გამტყუნება.
/ á / (- , - , - , -) გაცხელება,	(- , - , -) ბადრიჯანი.
გავარვარება.	(- , -) ბატისტის ქსოვილი.

/ (-, -)	თილისმა.	/ / დანთებული.
á (-, -, -, -)	ქვისლი.	á - (-, -, -) გადაგრული
/ / (-, -, -, -, -)	შეძლება	ნიშანი.
(რამის).		á (-, -, -, -) ბადრიჯანი.
/ (-, -, -)	შეძლება.	I ¹ (-, -, -, -) ადგილი.
á (-, -, -)	მოუხერხებელი,	I ² (-, -, -, -) სკამი.
უგერგილო ადამიანი.		/a Iap ბახდ. ზმინხა / Iap/ .
á - (-, -, -)	მოხერხებულობა, მარიფათი.	/ Iap/ (-, -, -, -, -) შეგრება,
/ / კაუზატ. ფორმა ზმინხა / / .		შეგროვება.
a ap (-, -, -, -, -)	ბაზარი.	/ I / შეგროვებული.
á / (-, -, -, -, -)	მოვაჭრე.	/ I მძიმე, მნელი.
á (-, -, -, -, -)	ბაზრის	(-, -, //-) სიმძიმე.
მოედანი.		I (-, -, -, -, -) დამძიმება.
á (-, -, -, -, -)	კვირადღე.	/ / (-, -, -, -, -) გამოჩენა.
/ / (-, -, -, -, -) 1) დაკიდება,		(-, -) მზე.
ჩამოკიდება; 2) აგება, აშენება; 3)		- á ზმინხართ. საღამოობით.
დაყრა, 4) შებმა (უღელში).		á / (-) ზმინხართ. მზებე, მზის
a a / (-, -)	მოედნები, შრო.	ქვეშ.
.		(-, -, -, , ,) მელოდია,
(-, -, -)	დასაწყისი,	ჰანგი.
წამოწყება.		á - (-, -, -) მელოდიები.
/ (-, -, -, -, -, -)	დაწყება.	á (-, -, -) დაისი.
, ob.	.	á ზმინხართ. შებინდებისას.
á/ (-, -, -, -, -, -)	კოცნა.	á (-, -, -, -) ბინდის ლოცვა.
(-, -, -, -, -)	დღესასწაული.	á - / (-, -) ზმინხართ.
(-, -, -, -, -)	დროშა.	მოსალამოებულზე.
á (-, -, -)	საზოგადო	á (-, -) ob. á .
საკუთრება.		á / (-, -) ზმინხართ. ob.
á / (-, -, //-, -, -)	მჯადი.	á .
/ / (-, -, -, -, -, -)	დანთება,	á ზმინხართ. ob.
ანთება, ცეცხლის გაჩაღება.		á .
/ ბახდ. ფორმა ზმინხა		, ob.
/ / (-, -, -, -, -, -)	გამოჩენა.	/ / მძიმი.

á / (- , - , -)	ზმნისართ. შორის, შუაში.
ზმნისართ. აღმოსავლეთით.	á (- , -) შეა ადგილი.
á აღმოსავლეთის,	á / (- , - , -)
აღმოსავლეური.	ზმნისართ. შეა ადგილას.
/ / (- , - , - , -) გახმობა,	á (á , ,)
გაშრობა.	შეათითო.
/ á- / (- , - , -) გამოშრობა.	á (- , -) მრ. მ. სიტყვისა
/ á ზმნისართ. მშრალად.	á .
á / (- , - , - , -)	á (- // , - // - , -) მაჩვი.
შედედება.	/ - / á / (- , - , - , -)
/ / მშრალი, ხმელი.	დალაგება (სახლის).
ზმნისართ. მზეზე, მზიან	
ადგილას.	
é (- , - , -) მზესუმზირა.	á / ადგილობრივი.
/ / (- , - , -) მოშიება.	- / (- , - , -) ზმნისართ.
(- , - // - , á)	ადგილ-ადგილ.
მზიანი მხარე.	á / (- , - // - , -)
á (- , -) ქერტლი.	კუჭი.
- ó (- , -) მნათობები.	
á დასავლეთის, დასავლეური.	(- , - // -) ხიმიმე.
á / (- , - , -)	á / (- , - , -) დამბიმება.
დასავლეთით.	
á/ (- , - , -) ხიცხით	(- , - // - , -) ფხა (ხმლისა).
გამოსავათება, გათანგვა.	
á მზით დამწვარი ადგილი.	ნá ბასრი.
მზიანი.	/ á- / (- , - , - , -)
á ზმნისართ. შიმშილით.	თვალიერება.
(- // - , - // - , -) ნაწლავი.	á (- , - , -) უბედურება.
á (- , -) სასტიკი, სადისტი.	á უბედური.
არ მინდა, არ მაქვს	/ a a / (- , - , - , -)
სურვილი, არ არის საჭირო.	1) ცქერა, ყურება; 2) ცდა, ლოდინი.
á უნდომლობა.	/ (- , -) გახდ. გორგა
á (- , -) ნაწლავის	ზმნისართ.
ქონი.	

/	/	(- , - , - , -)	<i>ob.</i>	.
შფოთიანად,	მოუსევნრად	ცქერა	á	/ (- , - , -) ბანდიტი.
აქეთ-იქით.				(- , - , -) ბანკი.
á	(- , -) გადასახედი.		á	(- , - , -) ქილა.
(- , - // -á , -) ხმლის პირი,			é	(- , - , -) ბანკეტი.
ფხა.				(- , - , -) ბანკირი.
(- , -) ტრფობა.			á	(- , - , -) ბარაკი.
მალულად, იდუმალად,			á	(- , -) გეთრი.
საიდუმლოდ.			á	ზმინხვართ. ხარბად.
საიდუმლო.			á	/ (- , - , - , -) დახარბება.
/ მალული, იდუმალი.				/ (- , - . -) ძუნწობა,
(- , - , -) ბალერინა.				დახარბება.
é (- , - , -) ბალეტი.				(- , - , -) ბეჭედი.
á (- , -) ლეში, მძორი.			á	(- , - , -) დოქი.
á საზიზდარი, გულისამრევი.			á	შორისხდ. გილოცავ(ო)!
á / (- , - , -)				(- , -) მადლობა.
გაგულისება.			á	(- , -) უმადური
ý / სრულწლოვანი.				ადამიანი.
ý (- , -)			á	(- , -) მადლობა.
სრულწლოვანება.				(- , -) ბარაქა, მადლი,
ý / (- , - , - , -)			ხიუხვა, კეთილდღეობა.	
სრულწლოვანების მიღწევა.			á / მადლიანი, უხვი, ბარაქიანი.	
ý (- // , ~ // ,			- á (- , -) ბარაქა და	
á) ხის კოვზი.			ხეირი.	
á (- , -) მრ. რ. ხილებისა ý .			/ (- , - , - , -) მიღოცვა.	
¹(- , -) წერტილები.				(- , -) ულაყი.
²(- , - , -) სახნავი მიწის			ý (- , - , -) საქორწილო	
ნაკვეთი.				საჩუქარი.
/ á / (- , - , - , -)				ბალხარელი.
გადიზიანება (ვისიმე).			á	მწიფე.
				/ (- , - , - , -) განაწევნება,
ბოთლიხელების,				გაბუტვა, დამდურება.
ბოთლიხერი (ბოთლიხი -				
რაიონული ცენტრი დაღუხანში),				

á / ²(- , - , - , -) დამწიფება.
 á გადამწიფებული.
 / / (- , - , - , -) ომაში.
 (- , - //-, ý) მოზვერი.
 (- , - , -) ძოვერი.
 ბოჩოლა.
 á / (- , - , - , -) ნაეჭის
 გაკეთება.
 ó (- , -) კალათბურთი.
 (- , - , -)
 კალათბურთელი.
 á (- , -) გამოცემა
 (ბეჭდურად).
 / / დამცირება, ფეხქვეშ
 გათელა.
 á / დამცირებული.
 / (- , - , - , -)
 დაძველება, გაცემა.
 ძველი, მოძველებული
 ადრინდელი.
 I სხვაგარი, განსხვავებული.
 á (- , - , -) მეოვეზეობა.
 ó (- , - , -) ბატალიონი.
 /a / (- , - , - , -) პოვნა,
 აღმოჩნა.
 /a Ia (- , -) სხვაობა,
 განსხვავება.
 / I / (- , - , - , -)
 დაცილება, დაშორება,
 განცალკევება.
 / I ( ) ცალკე, განცალკევებით.
 I - I ცალ-ცალკე.
 I სხვაგარად, განსხვავებულად.
 I (- // á , -) // á , -)

// á , á)
 სახედრის ზურგზე ტვირთის
 დასამაგრებელი დვედი.
 I - I სხვადასხვა,
 სხვადასხვანაირი, სხვადასხვაგვარი.
 ý ყალბი.
 ý სიყალბე.
 ý / (- , - , - , -)
 გაყალბება.
 á - / (- , - , - , -) წაცხობა.
 á - ჯი კოსმეტიკა.
 (- , -) წუწურაქი, კრიჟანგი.
 I ( ) ახალგაზრდულად.
 I / ახალგაზრდა.
 I / (- , -) ვაჟკაცები, გმირები,
 მამაცები, შლი. I .
 I (- , - , á) ვაჟგაცი,
 გმირი, მამაცი.
 I გმირობა, სიმამაცე,
 ვაჟკაცობა.
 / / (- , - , -) ასვლა,
 გადალახვა.
 / / (- , - , - , -) აყვანა,
 ატანა.
 / / (- , - , -) ადგომა.
 /ax / e(- , - , - , -) 1) გამოსვლა
 რისამე, 2) გახდა (განისამოსის), 3)
 დახევა.
 I / (- , - , -) ნეფე.
 I / (- , - , -) პატარდალი.
 I (- , -) ნეფე-პატარდალი.
 á საქორწინო.
 á / (- , - , - , -)
 გაახალგაზრდავება.
 I / გმირული, ვაჟკაცური,

მამაცური.

á (- , -) გრ. რ. შოტევისა

.

(- , - // - , á)

მაწანწალა ძაღლი.

(- , - , -) დავა, პოლემიკა,

კამათი.

á (- , - // - , -) ბაღჩა.

á (- , - , -) მებაღე.

á (- , -) მებაღეობა,

მებოსტნეობა.

/ / (- , - , - , -) დამალვა.

/ / (- , - , - , -) აყენება.

/ ý / (- , - , - , -) დგომა.

(- , -) ვქილისგან

მოზელილი ჰალვა.

(- , -) სითბო.

/á / (- , - , - , - // -) გათბობა.

(- , - , -) არამზადა,

ნაძირალა.

ქათქათა.

á (- // á , -
// á , á)

თეთრი ქრავი.

á (- , -) სიქათქათე.

á / (- , - , - , -)

გაქათქათება.

á (- // - , - // - , -
-) თეთრი ქრავი.

á (- // - á , -
// á , á)

თეთრი ჩიტი.

/ (- , - , -) ძმა ან და

(ცხოველისა).

/á / (- , - , - , -) ამოქოლვა.

I (- , - , -) გველი.

á გველური.

I I ( ) სუფთად, წმინდად.

/ I I / სუფთა.

/ I I (- , -) სისუფთავე,
სიწმინდე.

/ I II (- , - , - , -) წმინდა,
გასუფთავება.

/ / (- , - , - , -) დაკატება,
ამოქოლვა.

á (- , -) ხბოს მწევები.

á (- , -) გრ. რ. სიტევისა ე

/a / (- , - , - , -) ტარება,
მოტანა, მოყვანა.

/ á / (- , - , - , -) გარებება.
(- , - , -) სახბორება.

/ á / (- , - , - , -) თრევა.
/ / (- , - , - , -) წალება,
წაყვანა.

I (- , -) მოსავალი.

/ I / (- , - , - , -) მოსვლა.
(- , -) ხბოები, იხ.

/á - / ტოლი, თანაბარი,
თანაგვარი, იდენტური.

/ ტოლი, ერთგვაროვანი.

/á ( ) ტოლად, თანაბრად..

/ / (- , - , - , -)
გატოლება, გაერთგვაროვნება.

ნახევარი.

(- , - , -) განმარტება.

/ გასაგები, ნათელი.

/ (- , - , - , -) გაცხადება.

é (- , - , -) მერცხალი.	/é / (- , - , - // -) გატებვა,
(- , - , -) ბეგი.	გატებომა.
á (- , - , -) სოფლის	/ / (- , - , -) 1) ხვნა,
ქეცესი.	2) თებვა.
/ / (- , - , - , -) დაწოლა,	(- // ó , - // ó , ý)
წოლა.	ნიჩაბი.
(- , -) გარენობა.	/ / ¹ (- , - , - , -) ხარშვა.
é (- , -) სიმპათიური.	/ / ² (- , - , - , -) ღებვა,
é ( ) ზმინხართ. ბასრად,	გაფერადება.
წამახულად.	/é / (- , - , - , -) გაცინება.
/ I ბასრი.	ეპ (- , - , -) თვალი.
é (- , - , -) ურდეული.	é (- , -) ელამი.
/ I / (- , - , - , -) გალესვა.	é / (- , - , - , -) თვლება.
é თავდაყირა.	é (- , -) გამარჯვება.
é (- , -) მახინჯი, უშნო.	é (- , -) გრიმასები.
é ( ) უშნოდ.	/é (- , - , -) ჩქევა (წყლის).
é (- , -) სიუმნივა,	é (- , - // - , -) მორევი.
სიმახინჯე.	á( ) / (- , - , - , -) გულის
é / (- , - , - , -)	გაწყალება.
დაუმნოება, დამახინჯება.	ý ( ) ზმინხართ. საწყლად,
(- , - , - , - // -) შეძლება	საცოდავად.
(შეიძლება, შესაძლოა).	ý საწყალი, საცოდავი.
/ / შემწვარი.	ý / (- , - , - , -)
/ / (- , - , - , -) შეწვა.	გასაწყლება, გასაცოდავება.
é (- , - , -) ბეღელი.	(- , - , -) ზმინხართ.
/ é / ზმინხართ. სირბილით.	თვალთახედვის არეში.
/ é / (- , - , - , -) რბენა.	ეპ ეპ თვალის, შერ. ეპ.
/ / სირბილი.	é ( ) ლამაზად.
/ / (- , - , - , -) გაქცევა	é / ლამაზი.
(გარბის).	é (- , -) სილამაზე.
/ é (- , -) იორდაცხენი.	é / (- , - , - , -) გალამაზება.
(- , - , - , ý) დილი.	é / (- , - , -) გათვალვა.
/é / (- , - , - , -) ქვის თლა.	

é / (- , - , - , -) ოვალის	/ (- , - , - , -)
ჩაკვრა.	გალამაზება.
é (- , -) სახე.	I / (- , - , -) შემჩნევა, ოვალის
é (- , - , -)	მოკვრა.
პირსახოცი.	á / (- , - , - , -) ქონვა.
é / (- , - , - , -) ოვალის	( ) ობლად.
მოკვრა.	/ (- , -) ობოლი (გაჟი).
é / (- , - , -) ოვბრუს	/ (- , -) ობოლი (ქალი).
დახვევა.	é (- , -) ობლობა.
é / (- , - , - , -) შემჩნევა.	/ დაობლება.
ep / გამარჯვება, მოგება.	é (- //-, - , - //-, -) გვირილა.
é (- , -) ნარწყევი.	/ / (- , - , - , -) ქსოვა.
é (- , -) მრ. რ. ხილებისა ე .	é (- //-, - , - //-, -) მაწონი.
é / (- , - , - , -) მზერის	/ I / (- , - , - , -) ხილის
მიკურობა.	კრეფა.
e Iep a/ (- //-, - , - //-, - , -) ბატონი, უფალი, ღმერთი.	I (- // , - , - // , -) ოვი.
e I / (- , - , - , -) დაბნელება.	I (- , -) ცხოვრება.
(- , -) გამარჯვება,	I / (- , - , - , -) ცხოვრება.
წარმატება.	é (- , - , -) ოვშალი.
/ / (- , - , - , -) გამარჯვება,	é (- , -) საკუთრება.
ძლევა, მოგება.	I (- , -) ბატონი,
/ ლამაზი, სასიამოგნო შესახედი,	პატრონი, ქმარი.
სიმპათიური.	é (- , -) უჭკუო.
/ e(-ó , -é , -á) ჩუხჩუხი, ჩქეფა	é (- , -) დიდთავა.
(წელის).	é - (- , -) ოვი და ბოლო.
/ (- , -) ქორწილები, ob.	é (- , -) ჭალარა ადამიანი.
.	/ (- , - , - , -) შედედება.
é ქორწილის, ob. .	I საკუთარი, საკუთრებაში
(é , é , é)	მყოფი.
ქორწილი.	I (- , -) მეთაურობა.
( ) ლამაზად.	/é / (- , - , - , -) გლეჯა.
/ ლამაზი.	
სილამაზე.	

/	/	(- , - , - , -) ორევა.	/	მდიდარი.
/	á /	(- , - , - , - , -) ოიბევა.		(- , -) სიმდიდრე.
é ( )	ზმინიართ. პრმად.		/ (- , - , - , -)	გამდიდრება.
I /	ბნელი.		é /	მოსულელო, მიამიტი,
I/	1) ჩაქრობა, 2) გადახდა.			ღოყლაპია ადამიანი.
I	(- , -) სიბნელე.		/ á /	(- , - , - , -) დეულილი.
	/ ბრმა.		/ I /	(- , - , - , -) ჭკნობა.
é	(- , -) ბრმა ნაწლავი.		á (- , -) დონდლო.	
é	(- , - , - , -) ოხუნელა.		/é /	(- , - , - , -) წველა.
é	(- , - , - , -) ბუ.		/ ბახდ. ცორბა ზმინა / /	
/ á	(- , - , - , /)		/ / (- , - , - , -) მოფერება.	
	ბვეხარა, ბაქია.			ქონიანი.
	(- , - , - , -) დაბრმავება.			(- , -S , -á) ქონი.
/ /	(- , - , - , - , -) ქება.		/ (- , - , - , -)	გაქონიანება.
ý	(- , - , - , -) ბრუციანი.		(- // - // - , - , -) სისხლი.	
é ( )	ზმინიართ. ბნელად.			(- , -) ერბო.
é /	ბნელი.		/ á /	(- , - , - , -) დნობა.
	შუქი წითელი.		ó (- , -)	ბიბლიოგრაფია.
é	/ შუქი მწვანე.			ó (- , - , -)
/é /	(- , - , - , - , -) გადახდა.		ბიბლიოთეკა.	
á	ბუქი.		ó (- // - , - // - , -)	ბიბლიოთეკარი.
	(- , -) სიბნელე.		/ (- , - , - , -)	
é /	(- , - , - , - , -) დაბნელება.			აბლანდვა.
é	ზმინიართ. დილაუთებია.		/ (- , - , -)	
é	შუქი ყავისფერი.			აბლანდვა.
é	შუქი ლურჯი.			/ (- , - , -) ჩამოფარება.
/ á /	(- , - , - , - , -) დენა,			á( ) ადვილად, იოლად.
	ჟონგა.			á (- , -) სიადვილე,
é	შუქი ნაცრისფერი.			სიმსუბუქე.
/é /	(- , - , - , - , -) ქონგა.		á / (- , - , - , -)	
	(, , , á) ხბო.			გაადვილება, გაიოლება.
	(á , á) ღმერთი.			á (- , - // -) ვერხვი.
( )	ზმინიართ. მდიდრულად.			

á	ადგილი, იოლი.	/ x / (- , - , - , -) ნახვა.
/	/ (- , - , - , -)	/ / (- , - , - , -) ღწობა.
	გაღვიძება.	( ) ადგილად, იოლად.
á (- , -)	ბედაური.	ადგილი, იოლი.
/ (- , - , -)	გასისხლიანება.	ზმისართ.სისხლით.
á (- , - , -)	რელიგ. მავნე	/ (- , - , -) მოსისხლე.
სიახლე, მკრეხელობა, ერქსი,	გორმაზმისა.	გორმაზმისა.
მუსულმანური მოძღვრების	/ / (- , - , - , - // -) ზრდა.	დამახინჯება.
დამახინჯება.	/ / (- , - , - , -) კაუზატური.	ფორმაზმისა.
á / (- , - , -)	ერებიკოსი.	(- , - , -) ხანის მეუღლე.
სისხლნაკლელი.	/ I (- , - , - , -) თლა.	სისხლნაკლელობა.
(- , -)	/ / (- , - , - , -) პარვა.	/ (- , - , -) გახდა.
სისხლნაკლელობა.	/ გახდა. ფორმაზმისა	გორმაზმისა.
/ (- , - , - , -)	სისხლისკლება.	/ (- , - , -) გახდა. ფორმაზმისა
		.
/ (- , - , -) მოსისხლე მტერი.	/ / (- , - , - , -) გაყოფა.	
სისხლისცერი.	(- , -) ინა.	
(- , -) დიზენტერია.	(- // , ~ // , -) ბილეთი.	
(- , - , -) ძარღვი.	// é) ბილეთი.	
/ (- , - , - , -)	/ / (- , - , - , -) დაპარგვა.	
ძირმაგარა.	I მეწამული, მუქი წითელი.	
á (- , - , -) ჭოკი.	á (- , - // - , -) პატრუქი.	
á ( ) ზმისართ. მოწევით.	/ á / (- , - , - , -) სკლა,	
á / მოსაწევინი.	წასკლა.	
á / (- , - , - , -) მოწევნა.	/ / (- , - , - , -) კუჭიში	
(- , - , -) აბეზარი, გულის	გასკლა.	
გამწალებელი.	/ / (- , - , - , - , -)	
/ / (- , - , -) დანეხტიანება.	კაუზატური. ფორმაზმისა	
/ / (- , - , - , -) ღწობა.	/ / (- ý , - , - á , - á) წასკლა.	
á (- , -) ხანის ცოლი, დედოფალი.	/ ý ზმისართ. ფეხით.	
ქალწელი.	á (- , - , -) ბიოგრაფია.	
c (- , - // - , -) ჯიხვი.	ó (- // - , - // - , -)	

ბიოლოგი.	ხვადი.
ó (- , -) ბიოლოგია.	(- // ,) მოზერი.
(- , -) ბისმილა!	(- , -) მამრობითი
სახელითა ალაპისა! (ფორმულა, რომელსაც მუხლმანები წარმოთქვამებ საქმის დაწყების წინ).	სასქესო ორგანო.
(- , -) წარმატება.	/ მამრობითი.
/ I / სწორი.	(- , -) ლოგიკასი.
(- , -) დაბლობი, ვაკე ადგილი.	(- , -) მრუმი, გარყვნილი
/ I / (- , - , - , -) გასწორება.	გაცი.
/ I / (- , - , - , -) გაგზვნა.	/ (- , - , -) მამალი ვირი.
/ I ზმინისართ. სწორად.	(- , -) ჰერმაფროდიტი.
/ (- , -) მართლწერა, ორთოგრაფია.	(- , -) მამაკაცი.
/ I ზმინისართ. სწორი მიმართულებით.	(- , -) მამაკაცურობა.
/ / (- , - , - , - // -) დანგრევა, განადგურება.	/ მამაკაცური.
/ - / (- , - , - , -) დანგრევა, დაქცევა.	ზმინისართ. უნებურად,
/ á / (- , - , - , -) აფეთქება.	უნებლივო.
/ - / (- , - , - , -) დაფლეთვა.	/ (- , - , -)
(- , -) ნაპრალი.	ზმინისართ. ჰორიზონტული.
/ - / (- , - , - , -) აღელვება.	/ á (- , - , - , -) სისქვა.
/ / (- , - , - , -) დახვევა, გახეოქვა.	I (- , - , - , -)
(- , -) ხედი.	გამოცანა.
/ / (- , - , - , -) ჩვენება.	á / (- , - , - , -)
/ / (- , - , - , -) ნახვა, ხედვა.	მოლაპარაკება.
	á / (- // - , - // - , -) ყბედი.
	á / (- , - , - , -) გალანძღვა.
	/ á ( ) ზმინისართ. სქლად.
	/ / სქლი.
	(- , - // á , -)
	გადმოცემა, თქმულება.
	გახდ. ფორმა ზმინისა

/ (- , - , - , -) ოქტა,	ó (- , -) საღამო.
თხრობა.	ó ზენისართ. იბ.
ac ღმერთის, დვთის, იბ.	ó .
/ I II (- , - , - , -) გაგება.	ó ზენისართ. საღამოს.
ღმერთმა, იბ.	ó (- //-, - //-, -)
I შორისებრ. ღმერთმანი!	საღამოს ნამაზი (ლოცვა).
/ (- , - , - , -) გაყიდვა.	ó (- , -) იბ. ó .
/ / (- , - , - , -) გაშვება.	ó ზენისართ. იბ.
/ (- , - , - , -)	ó .
მოქმედების დახრულების	ó ზენისართ. იბ.
გამომხატველი მეშველი ზმნა.	ó .
/ ზენისართ. სკელად.	ó .
/ / სკელა.	ó (- , -) სამზარეულო.
/ / (- , - , - , - //-) დასკელება.	ó (- , - //-) საკვები
დასკელება.	(ვქვილისგან მომზადებული).
/ / (- , - , - , - //-) გაპობა.	ó (- , - //-, - //)
/ / (- , - , - , -) გაგება.	ó) საფრთხობებელა, ბუა.
ზენისართ. გასაგებად.	ó (- , - , -) უსირცხვილო,
(- , - , -) ხერხი.	უნამურსო.
/ á / (- , - , - , -) დარჩევა.	ó / (- , - , -) მეომარი, მებრძოლი.
ღმერთმა, იბ.	/ სანდო.
/ / (- , - , - , -) არჩევა.	ó - (- , -) მეგობრობა.
/ ( ) უვრო.	é (- // á , - // á)
(- , - , -) ბლანკი.	ნდობა.
(- , - , -) ბლოკი.	/op / (- , - , - , -) გახურება,
(- , - , -) ბლოკობი.	გაჩაღება (ცეცხლის).
(- , - //-, -) 1) ოქთი, 2) ჯარი.	I (- // , - // , -)
(- , - //-) გახშამი.	- // ó) პუთხე.
ó / (- //-, - , - //-, - , -)	(- , - , -) ბოსელი, გომური,
მზარეული.	თავლა, საქონლის სადგომი.
ó (- , -) მზარეულობა.	/ ზენისართ. გომურში.
ó / (- , -) ზენისართ. საღამოს.	/ (- , -) სიყვარული, შდრ.
ó (- , -) სავახშმოდ	.
განკუთვნილი პროდუქტები.	/ / (- , - , - , - //-) ყვარება
	(უყვარს), ნდობა.

I , ob.	I .	/	გახურებული.
(- , - // -) გახშამი.		/	(- , - , - , -) გახურება.
რწმენა, ნდობა.		/	გახვრებილი.
/ (- , - , - , -) დაჯერება.		/	(- // , - // , -) ბურღვა.
ó (- , -) რწმენა.			ó) გველი.
é (- , -) მოულოდნელობა.		ó	გველისებრი.
é ზმინართ. მოულოდნელად.		ó / (- , -) მრ. რ. სიტყვისა ó .	ნათებ. რენტის გორგა
დაუჯერებელი.		ნიტყვისა ó .	
ý (- , -) უნდობლობა.			
(- , -) კრიფი.		(- // , -)	
(- , - , -) მოკრიფე.		გველის წიწილი.	
I (- // , - // , -)		/	(- , - , - , -)
- // ó) პუთხე.		დაძგერება, მივარდნა (ზედ).	
ó (- , - , -)		/ / (- , - , -) გარდნა,	
მართკუთხედი.		დაცემა.	
/ / ნებისმიერი.		/ (- , -) სიმაღლე.	
ó (- , - , -)		/ / (- , - , -)	
თავზეხელადებული.		ამაღლება.	
/ / საყვარელი, ძვირფასი.		ó ( ) ზმინართ. მაღლა.	
/ ნდომა.		/ / მაღალი.	
(- , -) ვადა, ხანი.		/ / (- , - , - , -) აწევა.	
ó ზმინართ. უკვალოდ.		/ / (- , - , - , -) გაზომვა.	
(- , - , -) საავადმყოფო.		ó / (- , -) მრ. რ. სიტყვისა ó .	
ბოთლიხი.		/ (- , - , -)	
/ (- , - , -) კიბე.		ლოკოგინის ნიჟარა.	
ó- (- , - , -) ქის კიბე.		(- , - , -) გველის	
ó (- // , - // , -) დორი.		ტყავი.	
ó		á (- , -) საწყალ.	
(- // ó , - //)			
ó , - ó) გოჭი.			
ó (- , - , -) ბომბა.			
/ á (- , - , / á)			
თვითმფრინავი.			
/ / (- , - , - , -) ფრენა.			

(- , -) მოვალეობა,	(უხარის).
ვალდებულება.	ó (- , -) ფეხსაცმელი.
/ ó / (- , - , - , -) შემორტყელი,	/ ó / (- , - , - , -) შეთვორება.
შემოჭერა (ქამრის).	/ ó (- , - , -) ხრწნა.
/ ó / (- , - , - , -) გადარჩენა.	I/ (- , -) საქონელი.
/ I/ (- , - , - , -) გადვიძება	ó - (- , -) შინაური
(იღვიძებს).	პირუტები.
/ / (- , - , - , -) იარაღის	ó ზმინხართ. დილაუთენია,
ასხმა ტანხევ.	ალიონზე.
/ I / / (- , - , - , -)	ó / (- // , - // , -)
გადვიძება (იღვიძებს).	) მესაქონლება.
(- , - , -) ბორშჩი.	ó / (- , - // , -) კასრი.
/ / (- , - , - , -) 1) აღება, 2)	ó ცარიელი.
ყიდვა.	ó (- , - , -) თევზი.
, ob. ce .	(- , -) სიცარიელე.
ó( ) (- , - , -) ზმინხართ.	ó / (- , - , - , -) ob.
ლოგინში, ბუდეში.	ó .
á (- , -) ბოტანიკა.	á (- , - , -) ბრიგადა.
á ბოტანიკური.	á (- , - , -) ბრილიანტი.
é (- , - , -) მუთაქა.	ý / (- , - , - , -) გაშმაგება.
(- , -) წიგელი.	/ არის.
ó (- , -) ლენჩი.	/ / (- , -) მუფი.
ó (- , -) სილენჩე.	/ მყოფობა.
I , ob. .	ý ზმინხართ. რადგანაც ასეა.
(- , - // , - , ó) ფეხი.	/ý (- , -) ქონება.
/ / გახარებული.	/ý / (- , - , - , -) არსებობა.
/ / (- , - , - , -) გახარება	ý (- , - // á , ý) წილი.
(გაუხარდა).	á (- , - , -) ბუდა.
(- , -), ფეხები, ob. .	á (- , -) ყოჩობა.
ფეხის, ob. .	/ý / (- , - , -) გაყინვა.
/ / (- , - , - , -) გახარება	á (- // á , -)
(გაახარდა).	
/ ó / (- , - , - , -) გახარება	

// á , á) ბეჭი.	á (- , - , -) ქარიშხალი.
á (- , - , -) ცილისწამება.	ý / (- , - , - , -) ბუზდუნი.
á / (- , - , -)	(- , -) თვალები, <i>ob.</i> ნერ.
ცილისმაგბელი.	(- , - , -) ბასტიონი, ფორტი.
ý / (- , - , - , -) კივილი	/ (- , - , - , -) ჩუხჩუნი.
(ბუსი, ჭობის).	á (- , - , -) აბრეშუმის
I (ó , ó) ქერი.	ჭია.
á- (- , -) მარცვლეული.	ý / (- , -) ნაბდები, <i>ob.</i>
/ý / (- , - , - , -) ჩაჩურვა.	(- , - //-, ý)
ý (- , - , -) რელიგ. მუედინი.	ნაბადი.
ý - (- , -) მეჩეთის	I / (- , -), თიბრები, <i>ob.</i> I.
მსახურები.	I თიბრის, <i>ob.</i> I.
/ á / (- , - , - , -) ფხანა.	ý (ý ,
/ á / (- , - , - , -)	ý) ცერა თითი.
ჩაყურეუმალავება.	I(, , ý) თიბრი.
/ á / (- , - , - , -) პერგა.	á , <i>ob.</i> ce .
/ý / ¹ (- , - , - , -) დამარხვა,	ზმინისართ. ლოგინში, ბუდეში,
ჩაფვლა.	შეღ. ce .
/ý / ² (- , - , - , -) დრდნა.	/ (- , - , - , -)
/ I / ნამყოფი.	დაბრუნება (აბრუნებს).
/ I მახვ. ფორმა ზმინისა I	ý / (- , -) მთარგმნელი
/ I/ (- , - , - , -) ყოფნა.	(ქავი).
/ý მომავალი, მყოფადი.	ý / (- , -) მთარგმნელი
/ I I/ (- , - , - , -) დაჭმულება.	(ქალი).
/ ý - ý შეუძლებელი,	(- , -) მუსულმანები.
აუხდენელი.	მუსულმანური.
/ý ზმინისართ. არაფრის გამო.	ý / (- , - , - , -)
/ / (- , - , - , -) დამარხვა,	ისლამისმილება, გამუსულმანება.
დაფლება.	ý ზმინისართ. მთლად.
(- , - , -) ბულბული.	(- , - , -) მშვილდი.
ý (- , - , -) ფუნთუშა.	I (- , - //-, -) ნაწილი.
(- , - , -) ბულგარი.	I - I ნაწილ-ნაწილ.
á (- , - , -) ქანხი.	I / (- , -) თავები, <i>ob.</i> I .
ce (- // á , - // á ,	ce (- // á , - // á ,

á) 1) ლოგინი, 2) ბუდე.	(- , - , -) ბრძანება.
/ cc/ (- , - , - , -) დაბრუნება (დაბრუნდა).	(- , -) ბიუჯეტი.
á (- , - // - , -) ბოხბა.	ó (- , - , -) ბიურო.
/ ý ბმისართ. ცხლად.	á (- // - , - // - , -) ბიუროპრატი.
/ xIapa/ დამწვარი.	á (- , -) ob.
ý (- , -) ბულიონი, წვნიანი.	) ბიუროპრატიზმი.
/ I/ (- , - , - , -) წვა.	á .
/ I / (- , - , - , -) ქაუზავა. გორგა ბმისა 1 .	აბავალდა; ძროხა და ხბო.
ý (- , - , - , -) ნამწვი.	á აბავალდო. გამოხატავებამცემას,
/ / (- , - , - , -) ცემა, გალახვა.	ზოგ, განცდას, ძღვლვარებას.
á (- , - // - , -) ბოხბა.	á - გორისლი. ob. á
/ / (- , - , - , -) თხრა.	á/ (- , -) ქოლერა, შავიჭირი.
/ ბახდ. გორგა ბმისა .	ó (- , - , -) ვაგონი.
/ - / (- , - , - , -) შეკვრა. (- , - , - , -) კავშირი. (- , - , - , -) დაბმა.	á / (- , -) ვაჟაბიტი. á / (- , -) ვაჟაბიტი ქალი. á / (- , -) ვაჟაბიტები.
/ ý / (- , - , - , -) ცომისზელვა.	á ob á .
ý (- // á , - // á , - // ý) გამაგრებული პუნქტი.	á (- , - , -) ქადაგება.
/ ý ბმისართ. მთლად, მთლიანად.	á- (- , - , -) მოძღვრება.
I ბურელების (ბურა - ერთ-ერთი ხუძური ხოველი), ob.	á / (- , - , -) მქადაგებული.
.	á გორისლი. ob. á .
/ I I/ (- , - , - , -) გაჩემება.	á - á გორისლი. ob. á -
/ ý ბმისართ. გაჩემება.	á .
/ ý / (- , - , - , -) ჩახერგვა. ბახდ. გორგა ბმისა .	á/ (- , - , - , -) ხელის მოკიდება რამე საქმისთვის.
gaხდ. გორგა ბმისა / (- , - , - , -) ბრძანება (უბრძანებს).	(- , - , -) ვალდებულება.

! შორისდვაი! გამოხატავებისარულს,
 გაოცებას, აღტაცებას, კმაყოფილებას,
 ანდა - გაუგებრობას, დაღლას, განცდას,
 სინახულს.
 (- , -)
 წარმომადგენლობა.
 / (- , - , -)მამამთილი,
 სიმამრი.
 / (- , -)საყვარელი, კურო.
 á ( ) შორისდლმერთმანი!
 á - შორისდ. იხ. á ( ).
 á - - შორისდ.
 ob. á ( ).
 á შორისდ. ალაპსავფიცავ!
 á (- , - , -)აბაზანა.
 á (- , -)ლვთისმოსაობა.
 á (- , -)ვარაყი.
 á (- , - , -)ვარიანტი.
 (- // , - // - , -)
 მემკვიდრე.
 (- , -) მემკვიდრეობა.
 á (- , - , -)თავხედი.
 á (- , -)თავხედობა.
 á (- , - , -)მერყეობა, ეჭვი.
 á (- , - , -)სკეპტიკოსი.
 á (- , -)სკეპტიკოზმი.
 (- , - , -)ანდერძი.
 / (- , -) თოჯინა
 (ვაჟისგამოსახულებით).
 á (- , - , -)ანკარაგველი.
 axI შორისდ. ვაშ!
 a a სადგური, ვაგზალი.
 /a a / (- , - , - , -)ცქერა,

ურება, შეხედვა, შდო. . .
 შორისდ. ვაი-ვაი!
 I - გაგიმარჯოს! (პასუხი
 მისალმებაზე - I !).
 / - / (- , - , - , -)
 წანწალი, ყიალი.
 / / (- , - , - , -)ჩხუბი,
 ბრძოლა.
 (- , - , -) ვეზირი.
 შორისდ. ვაი!
 (- , - , -)წარმომადგენელი.
 / / (- , - , - , -)გამოჩენა,
 შდო. / / .
 / / მშიერი, მოშიებული, შდო.
 / / , / / / , / / .
 / / (- , - , - , -)გაშრობა,
 შდო. . .
 ( ) შორისდ. ლმერთმანი!
 (- , -) ვალსი.
 (- , - // ,
) აქლემი.
 I I (// á ,
 - // á , á)
 სირაქლემა.
 á / (- , -)მეაქლემე.
 / (- , - , -)ბიჭი, ვაჟი.
 -
 (- , - , -) ანდერძი.
 (- , -)
 ვაჟისმოვალეობანი, ვაჟობა,
 ვაჟურიუბიწობა.
 / I / (- , - , - , -) დაცილება,
 დაშორება, განცალკევება, შდო.
 I .

I (- , -) სამშობლო.
 á (- , -)
 სამშობლოსმოღალატე.

á მშობლიური, სამამულო.
 á / (- , -) თანამემამულე
 (კაცი).

á / (- , -) თანამემამულე
 (ქალი).

á / (- , -) თანამემამულები.
 / / (- , - , - , -) პოვნა,
 აღმოჩენა, შდრ. a .
 / / (- , - , -) ასევლა,
 გადალახვა, შდრ. .
 / / (- , - , - , -) დამალვა,
 შდრ. .
 / გახდ. ფორმაზმნისა .
 / / (- , - , - , -) გამოთრევა
 (მამაკაცის).
 / გახდ. ფორმაზმნისა .
 / / (- , - , -) ადგომა,
 შდრ. .
 / / / (- , - , - , -)
 კაუზატ.ფორმაზმნისა .
 á (- // , - // , -)
 არამზადა, ნაძირალა.
 á (- , -) არამზადობა,
 სიმდაბლე.
 ზმნისართ.ველურად.
 (- , -) ველურობა,
 მხეცობა, ბარბაროსობა.
 / (- , - , - , -)
 გველურება.
 / ველური, მხეცური.

/ (- , - , -) ძმა.
 / á (- , - , / á) ძამიკო.
 /á ძმური.
 / á (- , - , -) ბიძაშვილი.
 / (- , -) ძმობა.
 /á / (- , - , - , -)
 დაძმობილება.
 / I / (- , - , - , -) გასუფთავება
 (მამაკაცის), შდრ / I I .
 / (- , -) ძმობა,
 ძმურიურთიერთობა.
 / I მასდ. ფორმაზმნისა I .
 / I / (- , - , - , -) მოსვლა,
 შდრ. I .
 / / (- , - , - , -) ტარება,
 მოტანა, მოყვანა; შდრ. a .
 / / (- , - , - , -) წადება,
 წაყვანა; შდრ. .
 / / (- , - , - , -) დაწოლა,
 წოლა; შდრ. .
 / / / (- , - , - , -) დაწვენა.
 / / (- , - , - , -) მოსვლა.
 ó (-ó , -ó , á) ვეღრო.
 (- , - , -) საუკუნე.
 / / (- , - , - , -) რბენა,
 გაქცევა; შდრ. .
 / (- , - , / é)
 მორბენალი.
 / / (- , - , - , -) 1) გატყდომა,
 2) პრანჭვა-გრეხა.
 / / (- , - , - , -) ხვნა-თევსვა.
 / (- , - , /)
 მხვნელ-მთესველი, მიწათმოქმედი.
 / á (- , -)
)მიწათმოქმედება.

é (- , - , -) გელოსიპედი.	/ / (- , - , - //) ზრდა.
(- , - , -)	შორისი. გამოხატავებაკვირვება.
გელოსიპედისტი.	/ á (- , - ,
(- , - , -)	/ á) მპარავი, ქურდი.
გელოსიპედისტიალი.	/ / (- , - , - , -) პარვა
/ / (- , - , - , -) სიცილი	(იპარავს).
(იცინის).	á (- , - , -) პროცენტია,
/ / (- , - , - , - //) გაცინება.	ოლქი.
(- , - , -) გერსი	- (- , -) ლაი-ლაი.
(მანძილისსაზომიეროული).	/ / (-ý , - , -á) წასვლა.
/ á (- , - ,	/ I (- , - , - , -) გაგზავნა.
/ á) ფეიქარი, მქსოველი.	/ I გასი. ფორმაზმნისა I .
/ á (- , - ,	(- , -) შიკრიკი.
) სავეიქროსაქმე.	/ / (- , - , -) დაბნევა
á (- // , - // , - , -)	(იბნევა).
გეტერანი.	/ - / / - / (- , - , - , -) აღელვება.
á (- , -) გეტერანობა.	/ / / (- , - , - , -) კაუზატ.
á (- // , - // , - , -)	ფორმაზმნისა / / .
გეტერინარი.	/ / / (- , - , - , -) ჩვენება.
(- // , - // , - , -)	/ / (- , - , - , -) დანახვა.
ზრდისტი.	/ / (- , - , - , - //) დასვენება.
é (- , -) მწყემსობა.	/ / (- , - , - , -) გაშვება.
/ / (- , - , - , -) თრევა.	/ / (- , - , - , -)
/ I I (- , - , -)	მოქმედებისდახრულებისგამომხატვე
ზრდილირილი.	ლიმენებისგამოზმნა.
/ á (- , - ,	/ á (- , - ,
/ á) მთიბავი.	/ á) გამყიდველი, მოგაჭრე.
/ (- , - , / á)	/ / (- , - , - , -) არჩევა.
ბაქია, ბკვებარა.	/ (- , - , -) ხელისუფლება.
/ / (- , - , - , -) შექება.	/ / / (- , - , - , -) ნებისმიერი.
რებ. (- , - , - , -) საღამო.	/ / / (- , - , - , -) კაუზატ.
/ / / (- , - , - , -)	ფორმაზმნისა .
გაღიძება (აღიძებს).	/ / (- , - , - , - //) ყვარება,

უყვარს.	/	მასდ. ფორმაზმნისა .
/ / საყვარელი, ძვირფასი, სატრფო (მამაკაცი).	/ / (- , - , - , -)	დაბრუნება (დააბრუნა).
/ ნდომა. შორისლ.	/ I/ (- , - , - , - // -)	წვა.
გაფრთხილებისგამომხატველო- ეი, უფრთხილდი!	/ / (- , - , - , -)	ცემა.
შორისლ. წაქეზების გამომხატველო -აბა, ჰე!	/ I I/ (- , - , - , -)	დაბმა.
/ á (- , - , / á)მფრინავი, პილოტი.	( ) კისერზე.	
/ á (- , - , / / (- , - , - , -) ფრენა.	(- // ó , - // ó , á) კისერი.	
/ / (- , - , - , -) გარდნა. / - / (- , - , - , -) სირბილითმიგარდნა.	, ob.	
/ / მაღალი (მამაკაცი).	ap a / (- , - , - , -) ლაპარავი. , ob.	
/ / (- , - , - , -) ასვლა.	a (- // - , - // -ý , a) ნაბიჯი.	
/ á შორისლ.დილამშვიდობისა!	(- // ó , - // ó ,)	წერაქვი.
/ I/ (- , - , - , -) გადვიძება (იღვიძებს).	(- (- , - , -) წერაქვიდაბარი. (- , - // - , -)	
/ I / / გადვიძება (აღვიძებს).	/ (- , - , -) გაზიდვი.	
/ / გახარებული.	(- // - , - // - ,) გემი.	
/ ზმისართ.გახარებით.	ob. .	
/ არის.	I (, , á) ქვა.	
/ მყოფი.	I , ob. I.	
/ მყოფობა.	I , ob. I.	
/ / (- , - , -) გაყინვა. შორისლ.გამოხატავსგანცვიფრებას.	I , ob. I.	
/ I/ (- , - , - , -) ყოფნა.	(- // , - // , ,	
/ I გახდ. ფორმა ზმისა I .	á) კამენი.	
/ / (- , - , - , -) დამარხვა.	, ob. .	
/ / (- , - , - , -) დაბრუნება (დაბრუნდა).	(- // S , - // - // , , á) სეტყვა.	

, об.	.		
I (- // , - // ,	,	é	(- // é , -
á) გვანძი, ნასკვი.		// é ,	)
- I / (- , - , - , -) საუბარი,		მსხლისხე.	
ბაასი.		გიმრი.	
- , об.		გიმრელთა.	
(- , -) ლაპარაკი, ყბედობა.		გიმრელი.	
(- // - , - // - , -) კალია.		(- , - , -) გენერალი.	
(- , -) ძირმაგარა,		(- // , - // ,)	
გამონაზარდი.		მსხალი.	
(- // - , - // -) კირი.	,	,	.
á (- // , - // ,	,	(- , - , -) (რუბ.) გმირი.	
á) ფუდურო.		(- , - , -) დიდიქოთანი.	
/ (- // -y , - // -y ,)		/ (- , - , - , -) დაგორება.	
ძებნა.	,	об.	
/ (- , - , -) მამითაღი, ნაღი.		/ (- , - , - , -)	
á (- , - // - , -) ციყვი.		1) განგბივრება, 2) ჭირველობა.	
(- , - // - , -) ოვის		I (- , - // I ,	
ქალა.		I) სალაფბოადგილზე.	
/ ნათელი, კაშკაშა.		I , об. I	
a კაშკაში, ნათება, ბრწყინვა.		(- , - , á) ეშვი.	
/ / კაუზატ. ფორმა ზმნისა		(- , - , á // á) ნისკარტი.	
.		(- , - , ó)	
á / (- , - , - , -)		წყლისსადენილარი.	
გაგაშება, გაბრწყინება.		, об.	.
( ) ორმოში, ხაროში.		, .	.
/ სქელი, მსუქანი, ხშირი.		, об.	.
ý (- , - , -) ბულა, საჯიშე		/ (- , - , -á) პერანგი, კაბა.	
ხარი.		, об.	.
(- // , - // ,		(- , - // , ,)	
ý) ორმო, ხარო.		(- , - // - , ,)	
/ / (- , - , - , -)		თაგვალი.	
გაგორება.		პარია.	
á (- , - , -) გარეულითხა.		I (- // - , - // - , -) ბორცვი,	
é / (- // - , - // - , -) მსხალი.		გორაკი.	
		/ (- , - , - , -) გადასახლება.	

(- , - , -) გრამატიკა.	თანაგრძნობა.
ბერძნული.	I (- , - , - , -) შებრალება,
საქართველო, შდრ.	შეწყალება.
po არა.	(- , -) ძალა, ღონება.
გარდა.	/ ძლიერი, ღონიერი.
(- , -) გუბერნატორი.	
/ , იხ.	
/ (- , - , - , -) ჭიდაობა.	(- // , - //
(- , -) ჭიდაობა.	- // , // შ) თევზი.
(- , -) მშვენიერება.	, იხ.
(- // ა , - // ა ,	, იხ.
შ) ხაფანგი.	(- , - , -) ნაწილი.
/ მოტეულებული.	/ (- , - // -) პალა.
(- , -) ტეული.	(- , - ,) გალავი.
/ (- , - , - , -) მოტეულება.	I (- , - , -) შეცდომა.
(- // - , - // - , -) ძნა.	I (- , - , -) ლომი.
(- // , - // , ,)	(- // , - // ,
ტევზი.	ა //) სკივრი.
, იხ.	( ) სკივრში.
(, , ,)	/ (- , - , - , -) დახრჩობა.
ლითონისგანნაკეთებიქოთანი.	მასდ. ფორმაზმნისა .
, იხ.	/ დამხრჩვალი.
(- , - // , ,	/ (- , -) სკივრები, იხ.
) გოგრა, გვახი.	(- , - // - ,)
(- // , - // // - ,	გვრა, ბეჭარი.
) მრგვალიფორმისპური.	/ (- , - , - , -) თვლება.
/ მრგვალი.	(- , - , -) მხევალი.
ქართული.	(- , -) ქრეოლა.
საქართველო.	- , იხ.
(- , -) ქართველიკაცი.	, იხ.
/ (- , -) ქართველიქალი.	
/ (- , -) ქართველები.	/ (- // - , - // - ,
- ნაწილაკი, ხომ.	) საწყალი.
I მასდ. ფორმაზმნისა I .	/ I/ (- , -) კერასთან,
I (- , - // ა)	ბეჭართან.

/ (- , -) յԵ (նօցոօ).	աԵյ, ամցա՛րաց.
, օԵ. .	/ աԵյոօ, ամցա՛րօ.
, օԵ. .	/ շԵսա՛րցԵծլո.
( ) ամցԵնօ.	/ (- , -) յԵ(յԱլօ).
/ , օԵ. .	/ մՑցԵնոյԵրօ, յՈԵՑօ, լամա՞նօ.
/ , օԵ. .	/ / (-ý , - , -ý , -é) Ցոծօ.
աՑԵՐ!	I I (- , - , - , -) Ցո՛րօւ լացԵծօ.
(- , - ,)	, օԵ. .
մԵՎօւյԵցոլց.	(- , - ,) յՌմօւ
ամչԵրաց.	տցալո, ծործեցո.
I ( ) աԵլացՅ.	, . .
/ / (-ý , - , -ý , -é) 1) յԵտԵծօ,	/ (- , -) յԵյնօ.
2) Ցոծօ.	( ) ևԵոյցատոց.
մաԵց. ցորմա՞նինօսա .	/ 1) ևԵոյցատո, 2) մցորԸեցո.
/ / / 1) ցակԵտցԵլո, 2) Ցոծոցո.	(- , -) մաԵց. ցորմա
/ (- , - , -) յԵ (մամցացօ).	նմինօսա .
(- , - // -) քայրօ.	/ (- , - , - , -) դացԿպցօ.
- (- , -) ամոնցօ.	, օԵ.
/ / (-ý , - , -ý , -é) Ցոծօ (ՑՅօ).	, օԵ.
I ցորօւյԵրացօնօ.	/ (- , - , - , - , -) դացօօցօ.
I/ (- , - , - , -) յՌռցօնօ.	/ (-ó , -é , -á , -é) ադԿլԵծօ.
/ ԵյլԵցօ, ծրոյցօ.	աո, աՑԵՐ.
/ (- , - , - , -) ցամույլԵցօնօ.	(- , -) մաԵց. ցորմա նմինօսա
(մոյտօտցԵնԵցԵմումպամացՅԵյ).	/ .
օԵ.	/ (- , - , - , -) ադԿլԵծօ.
- քա-քա! (եոցոց եարեարօւ	, օԵ.
ցամոմեաՑցԵցօ ՑորօւյԵցԵլո).	(- // - , - // - , -)
/ ցալատՑօ.	ամեանացօ.
/ (- , -) օցօ.	á (- , -) ամեանացօնօ.
աՑԵՐ օԺ.	/ աո, օԵ! (մոյտօտցԵն մացլա
յՑԵՐ օԺ.	թցօմ ոծոցիՑԵյ).
I ամցԵնօ.	(- , -) եորԸօ.
(- , -) ցԱՑԵցօ.	եորԸօնօ.
	á (- , - , -) ծցԵՐօ.
	(- , -) աԵլօ, ամցամաց.

I	ამდენ ხანს, აქამდე.	(, , , á) კალათა.
I , ob.	I .	/ (- , - , - , -) დაფიცება,
/ ახლანდელი.		ფიცილი.
	აწი, ამიერიდან.	მასდ. ფორმაზმნისა / .
, ob.	.	/ (- , - , - , -) ფიცისუქმა.
/ (- / , - , -) აქ.		I მაგდენი.
(- // , - , - // , ,		,
á) ხმა.		/ მასეთი, მაგნაირი.
		/ (- , - , -) ეგ (ქალი).
/ (- , - , - , -) ნჯდრევა,	I-	I
რყევა.		/ (-ó , -é , -á , -é) დალევა.
/ (-ó , -é , -á , -é) მათხოვრობა.		(- // , ,
ap/ (- , - , - , -) თხოვნა.	-	//) სახმელი.
e Ie/		/ (- , - , - , -)
e Ioარ არის.		დალევინება.
, ob. ý .		/ (- , -) ეგენი.
ý (- // , - , - // , ,		/ მაგდენი.
ý) მათხოვარი.		იმიტომ რომ, რადგან.
ý (- , -) მათხოვრობა.		ეგერ!
á (- , - // , -) ზარდახშა.		/ (- , - , -) ძლიერ
, ob.		აღგზნება.
, ob.		/ (ó , -é , -á , é) რხევა.
á ¹(- , - // , , -	I	I მაგის გამო, მაგიტომ.
) ეპლესია, სამლოცველო (ქრისტიანული).		( ) (- / , - , -) მანდ.
		(- // , - , - // , ,
		é) ტყუილი.
		/ ცრუ, ყალბი.
/ (- , - , -) ეგ.		(- // , - , - // , ,
		) მატყუარა.
		/é (-ó , -é , -á , -é) ქანაობა.
I მაგნაირად.		é / (- , - , - , -) დამუქრება.
		I / მრუდე, გალუნული.
/ (- , - , -) მაგდროს.	I-	I / მრუდე-მრუდე.
იგივეარაც .		I/ (- , - , - , -) გალუნება.
I იმავედროს, მაშინვე.		1 (- , - // , , 1) ქვა.
I იგივეა, რაც I .		
/ (- , - , -) ეგ (მამაკაცი).		

I (- // , -) შისქვერთო.
 // , - // ე) ურთო.

I გარეშე.

I (- , -) არყოფნა,
 არარსებობა, უქონლობა.
 / ე (- ე , - ა , - ე) სტვენა.
 ე / (- , - // - , -) სტვირთო.
 პიდათლელები, იხ .
 (, ე) პიდათლი (ერთ-
 ერთი ხუნძური თემი).
 პიდათლელი, პიდათლიდან.
 პიდათლელების, პიდათლური,
 პიდური.

- (- , - , - , -)
 გამოკითხვა.
 მასდ. ფორმაზმნისა .
 / (- , - , - , -) კითხვა
 (კითხაგს).
 (- , -) დიმილი.
 / (- , - , - , -) გადიმება.
 (- , - , - ა) ტომარა.

I პატარად, მცირედ.
 I / პატარა, მცირე.
 I / / / გამორჩევით პატარა
 (სხვებს შორის).
 (,
) ნეკი, ნეკა თითო.
 I / (- , - , - , -)
 დაპატარავება.
 I (- , -) სიპატარავე,
 სიმცირე.
 / (- , - , - , -) სტვენა.
 p o( )(- / , - , -) შუაში, შორის.

(, , ა) შისქვერთო.
 6 (- // - , - // - , ა) სტუმარო.
 (- , -) სტუმარ-
 მასპინძლობა.
 სტუმრად ყოფნა.
 ე (- , - // ა) სიგრილე.
 (- , - , -) ხერხემადი.
 / ცარიელი.
 (- , - ,
) 1) სიცარიელე, 2) ფულურო.
 6 / (- , - , - , -) დაცარიელება.
 / ფულუროში.
 (- , - // ,) ძაღლი.
 (, , ა) ურემი.
 (, , ა) ცერცვი.
 , იგივეარაც .
 ე (- , - // ა , ე) სახე.
 (- , - , -) სათივე.
 (, , , ა) საგარცხელი.
 (- , -) ურთიერთობანი.
 , იგივეა, რაც ე .
 ( ) სათივეში.
 , იგივეა რაც .
 , იხ .
 (, , ა) მგორავი ქვა.
 I (ე , ე) თაფლი.
 I (- , - , I) კალო.
 I პოწათლი (ხუნძური სოფელი).
 I პოწათლელი, პოწათლიდან.

p (ó , ó , pá) ქარი.

p a , ob. .

ý / (- , - , - , -) შერხევა.

(- , - , -) ოფოფი.

/ oj.

/ / - / / ojoo-აქეთ.

(- //-, - //-, - , -)

მეგობარი, სატრფო.

, ob. .

/ მეგობრული.

(- , -) მეგობრობა.

ეგერ იმ ადგილას!

(- , - , -) თავდასხმა,

დაცემა.

( ) ტებილად.

/ ტებილი.

(- , -) სიტებო.

/ (- , - , - , -) დატებობა,

ტებილად ქცევა.

/ (- , - , - , -) აკრძალვა.

მასდ. ფორმაზმნისა .

(- , - , -) დაკიდული

საქანელა, ჰამაკი.

ep- Ia || Ia პირისახე.

(- , - , -) 1) გმირობა, 2)

უნარი, შეძლება, 3) ნიჭი.

/ (- , - , - , -) წამოწევა.

, ob. ep.

სახეში.

, ob. .

ý/ (- , -) ფილტვები, ob. .

(ý , ý , ý)

ფილტვი.

I

I (- , - , -) გიქი, შეშლილი.

I / ახლობელი, ნათესავი.

I /

I / (- , - , - , -) მიახლოება.

la იგივეარაც I .

I (I , I , ,

I) ადამიანი.

la (- , -) ჭავა, გონება.

la (á , á) ვერცხლი.

le სისწრავე, სიმარდე.

l/e (-ó , -é , -ý) ზრდა.

le / (-ó , -é , -á) დინება.

lo ( ) (- / , - , -) ძირს.

I (- , -) ახლობლობა,

ნათესაობა.

- I ნაწილაკი. მაინც.

I / მსგავსი, მაგვარი.

I - თავი.

I (- , -) თავში.

I (- , -) ადამიანობა.

I (- , - , -) ადათი, წვეულება.

I როგორც, მსგავსად, თითქოს.

I / მსგავსი.

I (- , -) წერიგი.

I საკირველება, საოცრება.

I (- , -) ტანჯება.

I (I // I á , I ý // I á ,

I) თოვლი.

I (- , -) დანაშაული.

I - (- , -) ყვედრება,

მუნათი.

I / (- á , - á ,) ძროხა.

I (- //-, - //-, - , -)

ბრძენი.

- I / ბრძნული, გონივრული.
- I (- , -) ტანჯვა.
- I (- , - // - ,) ჭაპი.
- I (- , -) სამყარო.
- I (- , - // ý , á) ველი,
- მინდორი, მიყრუებული ადგილი,
- მივარდნილი ადგილი, საძოვარი.
- I (- , - ,) მეცნიერი.
- I გარეული, ველური.
- I (- , - , -) ხასიათი, ზნე,
- ნირი.
- I / მაგვარი, მსგავსი.
- I I (- , - , -) კურდღელი.
- I I (- // - , - // - ,
- // I I) ქათამი.
- I I - I (- , - , á -) შინაური ფრინველები.
- I (- , - // - , -) ზარბაზანი.
- I - (- , -) განძეულობა,
- ოქრო-ვერცხლი.
- I , ob. I
- I (- , - , -) თოკი, ბარაზი.
- I / სახტიკი.
- I I (-á , -á) ფქვილი.
- I I ( ) ფართოდ.
- I I / ფართო.
- I (- , -) ძროხები, შდრ. á
- I გასწვრივ.
- I I / (- , - , - , -) მამლის
- ყივილი.
- I / / (- , - , - , -) გამოზრდა
- (გამოზარდა).
- I / (-ó , -é , -ý) ზრდა.
- I (- , - // - , I)
- მეცნიერება.
- I ( ) ბევრად.
- I / ბევრი.
- I / მეტი ნაწილი, უმეტესი.
- I (- , -) სიმრავლე,
- სიუხვე.
- I / (- , - , - , -)
- გამრავლება.
- I / (- , - , - , -) მოსმენა,
- ყურისგდება.
- I I (- , - , I I)
- წისქვილის ერთ-ერთი ნაწილი.
- I I / (- , - , - , -) ღმული,
- ზმული, ბდავილი (საქონლისა).
- I I (, , , é)
- თუნები.
- I I (-ý , -ý) ოფლი.
- I (- // - , - // -) გაშლი,
- გაშლები.
- I (- , - , -) ცხვრის ფარა.
- I , ob. I
- I (- , - , ý) ყური.
- I I / (- , - , - , -)
- ყურისგდება.
- I I / (- , - , - , -)
- მოტრიალება.
- I - / წვრილ-წვრილი.
- I / წვრილი.
- I (- , -) პატარაბავშვები,
- წვრილფეხობა.
- I I( ) მხოლოდ, მარტო, მარტოდებ.
- I / (- , - , - , -) ტირილი.
- I / / I/ დაჯდომა (მამაკაცის).
- I / / I/ დაჯდომა (ქალის).
- I / / I/ დასხდომა.
- I გამო.

I   (- , -) մո՞խցրո.

I   (- , -) 1) մո՞խցրցի,

2) սեալցաթրցյի, յմա՞չուղյի,

Հյյլյյի.

I   (- , - , ó)

սեալցաթրցա ձացո, յմա՞չուղո,

Հյյլյ.

I   (- // ý , - // ý , -)

մցօնարյ.

I   (- // , - // , -)

ևաելյյրո.

I   (- // , - // ,

á) տօեօե, եօե, եծուղյնեօե

կյրէյլո.

I   (- , - // , I á)

ևաթցարո.

I   I (- // á , - //

á // á , - //

á) չորո.

I   I թաժըրագ.

I

I

I   (- , - // , -) շեռցրյի.

I   I (- , - , I I) նայլո.

I   , ob. I

I   I I (ó , ó , -)

տօցՅօ.

I   I (- , - , - , - //) մո՞վցոմա

(թօԵ՞ցՏօ).

I   I (- , - , - , -) Ցյօարացյի,

աղէյրՅօ.

I   I (- // ó , - // ó , -) 1)

Բեօրո, 2) Բանցալո.

lacpy(lacp , lacp , lacp)

ևայցյնյ, յմոյժա.

I   1 օջօջյա թաՅ 1 ly.

Iap   (- , - , -) զանաՅեացօ,

ևահօցարո.

Ia a a/ յցյնյրո, ցօյյօ.

Ia a , ob. I .

I   ոծուցյլյյիօսա, ob. ó .

I   (- // , - // ,

á) ածածօ.

I   օջօյյա թաՅ I .

I   (- , -) նակյյօ.

I   սելո.

I   / սելո, նատյյսայրո.

I   / (- , - , -) սելոնե.

I   I / եարեարո.

I   ( ) ամառց.

I   յցյնյրյիօսա, եօջօյյօ.

I   / (- , - , - , -) զացոյյիօսա

(ցօյցյիօսա).

I   թօյյլյյիօցօ.

I   / յծրալո, իցյյլյյիօցօ.

I   - I (- , -) դացոնյօ,

մասերացացյիօսա.

I   / ևառցարո, ևայցորյյլյօ,

արաիցյյլյյիօցօ.

I   ( ) ևառցրագ.

I   (- , -) ևառցրյիօսա,

ևայցորյյլյյիօսա.

I   (- , -) ևօցքուցօ,

ացևասերյյլյօ, ացևասերյյլյօս յամօ.

I   / մցորյօսօ, ևայցարյյլյօ.

I   օջօյյարաՅ I .

I   - I

I   I (- , - // , -) չարօմա.

I   յծյլյմա, յծյլյմարտօմա.

I   -

I   (- , -) ևառցրյիօսա,

სახწაული.	I / (- , - , - , -)	I / (- , - , - , -)
გაკვირვება, გაოცება, განცვიფრება.	თანამონაწილეობა.	
I ( ) საოცრად, საკვირველად.	I (- , -)	თანამონაწილეობა.
I ჯაგლაგი.	I , ob. I .	
I / გარეული, კელური.	I (, é) აშილტა.	
I ზოგადი, საზოგადო.	I I (- // ó ,	
á / (~ , ~) ანდალალის	- // ó , I Iá) ნაჯახი, ცული.	
საზოგადოება.	I / შეკვარებული.	
I / ანდიელი ქაცი.	I I/ (- , - , - , -) აჩქარება.	
I (- // ó , - // ó ,	I I / სახწრაფო.	
ý) საყრდენი ჯოხი, პერთხი.	I I აჩქარებით.	
I / სულელური.	I (- // ó , - // , ý)	
I (- // ,	ჭოკი.	
- // , ý) ზაზუნა.	I (- // , - // ,	
I , ob. I .	é) ლოდი, ბელტი.	
I I / ხალისიანი, სიცოცხლით	I , ob. I .	
ხავეს.	I - I I (- // , - // -)	ცხვარ-საქონელი.
I არაბული.	I (- , - // - , -) მიზეზი.	
I არაბების, არაბული.	I , ob. I .	
I არაბების, არაბული.	I გურზე.	
I	I / ყრუ ქაცი.	
I (- // ó , - // ó , á)	I (- , -) სიყრუე.	
ზინი.	I / (- , - , - , -)	
I (- // á ,	დაყრუება.	
- // á , á) ხის	I ( ) წერილად.	
ტოტი.	I I / შიშელი, ტიტელი.	
I , ob. I .	I (- , - // -) სიყვარული,	
I (- , -) ხიავე.	ტრფობა, სატრფიალოგნება.	
I / (- , - , - , -) გაავება,	I / (- , -) ჯაბუკი.	
გავეშება.	I	
I / ავი, სახტიკი.	I (- , - , á) გორგალი.	
I I (- , -) სიფართოვე.	I (- , - // - , á) ლოდა.	
I I / (- , - , - , -)	I I	
გაფართოება.	Iop I/ (- , - , - , -) გაძლომა.	
I ზოგადი, საზოგადო.		

I I , ob. I I
 I p c რუსული.
 I (- , - , -) დრო, ხანი,
 პერიოდი.
 I (- , - , I) 1) მიზეზი,
 საბაბი; 2) ტკივილი, სწეულება.
 I , ob. I .
 I I , ob. I I .
 I I (- , - , -) იდაყვი.
 I I / (- , - , - , -)
 შეტყობინება.
 I (- , - // - , I) კორდი.
 I I (- , - // -) სოცო.
 I ( ) მწვანედ.
 I / მწვანე.
 I (- , -) მწვანილი.
 I (- , -) მწვანე ბალახი.
 I (- , -) მწყემსები, შდრ.
 I I (- , -) დაწესებულება,
 ორგანიზაცია.
 (- , - , -) დრძილი.
 á (- , -
 //) მოთრიმლულიტყვავი.
 á / (- , - , -) დაბარი.
 (- , - , -
) ტყავისდასამუშავებელიადგილი.
 á (- , -)
 (- , - // á ,
 á) კედლის ხალიჩა.
 (- , - // - , -) ნადავლი.
 , ob. .
 ნადავლზე წასვლა,
 სათარეზოდწასვლა.

á (- , -) სიმდიდრე.
 á / (- , -) მდიდარი.
 á (- // , - // , -
) ქიბო.
 á / (- , - , - , -
) ამბისგავრცელება.
 (- , -) დაღესტანი.
 á დაღესტნური.
 á / (- , -) დაღესტნელი
 (ქალი).
 á დაღესტნელთა.
 á / (- , -) დაღესტნელი
 (ქალი).
 / დაღესტნელები.
 ( ) ცოტათი, ნაკლებად.
 / ცოტა.
 á / ზმინსართ. ცოტაც.
 ცოტათი.
 - / ცოტაოდენი.
 - ცოტ-ცოტა.
 á (- , -) სიცოტავე,
 სიმცირე.
 / (- , - , - , -)
 დაცოტავება, შემცირება, მოკლება.
 á / (- , - , - , -) დანგრევა.
 I (- , - // -) დაგა.
 á- (- , -) საჩივარი.
 á- (- , -) დავადაკამათი.
 I - I (- , -) ჩხერი, კამათი.
 á / (- , - , - , -) შეკამათება.
 á / (- , -) მომჩივანი, მოკამათე
 (ქალი).
 á / (- , -) მომჩივანი,
 მოკამათე (ქალი).

á / (-, -) მომზივნები,	á / (-, -, -, -, -) შეთანხმება.
მოკამათები.	( ) ზმინისართ. საპირისპიროდ.
I , ob. I .	a e ზმინისართ. პირისპირ.
(- , -) გამოვლენა. მამიკო.	á (-, -)
- ნატგრის გამომხატველი ნაწილაკი.	ყველაფერირაცურთანერთად
(-) მუდამ, ყოველთვის.	იჭმევა (კარაქი, ყველი, ხორცი,
/ მუდმივი.	რძედად. შ.).
(- , -) მუდმივობა.	á / (-, -, -, -, -, -) შედარება.
/ (-, -, -, -, -, -)	á / (-, -, -, -, -, -)
მუდმივადქვევა.	) შესაბამისობა (შესაბამება),
(- , - , -) სანახები,	შესატყვისობა შეესატყვისება).
შემოგარენი.	á ზმინისართ. შედარებით.
(- , - , -) წუთი.	á (-, - , -)
á (-, - , -) კარისსაგდული.	) წინააღმდეგობა, ანტაგონიზმი.
მისამდერი (შდრ. ქართ. ოდელია-დელია).	á (-, -) კრება, სხდომა,
á / (-, - , -) მოლიდინე (ძაცი).	ყრილობა.
oგივება რაც .	/ (-, -, -, -, -)
á / (-, - , - , -) ჩაბლაუჭება.	მოგროვება, შეგროვება, შეკრება.
(- , - , -) არგუმენტი,	á (-, - , -) ბზრიალა.
საბუთი.	á (-, - , -) გაგმირი,
/ (-, -, -, -, -) კაუზატ.	ა - ზმინისართ. პირისპირ.
გორგა ზმინისა / .	á / (-, -, -, -, -, -)
/ (-, -, -, -, -) ჩამოკიდება,	) შეწინააღმდეგობა,
დაკიდება.	წინააღმდეგობისგაწევა.
á (-, - , -) დალაქი.	(- , -) 1)თანატოლი,
á (- // á , -)	2)ქვისლი.
// á , -) სამართებელი.	/ (-, -) თანატოლი (ქალი).
á (-, - , -) დალალი, მაკლერი.	/ (-, -) თანატოლები.
ý (-, - , -) საგიქო.	á / (-, -, -, -, -, -) შეტაქება,
(- , -) დამდა.	შეჯახება, შერგინება.
á (-, - // - , -) პეტვი.	á / (-, -, -, -) შეხება.
I/	

I	(- , -)	შეხვედრა.	გაპვეთილი.
I /	(- , - , - , -)	შეხვედრა (შეხვდა).	(- , - // - , á) წამალი.
I	(- , -)	შეხვედრა.	ý / (- , - , - , - // -) წამლობა.
I / /	(- , - , - , -)	კაუზატ. ფორმა ზმინა	á ზმინსართ. ტყუილ-უბრალოდ.
ga	უბრატ. ფორმა ზმინა	I / .	I (- , - // - , -) კვავილი
á (- , - , -)	რევული,	(მკაფიო შეფერილობის).	á (- , -) ბებია.
á (- , - , -)	დავთარი.	á (- , -) ბაბუა, პაპა.	á / ალერსიანი, კარგი, კეთილი.
á -	(- , -)	აბრეშუმიდაატლასი.	I / ალერსიანი, კარგი, კეთილი (ქალი).
á	აბრეშუმისა.		á (- , -) ბიძა.
, იხ.	.		á (- , - , -) აგარაძი.
(	,	// ,	á ზორისდ. პაცე (ვირო)!
		) აბრეშუმი (მატერია).	á (- , -) ქრთამი.
		აბრეშუმის.	á / (- , - , - , -) მექრთამე.
(- // , - // ,			/ (- ó , - é , - á , -) გაძუნი.
á	) ვაჭრობა, აღებ-მიცემა.		á ზმინსართ. კაკუნით.
á (- , - , -)	მოვაჭრე,		/é (- ó , - é , - á , - é) გრუბუნი.
	გადამყიდველი.		á ზმინსართ. გრუბუნით.
á (- , -)	მოვაჭრე,		(- , -) ტკაცანი, ჭახანი.
	გადამყიდველი (ქალი).		á - (- , -) ხმაური.
(- , - , -)	დერვიში.		á - ზმინსართ. ხმაურით.
	დარგუელი.		é (- // - ý , - // - ý) გაჯი.
/ (- , -)	დარგუელი პაცი.		I (, , , ý) მამალი
	დარგუელთა.		თხა, ვაცი.
/ (- , -)	დარგუელიქალი.		ý (- , -) მორიგე (ქალი).
/ (- , -)	დარგუელები.		ý (- , - , -) მორიგე (პაცი).
	დარღო.		(- , - , -) დეზერტირი.
(- , - , -)	დარდი.		(- , -) დეზერტირობა.
/ (- , - , -)	თერდი.		á / (- , - , -)
(- , - , -)	წამალი,	) ზმინსართ. დეკემბერში.	
	მალამო.		á დეკემბრისა.
(- // - , - // , -)			

á (- , -)	დეკემბერი.	é (- , - , -)	დიალექტი.
á (- // , - // - , -)	დეკანი.	ó (- , - , -)	დიალოგი.
á (- , - , -)	დეკანატი.	p ჩემი.	
á (- , -)	დეკლარაცია.	(- , - , -)	დიბირი, მოლა.
á (- , -)	დეკორაცია.	á ¹ (- , - , -)	დივანი.
é (- , - , -)	დეკრეტი.	² (- , -)	სასამართლო.
á (- // - , - // - , -)	დელგატი.	á (- , - , -)	
á (- , - , -)	დელგაცია.	) სოფლისმოსამართლებ.	
(- , - , -)	დელფინი.	á (- , - , -)	დივერსანტი.
á (- // - , - // - , -)	დემოკრატი.	é (- , -)	დივერსია.
á (- , -)	დემოკრატია.	(- , - , -)	დივიზია.
á დემოკრატიული.		ლოკატ. ბრუნვის ფორმა	
á (- // - , - // - , -)	დემონსტრანტი.	ნაცვალხახელისა .	
á (- , - , -)	დემონსტრაცია.	ჩემბან.	
á (- , - , -)	დემორტამენტი.	მიც. ბრუნვის ფორმა	
á (- // - , - // - , -)	დემონსტრაციონი.	ნაცვალხახელისა .	
á (- , - , -)	დემონსტრატი.	იგივეა რაც .	
á (- , - , -)	დემონსტრაცია.	ჩემთვის.	
á (- , - , -)	დეპარტამენტი.	é (- , -)	დიეტა.
á (- // - , - // - , -)	დეპარტამენტი.	ó (- , - , -)	დიქტატორი.
á (- , - , -)	დეპლოიმენტი.	ý (- , -)	დიქტატურა.
á (- , -)	დეპლოიმენტი.	(- // - , - // - , -)	
é (- , - , -)	ჯნედლა.	დიქტორი.	
á (- , -)	დესანტი.	დელიჯანი (ჯალაქი	
(- , - , -)	დეფისი.	ხომხეთში).	
(- , -)	ჯაზი.	ლოკატ. ბრუნვის ფორმა	
(- , -)	ჯემი.	ნაცვალხახელისა .	
é (- , - , -)	ჯემპრი.	(- , - , -) რედიგია,	
(- , -)	ჯინსები.	სარწმუნოება.	
(- , -)	ძიებო.	ó (- , - , -)	დიპლომი.
(- , - , -)	ძიებოსტი.	á (- , - , -)	დიპლომატი.
á (- , -)	დიაბეტი.	á (- , -)	დიპლომატია.
ó (- , - , -)	დიაგნოზი.	á დიპლომატიური.	
		ჩემი.	

/ საკუთრივ ჩემი, სწორედ ჩემი.	é (- , - , -)დოკუმენტი.
á (- , - //-, -)ნამგალა	/ (- , -)ისინი.
(ფრინველი).	ó (- , - , -)დოლარი.
ჩემისაკუთარი.	მან, ერგატ.ბრუნვის ფორმა
/ (- , - , - , -)გაბზარვა.	ნაცვალხახელისა , .
(- , - , - , -)დირექტივა.	მისი.
é (- //-, - , - , -)დირექტორი.	მასზე.
é (- , -)დირექცია.	ეგერ იქ!
á (- , - , - , -)დისერტაცია.	ó ზმინისართ.ადრე.
ჩემთან.	(- , - , -)ხარო.
ერგატ.ბრუნვის ფორმა	( ) იქ.
ნაცვალხახელისა , .	( ) იქით.
/ (- , -)ის (ნივთი).	- იქითკენ.
( ) (-é, -á , -á) იქ.	იქითმხარეს.
იქით, იქითკენ, იხ. ( ) .	მან, ერგატ.ბრუნვის ფორმა
იქითა.	ნაცვალხახელისა / .
იქიდან.	ლოგატ. ბრუნვის ფორმა
იქითკენ.	ნაცვალხახელისა / .
/ (- , -) იხ(ჯაცი).	მისი.
ზმინისართ.ისე, იმგვარად.	მასთან.
( ) იქით.	ó (- , - , -)შემოსავალი.
- იქითკენ.	é (- //-, - , - //-, - , -)
- იქით-აქეთ.	დოკუმენტი.
/ ერგატ.ბრუნვის ფორმა	á (- , - , -)დრამა.
ნაცვალხახელისა , .	ý (- , -) დრამატურგია.
მათი.	ý დრამატურგიული.
/ (- , -) ის (ქალი).	á დრამატურგი.
á (- , - , - , -)მოხსენება.	á (- , - //-, - , -)ლოცვა.
á (- , - , - , -)მომხსენებელი.	ý / (- , -)გაცემი, მამალითხები,
ó (- //-, - , - //-, - , -)ექიმი,	იხ. é
დოქტორი.	ý (- , - , -)ცხენი, აჩუა
	(ბაგშოთამეტყველებაში).

ლოგატ. ბრუნვის ფორმა	(- , - , -) შხაპი.
ნაცვალსახელისა .	á (- , - , -) ლეიბი.
შენგან.	
e ზიც. ბრუნვის ფორმა	
ნაცვალსახელისა .	(- , - // - ý) ლეიბი.
იგივეა რაც e.	(- , - , -) პასუხი.
ý (- , -) სათათბირო, დუმა.	á (- , -)
p შენი.	) პასუხისმგებლობა.
x შენთან.	(- , - // - , -) ძვირფასი
მისამდერი; იგივეა რაც .	თვალი, ბრილიანტი, მარგალიტი.
- მისამდერი; იგივეა რაც	- (- , -) ძვირფასი
- .	თვლები.
ლოგატ. ბრუნვის ფორმა	(- , - // -) ალუბალი.
ნაცვალსახელისა .	, ob. .
(,) მე.	ალუბლისა.
(- , -) სამყარო, დუნია.	(- , -) უწიგნური, უვიცი.
იგივეა რაც .	á (- , -) უწიგნურობა,
- I (- , -) მთელი	უვიცობა.
სამყარო, მთელი მსოფლიო.	a a a (- , -) ჯოჯოხეთი.
შენი.	a a a / (- , - , - , -) ჯოჯოხეთად ქცევა.
ý ( ) ზმისართ. ზუსტად,	á / (- , - , - , - I) დამსჯელი.
ნამდვილად.	(- , - , -) ჯირანი.
ý / ნამდვილი, ზუსტი, უტყუარი.	ზმისართ. დღეს.
ý (- , -) სინამდვილე,	á ზმისართ. დღესვე.
სიზუსტე, უტყუარობა.	á I ზმისართ. დღემდე.
ý / (- , - , - , -) დაზუსტება.	á - ზმისართ. დღეს-ხვალ,
).	ამდღებში, უახლოესდღეებში.
ý ზმისართ. ზკეთრად.	დღევანდელი.
(- , - , -) სიძე.	á ზმისართ. დღეიდან,
ý / (- , - , - , -) ჩასიძება.	ამიერიდან, აწი.
(- , - , -) სუნამო.	á ზმისართ. დღეისათვის.
გრგატ. ბრუნვის ფორმა	á ზმისართ. დღესვე.
ნაცვალსახელისა .	1 (- , - // - á , -) ფაფარი.

² თვითონ იხინი, იხ.	, , .	á (- , -)სამოთხე.
á (- , - , -)ჯალათი.		(- , - , -)ჟანრი.
á (- , -)ჯალათობა.		ó/ (- , - , -)შემწვარიხორცი.
á - I (- , -)ირგბ.ქუა-ფაფარი (ცხენის).		ý (- , - , -)ჯაშუში.
I (- , - , - , -)ჯამაათი.		ý (- , -)ჯაშუშობა.
á I (- , - , á I I) ჯამაათის ქაცი.		Iá / ზმინხართ.შვიდად, წყნარად.
I I , იხ. á I .		I (- , -)შერი, მტრობა.
I (- , -)რიცხვ.ჯამი.		I (- , -)შერიანობა, მტრობა.
(- , - , -)ჯამი (ჯურჯული).		á I / (- , - , - , -) მტრადგახდომა.
(- , -)სული, სამშვინველი.		á I / (- , - , -) I)შერიანიადამიანი.
á (- , - , -)მხეცი.		á I (- , -)შერიანობა.
á (- , -)მხეცობა.		შორისღაბა, პე!
(- , - , -)გვამი, მიცვალებული.		ჯერ, კიდევ.
, იხ. .		ზმინხართ.ჯერაცარა.
a / (- / , - , -) ზმინხით. ზმინხართ.შიგნიდან.		/ (- , - , - , -) მოხვევა, შემოხვევა.
á I (- , - , -)დერეფანი.		(- , - , - // ý)რელიგ.ჯინი, სული.
á (- , - , -)ქარისმასხარა.		/ (- , - , - , -) უსაქმოდ ეთალი, ხეტიალი.
/ / ზმინხართ.შიგნითვე.		(- , - // á , -)
á / / ზმინხართ.შიგნითკენ, შიგნითამიმართულებით.		დაირაზე.
á (- , -)შიგნეუდობა.		é / (- , - , - I)მედაირე.
á / / (- , - , - , - , -)		(// , , , á)
á)შინაგანი.		თვითონ ის (ნივთი).
I იგივე რაც .		(// , , , ,
á I / (- , - , - , - , -)დაპატიმრება.		á) თვით, თავად (ნივთი).
		(// , , ,)
		თვითონ ის (მამაკაცი).
		(// , , , ,

á) თვით, თავად (ძაბაკაცი).	, იხ. .
(- , -) ენერგია,	I ებრაული.
სიმკირცხლე, სიმარდე.	I / (- , -) ებრაული გაცი.
á / (- , - , - I) ენერგიული,	ý I / (- , -) ებრაული ქალი.
მკირცხლი, მარდი.	ý I / (- , -) ებრაულები.
á (- , -) ენერგიულობა,	I (- , -) ჯოჯოხეთი.
სიმკირცხლე, სიმარდე.	(- //-, - //-, -) ცოცხი.
á (- , -) ჯიპადი, საღვთოომი.	á (- , - //-, -) შინდი.
(//-, -, , á)	ý - I (- , -) ბრძო.
თვითონ ის (ძალი).	/ (- , - , -) მეტოვე.
(//-, -, , , ,	á (- , - , -) ქალისწინდა.
á) თვით, თავად (ძალი).	á/ (- , - , -)
- თავიანთი.	(ცხვრისდიდიფარა.
á (- , - //-, -) ხორცისჭია.	ý / (- , - , - , -) თავმოყრა.
á I (- , -) სქესობრივიაქტი.	á (- , -) ეურნალი.
(- , - //-, - , -) ბაღლინჯო.	(- //-, - //-, - , -)
/ (- , - , - , -)	ეურნალისტი.
დაჟინებითმზერა, ჩაციებითმზერა, <td>(- , - , -)</td>	(- , - , -)
მიშტერება.	ეურნალისტობა.
(- , - , -) ჯიში, სახეობა.	(- , - , -)
( ) თავისი.	ეურნალისტი.
(- // ó , - //-, - , -)	(- , - , -)
წერაქვი.	ეურნალისტი ქალი.
(- , - , -) სახეობა, ჯიში.	(- , -) წყვილი.
(- , - , -) ნივთი, საგანი.	ý (- , -) ფსალმუნი.
ó (- , -) ტიტა.	é / (- , - , -)
ó (- , - , -) მახინჯი,	დაწესებულება.
ულამაზოადამიანი.	é (- , - , -) ხელმძღვანელი
/ მახინჯი, ულამაზო.	(ძალი).
ó / (- , - , - , -)	é (- , - , -)
დამახინჯება.	ხელმძღვანელი (კაცი).
/ / / (- , - , - , -) შერევა.	
(- , - //-, - , -) სიტყვა.	

ó (- , - , -) ქარხანა.	á (- , - , -) მარაგი.
( ) აშებარად, ნათლად.	, <i>o b.</i> .
(- , -) გამოვლინება.	(- , -) ზარალი.
a p (- , -) შხამი.	(-ý , -ý , -) მუშტი.
á შორის. ზახუმა!	á / (- , - , -) სხდომა.
á / (- , - , -) მოწამვლა,	I ( ) ძნელად.
მოშხამვა.	I ძნელი, როული.
á შხამიანი.	I á (- , - , -) შრომადლე.
o , <i>o b.</i> .	I á / (- , - , - , -) გაძნელება, გართულება.
I / სუსტი.	I á / (- , - , - , - I) მშრომელიკაცი.
I (- , -) სისუსტე.	I á I (- , -) მშრომელიქალი.
I / (- , - , - , -) დასუსტება.	ჩათვლა.
(- , - , -) ეპალი.	é / (- , - , -) საჩხატუნო (სათამაშო).
á (- , - , -) ერაზმანი.	გახდ. ფორმა ზმნისა / .
á - (- , -) ეპალ-ბარდები.	/ (- , - , - , -) დარგება. , იგივეარაც .
I I I (- , - , -) ზღარბი.	é / (- , - , - , -) ბზრიალა.
ý (- , -) ზეთისხილი.	I Ié (- , -) ჩქმებაობა(გავშვებისთამაშია როგორი).
á (- , - , -) შეკვეთა.	á (- , -) სამძიმარი.
(- , - , -) კანონი.	გახდ. ფორმა ზმნისა / .
(- , - , -) დარბაზი.	/ (- , - , - , -) კვნესა.
(- , - , -) ტირანი,	á / (- , - , -) წერტუნა, ბუზდუნა.
მხაგრელი.	I (- , - // -) რელიგ. ზიქრი.
/ სახტიკი, ტირანული.	á (- , - // -) მემაობა, მრუშობა.
(- , - , -) დრო, პერიოდი,	á / (- , - , - I) მრუში.
გვოქა.	
á (- , -) ყინვა.	
á / (- , -) ზანგი.	
á / (- , -) ზანგიქალი.	
á / (- , -) ზანგები.	
(- // ó , - // ó , á) საფლავის ქვა.	

á I	(- , -)მებავი.	(- , - , -)ჯიგიტი, გაშპაცი.
I I/	(- , - , - , -)ჩქმეტი.	(- , -)ნებართვა.
	მედერი.	á (- , - // -)იჯარა.
	(- , - , -)ზიარათი, წმინდა ადგილების მოსალოცად წასვლა.	á / (- , - , - I)მოიჯარე.
	(- , - // - , -)ცა, ზეცა. ზეცაში, ცათა შინა.	á (- , -)ხიბილალა.
-	(- , -)სამყარო.	á (- , -)ბებედი.
	ზმინისართ. ცაში.	á / (- , - , - , -)ბედისგაღიმება, იღბლისქონა.
ó	(- , -)ზოოლოგია.	სხვათა სიტყვის ნაწილაკი.
á	(- , - , -)ზოოპარკი.	c (- , - , -)ეჭმაკი, სატანა.
ó	/ ზორბა.	(- , - // - , - // á)
ý	/ (- , - , - , -)ბეტილი.	ჯოგი, რემა.
	/ (- , -)ბეტილი.	(- , - , I)მეჯოგე.
	(- , - , -)ძალადობა, შევიწროება.	(- , - , -)ელჩი.
	ý (- , -)ზურმუქეტი.	a (- , -)სარწმუნოება.
	ძალი. ფორმა ზმინა / .	(- , - , -)იმამი.
	/ (- , - , - , -)მოხვედრა, შელახვა.	á (- , -)საიმამო.
	(- , - , - , á)ზურნა.	I (- , - , -)ბიძა.
	/ (- , - , - , -)ოქლვა.	Iá (- , -)ბიძა.
	ძალი. ფორმა ზმინა / .	é (- , - , -)იმკერია.
ý	/ (- , - , - , -)	(- // - , - // - , -)ინვალიდი.
	)ხმამაღალილაპარაკი.	ინგლისური.
	/á (- , - , - á)ზურნა.	/ (- , -)ინგლისელიკაცი.
á-	(- , -)კრებდაფა-	/ (- , -)ინგლისელიქალი.
	ზურნა.	/ (- , -)ინგლისელები.
	/ (- , - , -)მეზურნე.	ý ინგუშური.
		ý / (- , -)ინგუშიკაცი.
	(- , -)რელიგ. ეჭმაკი,	ý / (- , -)ინგუშიქალი.
	სატანა.	ý / (- , -)ინგუშები.
		ინდოეთი.
		ý / (- , -)ინდოელიკაცი.

ý / (-, -)ინდოელიქალი.	, <i>ob.</i>
ý / (-, -)ინდოელები.	/ (-, -, - , -)
á ინდუსტრიული.	I)ნათესავიმამისმხრიდან.
ý (-, -)ინდუსტრია.	é (-, -)ინტელიგენტი.
(ý , , á ,) წასვლა.	é ინტელიგენტური.
é (- //-, -, //-, -, -)	é (-, -)ინტელიგენცია.
ინჟინერი.	é (-, -)ინტერვენცია.
(- , -)სახარება.	(- , - , -)ინტერვიუ.
(- , -)ლელვი.	é (-, -)ინტერესი.
/ დამცირებული.	é საინტერესო.
(- , -) დამცირება.	(- , -) ინტერნეტი.
/ (-, -, -, -, -)	á (-, -)ინფორქტი.
თავისდამცირება.	ინხოელების.
(- , -) უარი.	(á , á) ინხო.
á / (-, -, -)	შორისდღერთომაქნას!
I)უარისმყოფელი.	თუდმერთიინებებს!
(- , - , -) რევოლუცია,	ირანი.
გადატრიალება.	ირანელების, ირანული.
რევოლუციური.	á / (-, -)ირანელიკაცი.
/ (-, -, -, -)	á / (-, -)ირანელიქალი.
I)რევოლუციონერი.	á / (-, -)ირანელები.
(- , -) ადამიანი.	(- //-, -, //-, -, -) რიგი.
á ადამიანური, პუმანური.	á ზმინსართ. რიგრიგობით.
á (-, -) კაცობრიობა.	(- , -) მემკვიდრეობა.
á (-, -) ადამიანობა,	ზმინსართ. წლეულს.
პუმანურობა.	á წლევანდელი.
á (-, -)სამართლიანობა.	á ზმინსართ. სიმპათიურად,
é (- //-, -, //-, -, -)	ელეგანტურად.
ინსპექტორი.	á (-, -)სიმპათიურობა,
é (- , - , -)ინსპექცია.	ელეგანტურობა.
(- , - , -) ინსტიტუტი.	á / სიმპათიური, ელეგანტური.
ý (- //-, -, //-, -, -)	ý (-, -) წითელიწითავა.
ინსტრუქტორი.	(- , -) ხელოვნება.
ý (- , - , -)ინსტრუქცია.	

ý	ხელოვნური.	I / მეცხრე.
á (-, -)	ისლამი.	I I ცხრათავიანი.
á	ისლამური.	I ცხრა.
á / (-, -)	ქსპანელიკაცი.	(-, -, -,) საქმე.
á / (-, -)	ქსპანელიქალი.	(-, -, -,) სამიზნე, ნიშანი.
á / (-, -)	ქსპანელები.	(-, -,) ივნისი.
á / (-, -, -, -,)	ქიქა.	I (-, -,) ივივე რაც I.
ó (- //-, -, //-, , , , ,)		
-)ისტორიკოსი.		
ó / ისტორიული.	/o e/ (-, -,) სატრუთ (ქალი).	
ó (-, -,)ისტორიკოსობა.	x/ (-, -, -, -,) ასევლა,	
ó (-, -,)ისტორია.	გადალახვა.	
á / (-, -)იტალიელიკაცი.	/ x / (-, -, -, -,) ადგომა.	
á / (-, -)იტალიელიქალი.	/ ძახლ. ფორმაზმნისა / / .	
á / (-, -)იტალიელები.	/ / (-, -, -, -,) გამოჩენა.	
I (- //-, -, //-, , , , ,)	/ (-, -, -, -,) სიდედრი,	
ქორი, ძერა.	დედამთილი.	
(-, -,)ორჟაბათი.	/ / (-, -, -, -, -,) ცქმრა,	
ý (-, -, //-, -, á)უთო.	შეხედვა, ჭურება.	
(-, -, //, -, -,)	/ (-, -, -, -,) გოგო, ქალიშვილი.	
გაზაფხული.	/ ძახლ. ფორმაზმნისა / / .	
, ob. .	/ (-, -, -, / á)	
ზმნისართ.გაზაფხულზე.	მოთამაშებოგო, მოთამაშექალი.	
(-, -,) მნიარელება.	/ (-, -,) ქალიშვილობა,	
- (-, -,) დროის	ქალწელობა.	
ლხინში გატარება.	/ / (-, -, -, -, -,) პოვნა.	
(-, -,) უფლება, ნებართვა.	/ / / (-, -, -, -, -,) აყვანა.	
(-, -, -,) ნაკადი, ნიაღვარი.	/ / (-, -, -, -, -,) დამალვა.	
(-, -,)ჩრჩილი.	/ (-, -, -, -,) და.	
/ (-, -, -, -,) მოგვერ. ფისო.	/ I/ (-, -, -, -, -,) მოსვლა.	
(- //-, -, //-, -,) წყარო.	/ / (-, -, -, -, -,) მოყვანა.	
ý ზმნისართ.წყაროსთან.	/ / (-, -, -, -, -,) წოლა,	
I ( ) (-, -,) ცხრავე.	დაწოლა.	
	/ / (-, -, -, -, -, //-) ხიცილი.	

I , . I	/(- / , - , -) ხელში.
/ / (- , - , - , -) ორეგა.	calsoqoab.
/ / (- , - , - , -) მოვერება.	ა იყოველთვის; უარყოფით ზმნასთან — არასოდეს.
/ x / (- , - , - , -) ნახვა, დანახვა.	op (- , - // - , -) დუმელი. ქავდასია.
/ o არის (ქალი).	(- , - // - // - , á) ჭიშკარი.
/ / მეოფი (ქალი).	, ob. .
/ / (- , - , - , - // -) ზრდა.	ჭიშკართან, ჭიშკრის ხდურბლზე.
/ I/ (- , - , - , -) ყოფნა.	, ob. .
/ / (-ý , -S , -á , -á) წახვლა.	ჭიშკართან.
/ I/ (- , - , - , -) გაგზნა.	ქაზაპი.
/ I მასდ. ფორმაზმნისა / I/ .	(- , - , -) ყაზარმა.
/ / / (- , - , - , - , -) ჩვენება.	(- , -) სპეციალური ნოხი, რომელზეც ნამაზი სრულდება.
/ / (- , - , - , -) გაშვება.	/ (- , - , - , -) ლანძლვა.
/ / (- , - , - , -) არჩევა.	სრულყოფა.
/ / (- , - , - , -) დაგარდნა, დაცემა.	(- , -) მასდ.
/ I/ (- , - , - , -) გადვიძება.	ფორმაზმნისა / .
/ / (- , - , - , - , -) აღება.	I (- // á , - //) კუნძი.
/ / (- , - , - , - , -) გახარება.	(- , - //) სინათლე,
არა.	შექი.
a (- , - , -) ლოცვა, ნამაზი.	- შექიდასითბო.
a a (- , - , - , -) სიტყვა, საუბარი.	I/ (- , - , - , -) გონსმოსვლა.
/ (- , - , - , - , -) კლება, დაკარგვა.	/ ურჯულო.
apa , ob. epe .	ურჯულოდ, მურდლად.
ap o a (- , - , - , -) ბარათი.	(- , -) ურჯულობა.
Ka I a(- , -) ქააბა	ყარაყოისე (მდინარე).
(მუსულმანთაშიმინდასამლოცველომე ქაბი).	I (- // , - // , á) ხვრელი.
a a (, , , á) ქადალდი, წერილი.	(- , - , - // á)
a , ob. a a .	ტალღა.

	, об.	.	- // I , I) тაიგული.
(-	//-á , -	//-á) тმა, ფაფარი.	I (- //-á , - //-á //-, -)
I ,	об.	I .	თათო.
I / ხერელში.			/ (- , - , - , -) გაციება.
(- , - //-, -)			
კარტოფილი.			I მარცხენა.
(- // , - //-, -) ფაფა.			/ (- , - , - , -)
კასპიის.			მოთვინიერება.
(- // , - //)			(- , - , ý) სადავე.
თავსაფარი.			(,) საჭმელი.
, об.	.		- I (- , -) საკვები.
იგივეარაც .			, об.
ep (- , - //-, -) ხელი.			I I (- , - , -) ხელსახოცი,
(- , - , -) ხელისშეშლა,			ცხირსახოცი.
დაბრეოლება.			I / ხელისტოლა, თითისტოლა,
- / (- , - , - , -) ჭამა.			ზეჭირსტოლა.
- (- , -) ჭამა-სმა.			I / თითისოდენა, ხელისოდენა.
/ (- , - , - , -) ჭმევა,			(- , - // á , -)
დაპურებავინმესი.			ძალაუფლება.
/ (- , - , - , -) ჭამა.			, об.
გახდ. ფორმაზმისა / .			( ) ცუდად.
, об.			/ ცუდი, ბოროტი.
(,) საჭმელი.			( ) ჯინაზე, ჯიბრზე.
(- //-, - //-, -) თოკი.			(- , -) სიავე, ბოროტება.
გარჯვენა.			/ (- , - , - , -) გაცუდება,
- I თოკბარი.			წახდენა, გაბოროტება.
(- , - //-, , //) ფრთა.			/ (ý , , á ,) შეჭმა.
, об.	.		(- , - , ý) ძეგლე.
I (I , I ,)			ქვემანჩა (ხემიანი მუსიკალური
ჩაქები.			ინსტრუმენტი).
(- , -) მატყლი.			I/ (-ó , -é , -á , -é) ციმციმი,
I მასდფორმაზმისა I .			ბრწყინვა.
I/ (- , - , - , -) დაგვიანება.			I / კაცუატ. ფორმა
I (- // I , - //)			ზმინსა I/ .
			I მოციმციმე, მბრწყინავი.

(- , - // , -) ქვიფი, ქაიფი.	როგორ.
/ მხიარული.	a / o ყოველი, მთელი.
(á , á , ý) მკერდი.	/ როგორი, რომელი.
(- , - // , é) ნაჭერი.	/ / რომელიმე.
, იბ. .	, იბ. .
(, , ý) ქატა.	არანაირად.
ý , იბ. .	(- , - // - // - , á)
(- , - , -) ბუ, ჭოტი.	აპვანი.
I (- // ó , - // ó ,	, იბ. .
ý) სიმღერა, ლექსი.	როგორც, მსგავსად.
I- (- , -) სიმღერა.	(- , - // -) ღვთის წყალობა.
ca(- , - // - // c , ca)	საიდან.
ჯიბე.	ყოველი მხრიდან, უარყოფით
/ (- / , - , -) სად.	ზმნასთან – არსაიდან.
/ / სადღაც.	საიდანმე.
/ / ყველგან; უარყოფით ზმნასთან –	ჩინური.
არსად.	ჩინეთი.
/ / საით.	(- , - // - , á) ანდაზა.
/ / ყველამიმართულებით,	, იბ. .
ყოველიმიმართულებით;	/ (- ó , - é , - ý , - á) მოხდომა
უარყოფით ზმნასთან – არსაით..	(მოხდა), მოხვედრება.
/ / საითაც.	მომხდარი.
I რამდენი.	/ (ó , é , ý , é) ჭერა,
როდის.	დაჭერა.
ყოველთვის; უარყოფით ზმნასთან	/ (- , - , - , -) ქაუზატ.
– არასოდეს.	ფორმა ზმნისა / .
I როდემდე.	(- , - , -) კლუბი.
ოდესმე; უარყოფით ზმნასთან	/ (- , - , -) თავადი.
– არასოდეს.	ყოისუ (მდინარე).
ოდესლაც.	ó/ (~ , ~) ქოლო (ხუნძური
/ / სადმე.	სოფელ ქოლოში.
/ / საითმე.	(- // - , - // - , -)
(- , - , -) ქილებიძ.	მეთაური.
(- // , - , - // ,	(- , - , -)
) თითო.	

კონსტიტუცია.	(- , - , -) ქოსაკაცი.
, იბ. .	I , იბ. .
ლუმელში.	(- , - , -) ბალანსი.
მედუმელქ, ცეცხლვარეში.	/ ბლიერი, ლონიერი.
(- , - , -) კორპუსი.	(- // á , - // á ,
(- , -) ქოსმოსი.	ý) გუთანი.
I (- //-, - //-, - ,	, იბ. .
I) მომღერალი.	(- // ó , - // ó , -) სახე.
I , იბ. I	I , იბ. I.
(- , - , -) კრეისერი.	a a/ ბვირფასი, დირებული,
(- //-, - //-, - , -)	ფასეული.
კრიტიკოსი.	I (- , - , -)
(- , - , -) საწოლი.	) წმინდანადაღიარებულიშეიხი.
/ კუბაჩელიკაცი.	ac (- , - //-) საღამოს.
(- , - , -) მამალიცხვარი,	a აპირანული, სპარსული.
კერძი.	o (- //-, - //-, - , -) დღვა.
, იბ. .	o o(- // S , - // S ,
(- // ó , - // ó , á)	á) საფლავისფილა.
ხუმორი.	a I (- , -) სიმაგრე.
(- , -) დახმარება.	a I/ (- , - , - , -) გამაგრება.
(- //á , - //á , -) ბაფი.	a I / (- , - , -) გარეო, ქუჩაში.
I/ (- , - , - , -) ნათება,	ac (- , -) განხრახვა.
ბრწყინვა.	a apa/ უვარგისი.
I მასდ. ფორმაზმნისა I/ .	a a , იბ.
I / კაუზატ. ფორმაზმნისა	a/ (- , - , - , -) მოჭერა, დაკვირვა.
I/ .	a შუადღე.
, იბ. .	a / (- , - , - , -) დახუჯვა.
, იბ. .	e (- , -) გამათი, დავა.
(- , - , -) კურორტი.	oc/ (- , - , - , -) დაკარგვა.
(- , - , -) კურსი.	o კოველდღე.
, იბ. .	o I/ (- , - , - , -) ჭრა.
(- , - // ý , ý)	I( ) საძაგლად.
სამაჯური.	I (- , -) სისაძგლე.
(- //-, - //-, ~) ქოსა.	

( ) თანახმად. (- // ó , ~ // ó , -á)

/ თანახმა, მისაღები.

(- , - //-) ქირი, ქოლერა.

, იხ. .

I (- , - , -) მანერა, წესი,

ყაიდა.

I -

დღისით.

(, , , ,

ý) ბედურა.

, იხ. .

თავქვეშ.

(- , - , - , -) ბედისწერა.

(- , -) უვარგისობა.

დღიდანდღემდე.

(- , - , ,)

ქვისმთლელი, კალატოზი.

, იხ. .

ნაშეაღღევს.

(- , - , -) ყადი.

(- , - , ,) საკინძე.

, იხ. .

(- , -) ზრდილობა.

/ (- , - , - , -) კაუზატ.

ფორმა ზმნისა a/ .

(- , -) გუნდა.

(- , - //-) ბარგი,

საყოფაცხოვრებო ნივთები.

(- , - , -)

თანშეზრდილი მეგობარი.

- I (- , -) ბარგი-ბარხანა.

(- // , - //-

// , á) კალამი,

ფანქარი.

გოლოფი, დოლი.

- / (- , - , - ,)

ბრწყინვა, ელვარება.

საფლავებში, იხ. .

I ( ) იშვიათად.

I / იშვიათო.

(- , - //-, ,)

ტომარა, ბალიში.

იგივეა რაც .

საფლავში.

, იხ. .

I I / (- , - , - , -) გამოწერვა.

ყარახელი, ყარახიდან.

(- , - //-, , -) ტანი,

სხეული.

I (- , - , -) წვეთი.

I / (- , -) შეპამათება,

წაკამათება.

I / (- , - , - , -) მომზადება,

შეკვეთება.

a / (- , - , - ,) თვალის

ჩაკვრა.

ერანიტალით.

/ (- , - , - ,) კაკანი

(ქათმის).

(- //-, , - //-, , -) ხვევა,

ხვევნა-კოცნა.

იღლიაში.

(- //-, , - //-, ,)

საფეთქელი.

I საჭიროდ.

I (- , - , -) საჭიროება.

I	მასდ. ფორმა	(- , - , -) მეცე, ხელმწიფე.
ზმნისა	I/ (- , - , -)	/ (- , - , - ,) ჭრიალი.
საჭიროება, დაჭირვება (სჭირდება).		/ (- , - , - , -) ჭრიალი.
( ) ვიწროდ.		/ (- , - , - , -) განგრძ.
/ ვიწრო.	(- , - , ,)	ფორმაზმნისა / .
შვეულება.		(- , - // , - , -)
/ (- , - , - , ,)	მოთხოვობა, ამბავი.	
დამწუხერება.		, ob. .
I (- , - // - , -) ქუჩა.	(- , -) შურისძიება.	
I / გარე.	(- , -) ბედი, ხვედრი.	
I (- // - , - // - ,)	განკითხვის დღე.	
გუდა, ტიპი.	მეოცე.	
I / გუდაში.	I მოგლ დღეს.	
(- // ó , - // ó ,) ბაჟანი.	ოცი.	
(- , - , ý) მჯედელი.	/ (- , - , -) ოცამდეკაცი.	
(á , á , á) პედელი.	- დღითიდღე.	
პედელზე.	ეოველდღე.	
(- , - , -) დავა.	(- , - // - , -) ჯგუფი,	
/ (-ó , -é , -á , -é) ბრძოლა.	რაზმი, ხროვა, გროვა.	
მასდ. ფორმაზმნისა / .	/ მოკლე.	
- I დაგა-გამათო.	მასდ. ფორმაზმნისა / .	
(- // -á // - , -) წერვილი.	/ (- , - , - , -)	
/ მწყერვალი.	გამგზავრება.	
/ (-ó , -é , -á) მოწყერება.	( ) პირდაპირ.	
წერვილით.	(- , -) სიმოკლე.	
/ (-ó , -é , -ý , -) დამარცხება.	/ (- , - , - , -)	
(- , -) მარცხი.	შემოკლება, დამოკლება.	
(- , -) დირებულება, ფასი.	/ კაუზატ.	
/ მაკე.	ფორმაზმნისა / .	
/ ორსული, ფეხმიმე ქალი.	ოცი.	
/ (- , - , - ,) შობა,	, ob.	
შვილის გაჩენა, ნაშიერის მოგება.	(- // - , - // - ,) მედოლე.	
	- დღე-დრო(გამოსამშვიდობებელი	
	ფორმულა).	

(- , - , -) მახე.	o I / (- , - , -) გამწარება.
/ მახეში.	I მასდ. ფორმა ზმნისა I .
/ (- , - ,)	I / (- , - , - , -) იგივე
ქვრივიკაცი.	რაც .
/ (- , - ,)	მასდ. ფორმა ზმნისა .
ქვრივიქალი.	/ (- , - , - , -) გაუზატ.
I (- , - ,) შეთანხმება.	ფორმა ზმნისა .
I - (- , -) შეთანხმება.	/ (- , - , - , -) დარტყმა,
I / ქუჩაში.	ცემა.
, ob. .	(- //-, - //-, -) ქანგი.
/ ტყავიანი.	I , ob. I .
I ოცჯერ.	I , ob. I .
ძალა.	I (- // , - // , -) პრავი.
/ ძლიერი.	(- //-, - //-, -) ომი,
იგივეარაც .	ბრძოლა.
(- , - //-, - ,	, ob. .
á) ქელები.	, ob. .
(- , -) მუხლისმოყრა.	(- // ó , - // ó , -)
/ (- , - , - , -) დახრა.	) ძირი, ფეხვი, გვარი, ოუბუმი,
/ (-ý , - , -á , -) გამოლევა,	მოდგმა.
ამოწურვა, დაშრობა.	მასდ. ფორმა ზმნისა / .
(- //-, - //-, -) წერო.	/ (- , - , - , -) მტრობა.
, ob. .	(- , -) სიმსუქნე, ქონი.
I / (- , - , - , -) გაძრეჭა.	/ (- , - , - , -) გასუქება.
, ob.	/ მსუქანი.
/ (- , - , -) დაძრა.	(- , -) მასდ.
(- , - , -) ყურანი.	ფორმაზმნისა / .
I , ob. I .	/ (- , - , - , -) სროლა.
ep (- , - , -) ფერი.	/ (- ó , - é , - á , - é) განგრძ.
e cep (- , - // ó , - ý)	ფორმაზმნისა / .
წარბი.	მასდ. ფორმაზმნისა / .
o I / ზწარე.	- I
o I (- , -) სიმწარე.	/ (- , - , - ,) გამტკიცება.
	I (- //-, - á , - ,

- // á , - // á)	) მოცეკვავე.
ბზარი, ნაპრალი.	, იხ.
I/ (- , - , - , -) გასკდომა,	/ (- , - , - , -)
გატზარვა.	გვერდიდანგვერდზეგადაბრუნება.
/ (-ó , -é , -ý , -) მიცემა.	-
მასდ. ფორმაზმნისა / .	(- // , - // ,) ქლდე.
ფერადოვანი.	ქლდეში.
/ (- , - , - , -) მიმალვა.	I
/ (- , -) თანატოლი (გაჟი).	I e (I , I é , I á , I) შეძლება.
/ (- , -) თანატოლი (ქალი).	I თრი.
/ (- // , -) თანატოლები.	I (- , - // , -) პირი.
- ნაირფეროვანი.	I პირქვე, გულდაღმა.
(- , - , - , -) გაავდრება.	I / ( ) (- / , - , -) პირში.
(- // á ,	I - I (, -) მეტყველება.
- // á) ავდარი.	I I ზღურბლზე.
/ მძინარე.	I I (- , - // , ~ // -á) ზღურბლი.
ძილი.	I / (- , - , - , -) ლაპარაკი.
/ (- , - , - , -) დაძინება.	I მასდ. ფორმაზმნისა I / .
(- , - // , - , -)	I I (- , -) მასდ. ფორმაზმნისა
უნაგირი.	I I .
(- , - // , - , -) ზამთარი.	I I/ (- , - , - , -) ხტომა.
ზამთარში.	I I/ (-ó , -é , -á , -é) ხტუნაობა.
(- ý , - ý , -) ხიდი.	I I (- , -) მასდ.
, იხ. .	ფორმაზმნისა I I/ .
, იხ.	I , იხ. I
/ (- , - , - , -) შექაზმვა	I I/ (- , - , - , -) წყენინება.
(ცხენის).	I I(- , -) სიზარმაცე.
მასდ. ფორმა ზმნისა / .	I I (- , -) ზარმაცობა.
, იხ.	I I / (- , - , - , -) გაზარმაცება.
, იხ.	I I (- , -) მაკრატელი.
/ (- , - , - , -) ტრიალი.	I I (- , - // , - , -) გაკვათამაში.
, .	I I (- , - // , - , -) გაკვათამაცება.
ცეკვა-თამაში.	I I (- , - // , - , -) გაკრატელი.
/ (- , - , - , -) ცეკვა.	I I (- , - // , - , -) გაკრატელი.
(- // , - , - // , - ,	I I (- , - // , - , -) გაკრატელი.

I I (- , - ,) ბაგე, ტუხი.	é / (- , - , - , -)
I I , ob. I I .	)გაუბედაობისგამოვლენა.
I (, , ý)	/ (-ý , - , -ý , -ý) ყლაპვა.
ვირისჩონორი.	ý / შავგვრემანი, შავტუხა.
I I/ (-ó , -é , -á , -é) დაგადუნება.	/ (- // - // - , - , - // -)
I I	)კვამლი, ბოლი.
I ორი.	ý / (- , -) ob. á
I მეორედ, მეორეჯერ.	ý / (- , - , - , -) გაძვრომა.
I / მეორე.	/ / ó / (- , - , - , -) ქნევა,
I ორიათასი.	რხევა.
I / ორნი.	I I (- , - , -) ხეობა, ხევი, ხრამი.
I ორმოცი.	I I (I I ý , I I , I I ý , I I ý)
I I I (- , - , -) კარისრაზა.	გადაყლაპვა.
I I(, , ,)საყურებელი.	I ( ) დიდად.
(á , , ,)მხრები.	I (- , - , -) ბებია.
(- , -)ორპირიადამიანი.	I შეუძლებელი.
/ (- , - , - , -) გაორება.	I / (-ó , -é , -á , -á) დავიწყება.
ორასი.	I / (- , - , - , -) გადავიწყება (გადაავიწყდა).
I I ორად, ორ ნაწილად.	I (- , -) ბაბუა, პაპა.
I I რიცხვ მოჯერ.	I / დიდი.
и ზმინსართ მოჯერ.	I (- // - , - // - , -) გასაღები.
I / / ორივე.	I / (- , -) ბოქლომი, კლიტე.
(- // - , - // - , -á) მარყუჟი.	I / (- , - , - , -) ჩამოჯდომა.
(- , - , -) ხევი, ხრამი.	ý (- , - , -) ქალაჩუნა.
á (- , - , -) ზმინსართ. ხევში,	ý (- , -) ქალაჩუნობა.
ხრამში.	/ (-ý , -ý) ob. .
á (- // - , - // - ,)	I I/ (- , - , - , -) დაგადუნება.
კოდო.	I I იგივეარაც I I .
/ (- , - , - , -) პარსევა.	I I(ó , ó , -) სკორე.
é / (- , - , - , -) წელშიმოხრა.	I I / ზარმაცი.
წელშიმოხრა.	I -
	I (- , - // á , á) ლოფა.

- I , ob. I .
 I / (- , - , - , -) წალეკვა.
 I ap (- , -) საჭიროება.
 I I არაფერში
 საჭირო, გამოუსადეგარი.
 I I / (- , - , - , -) ქანაობა.
 I / ფარისეველი.
 I I / (- , - , - , -) მოღუნვა.
 I I (I I // - // - , I I // -
) კვამლი.
 I I , ob. I I .
 I I / (- , - , - , -) რხევა,
 რწევა.
 I / იგივეარაც I / .
 (- // - , - // - , -) გასადები.
 á/ (- , -) ბოქლობი.
 / (- , - // - , -á)
 ტოლოფი.
 ý / (- , - , -) დახუჭუჭება.
 I I ხუჭუჭი, გრუზი.
 I / (- , - , - , -) წაჭრა,
 ჩამოჭრა.
 ý/ (- , -) ob. .
 ý (, , , -) ლაბარი.
 I I I I პატ-პუბ
 (ჯარზედაცაცუნებისას გამოცემული
 ხს).
 I I / იგივეარაც 1 1 / .
 / (-ý , -S , -á , -é) შარდვა
 I/ (- , - , - , -) პირიდან
 ამონთხევა, ამორწყვევა.
 (- // ó , - // ó , - //
-) 1) ორგანო, სხეულის
 ნაწილი, 2) ტანი, სხეული, ფიგურა.
 (- // - , - // - , - á) მონა.
 (- , -) მონობა.
 სიამოვნება, განცხომა.
 / (- , -) ლაკები.
 (- , - , -) ქალო, ქალობა.
 (- , - // - , - á)
 სალამური, სტირი.
 , ob. .
 (- , -) გერაგობა.
 ნათურა.
 ფრთხისდაქნეისასგამოცემულისძია
 ნობა.
 (- , - , -) ლაურეატი.
 I (- , -) მური, ჭვარტლი.
 I I I / მურივითშავი.
 I (- , - , -) წამი, მომენტი.
 (ó , ó , ý)
 შეგარდენი.
 შორისდე! (გამოიყენება
 მამაკაცისადმი მიმართვისას).
 / ყოჩაღი, მამაცი, ვაჟაცური.
 (- , -) სიყოჩაღე.
 ლეზიური.
 / ლეზიები.
 / ლეზი ქაცი.
 / ლეზი ქალი.
 I (ქართ.) ლეკი.
 I ლეკებში.
 ლიტერატურული,
 სალიტერატურო.
 (- , - , -) კეკრი.
 , ob.

, ob.	/ (- , - , - , -) შესვენება.
, ob.	(- , -) შესვენება, პაუზა.
, ob.	/ (- , - , - , -) რწყვა.
	(-á , -á , -) ნაკადული.
/ (-ó , -é , -ý , -) დადება.	(- , - // -á , - ý) რქა.
სამი.	, ob. .
/ / სამივე.	I ყუმიკური.
მესამედ.	I / (- , -) ყუმიკიცაცი.
/ მესამე.	I / (- , -) ყუმიკიქალი.
სამიათასი.	I / (- , -) ყუმიკები.
/ სამნი.	შორისლენი! ყოჩაღ!
/ (- , - , -) სამიანი.	apa aca
სამოცი.	თვლაოცდაათისშემდეგ.
თვლასამოცისშემდეგ.	ოცდაათი.
სამასი.	მასდ. ფორმაზმნისა .
I სამჯერ.	/ (-ó , -é , -á , -é) ცურვა.
I ერთწლიანი (პირუტყვი).	(- , - // , - ý) ქარქაში.
I (- // á , -	ფეხო.
// á , -) წელიწადი.	x ვისთან.
I , ob. I .	ვინ (ერგატ. ბრუნვის ფორმა).
, ob. .	ვისტე.
(- // , - // ,	ვისი.
ý) ცოლი.	ვის.
/ (- , - , - , -) დასწავლა,	I( ) კარგად.
შესწავლა.	1 / კარგი.
მასდ. ფორმაზმნისა / .	I (- , - // -) სიკეთე.
/ (- , - , - , -) ცოდნა.	I / (- , - , - , -) გაუზატ.
I უნებურად.	გაუზატ. ფორმაზმნისა I .
მასდ. ფორმაზმნისა / .	I / (- , - , -) გაპარგება,
- I (- , -) ცოდნა,	გაუმჯობესება.
სიბრძნე.	/ (- , - , - , -) გა.
I იგივეარაც I.	მასდ. ფორმაზმნისა / .
/ ქარქაში.	(á // é , á // ,
I (- // - , - // - , -) კვალი.	

	) წელი.	a I (- , - , -) 1) ენა (- , - , -) (გეტველების მნიშვნელობით; 2) ენა (ორგანო ex (- , -) დრო.
იგივეარაც	.	o o (- // - , - // - , -) ქაქაბი.
(- // , - // , - , ob.	.	o I (- ბ , - ბ) მთვარე, ოვე.
á)	.	ó I თვებ.
, ob.	.	I (- , - , -) ლურსმანი.
,	.	I მთაზე, მთაში, ob. I .
-	.	I (- , -) გლოვის სახლი.
იგივეარაც I .	.	I (I // - , I) ცრემლი.
, ob.	.	I , ob. I .
(- , - // ó) სელი.	.	I , ob. I
,	.	I მთერი, ხუნძური.
I მასდ. ფორმაზმნისა I .	.	I / (- , -) მთიელი, ხუნდი.
I/ (- , - , - , -) გათავება.	.	I მთიელების, ხუნდების.
- / (- , - , -)	.	I / (- , -) ხუნძიქალი.
ხდომილება (ხდება).	.	I / (- , -) მთიელები, ხუნდები.
მასდ. ფორმაზმნისა .	.	I (- , -) ხუნძებისქვეყანა.
/ (- , - , - , -) შესვლა.	.	I (- , - , -) ყოფა.
,	.	I (- , - // - , -)
/ (- , - , - , -) დაჭრა.	.	მნიშვნელობა, შინაარსი.
/ დაჭრილი.	.	(,) ყანა, სახნავ-
(- , - , -) ჭრილობა.	.	სათესიმიწა.
- (- , - , - , -) დაჭრა.	.	, ob.
(, , , ý) ფიწალი.	.	(- , - , -) სოფლისმაცნე,
, ob.	.	რაიმეამბისმაუწყებელი.
/ (- , - , - , -) გაქცევა.	.	(- , - //) ქორწინება.
მასდ. ფორმაზმნისა / .	.	(- , - // - // -)
მასდ. ფორმაზმნისა .	.	სპილოსძალი.
/ (- , - , - , -) დაგვა.	.	, ob.
მასდ. ფორმაზმნისა .	.	(- , - , -) გედრესე.
/ (- , - , - , -) დაგვა.	.	
გორისდ. აპა აიღე!	.	
(ý ,) შენ.	.	
axI (- , -) სუნი, სურნელი.	.	
a (- , -) ძილი, სიზმარი.	.	

(- //-, - //-, - -)	(- , -) მარგალიტი.
მეზობელი.	(- , - //-, - -) ზღაპარი.
, იხ. .	, იხ. .
მეზობლობა.	მარჯანი.
(- , - , , , -)	I I მწუხარი.
მეჩეთი.	(- , - , -) საკოხი,
, იხ. .	ამოცანა, პრობლემა.
/ მეჩეთში.	I (- , - //-, , Iá)
(- , - , -) ყრილობა.	I (- // Iá , - // Iá , -)
(- , - , -) ჩაგრულიკაცი.	I) ფეხი.
(- , - , - // á)	I იხ. I .
მოქდანი.	I ნადველი.
, იხ. .	I / (- , - , -) დანალვლიანება.
მექა.	I მასდ. ფორმაზმნისა I / .
, იხ. .	I / (- , - , -) აყროლება,
(- , - , ,) ვერაგობა,	ხრწნა.
სიცბიერება.	I მაპაჩელა.
(- , - , -) სკოლა.	I ( ) ნადვლიანად.
(- , - , á) მელოდია,	(- , - , -) ხუმრობა,
მუსიკა.	დაცინგა.
, იხ. .	- I (- , -) ხუმრობა.
(-á , -á , -) ფეხი, წიხლი.	(- , -) რეინა.
(ó , - // ó , á) კიბე.	(- // á ,
á (- , -)	// á) ხელობა, მსტატობა.
სიკედლისანგელოზი.	-
იგივეა, რაც á .	I (- //-, , - //-, ,
(- , - , -) მოლა.	I) დამსმენი, მაბეზდარა.
(-á , -á , -) ფრჩხილი,	I , იხ. I .
ბრჭყალი, კლანჭი.	I I (-á , -á , -) მარძაყი,
, იხ. .	ბარკალი.
/ ნახვავლი.	(- , - , -) წელა.
(- , -) სწავლება, აღზრდა.	ý / (- , - , - , -)
მასდ. ფორმაზმნისა / .	გატაცებარამით, საქმიანობა.
/ (- , - , - , -) სწავლება.	/ ცნობილი,
(- , -) მანძილი.	

სახელგანთქმული, პოპულარული.

(- , -) პოპულარობა.

/ (- , - , - , -)

ცნობილადგახდომა.

I (- , - // I ý , ý I) მთა,

ცხვირი.

(, , ý) წვერი.

I გრძელწვერიანი.

(- , - // , -)

მკერდისხორცი.

(- , - , -) მედალი.

/ ჯიუტი.

არასწორად, მცდარად.

იგივეარაც .

(- // , - // ,

á) თითისტარი.

/ (- , - , - , -) გათელვა.

(- , - // -) ოქრო.

- I (- , -) განძეული,

ოქრო-ვერცხლი.

ოქროსფერი, მოოქროვილი.

(- , - , ý) მშვენიერიქალი,

მზეთუნახავი.

I (- // , - // - , -)

მკურნალი.

I , ob. I .

ხელ.

/ მოვრალი.

გახდ. ფორმაზმისა / .

/ (- , - , - , -) დათრობა.

(- , - // - , á)

, ob. .

/ / რვავე.

/ რვავე.

რვა.

რვაასი.

რიცხვ.

სახელი.იხმარებარვაასისშემდეგთვე
ლისას.

(- , - , -) ხალხი, ერი,

ნაცია, ეროვნება.

(- , - , -) მილიონი.

(- , - // - , ,)

მერცხალი.

, ob. .

(- , - , -) შენობა.

, ob. .

(- , - , -) წევთი.

(- // - , - // - , -)

საწყალი, საცოდავი.

/ საწყალი, დარიბი.

(- , -) სისაწყლევ.

/ (- , - , - , -)

გასაცოდაგება, გადარიბება.

- (- , -) დარიბ-დატაცი.

(- , -) დარიბი, დატაკი.

(- , - , -á) ულვაში.

, ob. .

ულვაშებიანი.

I (- // - , - // -) ჭინჭარი.

მოზღვი.

(- , - // - , -) ლატანი,

ხარიბა.

(- , - , -) ჭერი, ჭერში.

, ob.

(- , - , -) მოლა.

მორფოლოგია.

მოსკოვი.

(- , - , -) მოტორი.

(- //-, - //-, -) ღუმბა.	I I( ) ერთგულად, მორჩილად.
I I / მოვარისმსგავხი.	I I / ერთგული, მორჩილი.
I I / მოვარისმაგვარი.	I I (-, -) ერთგულება,
, ob. .	მორჩილება.
(- , - //-, ,)	I I / (-, -, -, -, -)
ლობიოსქოტი.	დამორჩილება.
I მოები, ob. I .	(- , - //-, -á ,) ხაზი, ზოლი,
(- //-, -á , - //-, -á , -)	მხარე.
ზურგზე.	(- , - //-, ý) საფასური.
, ob.	, ob.
(- // ó , - // ó , -)	I /
მარცვალი.	I (-, - //) ლერწამი.
, ob. .	(- , -) ბჭობა, თაობირი.
/ (-, -, -, -) მუზეუმი.	, ob. .
I / მორჩილი.	a (- //-, - //-, -)
I / (-, -, -, -, -)	ვუბერი.
დამორჩილება.	I (-, - //-, -) წყვალი,
/ ნაკლელი, დეფექტური,	შეჩვენება.
არასრული.	იშვიათად.
( ) ნაკლელად, არასრულად.	I - წყველა-გინება.
(- , - //-, -) ხახა,	a a a, ob. .
კელი.	, .
(- , - , -) ცოდვა, ბრალი.	(- //-, - //-, -)
(- //-, - //-, -)	საძაგელი, არაპაცი, არამზადა.
ფარისეველი.	(- , - //-, ,) ლექცია.
(- , - , -) სურგილი.	, ob. .
(- , - , - //-,) მიურიდი.	- I
(- , - //-, , á) სუდარა.	(- , - , -) ნაიბი.
I / დამსახურებული,	I I 1. (- //-, - //-, -)
დირსეული.	დრუჟელი.
, ob. .	I I , ob. I I.
I	I I , ob. I I.
მოწაფეობასასულიეროსკოლაში.	I I , ob. I I.
I / (-, -, -, -) მუთალიმი,	I I 2. (- , - //-,) ფიქვი.
სასულიეროსკოლისმოწაფე.	
I , ob. I / .	

	, იბ.	.	/ ობილი, თავაზიანი.
(-	//	á , -	// á ,
-	) მეტელი.		(- , -) სირბილე,
, იბ.	.		თავაზიანობა.
(- , - , -)	ორნამენტი.	I ( ) ადრე, უწინ.	
(-	//	, -	// ,
-	) გალი.	I / ადრინდელი, უწინდელი.	
, იბ.	.	/ მორცხვი.	
, იბ.	.	/ / (- , - , - , -)	
(- , -)	ნამუსი.	დარცხვენა (დაარცხვინა).	
(- , -)	მორცხვობა.	/ (-ó , -é , -á , -á) შერცხვენა	
/ / (- , - , - , -)		(შერცხვა), დარცხვენა	
დარცხვენა (დაარცხვინა).		(დაიმორცხვა).	
(- , -)	პიროვნება.	/ უსირცხვილო.	
/ (- , - , -)	ნართი,	(-é , -é) ჩვენ.	
ზღაპრულიგოლიათი.		მიც. ბრუნვის ფორმა	
ნართები.		ნაცვალსახელისა .	
(- , - // - , -)		/ სწორედჩვენი, ჩვენთვის	
შთამომავლობა.		განკუთვნილი.	
		ერგ. ბრუნვის ფორმა	
(- , - , -)	ერბო, გარაქი.	ნაცვალსახელისა .	
-		(- , -) წესწყობილება.	
/ (- , - , -)	უკან, შემდეგ.	(- , - , -) ნამგალი.	
(- , - , -)	საკუჭნაო.	(- , -) ჩვენ.	
	უპილან.	მიც. ბრუნვის ფორმა	
უკნისკენ.		ნაცვალსახელისა .	
-	უკან-უკან.	ჩვენი.	
/	/ უკანა.	/ სწორედ ჩვენი, ჩვენთვის	
-	უკან-უკან.	განკუთვნილი.	
-	არაერთხელ.	ერგატ. ბრუნვის ფორმა	
(- , - , -) maragi,		ნაცვალსახელისა .	
I (- , -) უარი, უარყოფა.		(- , - // ý ,) ხაჭო.	
I (- // - , - // - , -) ტილი.		I ხაჭოს ხინკალი.	
ნევა (მდინარე).		(- , -) სირცხვილი.	
( ) რბილად, თავაზიანად.		(- , á , á) შუბლი.	
		წუხელ.	
		, იბ. .	

, ob. 2.

(- , - //-, -)

გამოქვაბული, მდვიმე.

გამოქვაბულში.

p (- , - , -) სინათლე, ნათლე.

x (- , - ý , -) გზა.

I (- //-, - //-, - , -) მოწმე.

I , ob. I.

(-é , -é) ოქვენ.

მიც. ბრ. ფორმა

ნაცვალსახელისა .

თქვენი.

/ სწორედ თქვენი, თქვენთვის

განკუთვნილი.

ergat. brunvis forma nacvalsaxelisa

.

(- , - , -) ნუქერი.

, ob. .

1. (- ó , ó , -) დანა.

2. (- , - , -á) რძალი.

/ / ასივე.

/ გეასე.

- ასიათასი.

ასი.

/

- ას-ასი.

I ასჯერ.

ჯერობის გამომხატველი

ზმინხარო.

გზაზე.

/ (- , -)

á (- //-, - //-, - , -) ყორანი.

(- , -) ნუცალი.

I (- //-, - //-, - , -) კარი.

I , ob. I .

(- //-, - , - //-, -)

ხელისგული.

შორისღოვ!

- შორისღოვოპო!

(- , - , -) ოკანენე.

(- , - , -) იხვი.

(- , - , -) ორდენი.

(- , -) ორთოგრაფია.

ოსური.

(- //-, - , - //-, - , -)

ოფიცერი.

გაზაფხულზე.

(- //-, - , -á) ხარი.

(- , -) ხარის შებმის

რიტუალი, რომელიც სრულდება
ხვნა-თესვის დაწყების წინ.

(- //-, - , - //-, - , -)

ხელმწიფე.

a a a , ob. .

ac xIa/ გჟევრი.

apa o ორთქლმავალი.

a a bრწნადი.

(- , -) უნარი, ნიჭი,

შესაძლებლობა.

/ ნიჭიერი.

(- , -) სარგებლობა,

სარგებელი.

(- //-, - , - //-, - , -)

( ) მუშაითი, ბაგირზე	/ ამპარტავანი.
მოსიარულე, აკრობატი.	(- , - , -) სახელმწიფო.
, იხ. .	I იგივეარაც .
(- , -) მუშაითობა.	/ ნაღვლიანი.
(- , - , -) პალტო.	( ) ნაღვლიანად.
(- , - , -) ძეგლი.	/ (- , - , - , -)
მონუსხვა, მოხიბვლა.	დანაღვლიანება.
(- , -) ხიბლი, დაღუპვა.	(- , -) ნაღველი, სევდა.
/ (- , - , - , -) დაღუპვა,	I იგივეარაც ე .
გაქრობა, მოხიბვლა, დატყვევება.	ე (- , - // - ,)
(- // , - // , ,	შარდისბუშტი, გასაბერიბუშტი.
-) ფანდური.	/ (- , - , - , -) ბერვა.
, იხ. .	(- 6 , 6) ხახვი.
(- , - // -) საქონელი,	(- , - ,) საბერველი.
მსხვილირქოსანიპირუტყვი.	/ / ბრწყინვა.
(- , - , -) მჭადი.	კეტერბურგი.
( ) მშვიდად.	I/ (- ó , - é , - á , - é) ხტვენა.
á / (- , - , - , -)	(- , - ,) პიანიო.
დამშვიდება.	(- , - ,) ფიქრი.
, იგივეარაც á / .	- I
, იგივეარაც á / .	(- , - , -) ქოქრი, ბებერა.
(- , - , -) ფარდა.	(- , - // -) მეხო.
/ (- ó , - é , - á , - é) ბრწყინვა.	/ (- , - , - , -) გაელვება.
მოფარფატე.	(- , - // - , -) ამბოხი,
(- , - , -) ფრიალოკლდე.	ჯანე.
/ ფრიალოკლდეში.	(- , - // -) ხილი.
(- , -) ტანისამოხი.	(- , - // -) ხელობა,
(- , - , -) იალქანი.	პროფესია.
(- // ó , - // ó ,	სარდაფი.
) დოქი, ხელადა.	(- , - , -) მატარებელი.
I (- , -)	(- , - , -) პოლკი.
მჭევრმეტყველება.	/ ქაფიანი.
(- , - , -) პასპორტი.	ó (,) ქაფი.
I (- , -) ბოლო,	I /
აღსასრული.	

(- , -) გასამრჯელო,	p/a , ob. / .
ჯამაგირი.	a (- //-, - //-, -) გირა.
(- , - , -) ფოსტა.	a a ამიწაზე.
(- , - , -) პოემა.	e apa/ მსგავსი, მაგვარი.
(- , - , -) პოეტი.	/ (- , - , -) მსგავსება.
მიღება.	e Ie (, ,) ტანისამოსი.
(- , - , -) ბრძანება,	e I/ (- , - , - , -)
განკარგულება.	ძირსხამოსევლა, ჩამოქვეითება.
(- //-, - //-, -)	oc (- , - , -) ქმარი.
პროცესორი.	(, , ,) სოცელი.
/ (- , - , - , -) შებერვა.	oca ob. .
(- , -) პუდრი.	(- , - , -) ტყვე.
მასდ. ფორმაზმნისა / .	(- , - , -) სახლი.
/ (- , - , - , -) შებერვა.	o o/ (- , - , -) სახლში, შინ, შდრ.
(, , // , ,)	.
ქარბუქი.	pyxl (- , - , ý) სული.
/ უსუკური.	(- , - // ó) ზაფხული.
/ (- , - , - , -) ფრუტუნი.	a ზაფხულში.
/	/ (- , - , - , -) გაშვება.
(- , - , -) ნებართვა,	/ იარიან.
ფირმანი.	(- // á , - // á ,
(, , , ý)	ý) ჭრილობა.
სახნელიგვი.	p a ob. .
, ob.	a (- , - , -) პარასკევი.
(- , - , -) პიგსა.	I (- , - , -) ჩრდილი.
	I (- , - , -) მხარე, ნაპირი,
	ჯიდვა.
ac (- , - , -) ომა.	I / გაგონილი, მოსმენილი.
a 1/ (- , - , - , -) სმენა,	I 1.(- // I , - // I ,
გაგონება.	I) სიტყვა.
pax (- , - , -) მხარე.	I 2. (- // , ,) საკვები
a , ob. .	(საქონლისათვის).
/ (- , -) მასდ.	I - (- , -) საკვები
ფორმაზმნისა á / .	(საქონლისათვის).
a I(- // é , - // é , -)	I , ob. I .
გული.	

(- // -ý , -ý , -) ԹԹՕ.	, օԵ.
/ / (- , - , - , -) ԲԵՐՅՈՅ,	ԹՄՅՈԾԵՐՅՈՅԱՆՈ.
ՃՐԺՄՈԼՅԱ.	/ / (- , - , - , -), օԵ. /á / .
(- , - , -) ԹՅՈԹԱՐՅՈ.	/ ԹՄՈՅՐԱԾՎՈՅՑՆԱ.
ԹՅՅԹՄՈԼՅՈ.	(- // ó , - // ó ,
, օԵ. .	) ԺՅԱԼՈ.
ՀՈՅ.	- ԺՅԱԼ-ՌՅՈԼՅՈ.
/ (- , - , - , -) ՑԱԾՅՅՈՅ.	(- , -) ՑՅՈՒԵՅՅ, ՏԱԺՈՐԿՅԵՋՈ.
ՑՈՅՐԾՈԼՅՈՅ.	/ (- , - , -) ՌԱՄՈԽԵՐՈՅԱՏ.
(- // - , - // - , -) ՑՈՅՅԱՑՈՐՅ.	/ á / .
, օԵ. .	(- // á , - // á , -
(- // , - //)	) ՑՈՅՅՈ.
ԵյելՅՈ.	, օԵ. .
( ) ՀՈՅՈՅՈՒԹ.	
(- , -) ՌԱԳՈՅ.	(- // ó , - // ó ,)
(- , -) ՑՈՅՌՈ.	ՑՈՅՈ.
/ / (- , - , - , -) օԵ. /á / .	/ (- , -) ՊԱԺԱՋՈ.
/ (- , - , - , -), օԵ. /á/ .	/ / (- , - , - , -),
ՊԱԽԱՑՄԱՋ.	օԵ. / á / .
(- , -) ՊԱԽԱՑՄՈՅ.	/ / (- , - , - , -), օԵ. /á / .
/ (- , - , - , -) ԳԱՊԱԽԵՅՅՈՅ.	I (- // ó , - // ó ,)
/ ՊԱԽԱՑՄԱ.	ՑԵՐՑԵԼՈՍԽՈՆԱՑՈՅՄՈՐՅՈ.
(- , - , -) ՊԱԿՈՅՆՈ.	/ I / (- , - , - , -) ՑԱՄՈՅՎՈՅՑԱ,
(-ý , -ý) ԵյելՅՈ, ՅԱՑՈՅՈ, ՑՅԵՆՈ.	ՑԱՄՈՅՎԱԼՅՈՅՅՈՒՅՈ.
I(- // é , - // é , -)	/ I ԺԱԵՐ. ՑՈՐԺԱՆԺԵՆԵՏԵ
ՑՅԱԼՈ.	I , օԵ. I .
/ I / (- , - , - , -) ՑՅՅՐԵՅՅՈ,	I (- , -) ՊՈԵՑՅԵՅՅՈՅ,
ՑՈՅՐԾԵՅՅՈ, ՊԱՑՄԵՅՐԱ.	ՑԵՆՅՈՎԵՐ / .
/ / , օԵ. (- , - , - , -) ԳԱԽԵՅՅՈՅ.	/ (- , - , - , -) ԳԱՅՅՅՅՅՈ.
/ / (- , - , - , -), ՑՈՅՌ.	(- // S , - // S , -
/á / .	// á) ՑՈՅՅՅՈ.
/ / (- , - , - , -), օԵ. / á/ .	, օԵ. .
(- // , - //)	/ / (- , - , - , -) ԱԵՅՈՅ.
ՑՈՅՄՈԼՅՈ.	/ / (- , - , - , -) ԳԱՄԱԼՅՈ.

/ / (- , - , - , -), ob.	I (- , -) ხინანული.
/ / (- , - , - , -) ადგომა.	I / (- , - , - , -) დანანება (ინანა).
, ob. .	
/ / / (- , - , - , -), ob.	I / (- , - , - , -) მოკიდება.
/á / .	/ / (- , - , - , - //) გატებვა,
(- // á , - // á)	გატებომა.
ნაცარი.	/ გასლ. ფორმაზმნისა / / .
(- // - , -) რძე.	/ / (- , - , - , -) რძენა.
, ob. .	I , ob. I
/ I I / (- , - , - , -)	I / / კაუზატ. ფორმაზმნისა
გასუფთავება.	I / .
/ I / (- , - , - , -) მოსვლა.	I I (- , -) ხრივი, ვერაგობა.
I I (- // - , - , - , -) კუდი.	I I
/ / (- , - , - , -) მოყვანა,	I I /
მოტანა.	/ - / / (- , - , - , -) ob. / -
/ / (- , - , - , -) წალება,	/é / .
წაყვანა.	/ კოჭლი.
(- // , - //	
á // , - // á) ქამარი,	/ (- ó , - é , - á , - á)
სარტყელი.	შეგუება, მოხდომა (უხდება).
, ob. .	/ (- , - , - , -) კოჭლობა.
/ / / (- , - , - , -), ob.	/ / (- , - , - , -) კაუზატ.
/á / .	ფორმაზმნისა / .
(- , -) რეალიზმი.	მასდ. ფორმაზმნისა
I / (- , - , - , -) მოცლა	. .
(ხცალის).	(, ,) ზავი,
/ / (- , - , - , -) წოლა,	მშვიდობა.
დაწოლა.	თანახმად, შესაბამისად.
/ / / (- , - , - , -) დაწვენა.	I
I მოცლილადყოფნა.	- I
/ (- ó , - é , - á , - é) დარჩილვა,	/ მიწათმოქმედი.
შედუღება.	/ , ob. / .
(- , -) რეზინა.	/ / (- , - , - , -) ხვნა, თეხვა.
I / (- , -) მხედარი.	მასდ. ფორმაზმნისა / / .
I , ob. I.	/ / (- , - , - , - //) გაცინება.

/ / (- , - , - , -)	სიცილი.	ნებები, სინოტივე.
/ / (- , - , - , -)	მოხარშვა.	I მასდ. ფორმაზმნისა I/ .
- სიცილ-ხარხარი.		
/ / (- , - , - , - , -)		I/ (- , - , - , - , -)
გაუზატ. ფორმაზმნისა / / .		ჩამოქვეითება.
(- , - // á)		/ / ჩამოკიდება.
მსგავსება.		(- , - , - á) სახლი, შენობა.
(- , - , -) საშუალება,		/ / გამოფხიზლება,
შესაძლებლობა.		გამოცოცხლება.
/ დარიბი, დატაკი.		(- // á , - // á ,
სიღარიბე, უქონლობა.		) ქორწინება.
I / ჩაცმული.		/ / / გაუზატ. ფორმაზმნისა
I - I (- , -)		/ / .
განისამოსიდასაკვები.		(- , - // - , -) 1) ბაგჟვი,
I - განისამოსიდაფეხსაცმელი.		ბიჭი, 2) ნაძირალა.
I/ (- , - , - , - , -) ჩაცმა.		
/ (- , - , - , - , -) გადაგდება,		/ / (- , - , - , - // -) ზრდა.
გადაყრა.		/ (- , - , - , -) გასქელება,
/ (-é , -é , -á , -é) მოხსენიება.		გახშირება.
/ (- , - , - , - , -) მიტოვება.		I I (- , - , - , -) შორს.
(- // á , - // á ,		I I / შორი.
á) წვრილფეხსაქონლისჯოგი.		I I/ (- , - , - , -) ოვლა.
(- // ó , - // ó ,		/ I დანაწერება, დანაწილება.
-) ნახირი.		I I (- , - // á , -
I (- , -) გადასახადი,		რიცხვი, რაოდენობა.
გამოსახყიდი.		(- , - // - , á)
/ I I/ (- , - , - , - , -) წვეთა.		მდინარის ტოტი.
(- , -) ქება-დიდება.		, ob. .
I I მასდ. ფორმაზმნისა I I/ .		/ / (- , - , - , - , -) გაყოფა.
I I/ (- , - , - , - , -) სროლა,		/ / (- , - , - , - , -) დაპარგვა.
გადაგდება.		/ / (-ý , - , -á , -á)
I I / გაუზატ. ფორმაზმნისა		სიარულიწასვლა.
I I/ .		/ მასდ. ფორმაზმნისა
I I (- , - , I I)		/ / .
მოჭიდავე, მორკინალი.		/ I/ (- , - , - , - , -) გაგზავნა.
(- // , - //)		I

/ I / (- , - , - , -)	სიმაღლე,
დადასტურება, გამართლება.	ამაღლებულიადგილი.
I I (- // , - // , -) ირემი.	/ / აწევა, ატანა.
/ შეძულებული.	/ ( ) მაღლა.
/ (- , - , - , -) შეძულება.	/ / მაღლი.
/ / (- , - , - , - //) დანგრევა,	/ / (- , - , - , -) აწევა, ატანა.
განადგურება.	I
/ / (- , - , - , -) დაფლეოვა,	(- , - , - , -) ჩაცმა,
დახევა, დაფხრევა.	იარაღისასხმა.
/ / (- , - , - , -) ნახვა.	/ / (- , - , - , -) აღება.
/ / / (- , - , - , -) ჩვენება.	გათხოვება.
/ / (- , - , - , -) თქმა.	
(- , - //) ტირიფი.	- მიწაწყალი.
/ I / (- , - , - , - //) გაღება.	რესეთი.
/ / (- , - , - , -) გაყიდვა.	- (- , -) ცოლ-ქმარი.
/ I I / (- , - , - , -) გაგება.	იგივეარაც .
(- , - , -) ქრთამი.	სოფელში.
/ / (- , - , - , -) ამორჩევა.	- თანასოფლელები.
(- , -) ფარისევვლობა.	(- // ó , - // ó)
, იხ. .	სიხარული.
/ (- , - , - , -) გათენება.	/ / (- , - , - , -) გახარება.
(- , á) განთიადი, დილა.	(ó , ó) ნებათითი.
გინება, ლანძლვა.	(- , - , á) ხისტანი.
, იხ. .	, იხ.
(- // , - , - //)	
სიკვარული.	
, იხ. .	(- , - // , -) საჯდომი,
(- , - , -) მტკაველი.	უგანალი.
/ საძულველი.	I I (- , -) დარი.
(- , - , -) ხორბალი.	I I / (- , - , - , -) გამოდარება.
(- , -) რომანტიზმი.	/ / მყოფი.
/ / (- , - , - , -) ფრენა.	(- // ý , - // ý ,
/ / (- , - , - , -) გახვრება,	ý) ცნობა, შეტყობინება.
გაბურლვა.	, იხ. .
/ / (- , - , - , -) ვარდნა.	

/ ჩვეული.	/ / (- , - , - , -) დაბმა.
(- , -) ჩვეულება.	I I / (- , - , - , -)
/ (- , - , - , -) მიჩვევა.	მოწესრიგება.
(- // , - // , -) ბუ, ჭოტი.	, ob. .
/ I / (- , - , ý , -) ყოფნა.	იგივეარაც .
/ I მასდ. ფორმაზმნისა / I I / .	(- , - , ý)
/ I - / (- , -) ყოფა.	საქონლისბაკი.
I I (- , -) მწუხრი.	(, ,), შდრ.
I I / (- , - , -) დაბნელება.	I I .
I I , ob. I I	(- , - , -) უღელი.
I I (- // á ,	
- // á ,) ნემსი.	
I I / / კაუზატ.	1) საბაბი, 2) ამულეტ.
ფორმაზმნისა I I / .	მასდ. ფორმაზმნისა / .
(- // ý , - // ý , -	/ რაიმეს საბაბად გახდომა.
// ý) თაგვერილობა, მასა,	მოთმინება.
ბრძო.	სადღეგრძელო.
/ / (- , - , - , -) დამარხვა,	თრთვილი.
ჩაფლვა.	a Ia საათი.
/ იგივეარაც / .	opo/ (- , - , - , -) კანკალი.
/ / იგივეარაც / / .	(- // ý , - // ý ,
(-á , -á , -) ხელი.	á) ხვეული, კლაკი,
(-ý , -ý) ob. a a.	მოსახვევი.
/ (- , -) რომაელი.	epa . ob. .
/ (- , - , - , -) ყმუილი.	ep / (- , - , - , -) ტრიალი.
მასდ. ფორმაზმნისა / .	pa (- , - , - , -) სურათი, ნახატი.
/ / (- , - , - , -) დაბრუნება	/ (- , - , - , -)
(ბრუნდება).	თავისშერცხვენა, სახელისგატება.
/ / დაბრუნებულები.	ტყაბუჭი.
/ / / (- , - , - , -)	მოწესრიგება.
დაბრუნება (აბრუნებს).	საჩუქარი.
/ I / (- , - , - , -) წვა.	(რუს.) სახლი, ქოხი.
/ / (- , - , - , -) ცემა,	c სალამი.
გალახვა.	/ ჯანსალი.
(á , á ,) თოკი.	

ქვიშა.	/ (- , - , - , -) გადახმობა.
იხ. .	(- , -) მასდ. ფორმაზმნისა / .
I სალტა.	/ (- , - , - , -) ტრიალი.
(- , - , -) თვითმფრინავი.	მასდ. ფორმაზმნისა / .
დაგარცხილი.	/ / (- , - , - , -)
I მოხერხეულობა,	დატრიალება.
ხელსაყრელობა.	მასდ.
I , იხ. I .	ფორმაზმნისა / / .
(- , - , -) სხეულისნაწილი.	ირგვლივ.
სანგარი.	( ) ირგვლივ.
(- , - , -) მგზავრობა.	(- , -) არემარე,
(- , - , -) ტაშტი.	მიღამო.
, იხ. .	/ (- , - , - , -) ჩაქრობა
(- , - , -) მეფისნაცვალი,	(აქრობს).
გუბერნატორი.	/ (ý , , á ,)
, იხ. .	ჩაქრობა(ქრება).
(- //c , - , - // , ,	(რუს. წმინდა, წმინდანი.
- // á) სიმღერა.	/ (-é , -á , -é) დაწებება.
(- , - , -) ხმა.	(- //-, - //-, -)
I (- , - , -) საწყაო.	მდივანი.
/ ჯანმრთელი, ჯანსაღი.	/ (- , - , - , -) ლანბლავა,
გულუხვი, გულმოწყალე,	გინება.
დიდსულოვანი.	(- , -)
(- , -) ჯანმრთელობა.	მზესუმზირისმარცვლები.
/ (- , - , - , -)	(- , - , -) სექტემბერი.
გამოჯანმრთელება, გამოკეთება.	ციმბირი.
- ( ) სექტემბრიერად.	(- , - , -) სინტაქსი.
- / სექტემბოლი,	(- , - , -) სახე, გარეგნობა.
საღსალამათი.	I საუკრ.
(- , -) დაღლილობა.	I / გაჩუმება.
/ (- , - , - , -) დაღლა.	I სიჩუმე.
/ დაღლილი.	I / ცბიერი.
დაღლილადყოფნა.	I (- , -) ცბიერება.
/ (- , - , - , -) იგივეარაც	(- , - //-, ý , -) კოშკი.
/ .	

, об. .

I / 1) ებეჭი, 2) ჯიუტი, ურჩი.

(- , - , -) ჯარისკაცი.

(- , - // - , á , - // á)

წელი.

გუმინ.

(- // , - // ,

á) დამე, საღამო.

- დღვ-დამე.

/ (- , - , - , -) ქანქალი,

ცახცახი.

(- , - , -) ასანთი.

(- , - // - ý , -) მიჯნა, სამანი.

ჩამქრალი.

/ გულწეა, გულქმარვა.

(- , - , -) გაგიდა.

(- // - , - // - , -)

ყარაული, დარაჯი.

(- , - , -) კითხვა.

I / (- , - , - , -)

მოხრა, მოღუნვა.

I / (- , - , - , - , -)

I (- , - , -) სულთანი.

(- , - // - á , -) ჩალა, წველი.

, об. .

რატომ, რისგამო.

რისი, შდრ. .

რასთან.

რამ, შდრ. .

/ შერცხვენილი.

(- // , - // ,

á) რანდა, შალაშინი.

/ / (- , - , - , -)

შერცხვენა,

თავსლაფისდასხმავინმებოვის.

/ ეავისფერი.

- წელი.

/ უშნო, საძაგელი, საზიზდარი.

(- , -) სისაძაგლე.

(- , -) შვრიუკა, თივაქასრა.

I (- , - , -) ლხინი, ქეიფი.

I - ლხინი, ქეიფი.

(- , - , -) ბილიქი.

ac ap (- , - , -) არშიებიანიშალი.

apa/ დატოვებული.

/e (- ó , - é , - á , - é) დატოვება.

თაბასარანული.

/ (- , -) თაბასარანულები.

(- , -) გამბედაობა.

/ გამბედავი.

(- , - , -) დონისძიება.

(- , - , -) გვარი, თაიფა,

ტომი, მოდგმა.

(- , -) განმეორება.

გამურება.

(- , - , -) დანაშაული.

(- , - , -)

მძარცველი, მოთარეშე.

(- , -) მძარცველობა.

I (- , -) უბედური.

I (- , -) ბედნიერება.

I / ბედნიერი.

შორისლამერთმანი!

/ ხანგრძლივი.

( ) რბილად.

/ რბილი.

სასწაული.	მოულოდნელად, უცბათ,
მაშინვე.	უცაბედად.
(- , -) აღზრდა.	(- // á , - // á ,
(- // , - // ,	á) მაღაზია.
ý) ჩანთა, აბგა.	a , ob. .
ob. .	მაღაზიაში.
/ აბგაში.	a a/ მგირცხლი, მარდი.
ob. .	ტფილისი.
(- , - , -) 1) თარიღი, 2)	, იგივეარაც .
ისტორია.	ლაპური.
დამტკიცება.	/ (- , -) ლაპიკაცი.
(- , -) გემო.	/ (- , -) ლაპიქალი.
(- , - , -) ტახტი.	/ (- , -) ლაპები.
ტახტები.	I give a rac I.
I 1)სწორედრომ, 3)უცაბედად.	I (- // , - // ,
თბილისი.	á) თოფი.
(- , - , -) თეატრი.	/ (- , - , - , -) შეჯახება,
თეირანი.	შეტაკება.
მასდ. ფორმაზმნისა /e .	(- , - , -) რულონი.
- - თემირ-ხან-შურა.	(- , - // - , -) მილი.
(- , -) ტექნიკა.	/ (- , -) თურქიკაცი.
(- // - , - // - , -)	/ (- , -) თურქები.
თარჯიმანი.	, ob. .
/ (- , - , - , -) 1) ტირილი, 2)	(- // , - // ,
სეირნობა.	ý) ფარდაგი.
/ (- , - , - , -) მიყრა-მოყრა,	/ (- , - , - , -) ლპობა.
მიმოფანტვა.	თურქეთი.
I (- // , - , - , - ,	(- , -) საპყრობილე, ციხე.
á) ბურთი.	(- , -) გვარი, თუხუმი,
( ) არხეინად, უყურადღებოდ.	ტომი.
/ არხეინი, უდარდელი, მოსულელო.	, ob. .
( )	(- // - , - // - , -)
,	// á) მტერი.
	(- , -) მტრობა.

I	საბოლოოდ.
I (- , - // - , -) ფარშეგანგი.	/ საბოლოო.
I I (- , -) გემო.	I , . I
I / (- , - , - , -) დამთავრება,	I , ob. I
დასრულება.	/ ქუდში.
I (- // , - // , á) ქუდი.	I (- // , - // - , -) ტაშჩი.
I , ob. I .	I ზემოდან.
Ia/ (- , - , -) ზედ, ზევით.	I / ზედა.
Ia / (- , - , - , -) გაშლა.	I I ერთი-მეორისმიყოლებით.
Iepx / (- , - , - , -)	I I (I I , I I) ქონი.
ჩაშვებაძირს, ჩასელა.	I / (- , - , - , -) გამომედავნება.
I p/ (- , - , - , -) გაქცევა.	I / (- , - , -) გამომედავნება.
I აუცილებელი.	I (- // ó , - // ó , ý) ყვავილი.
I	I / (- , - , -) აყვავება.
I , ob. I	I / (-ó , -é , -ý , -) 1) მოწყვეტა, 2) დასხმა.
I (- , - // - ,) 1) სპას, 2) სართული. 3) საკვამური.	I / (- , - , - , -) გაუზატ. 1) მოწყვეტა, 2) დასხმა.
I (- , -) 1) მოთხოვნილება, 2) ზრუნვა.	I (- // , - // , ý) საოცლება.
I , ob. I	I იგივეარაც I .
I / სპას.	I / (- , - , - , -) მოხარა.
I საკვამურიდან.	I ( ) თხლად.
I (- , - // á , - // á) თავსახური.	I / თხელი.
I (- // , - // , á) ფოთოლი.	I / / (- , - , - , -) გაუზატ. ფორმა ზმინსა I .
I I (- , - , -) 1) ლაქა, 2) ხალი.	I I (- ó , ó) ქეცი.
I (- , - // - , -) ხალისა, ხოხი.	I (- // ó , - // ó , á // ý) წიგნი.
I , ob. I .	I I / (- , - , - , -) გავრცელება.
I , ob. I .	I (- , - // - ,) ხალი.
I I , ob. I I .	I (- , - , -á) ჯოხი.
I / (- , - , -) მაღლა.	

I , ob. I .	I , ob. I .
I , ob. I .	I I/ (- , - , - , -) შეკრთომა.
I I/ (- , - , - , -) ვივთა.	I (ó , ó) ნახშირი.
I (- , - // á , I á) ფსკერი.	I I(ó , ó , -á) ბუზი.
I I(, , ,) ბარტყი, ნაშიერი.	I I / (- , - , - , -) ფლეთა.
I I / ახალგაზრდა.	I ზევითგენ.
I (- , - , I á) ვინწყლები.	I I ბუნება.
I / (- , - , - , -) გაჯიუტება.	I I / გემრიელი.
I / (- , - , - , -) აღმოცენება,	I I (- // á , - // á , -) 1) ხელსაწყო, ინსტრუმენტი, 2) ნაკეთობა.
გაღივება.	I (- , - // ó , I) გარი.
I , ob. I .	I / გსუბუქი.
I (- , - , -) მწვერვალი.	I I / მაღალი.
I , ob. I	I I (- , -) მაღალითანამდებობა, ქარიერა.
I I / გეტი, ზედმეტი.	I , ob. I .
I I (- , -) ზედმეტობა.	I
I I / (- , - , - , -) გადამეტება.	I (- // I á , - // I á , - I á) მარგალი.
I სრულიად.	I , ob. I
I (- // - ó , - // - ó , -) ტყავი.	I (- // I , - // I , I) გლეგი.
I (- // - ó , - // - ó , -) თავთავი.	I (- , -) ზეგანი.
I / / I/ (- , - , - , -) გაცილება.	I (- // , - // , - , -) ხუმუხი.
I (- , - , -) სახურავი.	I იგივეა რაც I .
I სახურავზე.	I , ob. I .
I / / თავდაპირველად, ჯერ.	I I , ob. I I .
I / / / პირველი.	I , ob. I .
I / / / (- , - , - , -) იგივეა რაც I .	I ქუდის ქვეშ.
I / / (- , - , - , -) შესრულება,	I , ob. I .
აღსრულება.	I , ob. I .
I / / / ბაუზატ. ფორმა ზმნისა	I (- , -) ნაბიჯების ხმა.
I / / .	

I - I	ნაბიჯების ხმიანობის გადმომცემი.	გაიძვერა, ეშმაკი, ოღრაში.
I	აყვავებული.	á (- , -) გაიძვერობა, ეშმაკობა.
I /	მცდარი.	á / (- , - , - , -) ქარგვა.
I (- , - , -)	ნატები, ნამსხვევი.	á / (- , - , -) მქარგავი.
I	ტელეტლელი, ტელეტლიდან.	á (- , -) მქარგაობა.
I	ტელეტლისკენ.	á (- , - , -) მწყემსებისმეთაური.
I	ტელეტლი (ხუნძური სოფელი).	ý რათქმაუნდა, რასაკვირველია.
I / (- / , - , -)	მწვერვალზე.	p (ý , ý , ý) ფიქრი, დარდი.
I	ა ყვითელი.	, იბ. p .
I	სიყვითლე.	(- , - , -) ქოცნა.
I / (- , - , - , -)	გაყვითლება.	/ (- , - , - , -) ამოოხვრა.
I	მწვერვალზე.	/ (- , - , - , -) ოხვრა.
I I / (- , - , -)	გამჭვირვალედ ქცევა, დაწმენდა.	(- , - , -) უზდენი.
I / /	მთლად, სრულიად.	, იბ. .
I	იბ. .	უპრაინდა.
I I (- , - , -)	კენწერო, ოხემი.	/ (- , -) დედები, იბ. .
ó (- // á ,		(- , - , -) ქვეყნა.
- // á)	პურის მარცვალი, ხორბალი.	, იბ. .
I	იგივეა რაც ó .	/ (- , -) მამები, იბ. é .
I , იბ. I .		ნამყოს აბსოლუტივის ფორმა
I		ზმნისა .
I	იგივეა რაც I .	a მიღის.
I	დაბალი.	ნამდვილად.
I	სიდაბლე.	- / ნამდვილი, ჭეშმარიტი.
<i>გეგმის ნაწილაკები.</i>		é (- , - , -) უნივერსიტეტი.
á (- , - , -) კოცნა.		/ / ოთხივე.
á (- , - , -) ალექს.კოცნა.		/ მეოთხე.
á (- // - , - // - , -		ოთხიათასი.
		á (- , - , -) დეიდა, მამიდა,
		ბიცოდა.

ý	(- , - , -)	ზმინერო. შიგნიდან.
	)ოთხეკუთხედი, პვალრატი.	ზმინერო. დაბადებიდან.
ý	(- , - , -)დეიდა,	ý / (- , - , -)თირკმელი.
	მამიდა.	ý (- , - , -)თირკმელი.
	ჩორთით.	ივივება რაც .
	ოთხი.	ý (- , -)სამხედრობანაკი.
ó	ოთხმოცი.	/ (- , - , - , -)ნადგლობა.
	ოთხასი.	(- // , - // , -)
ý	ოთხჯერ.	ოსტატი, ხელოსანი.
	უნსოქოლო (ხუნდური სოფელი).	იბ. .
	უნსოქოლოდან,	á (- , -)ოსტატობა.
	უნსოქოლოელი.	(- , - // , -)
ý	/ დაგადებული.	სპილენძისჭაბი.
ý	/ (- , -)ავადმყოფი, სნეული (ჯაცი).	ý / (- , - , - , -)ხველება.
ý	/ (- , -)ავადმყოფი, სნეული (ქალი).	ý (- , -)ხველა.
	(- // , - // , -)	/ (- , - , -) მასწავლებელი
	ავადმყოფობა, ტკივილი.	(ჯაცი).
	, იბ. .	(- , -) მასწავლებლობა.
	/ ავადმყოფი, სნეული.	(- , - , -)
ý	/ (- , - , - , -)ავადგახდომა, დაგადება.	)/ (- , - , - , -) გაიაფება.
ý	(- , -)ურბები (თაფლისგანმომზადებულიტკბილის ასმელი).	ý (- , -)ცდუნება.
/ý	(-ý // -S , - // -S , -á)ლეიბი.	ნამდვილი.
	/ (- , - , - , -) დარდობა, დაფიქრება.	á (- , - , -)ფაბრიკა.
	გახდ. ფორმა ზმინეა / .	á (- , - , -)ფაბრიკანტი.
	ზმინეროგანზრახ.	é (- , - , -)ფაკულტეტი.
	(- , - , -) შიგნეული.	(- , - , -) გვარი.
	/ (- / , - , -) ზმინერო. შიგნით.	á (- , - , -)წინსაფარი.
		á / (- , -)თებერვალი.

á (-) ზმნისართ. ოქტერვალში.	ó (- , -) ფოლკლორისტიკა.
é (- , - , -) ფეიერვერკი.	ó ფოლკლორული.
op a (- , - , -) (- , - , -) საველე	á / (- , - , -) ფანარი.
მეთაური, ფელდმარშალი.	(- , - , -) ფონდი.
é (- , - , -) ფერმა.	ó (- , - , -) ფორუმი.
é (- //-, - //-, -) ფერმერი.	á (- , - , -) ფოტოპარატი.
/ (- , - , -) ფესტივალი.	ó (- //-, - //-, -) ფოტოგრაფი.
ý (- , - , -) ფიგურა. (- //-, - //-, -) ფიზიკის.	á (- , - , -) ფოტოგრაფია.
(- , -) ფიზიკა.	á (- , - , -) ფოტოგრამეტი.
/ ფიზიკური.	ფრაგმენტი.
ý (- , -) ფიზიკულტურა.	საფრანგეთი.
ó (- , -) ფილარმონია.	ფრანგული.
ó (- //-, - //-, -) ფილოლოგი.	ý / (- , -) ფრანგი (კაცი).
ó (- , -) ფილოლოგია.	ý / (- , -) ფრანგი (ქალი).
ó / ფილოლოგიური.	ý / (- , -) ფრანგები.
ó (- //-, - //-, -) ფილოსოფი.	(- , - , -) ფრონტი.
ó (- , -) ფილოსოფია.	ý (- , - , -) ფუნქცია.
ó / ფილოსოფიური.	ó (- , - , -) ფურგონი.
(- , - , -) ფილმი.	ó (- , - , -) ფეხბურთი.
(- , - , -) ფილტრი.	(- , - , -) ფეხბურთელი.
á / (- , -) ფინანსები.	á (- , -) სასაფლაო.
á ფინანსური, საფინანსო.	ace (- // á , á , -) ზამთარი.
(- , - , -) ფირმა.	aca o ზმნისართ. ზამთარში.
(- , -) ფონეტიკა.	a ca ამის შემდგომ, ამის მერე.
ó (- , -) ფოლკლორი.	a ( ) შემდეგ, უბან.
ó (- //-, - //-, -) ფოლკლორისტი.	/ შემდეგი, მომდევნო.
	a (- , - , -) ხალხი.

xa/ (- , - , - , -) გარცხნა.	ხანისმეუღლება, დედოფალი.
apa/ გავდარი.	(ó , ó , ý)
/ e e (ó , é , á ,) მოკვდომა.	ხანჯალი.
e (- // , - // , -)	- იგივეარაც - .
) სიკვდილი.	- (- , -) ქამარ-
p c a a/ ქრისტიანიკაცი.	ხანჯალი.
/ ქრისტიანიქალი.	/ (- á , - á) ფქვილი.
p c a a/ ქრისტიანები.	ob. / .
x (- , -) სითბო.	(- , -) ხანობა, მეფობა.
x / (- , - , - , -) გათბობა	/ (- , - , - , -) ტაცება
(თბება).	(სტაცი).
/ (- , - , - , - , -)	(- , -)
გათბობა (ათბობს).	მოხუცებულები.
x (- , - , -) ოცნება.	/ (- , - , - , -) აძრომა.
, ob. .	, ob. .
(- // , - // , -)	ob. .
- // á) ამბავი.	, ob. .
ob. .	(- , -) ცელი.
- I (- , -) საუბარი, ბაასი.	/ განსაკუთრებული.
იგივეარაც .	, ob. .
/ (- , - , - , -) გაქცევა,	(- , -) შემოდგომა.
გაპარვა, გაძურწვა.	( ) განსაკუთრებით.
(- , -) ხაზინა, საგანძურო.	(- , -) ხასიათი.
ყურადღება, ზრუნვა.	I (- , - , -) შეცდომა.
(- , -) სიგრძე.	/ (- , - , - , -) წოვა.
/ (- , - , - , -)	/ (- , - , - , -)
დაგრძელება.	მოუსვენრადყოფნა.
( ) გრძლად.	(- , -) პატრონობა.
/ გრძელი.	(- , - , -) პატრონი.
/ ხალხური, სახალხო.	, ob. .
- (- , -) შემოწმება,	(á , á , á)
დაკვირვება.	ხმალი.
(- , - , -) ხანი.	ob. .
, ob. .	/ გავდარი.

გათავისუფლება.	მოღალატე, გამცემი.
/ (- , - , - , -) გაფუჭება,	I მოღალატეები.
წახდენა.	(- , - // á , á // á)
- (- , -) სიკვდილ-	საფლავი.
სიცოცხლე.	, იგივეარაც á .
, იგივეარაც .	, იხ.
(-ý , - , -ý , -) ხერება.	(- // , - // , á)
( ) სწრაფად, ჩქარა, მაღვ.	პერცენტი.
(, , ý) ბალახი.	, იხ. .
/ ბერი, მოხუცი.	შებისებრი.
(- , -) სიბერე.	- იგივეარაც á - .
/ (- , - , - , -) დაბერება.	/ (- // , -) ხურჯინი.
/ (- , - , - , -) ასხმა.	ხურჯინის.
/ სწრაფი.	/ ხურჯინში.
( ) სწრაფად.	(- , - // , -) საწენებე.
(- , -) სისწრაფე.	ხუნძახელების, ხუნძახური.
(ó , ó , ý) შები.	, იხ. .
(- , -) უთანხმოება.	ხუნძახები.
/ ობილი.	ხუნძახი.
(- , -) ინი.	ხუნძახის.
I (- // , - // , -á) ხინჯალი.	ხუნძახელები, ხუნძახისთვის.
I / (- , -) ხინჯლები,	(- //ý , - //ý , - á) ყანა.
საკვებიპროდუქტები.	ყანები.
(- , -) სიძირე.	, იხ. .
/ (- , - , - , -) გაძირება.	/ ხურჯინში.
/ ძვირფასი.	/ ყანაში.
/ შეცვლილი.	/ / ყანისკენ.
/ (- , - , - , -) შეცვლა	(- // , - // , ,) ყანისმუშა.
(ცვლის).	იხ. .
/ (- , - , - , -) შეცვლა	/ (- , - , - , -)
(იცვლება).	ხელებისშემოხვევა.
/ უცვლელი.	(- , - , -) კავშირი.
I (- , - , -) მიმართვა.	/ (- , - , - , -) კაუნტატი.
(- , -) დალატი.	
(- , - , ,)	

			(- , - //-,) Յօեց-
I/	(- , - , - , -) დარჩენა.		სიმაგრე.
I	მასდ. ფორმაზმნისა	I/ .	იგივეარაც
	, იხ. .		/ (- , -) ყალიბი.
	(- , - , -) ქსოვილი.		, იხ. .
	ქსოვილისა.		(- // , - //-,) ჩიბუხი,
	, იხ. .		სიგარები.
	/ კაუზატ. ფორმაზმნისა		ძარცვა-გლეჯა.
	/ .		მძარცველობა.
	/ (-ó , -é , -á , -é) ფქვა.		/ (- , - , - , -) მოტაცება.
	/ (-ý , - , -á , -ý) დაფქვა.		/ მოტაცებული.
			(- //-, - //-,) ექუდოცხველი.
axI	თორად.		
axIa/	თეთრი.		(- , - , ,) პატარანამგალი.
axI	ლურჯად, ცისფრად.		I/ (- , - , - , -) დახარბება.
axI	/ ცისფერი, ლურჯი.		(- , - , -) ქიმუნჯი,
a	(- , - //-, -) ჯვარი.		ჯინწისძვრა.
a/ e	(- , - , - , -) წერა.		(- , - , -) ტომარა.
	- I (- , - , -) წარწერა.		(- //-, - //-, - , -) ყარაულობა.
	/ (- , - , -) ქოთანი.		
ob.	/ .		(-) ყარაული.
	(- // , ,		(- , -) ყარაულობა.
-	// , ý) ქურქი.		(- , - //-, -) კუდიანი,
	(, , , , á)		როკაპი, ალქაჯი.
	გოგრა, კვახი.		(, , , , ,)
	/ ქოთანში.		á) ბურქი.
	(- , - , -) ბატი.		(- , - //-, -) ქორი.
	(, , , , ,)		(- // ó , - // ó , -) ფიცარი.
	ý) დატყვევებულიმონა.		/ (- , - , - , -) ფხანა.
	(- // , - , - // , - ,)		(- , - , -) ხელისბული.
-	) თუჭი.		აჩქარებით, ფაცა-ფუცით.
	, იხ. .		(- , -) ხათრი.
I	/ ხარბი.		I / (- , - , - , -)
	(- , -) ქანი, ქერქი.		

გათეთრება.

I (- , -) სითეთრე.

(- , - , -) ყაჩალი.

(- , -) ყაჩალობა.

I / უხეში.

I (- , -) უხეშობა.

(- //-, -, //-, ,
) მწერალი.

, ob.

(- , -) წერა.

/ (- , - , - , -) დაჩეხვა,

დაპობა.

/ დაწერილი.

- (- , -) მისალმება.

I მაშინვე, ეგრევე.

/ (ó , é , ý , é)

დაკვლა.

(ó , ó , ý)

ვეილსარწივი, სვავი.

/ (- , - , - , -) დაკვლა

(საქონლის).

I / (- , - , - , -) ხველება.

/ (- , - , - , -) გადარბენა.

(- , - , -) ოჯახი.

I - I (- , -) დრუჟ-დრუჟ

(სიმებიანისაკრავინსტრუმენტისმიზ
აძვისხმა).

(- //-, - , -) ქვიშაქვა, ქვა-
ლორდი.

/ (- , - , - , -) ჩიჩქნა.

I(- //-, - , - //-, -) ნახვრები,

ბზარი.

I / ნახვრები.

, ob.

, ob.

/ ბინბური, ჭუჭყიანი.

(- , -) სიბინბურე.

/ (- , - , - , -)

ჩამოფხატვა.

(- , -) ხმაური.

/ (- , - , - , -) ხმაურობა.

(- , -) ყვირილი, ღრიანცელი.

, ob.

(- , - , -) სამსახური.

დაკლელი.

(- // , - // , - , -)

ý) მგელი.

, ob.

, ob.

/ (- , - , - , -) ხოხვა.

I/ (- , - , - , -)

ფეხისდასხლტომა.

(- , - , -) ქვაბი.

/ ქვაბში.

( ) ნელა, აუჩქარებლად.

, ob.

/ (- , - , - , -) ოქსია.

მასდ. ფორმაზმნისა / .

/ (- , - , - , -) ლანბდვა,

გინება, შელოცვა.

/ (- ó , - é , - á , - é) ლანბდვა,

შელოცვა.

- I ლანბდვადაწყვლა,

ქოქოლა.

გერგებილი.

I/ (- ó , - é , - á , - é) ქნევა,

ქანაობა.

I/ (- , - , - , -) დაქნევა,

გაქანავება.	I x სუნთქვა.
/ (- , - , - , -) ხვლა, სიარელი.	I x e (- // I á , - // I á , -) სუნთქვა.
(- //-, - //-, - კომბალი, კეტი.	I ( ) ზხად. I (- , -) საზხადისი.
/ (- , - , - , -) რყევა.	I / (- , - , - , -) დაჭირვება, საჭიროდ გახდომა რისამე.
I (- // ó , - // ó , á) გვერდი.	I (- , -) საჭიროება.
/ (- , -) პინდალალები.	I ( ) აგდებულად.
(- , - , -á) ფეხსაცმელი. ,ob. .	I (- , - , -) მდგომარეობა, ჯანი, ძალა.
/ ფეხსაცმელში.	I / ხშირი.
/ (- , - , - , -) მოვლა, მოვლა-პატრონბა, შენახვა, ხრუნვა.	I / საძაგელი.
გვერდით.	I I / (- , - , - , -) ამუშავება.
(- // ý , - // ý , -) ოქსლი.	I I / (- , - , -) სამუშაო. lap (- , - // I , - // I ý) ახო.
(- //ó , - //ó , -) წნევლი, წკებლა.	lop (- , - , - //-) ტბა.
(- , - //-, -) იმედი, მოლოდინი.	lo / ბერწი.
/ (- , - , - , -) ცდუნება.	lyp(- //ý , - //ý) მტკერი.
(- , - //-, -) ნისლი, ბინდი.	I (- , - // Iá) მოსაგალი.
/ (- , - , - , -) ქსოვა.	I (~ , - , -ý) ვირი, სახედარი.
I I (- , - //-, -) ჭაობი.	I I / (-ó , -é , -á , -é) კბენა.
I Ia a (- , -) სინამდვილე, ჭეშმარიტება.	I (- , -) ყველა.
Ia /e e (- , - , -) დაკმაყოფილება.	I / (- , - , - , -) ყევა.
Iex / (-ó , -é , -á , -é) ომენა.	I (- , -) მცდელობა,
I pa (- , -) განცვიფრება.	მოქმედება.
I p a (- , -) პატივი.	I (- , -) ლაფი, შლამი.
	I ჰარიქოლო.
	I , ob. I .

- I (- , -) გალახი.
- I (- , - , -) შედეგი.
- I (- , -) გნება.
- I I , ob. I I .
- I I , . I I .
- I I (- , - , -) დუშავი
(ცხენის დასაბორჯი).
- I I იგივეა რაც I I .
- I გიდეც.
- I I (- // I Iy , - // I Iy)
ნერწყვი.
- I პაჯის შესრულება (ქალაქ
მექაში სალოცავად წასვლა).
- I / (- , - , -) დალბობა.
- I (I , I , Ié)
მამალი.
- I , ob. I .
- I , ob. I .
- I I(- , -) იგივეარაც I I .
- I I- I (- , -) თავ-ფეხი.
- I I (I I , I I , I Iá) ფეხი,
ტერფი.
- I (- , -) უცნაურობა,
საკვირველება.
- I / შეშინებული.
- I / (- , - , - , -) შიში.
- I / (- , - , - , -)
შეშინება (აშინებს).
- I / (- , - , - , -) შინება
(ეშინია).
- I I (I I , I I , I I) ჩიტი,
ფრინველი.
- I (- , - , -) რიცხვი,
გამონათვალი.
- I I / (- , - , - , -) ჭიხინი.
- I , ob. I .
- I , ob. I .
- I (I ó , I ó) გაციწვერა.
- I , ob. I .
- I / (- // I ó , - // I ó , -
ა) ბოძი.
- I / (- , - // - , -)
გადაწყვეტილება.
- I / მელოტი.
- I / (- , - , - , -) გაპუტვა,
გამელოტება.
- I / (- , - , - , -) ჩეგლება.
- I - I / (- , - , - , -)
ჩევლება-ჩევლება.
- I (- , -) დასვენება.
- I / გზა, გამზადებული.
- I (- , -) საჭიროება.
- I / საჭირო.
- I (- , - , -) ცხველი.
- I / გაოცებული, გაკვირვებული.
- I ( ) გაოცებით, გაკვირვებით.
- I (- // - , - // - , -)
ექიმი.
- I , ob. I .
- I (- , -) ცოდვა, ბრალი.
- I / ნამდვილი, ნაღდი.
- I შესახებ.
- I ნამდვილად, მართლა,
ჭეშმარიტად.
- I (- , -) სიგამხდრე.
- I / (- , - , - , -) გახდომა.
- I ცდა, ექსპერიმენტი.
- I / (- , - , - , -) ცდა
(ცდილობები), გამოცდა.
- I / ნაზი.

I	(- , -) სისამაგლე.	ქლესაობა.
I	(- , -) არამზადა, ნაძირალა.	I I (- , -) ლიქნი, პირფერობა.
I I / (- //-, -, //-, -, -)	) მომუშავე, მუშა.	I I / (- , - , - I) მლიქნელი, პირფერიკაცი.
I	იგივეარაც I .	I ( ) ნაზად.
I / (- , - , - , -) დაძაბვა,		I / ნაზი.
დაჭიმვა.		I / (- , - , - , -) გაოცება,
I	(- , -) შერი.	გაძვირვება.
I / (- , - , - , -) შერის ქონა(შერს).		I (- , -) საოცრება,
I	(- , -) დასვენება, სულის მოთქმა.	საძვირველება.
I	(- , -) უგუნური სიმამაცე.	I ( ) საოცრად, საკვირველად.
I / (- , - , I) გედი.		I / საოცარი, საკვირველი.
I I / (- , - , - , -) კბენა.		I (- , - , -) ეშმაქობა, ხრიკი.
I I , ob. I I		I / ეშმაკი, ცბიერი.
I / (- , - , - , - I) აქტიური,		I - (- , -) საფრთხედაუბედურება.
მოქმედი კაცი.		I ( ) ნელა.
I I , ob. I .		I / (- , - , - , -) შენელება.
I / აგრძალული, დაუშვებელი.		I (- //-, -, //-, -á) ღერძი.
I (I , I , I , I á) ხის ლანგარი.		I , ob. I
I / ლანგარში.		I იგივეარაც I .
I (- , -) სატრფიალო ვნება.		I (I ó , I ó , I ý) კუნძი.
I / ვნებიანი.		I კუნძისქვეშ.
I I ვეხქვეშ.		I , ob. I .
I I ზღვარი.		I / (- , - //-, -, -) ბუმბული.
I		I , ob. I .
I - I შეძახილი, რომლითაც სახედარს მიმართავენ: ჰაცე!		I / იგივეარაც I / .
I / (- , - , - , -) თამაში.		I / პატივცემული.
I (- , -) თვინიერება.		(- , - , -) კბილი.
I / (- , - , - , -)		კბილები, ob. .
მლიქნელობა, პირფერობა,		ერთად.
		, ob.

(- // , - // , -	
// á) განჯინა.	ý/ (- , - , - , -) მიყენება.
, იბ. .	/ / წინ.
/ განჯინაში.	/ / უწინ, ადრე.
ერთი.	/ / / ადრინდელი, წინანდელი.
კიდევ.	
/ სხვა.	/ / წინ.
იგივეა რაც / .	/ / ( ) წინასწარ, წინდაწინ.
( ) ცოტაოდენი.	/ / (- , - , - , -) წინამძღვლი.
ცოტათი, ცოტა ხანს.	
იგივეა რაც .	/ / იბ. / / .
/ გაერთიანებული.	/ / წინ.
/ (- , - , - , - , -)	(á , á , ý) მელა.
გაერთიანება (აერთიანებებს).	/ / წინ.
/ გაერთიანება (ერთიანება).	(- // , - // , - // , - , -) დათვი.
/ (- , -) ერთიანობა.	იბ. .
არც ერთი.	იბ. .
/ (- // , - // , -) არც	I “დათვისური” – ერთ-
ერთი მათგანი, არავინ.	ერთიხუნძურიზდაპრისგმირისსახელ
I ( ) მხოლოდ, მარტოოდენ.	o.
I ერთხელ.	ერთხელ, ერთ დროს.
á / (- , - , -) ეთმანეთზე,	შემდეგ.
ერთი-მეორეზე.	/ უცებ.
/ (-) ერთმანეთს.	I იგივეა რაც .
ერთმანეთში.	
/ ერთ-ერთი.	I
( ) ადრიანად.	I (- // Ié , - // I ,
/ (- , - , - , - , -) მეტად	-) ცეცხლი.
გასუქება.	I (- , - , -) წვიმა.
, იბ. .	I / ცეცხლში.
/ ბრაზიანი, ავი, კაპასი	I I (- , - , - , -) ლოკოდინა.
ანჩხლი.	I , იბ. I .
/ (- á , - á) 1) ნადველი, 2) ბრაზი,	I / (- , - , - , -) წევა (მოსწია).
მრისსანება.	I ( ) ძალიან, მეტად.
იგივეა რაც .	

- I / კარგი, საუკეთესო, დიდებული,
შესანიშნავი.
- I (- , -) დიდებულება.
- I (-á , -á , -) მათრახი.
- I / (- , - , - , -) 1) წაკითხვა,
2) სწავლა.
- I / (- , - , - , -)
წაკითხვინება (ძალის ებბი).
- I მასდ. ფორმა ზმნისა I / .
- I I , ob. I I .
- I I / (- , - , -á) საცერი.
- I (-ý , -ý) მარილი.
- I იგივეა რაც I .
- I (- , - , -) სახელი.
- I I
- I (I á , I á , I) ფარდაგი.
- I (- , -) ბრწყინვა.
- I / (- , - , - , -) ბრწყინვა.
- I / (- , - , - , -) ავსებინება.
- I I ცეცხლზე.
- I / (-ó , -é , -á , -é) გამოკითხვა.
- I - (- , -) დაკითხვა.
- I ob. I .
- I (I ó , I ó) ყურძენი.
- I ახლიდან, თავიდან, ხელახლა.
- I I I / დიდი, უფროსი.
- I I (I I , I I , IS I)
ცოცხი.
- I (- , -) სიახლე.
- I / (- , - , - , -) გაახლება,
განახლება.
- I / ახალი.
- I , ob. I .
- I / (- , - , - , -) ქურდობა.
- I მასდ. ფორმაზმნისა I / .
- I (-) ჭკვიანურად, გონივრულად.
- I / ჭკვიანი, გონიერი.
- I (- , -) გონი, ჭკუა,
გონიერება.
- I , ob. I .
- I / (- , - , -) გაციება,
გაყინვა.
- I კავკასიონის მთავარ ქედს
გადმოდმა მხარე (კახეთი, ჭარ-
ბელაქანი).
- I , ob. I .
- I / გაყინული.
- I (- , - , -) სიმინდი.
- I - I ავსება-ავსებით.
- I / (- , - , - , -) გაზრდა,
მომატება.
- I (-á , -á , -) შეშა, ხისმასალა.
- I (- , - // -) თხილი,
გაგალი.
- I , ob. I .
- I ob. I .
- I ხისა, შეშისა.
- I (I ý , I ý , -) არწივი.
- I იგივეარაც I .
- I / (- , - , - , -) დაცვა.
- I მასდ. ფორმაზმნისა I / .
- I სავსე.
- I I (- , - , -) ხინკალი.
- I I , ob. I I .
- I / მდედრი, ძველი.
- I I (- , - , I I) თხა.
- I (- // - , - // - , I á)
ქურდი.

I	ob.	I .	I I (- , - , -) მხდალი, ლაჩარი.
Ia /	(-ó , -é , -á , -é)	სწავლა	I დაცვა.
		(სკოლაში, უმაღლესში).	I , ob. I .
Iep(	I ó , I ó , Iý)	ეინული,	I იგივეარაც Iý/ .
		მინა.	Iý/ (- , - , - , -) წერვა.
I	წადა (ერთ-		I ý (I , I , Iý) ხარი.
	ერთიხუნძურისოფლისსახელწოდება		
	).).		
I	წადელი, სოფელწადან.	apa (- , -) საშუალება.	
I	, ob. Iá .	apa ჭრელი.	
I	ცეცხლთან.	a x , ob. .	
I /	ნახწავლი, წაკითხული.	a x სათარეშოდწავლა.	
I - (- , -)	განსწავლულობა.	a x (- , - // á , -) თარეში.	
I I /	უსწავლელი.	a 1. რამდენი.	
I I	მასდ. ფორმაზმნისა I I/ .	a 2. (- , - , ý) ნადირი.	
I I/ (- , - , - , -)	გაცრა.	epx (- // ó , - // ó ,	
I / (- , - , -)	დახველება,	ý) სხეული, ორგანიზმი.	
	გალუმბვა.	px , ob. .	
I I	მლაშე.	(- // , - //)	
I I	იგივეარაც I I .	ხრეში, ღორდი.	
I (- , - , -)	კომლი,	იგივეარაც a x .	
	მეურნეობა.	I (- , -) კაცები, ადამიანები, ob.	
I I	.	.	
I I	რეხი, ნაცრისფერი.	, ob. .	
I I / (- , - , - , -)	გლეჯა, ხრეწა.	(- // , - // ,	
I (- // , - , - // , -)	გარსკვლავი.	á) ჩონგური.	
		(- , - // , -)	
I ob. I .		ხემიანისაკრავი, ჭიანური.	
I I	მჟავე.	(- // ó , - // ó ,	
I (- // , - , - // , -)	ფოცხვერი, ჯიქი.	-) ღვიძლი.	
		, ob. .	
I (- , -)	წყალობა.	(- , -) მოუსავლიანობა.	
I (I , I , I á)	ტყავი.	, ob. .	
I , ob. I .		(- , - // ó , á) ქარავი.	

(- , - , -) ოთოლია.	/ (-á //~, -á //~,)
(- , - //~) შაქარი.	ჩანთა.
(- , - //~ , - //~) ჩექმა.	/ ჩანთაში.
, ob. .	(- , - ,) ჩანჩქერი.
ob. .	/ (- , - , - , -) ჩქვევა,
(- , - //~ , -) ჩალმა.	დინება, ჩუხხუბი.
I ( ) ლადად, თავისუფლად.	/ კაუზატ. ფორმაზმნისა
/ / სანადიროდწავლა.	/ ბანაობა.
(- , - ,) მონადირე.	(, , á) პური.
ob. .	ჩერქეზული.
ბევრჯერ.	(- // ó , - // ó , á)
რამდენიმე.	მუცელი.
I რამდენჯერ.	I (Ió , Ió , ó I)
(- , - , -) მალემსრბოლი,	მსხვილფეხასაჭონელი.
შიკრიკი, გურიერი.	(- , - , á I) კაცი, ადამიანი.
, ob. .	pax (- // , - //) სანთელი.
(, á //)	(- , - //~) აბრეშუმი.
ფოლადი.	(- , -) კაცობა.
(- // á , ,	(- , - //~) ჭადარი.
- // á , á) კაჭკაჭი.	, ob. .
, ob. .	- (á , , á , , á) იგივეარაც .
ფოლადისა.	(- , -) მარტობა.
(- , - , -) კოჭი	( ) უცხოვინმე.
(ძაფისდასახელი).	/ უცხო.
, ob. .	ცხენებე, შდრ. .
/ (á , - á , -á) ცხვარი.	, ob. .
ob. / .	, ob. .
ob. / .	, ob. .
, ob. .	, ob. .
/ (- , -) ჩეჩენიკაცი.	I
/ (- , -) ჩეჩენიქალი.	I
ჩეჩენების, ჩეჩენერი.	I იგივეარაც Iý.
/ (- , -) ჩეჩენები.	I - I ჩიხტიკოპი და მანდილი.

/ გეგელი.	I á (I , I , Iá)
(ó , ó // , ý) ცხენი.	შოწინაბეჭი.
, ob. .	I ცოცხლად.
, ob. .	I / ცოცხალი.
(, , , ý) სვავი.	I I (- , -) მოწყენილობა.
(- , - ,) შინაფმა.	I I/ (- , - . - , -) მოწყენა.
იგივეარაც .	I იგივეარაც I .
, ob. .	I (- // -ý , - // -ý , -) ძელი.
/ (- , - , - , -) დაბანა.	I / (- , - , - , -) ღვაძა.
(- , - // -) წენიანი, სუპი.	I / (- , - , - , -) მარგვლა.
Iý (- // I , - // I ,	I ob. I á .
Iá) ჩიხტიკობი.	I / (- , - , - , -)
(, , ,) ჩოხა.	ჯანმრთელადყოფნა, კარგადყოფნა.
, ob. .	I (- , - // - , -) სიმი.
დაუძაბავი.	I ob. I .
/ დასუსტებული.	I (- // I , ,
/ (- , - , - , -) დასუსტება.	- // I , , I á) ნანგრევები.
(ó , ó // , ý) ცხენი.	I / (- , - , - , -) მოკვლა.
- ცხენ-იარაღი.	I მასდ. ფორმაზმნისა I / .
(- , - // - , ó)	I / მოქლული.
გუნთი, ბიცეფსი.	I I ( ) შავად.
, ob. .	I I / შავი.
I , ob. I .	I I (- , -) სიშავე.
I/ (-á // - , -á // - , -)	I I / (- , - , - , -) გაშავება.
ოვაზი.	I I (I Ié , , I Ié)
I , ob. I .	შავილობით.
I (- , - , I)	I / (- , - , - , -) გაჩერება
მეოვეზე.	(აჩერებს).
I ob. I .	I/ (-ó , é , -á , -) დგომა.
I/ (- , - , - , -) გატყავება.	I მასდ. ფორმა ზმნისა I/ .
(- , - // - , -) ხვლიკი.	I / (-ó , -é , -á , -é) დაცლა.
I	I / (- , - , - , -) ლოკვა.
I სდექ! დადექ! გაჩერდი!	I I ჭილბიკი, ზღაპრისერთ-
(ბრძანებითიფორმაზმნისა I).	ერთიგმირი, ქართ.
	ზღაპრისხუთკულასშესატყვისი.

I	წრიპინი.	I - I	(- , - , - , -) ხოცვა-
I - I	ჩიტისხმიანობა.		ქლება.
I I /	ჭიპჭიპი, კიფილი.	I - I	(- , - , - , -) ქლება,
I I	მკიცანაქალი		ზუსტა.
I / /	ცარიელად.	I I	ჭირკეელი, ჭირკეიდან.
I /	ცარიელი.	I é I /	მყიფე.
I /	ცარიელი.	I I /	იგივეარაც I é I / .
I (- , - // - , -)	ისარი.	I (I , I , I á)	გენჭი.
I I , ob. I.		I , ob. I .	
I / (- , - , - , -)	ნგრევა.	I (- // I , - // I , I á)	თასმა.
I I , ob. I I.			
I I / ამაყი.		I	
I I (- , -)	სიამაყე.	I (- , - // - , I)	გრევი.
I I / (- , - , - , -)	ამაყობა.	I (- // I , - // I , I á)	ჩვარი.
I I / (- , - , - , -)	ქერქისშემოცლა.	I	ჭოხელების, ჭოხური.
I I (- á , - á)	ტკბილისასმელი.	I p a a/ კოხტა, მოხდენილი.	
I I ob. I I/ .		I (- , - , á) ქალი, ცოლი.	
I (- , -)	სიცოცხლე.	I I (- , - , á)	ქალი, მანდილოსანი.
I I I		I (- , - , -)	მძივისდილი.
I I / აბეზარი,		I / (- , -)	კრიალოსანი.
	გულისგამწყალებელი.	I I / (- , - , - , -)	ჩიფილი.
I I / (- , - , I I)	ჭანება	I I / (- , - , - , -)	შეტრუსგა.
	(ხანისგაუიშვილიმდაბიოქალისაგან).	I I (- , -)	მსაჯელები.
I , ob. I		I I (- , - , - , -)	ამპარტავნება.
I I ( )	მსხვილად.	I I (- , - , - , - , -)	მორთვა.
I I (- , -)	სიმსხვილე,	I I (- // - , - // - ,	
	სიდიდე.	I I)	ამაყი.
I I / (- , - , - , - , -)	გამსხვილება.	I I ob. I I .	
I I / მსხვილი.		I (- , - // I)	მიზანი.
I I			
I I-			
I	შორისხდაუმარჯოს!	a p (- , -)	მოგარე.
I / (- , - , - , -)	ხოცვა.		

(- , -) გნება.	ý / (- , - , - , -) შრიალი.
á ბმნისართ. გნებით.	/ (-ý , -ý) ob. á
I , ob. I.	
I (- //-, -, /-, -, -)	
პოეტი.	ზმნისართ. რატომ.
I ob. I .	á ბმნისართ. ამიტომ, იმიტომ.
(- , - , - // á)	á კავშირიტომრომ.
ქალაქი.	á კავშირი ob. á .
(- , - , -) შავი.	á ბმნისართ. ნეტავრატომ.
ob. .	á ბმნისართ. რატომდა.
(- , - //-, , á) შაური.	á / საგჰევო.
I (- , - , I) შაითანი.	á ბმნისართ. საეჭვოდ.
იგივეა რაც é .	á / (- , - , - , -) ეჭვიანობა.
(- , - , -) ჯილდო.	á / ეჭვიანი.
á (- , - , -) შარვალი.	á / (- , - , -) ეჭვიანი.
I (- , -) შარიათი.	) მერყევიადამიანი.
I (- , - , -) პირობა.	(- , -) ეჭვი.
(- , - , -) ზეწარი.	/ (- , - , - , -) ეჭვობა.
- შაპდალი.	(- , - //) მელანი.
Ié (-ó , -é , -á , -é) b ებიალი,	(ý // ý ,
ყიალი.	ý) ვინ(მრავლრიცხვი).
I / (- , - //-, , -) ლექსი.	á (- , -) შაბათი.
á (- , -) ჩრდილოეთი.	á ბმნისართ. შაბათს.
(- , - , -) შინელი.	á / (- , - , - , -) დაცემა,
(- , -) რელიგ. წარმართობა.	დავარდნა.
(- , - // , ,) ბოთლი.	(- , -) აირანი.
ბმნისართ. ბოთლში.	á (- , - //) არაუნი.
/ ბმნისართ. ბოთლში.	I (- //-, , - //-
(- , - , -) სკოლა.	) ზოოლ. თხაწელია.
(- , - , -) შრიფტი.	I (- , - , -) სტერი.
(- , -) ჯარიმა.	/ მოსული.
ý (- , -) მადლიერება.	á I ბმნისართ.
ý / (- , - , - , -) ხოხვა.	სწრაფად, თვალისდახმამებაში.

- á (- , -) ხუბისუხი	დანგრევა.
(წყლის).	/ / ხუთივე.
(- , -) სიგრძე, სიდიდე.	a
á (- , - // - , -) წინდა.	I თიხიანი.
é / (- , - , - , -) მოტანა,	იმიტომრომ.
მოყვანა.	ნეტავ რატომ.
/é (-ó , -é , -á , -) მოსვლა,	რატომ, რისოვის.
მოღწევა.	რატომდა.
é (- , -) ნიკაპი.	/ საძღვო.
I(I , I) თიხის ჭურჭელი.	(ý // ý , ý) ვინ
é (ó , ó) ყელი.	(მრავლი), რაები.
I(Ió , Ió , ý I) ანატ.	/ (- , - // -) შლამი.
სახსარი.	I , ob. I .
/é (-ó , -é , -á , -é) ჟინუვლა, ცრა	/ (- , - , - , -) 1) დაცემა,
(წიმისა).	დავარდნა, 2) ცრემლის დვრა.
Ié (-ó , -é , -á , -é)	/ (- , - , - , -) დაყრა.
გადაკარგვა, გაუზინარება სადღაც.	(- , -) სიმაღლე.
(ý // ý , ý ,) რა.	(- , - // - , -) წინდა.
/ (- , -) ყოველი.	/ (- , - , - , -) მიყვანა,
(- , - , -) ბორცვი.	მიტანა.
I , ob. I .	/ (ó , é , á ,) მოსვლა,
( ) მაგრად.	მოღწევა.
(- , -) სიმაგრე.	/ (-ó , -é , -á , -é) შინულვლა,
/ (- , - , - , -) გამაგრება.	ცრა.
/ მაგრა.	(ý // ý , ý ,) რა.
ხუთასი.	a/ (- , -) ყოველი.
/ (- , - , - , -)	a/ ყოველნი.
დაწურჩულება, წაწურჩულება.	(ý , ý , á)
/ (- , - , - , -) წურჩული.	ნეტავრა.
I ხუთჯერ.	შველაფერი; უარყოფითი ზმნის
/ (- , - , - , -)	ცორმასთან – არაფერი.
განადგურება, მოსპობა.	ყოველი; უარყოფითი ზმნის
/ (- , - , - , -) განადგურება	ცორმასთან – არავინ.
(ნადგურდება).	რა.
	რისოვის.

զօն.	ý / (- , - , - , -) ჩုံրჩုံլո.
զօն.	ý I եշտչյան.
զօնօ.	á/ (- , - , - , -) ջաճացայրյածա.
(ý , ý , á)	ý / / եշտօցյ.
արագյարո.	
/ յուղյալո.	
I/ (- , - , - , - , -)	/ (- , -) իշշիյժ. եաշշ. յօ (յոցալո
իշշյամյալացյածա.	եոյտօ, եացանօ աճ արեյծա օքամիանօե
(- , - , -) յիցօ.	ջարկա).
ó / յմնօցարո.	(- , - , ý) դյօձա.
ó նմնօսարտ. յմնօցրած.	դյօներոցո.
ó / (- , - , - , - , -)	é / (- , - , - I) նատյեացօ
յմնօցրած յոյնա.	դյօնու մերուցան (յացօ).
ó / օցաքմյոցօ, ենյալո.	é I (- , -
ó նմնօսարտ. օցած.	) նատյեացոյալուցյօնութերուցան.
(- , -) օցաքմյոցոյծա, եյնօ.	é (- , -) դյօներա.
ó / (- , - , - , - , -) օցած	- (é - , é -) դյօ-
ցօեցոմա.	մամա.
, օն.	- , օն. - .
é (- , -) յարնօնիօ.	é (- //-, - //-, - , -
/ թյեշտյ.	) օյյենօնցալո.
ý թօշեշ. եշտօատանօ.	/ (- , -) իշշիյժ. եաշշ. յօ (յաշօ).
(- //-, - //-) ցօարո.	é (á , á , ý) յյելո.
եշտօ.	նմնօսարտ. յօրյ.
á( ) նմնօսարտ. մացրած.	/ (- , -) իշշիյժ. եաշշ. յօնի.
/ (- , - , - , - , -)	չոցյեծո.
ցօմացրյեծոնյեծա.	/ (- , -) իշշիյժ. եաշշ. յօ (յալո).
á / (- , - , - , - , -) ցօմացրյեծա.	(- , - , -) ժօրնոցանօ.
ý եշտօնօ.	ևայցարյալո.
ý / (- , - , - , - , -)	á (- , -) յըցանորորո.
վահյարհյալյածա.	á / յըցանորյալո.
ý (, , ,	á (- , - , -) յամոցօ.
ý) եօնչյամօ, ծայնօ.	ó (- , -) յյոնոմոյօ.
ý (- , - , - , -) յյյ.	

ó	ეკონომიკური.	I	/ ზუსტად ასეთი.
	(- //-, -, - //-, -, -)	Ié	/(-) იქვე, მანდვე.
	ეკონომისტი.	Ié	(- ó , -é , -á , -é)სტერნა.
ý	(- , -, -, - //-) ექსპერსია.	Ié /	(- , -, -, -)სასტერნი.
	(- , -, -, ý) მამა.		
	(- , -, -) მამობა.		
	(- , -, -) ყოჩადი.		
	იგივეა რაც .		
é	(- ó , -é , -á , -é) დარღიანობა,		შორისდ. ეი! (გამოყენება ქალისადმი
	ნადვლიანობა.		მიმართვისას).
é ( )	ზმისართ. თავისუფლად.		
	თავისუფლადი.	é/	(- , -, - , -)იუბილე.
	(- , -, -) თავისუფლება.	é	(- , -, - , -)იუველირი.
é /	(- , -, - , - , -)	(- , -, -) სამხრეთი.	
	გათავისუფლება.	(- , -, - , -) ტვირთი.	
é	სომხური.	(- , -, -) იუმორი.	
é /	(- , -)სომებიკაცი.	(- , -, -) იორდა.	
	/ სომები ქალი.	(- , -, - , -) საბანი.	
é /	(- , -)სომხები.	I /	(- , -, - , - , -) ჩატენვა.
	á (- , -, -, -) ესტრადა.	/	(- , -, - , - , -) დამარხვა.
ó	(- //-, -, - //-, -, -)	/	(- , -, - , - , -) პერგა.
	ეთნოგრაფი.		/ მკერავი ქალი.
á	(- , -) ეთნოგრაფია.		იურიდიული.
/ /	დაბლა, ქვევით.		(- //-, -, - //-, -, -)
é I	უფროქვევით.		იურისტი.
é I	(- , -, -, -) დაღმართი.	/	(- , -, - , - , -) დაბრუნება.
	მაღლა, ზევით.		(- , -, -) იუსტიცია.
é I	უფროზევით.	I /	(- , -, - , - , -) წევა.
é	(- , -, -, -) აღმართი.	/	(- , -, - , - , -) მუხლებაში
é I	(- , -, -, -) აღმართი.		ხელების ცემა მწუხარების ნიშნად.
	/ მაღლითა, ზემოური.	/	(- , -, - , - , -) ცემა, გალახვა
/	(- , -, -, - , -) აღმართვა.		(ქალისა).
é-	მაღლა-მაღლა.		
I	( ) ზუსტად ასე.		შორისდ. ჰა, იყო! (გამოხმაურება
			დაძახებისას).
ý	(- , - //-, -, -) იაბო ცხენი.		
			კავშირი ანდა.

ý (- , - , -) თავსაფარი.	ó / (- , -) იაპონელი კაცი.
/ საწყალი, საცოდავი, ბეზავი.	ó / (- , -) იაპონელი ქალი.
(- , -) სიბეზავე.	ó / (- , -) იაპონელები.
( ) ზმინხართ. სარწმუნოდ	(,) იარადი.
დამაჯერებლად, აშკარად, ცხადად.	á / (- , - , - , -) გამოდგომა.
სარწმუნო, დამაჯერებელი.	/ (- , - , -) გოგო, ქალიშვილი.
á (- , - , -) დედამთილი,	/ I/ (- , - // - ,)
სიდედრი.	თოჯინა.
(- , - , -) საყვარელი	(- , - , -) თვალის გუბა.
(ქალი).	(- // - , - // - , - // -)
á (- , - , -) ტაფა.	ობოლი.
ý / მარტოხელა.	I (- , -) მოთმინება, დირსება,
ý (- , -) მარტობა.	ნამუსი.
ý / (- , - , - , -) მარტოდ	I- (- , -) დირსება და
დარჩენა, განმარტოება.	ნამუსი.
კავშირი ან არადა.	(- , - , -) და.
á (- , - , -) ცუდი ადამიანი.	á (- , - , -) დაიგო.
- ნაწილაკი.-მეთქი, -თქო.	I (- , - , -) ბიძაშვილი
á / (- , -) იანვარი.	ქალი.
á / (- , -) ზმინხართ. იანვარში.	(- , -) დობა.
ó იაპონეური.	(- , -) ყოფა-ცხოვრება

გეოგრაფიული სახელები

შემოკლებები:

ბორცვ. – ბორცვი

დ. – დაბა

ზედმიწ. – ზედმიწევნითი მნიშვნელობა

თ. – თემი

კუნძ. – კუნძული

მდ. – მდინარე

მთ. – მთა

სოფ. – სოფელი

ტბ. – ტბა

ქ. – ქალაქი

ხუთ. – ხუთორი

á მდ. აგარიის ყოისუ.

á აგრახანის ნახევარკუნძული.

á სოფ.აღადა.

á სოფ. აღაჩაული.

á სოფ.აღაჩყალა.

á სოფ. აღვალი.

ý სოფ.აღული.

Á ე მთ. ადჰინდიბის მთა.

á სოფ. აზაინი.

á სოფ. აქნადა.

სოფ. ალბურიკენტი.

á სოფ. ალმაყი.

სოფ.ალხანუკენტი.

ý სოფ. ალჩუნიბი.

სოფ. ანდიდა.

Á სოფ. ანსალტა.

Á თ. ანწუხი.

á სოფ. არღვანი.

ý ე ბორცვი (ზედმიწ. „ბორცვი, რო-

მელზეც დაბანაკდა არღუთინ-
სკი“).

Á სოფ. ართულუხი.

სოფ. არჩიბი.

á სოფ. ასპაბილქული.

Á სოფ. ახატლი.

á ე მთ. ახაის მთა.

á სოფ.აღაითალა.

Á სოფ. ახენტი.

Á მდ. ახსუ.

Á სოფ. აღთუბე.

Á ბორცვ, აჰულგო (ზედმიწ. „გან-

	გაშის ბორცვი“).		ცვი“).
á	სოფ. ბაბაიურთი.		სოფ. ბაშლიკენტი.
á	სოფ. ბავთულაი.	é	é მთ. ბეერაბმეერი (ზედმიწ).
	სოფ. ბაგინუბი.		„თავწამახული მთა“).
á	ძღ. ბაარაბთლიმი (ზედმიწ. „წითელი წყალი“).	é	ბორცვ. ბეერგო (ზედმიწ. „თავ- წამახული ბორცვი“).
á	მთ. ბაარდაღი (ზედმიწ. „წითე- ლი მთა“).	é	სოფ. ბეჟტა.
á	მთ. ბაზარდუზუ.	ý	სოფ. ბეჟუდა.
ý	მთ. ბაზულა.	é	სოფ. ბეტლითლი.
á	სოფ. ბაიტლი.		სოფ. ბელიჯი.
á	სოფ. ბაირამაული.	é	სოფ. ბეთელდა..
á	á ბორცვ. ბაირაბ-ჭვა- ლებგო (ზედმიწ. „დროშის დასას- მელი ბორცვი“).		სოფ. ბერიქეი.
á	სოფ. ბათლუხი.	é	მთ. ბეცაჟაჟის მთა (ზედმიწ. „ბრმა ჰაჯის მთა“).
á	I სოფ. ბატლაიჭიბი.	é	ძღ. ყარაყოისუ (ზედმიწ. „მუქი მდინარე“).
á	მთ. ბალამეერი (ზედმიწ. „ბა- ლას მთა“).		ბორცვ. ბიხინჩიგო (ზედ- მიწ. „კაცივით ბორცვი“).
á	სოფ. ბალანუბი.	ó	სოფ. ბოთლიხი.
á	სოფ. ბალაჟუნი.		ბორცვ. ბორხიგო (ზედმიწ. „გველის ბორცვი“).
á	სოფ. ბამათიურთი.	é	სოფ. ბუგლენი.
á	სოფ. ბარნაბი.	á	ჯ. ბუინაქსკი.
á	სოფ. ბალხარი.	á	თ. ბუჰნადა.
á	á სოფ. ბარშამაი.	á	სოფ. ბურჰასკენტი.
á	სოფ. ბათაშიურთი.	ý	სოფ. ბურთუნაი.
á	სოფ. ბათაიურთი.	ý	სოფ. ბუსუტლი.
á	ძღ. ბახინთლარი (ზედმიწ. „ქათქათა მდინარე“).	ý	სოფ. ბუხთიბი.
á	სოფ. ბაწადა.		სოფ. ბუწრა.
á	ó ბორცვ. ბაჩალ-ღოლებგო (ზედმიწ. „ხბოთა საძოვი ბორ-	á	სოფ. ვანაშიმახი..
			სოფ. ვარსიტი.
			სოფ. ვაჩი..

სოფ. ველიკენტი.	ზე“).
ბორცვ. განჭილგო (ზედ- მიწა „ქვის ბორცვი“).	á სოფ. ღამსუტლი.
é სოფ. გელბახი.	é სოფ. ყარაბუდახვენტი.
é á გიმრის ქედი.	á სოფ. ყარაქოლო.
ý სოფ. გენდუხი.	á სოფ. ყარასუოთარი.
é სოფ. გენიათლი.	ý სოფ. ღარბუტლი.
é სოფ. გიმრი.	é სოფ. ღაიაკენტი.
á სოფ. გერგა.	é სოფ. ღვედიში.
é სოფ. გერგენთალა.	é სოფ. ღენექოლო.
é სოფ. გერმენჩიქი.	ž ყიზლარი.
á სოფ. გერთმა.	ó სოფ. ღოდოთლი.
სოფ. გინიჩუტლი.	ó სოფ. ღოდობერი.
ó სოფ. გოზოლოქოლო.	ó სოფ. ღოზთალა.
Iá სოფ. გოჰაქოლო.	ó სოფ. ღოლოდა.
é სოფ. გუბდენი.	ó სოფ. ღონოხი.
é ო. გუმბეთი.	ó სოფ. ღორტქოლო.
á é ოთ. გუნაშილმეერი (ზედ- მიწა „გუნაშის მთა“).	I სოფ. ღულიბუპნა.
მთ. გურგინმეერი (ზედმიწა „მრგვალი მთა“).	é სოფ. ღუმუქი.
სოფ. გუნი.	მთ. ღუნიბი.
ý სოფ. გურბუქი.	სოფ. ღუნიბი.
ო. გურჟიხლი.	მდ. ურშიმუჰამათ-
á სოფ. ღაღათლი.	ლარი (ზედმიწა „ურშიმუჰამას მდინარე“).
á სოფ. ღაღარი.	სოფ. ჰადირი.
á სოფ. ღაზდანუში.	á სოფ. ჰაქვარი.
სოფ. ღაზიღუმუქი.	á სოფ. ჰაჟუ.
მდ. ღაზიღუმუქის	1 სოფ. ჰამიშტა.
ყოისუ.	á სოფ. ჰამუში.
სოფ. ღაზიურთი.	სოფ. ჰანდიხი.
მთ. ღამსიტა (ზედმიწა „სკივრ-	á სოფ. ჰარადერიხი.
	á I სოფ. ჰარაკუნი.

Iá	სოფ.ჰარკასი.	სოფ. ადილანდიურთი.
á	სოფ.ჰაწალუხი.	á სოფ.აიმაქი.
á	სოფ.ჰაჭადა.	á მთ. აქარო.
	სოფ.ჰელი.	á სოფ. ალახი.
ý	სოფ. ჰენუხი.	სოფ.ალითალა.
é	სოფ. ჰენტა.	á სოფ. ამიტლი.
á	მდ. ჰაბაზუთლარი (ზედ- მიწ. „წისქვილთა მდინარე“).	á ý ანდიის მთები.
é	ბორცვ. ჰელუ.	á თ. ანდალალი.
é	მდ. ჰერკესთლარი (ზედმიწ. „არკასის მდინარე“).	á თ. ანდიელთა თემი.
	თ. ჰიდათლი.	სოფ. ანდი.
	მდ. ჰიდერითლარი (ზედ- მიწ. „ჰიდათლის მდინარე“).	მდ. ანდიის ყოისუ.
	სოფ. ჰიდიბ.	სოფ. ანჩიხი.
	სოფ.ჰიმერსო.	á სოფ. არანი.
	სოფ.ჰინდიბი.	á მთ. არახთაუ.
ý	სოფ. ჰინუხი.	á სოფ.ართლუხი.
ó	სოფ. ჰოდიბი.	á სოფ. არჩიბი.
ó	სოფ. ჰოლოტლი.	á სოფ. არჩო.
ó	სოფ. ჰონოდა.	á სოფ. ასაბი.
ó	სოფ. ჰორიბი.	á მთ. ასატა.
ó	ბორცვ. ჰოროგო (ზედმიწ. „ქა- რის ბორცვი“).	á სოფ. ახუშა.
ó	სოფ. ჰორიბი.	á I სოფ. ახალჭი.
ó	სოფ. ჰოროგო.	á სოფ. ახვახი.
é	მთ. ახიაზულმეერი (ზედმიწ. „ძროხების მთა“).	é მთ. ახიაზულმეერი
		სოფ. აჭინი.
á	სოფ. ჰორობი.	á სოფ. აშალი.
á	სოფ. ჰუყალი.	სოფ. აშილტა.
ý	სოფ. ჰუნდუჩი.	á სოფ. აშა.
ý	სოფ. ჰუნზიბი.	é é მთ. ებაბმეერი (ზედმიწ. „ფართო მთა“).
		სოფ. ებუტა.

	სოფ. ირიბი.	á	სოფ. ჟალატლური.
ó	სოფ. ობოდა.	á	é მთ. ჟამალის მთა.
ó	სოფ. ობოხი.	ý	სოფ. ჯუნგუთაი.
ó	სოფ. ოროტა.		სოფ. ზაიბი.
ó	სოფ. ორტაქოლო.	á	სოფ. ზანატა.
á	სოფ. უმაროთარი.		სოფ. ზიბირხალი.
ó	სოფ. ოჭობი.	ý	სოფ. ზივური.
ý	სოფ. უნტიბი.	ó	სოფ. ზილო.
á	სოფ. ურადა.	á	სოფ. ზირანი.
á	მდ. ურადათლარი (ზედმიწ. „ურადის მდინარე“).		მთ. ზობიტა.
I á	ხუტ. ურალა.	é	მთ. ზუბერხა.
	სოფ. ურიბი.		სოფ. იპალი.
ý	სოფ. ურკაჭიბი.	á	სოფ. იზანო.
ý	é მთ. ურუსილმეერი (ზედ- მიწ. „რუსის მთა“).	é	ქ. იზბერბაში.
ý	სოფ. ურუხსოტა.	á	სოფ. ითლა.
ý	სოფ. ურჩუხი.	á	მთ. ითლამეერი (ზედმიწ. „ითლას მთა“)
á	სოფ. დაღბაში.	á	სოფ. იმანალიროსუ.
	ქ. დაგესტანსკიე ოგ- ნი.	é	სოფ. ინგერდახი.
á	სოფ. დანუხი.	á	სოფ. ინკალიტა.
á	სოფ. დარადა.	é	სოფ. ინხო.
á	სოფ. დარვაღი.	é	სოფ. ინჩხე.
á	სოფ. დათუნა.		სოფ. იფუტა.
Дербент	ქ. დერბენტი, დარუბანდი.		სოფ. ისფიქი.
	სოფ. დილიმი.		სოფ. იჩიჭალი.
ó	სოფ. დორონუბი.	მთ. იჭგო (ზედმიწ. „ცხრა ბორ- ცი“).	
	დ. დუბკი.	á	სოფ. იშქათალი.
á	სოფ. დურანდი.		სოფ. იშტიბური.
é	სოფ. დურღელი.		სოფ. კალინოვკა.
á	სოფ. დუსრახი.		სოფ. კალინინაული.

é	მთ. ქარბითის მთა.	é	თ. ყელები.
á	á კასპიის ზღვა.	á	სოფ. ყორყმასყალა.
ý	ქ. კასპიისკი.	ó	სოფ. ყოროდა.
ý	სოფ. ქახულაი.	á	სოფ. ყარადახი.
	სოფ. ქვანხიდათლი.	á	სოფ. ტლუბატლი.
	სოფ. ქიდირო.	ý	სოფ. ყუდუტლი.
á	სოფ. ქილათლი.	é	სოფ. ყულეწმა.
	სოფ. ქიმიათლი.	ý	სოფ. ყურუში.
ó	სოფ. ქოლობი.	ý	სოფ. ყუსური.
ý	სოფ. კომუნა.	á	სოფ. ყუჭრაბი.
é	სოფ. კოსტეკი.	á	სოფ. ტლადალი.
é	დ. ქოჩუბეი.	ý	სოფ. ტლაცუდა.
ó	სოფ. კრაინოვკა.	é	თ. ტლესერუხი.
	დ. კრასნოარმეისკოე.		ხუტ. ტლოლობი.
á	დ. ქუბათლი.	ó	სოფ. ტლოროში.
á	სოფ. კუბაჩი.	ó	სოფ. ტლოსროდა.
á	სოფ. ქუდალიბი.		სოფ. ტლოხი.
á	სოფ. ქულაბი.	á	სოფ. კარატა.
á	სოფ. ქუნზახი.		სოფ. კახი.
á	სოფ. ქურახი.	á	სოფ. კვანადა.
	სოფ. ქუთიშა.		სოფ. კიენიხი.
á	სოფ. ქუთლაბი.		სოფ. კიჯანი.
á	სოფ. ყაყაშურა.		სოფ. კიკუნი.
á	სოფ. ყაყაიურთი.	ó	სოფ. კოპორიბი.
	სოფ. ყამილუხი.	I ó	სოფ. კოსობი.
á	სოფ. ყარამახი.		სოფ. კუდიაბროსო.
á	სოფ. ყარანუბი.	é	სოფ. კულზები.
á	თ. ყარახი.		ხუტ. კულიხი.
ý	სოფ. ყასუმკენტი.		სოფ. კუტიხი.
	სოფ. ყაჰიბი.	ý	თ., სოფ. კუიადა.
	სოფ. ყვანიბი.		სოფ. ლევაში.
	სოფ. ყედი.	é	სოფ. ლენინაული.

é	დ. ლენინგრენტი.	I	I / სოფ. მეკეგი.
ó	სოფ.ლოლოღონითლი.		სოფ. მისქინჯა.
ý	სოფ. ლუთქუნი.		სოფ. მიატლი.
é	სოფ. ლუქსემბურგი.	ó	სოფ. მოღრობი.
	სოფ. თლაილუხი.	ó	სოფ. მოპოხი.
ý	სოფ. თლალუხი.	ó	სოფ. მოყოდა.
á	სოფ. თლანუბი.	ó	სოფ. მოყოყი.
á	სოფ. თლარაბაზუთლი.	ó	სოფ. მოყსობი.
á	é მთ. ყუმიკის მთა.	ó	სოფ. მოყსოხი.
á	სოფ. თლარატა.	ó	სოფ. მეჰები.
	სოფ.თლახი.	ó	სოფ. მოჭოხი.
	სოფ. თლიბიშო..	ó	სოფ. მოშობი.
ó	სოფ. თლოჭობი.	ý	სოფ. მუგურუხი.
ó	სოფ. თლონდოდა.	á	სოფ. მუყრატლი.
á	სოფ. მაღარი.		სოფ. მუქუტლი.
	სოფ. მაღითლი.	ý	სოფ. მუნი.
á	მთ.მაალტა.	á	სოფ. მურადა.
	სოფ. მალიბი.	ý	სოფ. მუსრუხი.
á	სოფ. მაჯალისი.	á	é მთ. მუჰამირზას მთა.
á	ტბ. მაქაზულჭორ (ზედმიწ. „მტრედების ტბა“).	Iá	სოფ. მუჰარამკენტი.
á	é მალაჩილავის მთა.	á	სოფ. მუცალაული.
é	დ. მამედყალა.	ý	სოფ. მუშული.
á	სოფ. მანასაული.	á	სოფ. ნადარი.
á	დ. მანასკენტი.	á	მდ. ნადართლარი (ზედმიწ. „ნადარის მდინარე“).
á	ქ. მაჟაჩყალა.	á	სოფ. ნაკაზუხი.
á	სოფ. მაჭადა.	á	სოფ. ნაკიტლი.
á	სოფ. მაშთადა.	á	ბორცვ. ნაკილგო (ზედმიწ. „ნამვის ბორცვი“).
é	სოფ. მეთლელტა.	á	მთ. ნაკიმეერი (ზედმიწ. „ნა-ძვის მთა“).
é	სოფ. მესტერუხი.	á	მთ. ნახამეერი (ზედმიწ. „უკა-
á	სოფ. მეთრადა.		
á	სოფ. მიარსო.		

ნა მთა“).	á სოფ. საპადა.
á სოფ. ნეჩაევკა.	á სალათაუს ქედი.
á სოფ. ნიტა.	á სალათგერეის ბორცვი.
á სოფ. ნიჭრასი.	á სოფ. სალდა.
ó სოფ. ნოვოკაიაკენტი.	á სოფ. სალტა.
ó სოფ. ნოვოლაკსკოვ.	ý მდ. სამური.
á á ნოღასის სტეპი.	ý ó სამურის ტყეები.
ý სოფ. ნუყუში.	სოფ. სანიორტა.
á დ. ნურადილოვო.	ý სარიქუმის ქვიშის
á სოფ. ფადარი.	ბორცვი.
é მთ. ფარილავის მთა.	სოფ. სასიტლი.
სოფ. ფარილროსო.	á სოფ. საჩადა.
ó სოფ. პერვომაისკოვ.	ó სოფ. სერგოფალა.
მთ.ფურთიხა.	ხუტ. სეხი.
á ტბ. რაყდალჰორი (ზედმიწ. „მშრალი ტბა“).	ý სოფ. სიუხი.
á ტბ. რახდალჰორი (ზედმიწ. „რძის ტბა“).	სოფ. სილდი.
á სოფ. რატლუბი.	ó სოფ. სოდაბი.
á სოფ. რახატა.	ó სოფ. სომოდა.
სოფ. რაცითლი.	სოფ. სტალსკი.
á სოფ. რაჩაბულდა.	á სოფ. სულრათლი.
á სოფ. რიკვანი.	á მდ. სულაკი.
სოფ. რითლაბი.	é სოფ. სუმეტა.
სოფ. რისიბი.	ý é მთ. სუნდურჰა- ჯის მთა.
სოფ. რიხუნიბი.	á სოფ. თამაზათუბე.
á სოფ. რიჩაპანიხი.	დ. თალგი.
ó ხუტ. როსუთლი.	ý დ. თარღუ.
ó სოფ. როჩიბი.	ý é თარღუს მთა, თარქი-თაუ..
á სოფ. რუღჟაბი.	ý სოფ. თარუმოვკა.
ý სოფ. რულდიბი.	სოფ. თემირაული.
ý სოფ. რუთული.	- - - ქ. მოძვ. თემირ-ხან-შუ-

რა, იხ.	á .	ý სოფ. უთლუხი.
é ძღ. თერგი.		ý ძთ. უმუთლი.
é - სოფ. თერექლი-მექთები.		ó სოფ. უნსოქოლო.
სოფ. თინიტი.		á სოფ. ურქარახი.
ó ძღ. თობოთი.		სოფ. ურმა.
სოფ. თფიგი.		სოფ. უსემიკენტი.
á სოფ. თუმაღარი.	ý	სოფ. უსუხჩაი.
ý სოფ. თუნზიბი.		სოფ. უჰლი.
á სოფ. ტაპადა.		თ. ხადიალი.
á ძთ. ტადმეერი (ზედმიწ. ზემო მთა).	ý	ძთ.ხადუმი.
á ძთ. ტალაყორო.		ბორცვ. ხაზინაგო (ზედმიწ. „განძის ბორცვი“).
á სოფ. ტანდო.		სოფ. ხალიმბეგაული.
á სოფ. ტანუსი.	á	ხუტ. ხამაღიბი.
á ტბ. ტასაპორი (ზედმიწ. „ზემო ტბა“).	á	სოფ. ხანაღი.
ý სოფ. ტასუტა.	á	ჯ. ხასავიურთი.
ý ძღ. ტათუნითლარი (ზედ- მიწ. „ტათუნის მდინარე“).	á	სოფ. ხარახი.
é სოფ. ტექიტა.	á	სოფ. ხარაჭი.
é სოფ. ტელეტლი.	á	სოფ. ხვახიტა.
სოფ. ტიდიბი.		é სოფ. ხელეტლური.
ტბ. ტინუჰეჭეჰორი (ზედ- მიწ. „უძირო ტბა“).		სოფ. ხიდიბი.
ძთ. ტინჭმეერი (ზედმიწ. „ბარტყების მთა“).		სოფ. ხინთლიმუტა.
ó სოფ. ტოპოხი.	ó	სოფ. ხოროდა.
ý სოფ. ტუქიტა.	é	სოფ. ხოსრეხი.
სოფ. უზდალროსო.	á	სოფ. ხოშარხოტა.
ý სოფ. ულუბიაული.		სოფ. ხრუგი.
ý სოფ. ულუჩაია.	á	სოფ. ხუბარი.
ý სოფ. ულუჩარა.	á	ძთ. ხუბარის მთა.
	ý	სოფ. ხუნძახი.
		სოფ. ხუჩნი.

é	სოფ. ხუშეთი.	ó	სოფ. ხოთოტა.
á	სოფ. ხუშთადა.	ó	სოფ. ჰოტოჭიბი.
á	ბორცვ. ხაბან-ჭვალებ- გო (ზედმიწ. „ტახის მოსაკლავი ბორცვი“).	ó	სოფ. ჰოცობი.
á	ბორცვ. ხარაულგო (ზედ- მიწ. „ყარაულის ბორცვი“).	á	სოფ. ურახი.
á	ძღ. ქაპაბთლარი (ზედმიწ. „თეთრი მდინარე“).	á	სოფ. ცალაქი.
á	სოფ. ქაპაბროსუ. სოფ. ქაპიკალახი.	é	მთ. ცებებმეერი (ზედმიწ. „წინა მთა“).
á	სოფ. ქაფჩულაი.	é	სოფ. ცემერი.
á	სოფ. ხარანიბი.	ó	სოფ. ცოვქრა.
á	სოფ. ხვაინი.	á	სოფ. წადა.
á	სოფ. ხვართიხუნიბი.	á	სოფ. წუდახარი.
á	სოფ. ხვარში.	á	სოფ. წანაქი.
é	სოფ. ხეცუბი.	ý	სოფ. წახური.
	სოფ. ქულიბი.	á	სოფ. წატანიხი.
á	სოფ. ჰილიბილი.	é	სოფ. წეკობი.
	სოფ. ჰილიბი.	é	სოფ. წელმესი.
á	სოფ. ხეცუბი.		სოფ. წილიტლი.
	სოფ. ახალი ღაღათლი.		
á	სოფ. ჰიმაყორო.	ó	სოფ. წობოტლი.
	სოფ. ხინდახი.	ó	სოფ. წოლოდა.
	სოფ. ხინი.	ý	სოფ. წულდა.
ý	სოფ. ხინუბი.	á	სოფ. წუმადა.
á	სოფ. ხაფში.	á	- სოფ. წუმადა-ურუხი.
	სოფ. ჰაჟიაული.		სოფ. წუმილუხი.
	სოფ. ჰაჟიდადა.	ý	ბორცვ. წუნგო (ზედმიწ. „არწი- ვის ბორცვი“).
	ბორცვ. ჰამიგო (ზედმიწ. „ვი- რის ბორცვი“).		სოფ. წუნდი.
и	მთ. ჰამიინი (ზედმიწ. „ვირის ყური“).	ý	1 თ. წუნტა.
	სოფ. ხარიქოლო.		სოფ. წურიბი.
		ý	მთ. წუტარამეერი (ზედ-

	մօի՞. „ ԾՎԵՐՈԼՈ ՄԹԱ“).	ý մտ. ՔՇՐՄԱԼՈ.
á	եռց. Բածանմածո.	á եռց. ԾաՅածա.
á	եռց. Բանածո.	á մտ. ԾաՅածալո.
á	եռց. Բանեօ.	եռց. Ծայուլո.
á մտ. Բարա.	ý մտ. Ծալնթալո.	ý մտ. Ծալնթալո.
á	ծորց. Բատոր-ՔՎԱԼԵՑ-	եռց. Ծալոնի.
	ՑՈ (ՑԵԳԺՈԻ՞. „ԿԱՐՎՈՍ ԳԱՍԱՑԼԵԼՈ	á գ. Ծամեալո.
	ԾՈՐՑՈՎՈ“).	á - գ. Ծամեալ-ՏԵՐՄԵՆՈ.
	ý գ. ԲԵՐՎԼՈՂՈՆԻԵ ԾՄ-	եռց. Ծայոնի.
	ՐՄՆՈ.	ý եռց. Ծայրո.
	եռց. ԲԵՐՆՈԱԵՎԿԱ.	եռց. Ծուգոնի.
é ԿՄԵՆԸ. ԲԵԲԵՆՈ.		á եռց. Ծուլակո.
á եռց. ԲԻՆԱՐՈ.		մտ. ԾուլոնիԿՈ.
á եռց. ԲՈՒՏԱՅՈ.		ó մտ. ԾՈՅՈՄԵՐՈ.
á եռց. ԲՐԵՆՏԱԱՎԼՈ.		ó եռց. ԾՈՎԴՐՈԾԱ.
եռց. ԲՐԵՆԻ.		եռց. ԾՈՅՈՆՅՈՒՅԻ.
եռց. ԲՐԵՆՈՒՅԻ.		á եռց. ԾՈՅԾԱՆՈՎԿԱ.
á ծորց. ԲՌՈՎԱՆԻՑՈ.		ý եռց. ԾԱՅՈՎՈՒՅԻ.
á եռց. ՔԱՋԱԿՈԼՈ.		á մտ. ԾԱԿԱՎԼԱՄԵՐՈ.
á եռց. ՔԱԼՈ.		ó եռց. ԾՈՏՈՒՅԻ.
á եռց. ՔԱՐԱԾԱ.		մտ. ԾՈՅԮԾՈՒՅԻ.
á եռց. ՔՎԱԾԱՅՈ.		á եռց. ԾՈՎԼԱՏԼՈՒՅԻ.
եռց. ՔՈՒՅՈ.		á եռց. ԾՈՎԼԱՆՈ.
á եռց. ՔՈՐԿԵՈ.		é եռց. ԵՐԾՈԵԼՈ.
եռց. ՔՈԼԾԱՅՈ.		եռց. ՕԱՆԾՈՎԵՆՅՈՒՅԻ.
á մտ. ՔԻՆԱ.		եռց. ՕԱՐԱԾՈ.
é é մտ. ՔԵԳԵՐԱՑՄԵՐՈ (ՑԵԳ-		մտ. ՕԱՐՈՒԵԼՈ.
ԺՈԻ՞. „ՅՈՒՐՈ ՄԹԱ“).	ծորց. ՔԻՆՑԱՐԱՑՑՈ.	á մտ. ՕԱՍԱՑՄՈԼ ՄԵՐՈ (ՑԵԳ-
		ԺՈԻ՞. „ՑՈՑՈԵՑՈՍ ՄԹԱ“).
á եռց. ՔԻՐՊԱՅԻ.		եռց. ՀՅԱԾԱ.
ó եռց. ՔՈՆԾՈՒՅԼՈ.		
եռց. ՔՈԽՈ.		
ý եռց. ՔՇԼՈ.		

ანთროპონიმები

მამაკაცის სახელები

აბუ.	Бунямин ბუნიამინ.
აბუმუსლიმ.	ბუთაი.
აბუს.	ვაჰაბ.
I აბუტალიბ.	ვაქილ.
აითბერ.	ვალი.
Аминтаза ამინთაზა.	Гарац1илав გარაწილაუ.
Асланхан ასლანხან.	გირაი.
ანვარ.	Гулдач გულდაჩ.
არსლან.	გულა.
არსლანბეგ.	გუნაშ.
Арсукъ არსუფ.	ღაზი.
ასადულა.	мухI ღაზიმუჰამად.
I ასჰაბ.	ღაზიაუ.
I აჰმად.	I ღალბაწ.
ბაჰადურ.	Гъанбулат ღანბულათ.
Баймирза ბაიმირზა.	Гъарамирза ღარამირზა.
Байхан ბაიხან.	Гъойтемир ღოითემირ.
ბასირ.	I აბას.
ბათირ.	I აბდულლაფურ.
I ბატალ.	I აბდულა.
I ბაწალ.	I აბდულატიფ.
ბეგაუ.	I I აბდულვაჰიდ.
Бекъач ბეტლაჩ.	I აბდულფადირ.
Берав ბერაუ.	I აბდულმაჟიდ.
Бери ბერი.	I აბდურაზაყ.
Бибулат ბიბულათ.	I I აბდურახმან.
Будун ბუდუნ.	I აბდურაშიდ.
ბულათ.	I ადალო.
ბულაჩ.	I ადილ.

I	ადუ.	Жанмирза ჟანმირზა.
I	ალი.	Жанбулат ჟანბულათ, ჯამბულათ.
I	I ალიასპაბ.	Жантемир ჟანთემირ.
I	ალიბეგ.	ზაიდ.
I	ალიხან.	ზაირბეგ.
I	I ალიჭავი.	ზალუმხან.
I	ამირ.	ზანუ.
I	ამირხან.	ზიაუდინ.
I	Iანდუნიკ.	ზუბაირ.
I	არაცხან.	ზულფუკარ.
I	ისა.	იბრაჰიმ.
Глондокъилав ონდორლლილაუ.		Ивани ივანი.
I	უმარ, ომარ.	ილიას.
I	I უმარასპაბ.	იმანშაფი.
I	უმარდიბირ.	I იმაჰუ.
I	I უმარჰაჯი, ომარჰაჯი.	Инквач ინქვაჩ.
I	ურუსხან.	ისლამ.
I	უსმან, ოსმან.	I ისმაილ.
Гъидури ჰიდური.		ისრაფილ.
	ჰიმათ.	Исубилав ისუბილაუ.
I	I ჰიტიბ.	I ისჰაყ.
I	ჰიტინავას.	ქამალ.
Гъоц1о ჰოწ1ო.		ქამილ.
	დაუდ.	ქარიმულა.
	დაითბეგ.	KI კანდაჩ.
	დაქუ.	K1ач1ал კაჭალ.
	დანიალ.	I კუდიაუ.
	დიბირ.	K1ушк1ант1и კუშკანტი.
I	ჟაბრაილ, ჯაბრაილ.	ყადი.
	ჟავატხან, ჯავათხან.	ყადირ.
	ჟალილ, ჯალილ.	ყასუმ.
	ჟამირზა, ჯამირზა.	Къах1ич ყაჰიჩ.

үүðеф.	I	мүзәмәд.	
Къохъоч үөбөй	I	I	мүзәмәдәлә.
үүрбаб.	I	мүзәмәдәләсүл.	
ләбәчәб.	I	солтан мүзәмәдесөлтәб.	
Лачен ләбәб.	I	мүзәмәдәб.	
Лаченилав ләбәбенәләү.	I	мүзү.	
Магъула мәлүлә.	I	мүзүлә.	
мәжид.	I	мүзүб.	
Майиндур мәиңдүр.		наðи.	
мәләбі.		насыл.	
мәлой.		насы.	
Мамалав мәмәләү.		Негеж бәгаж.	
Мамия мәмәа.		Несдур бәсдүр.	
мәңсүр.		наზбәг.	
мәрәт.	I	нәмән.	
I мәбәсүб.	I	нүрүзәмә.	
I I мәкәзү.		Нүх1 бүз.	
I I мәкәзүб.	I	нүзбәг.	
I мәкәб.		нүцал.	
I мәкәмү.		нүцалбә.	
I мәкәмүд.		ფаიზүდინ.	
I мәкәмүд.		ფარუყ.	
мөрөа.	I	ფаатак.	
Мирзахан мөрზәбә.		ფаხрүდინ.	
Мочокъ мөхәмү.		ფიрბүләдәл.	
мүзбәғири.		Пирич ფირიჩ.	
Мук1уч1илав мүзүлүжіләү.		რაյაბ, რაჯაბ.	
мүрәд.		Ражбадин რაյбадибин.	
мүртүб.		რамаზաб.	
мүса.		რасүл.	
Мусалав мүссаләү.		რашიდ.	
мүтәбәр.		რიზәб	

რუსლან.	Тупа тუფა.
საბიგულა.	I ტაპირ.
საბუ.	I ტალა.
I საადუ.	I I ტალპათ.
I საიდ.	Таштемир тაშтემირ.
I საუ.	I I ტეპაუ.
საიგიდ.	I I ტინამუპამად.
საიფულა.	I I ტინჭაუ.
I სალაპ.	უმალათ.
სალიმ.	უსთარ.
სალიმხან.	უსთარხან.
I სალიპ.	ხაირულა.
სალმან.	ხალიდ.
სამად.	ხალილ.
სახუ.	Харит1ун ხარიტუნ.
CaxI საპუჩ.	ხასაი.
სირაჟუდინ.	ხიზრი.
Согелхат სოგელხათ.	I ხირამუპამად.
სულიმან.	ხირაჩ.
სულთან.	Хихик1 ხიხიკ.
I ახIმად სულტანაპამად.	ხოჩბარ.
Суруქ სურუქ	ხაზამი.
Суруქъ სურუყ	ხარა.
სურხაი.	ხარაჩუ.
Тавбулат თავბულათ.	ХъахI ქაპუ.
თაჟუდინ.	Хъергъу ხერღუ
თაიმასხან.	Хъиргъу ხირღუ.
Темир თემირ.	Хъугъан ხუღან.
თემირბეგ.	Хъукъав ხუტლაუ.
თემირბულათ.	I ჰაბიბ.
თემირხან.	I ჰაბუ.
თიმურ.	I ჰადის.

I	ჰაუიმურად, ჰაჯიმურად.	I	I წართლიკ.
I	ჰაუიაუ.	I	წოდორ.
I	ჰაიდარ.		ჩარან.
I	ჰაქიმ.		ЧегIерчи ჭერჩი
I	ჰამზათ.		შაჰიდაუ.
Х1андула ჰანდულა.			შამილ.
I	ჰასან.		Шант1ули შანტული.
I	ჰასანბეგ.		I შაფი.
I	ჰასრათ.		შარაფუდინ.
I	I ჰაშტინ.		შიჰაუდინ.
XI	ჰეხდან.		ელდარ.
I	I ჰიზიჟუმა.		ესენბულათ ესენბულათ.
I	ჰუსენ.		იუნუს.
Царалав ცარალაუ.			Юсуп იუსუფ.
Цевехъан ცევეხъан.			იაყუბ.
Церетил ცერეთილ.			იარალი.
I	ჩახუ.	I	იაჰია.
I	წარეცინ.		

ქალის სახელები

აბსირათ.	Арайчу არაიჩუ.
აუაიბიქა.	Ари არი.
აზა.	Аругъиз არუღიზ.
აიბიქა.	ასვათ.
აიზანათ.	ასიათ.
აიმესედო.	AxI აჰა.
Аймесей აიმესეი.	ბაგი.
აიმისაი.	ბაჟათ.
ალექანათ.	Бадина ბადინა.
ალიფათ.	ბაიზათ.
ამინათ.	Батуچ ბათუჩ.

ბახთიქა.	ზაიდათ.
Бахтум ბახთუმ.	ზარა.
ბახუ.	ზარათ.
ბახუმესედუ.	ზადა.
I ბაჰარაი.	ზაირა.
Бегун ბეგუნ.	ზაიბათ.
ბერცინაი.	ზაინაბ.
Бигъда ბიჰдә.	ზალмұ.
ბიქა.	ზаңғыма.
БулъкI ბუთлукүр.	ზარіფаат.
ბურлойаат.	ზუბаижаат.
ვაზიფаат.	ზუბаражжаат.
გულჟანაат.	ზუჰрә.
გულიზარ.	ზულайбә.
გულიშაат.	I ზულойжаат.
გურჟანაат.	I օზаат.
I ჰიტინაი.	ქაუსარათ.
ჰუმაი.	ქალомат.
ჰუმაიჩუ.	ქამоллаат.
I აზიდათ.	ქარомат.
I აიშათ.	ქათურაი.
I არაცაი.	Киштун ქიშთუნ.
I არცულაი.	ქუმисიათ.
I აშურა.	Къоролай ყორոლаი.
I ელუნ.	ყურბანаი.
ჟავაირ, ჯავაირ.	KIukIკუզ.
ჟავზანათ, ჯავზანათ.	ლაიუზა.
ჟამი.	ლეილა.
ჟამილათ, ჯამილათ.	მადინა.
ჟარიათ.	მაიმუნათ.
ზაუჟანათ.	მაისარათ.
ზაუჟათ.	მანარშა.

Манаху манаху.	რაშიდათ.
მარჯანათ.	Рекъай რეყაი.
მარიამ.	რისალათ.
მახრუჯათ.	რუყიუათ.
მესედუ.	რუყიათ.
მისაი.	საუდათ.
მოყოყ.	სავადათ.
Myи მუი.	საურათ.
მუსლიმათ.	I საა.
მუმინათ.	I საადათ.
ნაფავათ.	საიგიბათ.
ნაზიფათ.	საქინათ.
ნაიდა.	სალიმათ.
ნაფისათ.	I სალიჰათ.
ნასირათ.	სანიათ.
ნუფაისათ.	საფიათ.
ნურიათ.	სარათ.
ნუცალაი.	სიდრათ.
ფაინუსათ.	სიმისხან.
ფარზილათ.	სიადათ.
ფარი.	Созон სოზონ.
ფარიდა.	სულაინათ.
ფარიზა.	სულთანათ.
I ფარსიჰათ.	სულია.
ფარხანისაი.	თაიბათ.
I ფატიმათ.	Тамари თამარი.
I ფატინა.	I ტაუს.
ფირდაუს.	I ტინაი.
რაუზანათ.	I ტინაის.
რაზიათ.	უზლიფათ.
რაისათ.	უმაპანი.
რაიჰანათ.	უმაი.

უმუ.	I	I	ჰურულინ.
უმუჟათ.		ჩაქარ.	
უმუქუსუმ.		ჩამასდაქ.	
Хაბсурი ხაბსური.	I	I	ჭუპაი.
ხადიჟათ.		შაიდათ.	
ხაჟა.		შაპრიათ.	
ხალისათ.		შაპრუზათ.	
ხალუნ.		შამაი.	
ხამიზ.		შამალაი.	
ხანიქა.		შამსიათ.	
ხანუმ.		Шашадай შაშადაი.	
ხასაიბათ.	I		შუაინათ.
ხასბიქა.			შუმაისათ.
ხათიმათ.		ებებო.	
ხუმაი.		ეცუ ეეჩუ.	
ხანდულაი.		ელბიქა.	
ხანიჩა.		ელени ელენი.	
I ყისტამან.		ელმირა.	
ХъундукI ხუნდუკ.		იაზბიქა.	

სიტყვათა საძიებელი (ინდექსი)

პ

აბა,ჰე! ! !
აბაზანა á .
აბაჟური ý .
აბგა .
აბეზარი , I I / .
აბზაცი á .
აბიტურიენტი é .
აბლანდვა / .
აბრეშუმი á .
აბრეშუმი , .
აბრეშუმი და ატლასი á - .
აბრეშუმის ძაფი á .
აბრეშუმის ჭია á .
აბრეშუმისა á .
აგარაკი á .
აგდებულად I ( ).
აგება / / .
აგვისტო á .
აგვისტოში á .
აგრარული á .
აგრონომი ó .
აგრონომია ó .
ადათი I .
ადამიანები I .
ადამიანი I , I , , .
ადამიანობა á .
ადამიანური á .
ადგილ-ადგილ - .
ადგილი I .
ადგილობრივი á / .
ადგომა / / .
ადვილად á( ).
ადვილი á .
ადვოკატი á .
ადმინისტრაცია á .
ადმირალი á .
ადრე ó , I ( ), // .
ადრიანად ( ).
ადრინდელი I / , // / .
ადულება / .
აეროპორტი ó .
ავად ó .
ავად გახდომა ý / , ó / .
ავადმყოფი / , ó / .
ავადმყოფობა , .

ავარია á .
ავდარი .
ავი I / .
ავიაციá .
ავსული .
ავტობიოგრაფია á .
ავტობუსი ó .
ავტომატი á .
ავტომობილი .
ავტონომია ó .
ავტონომიური ó .
ავტორეფერატი á .
ავტორი ó .
ავტორისეული ó .
ავტორიტეტი .
ავტორობა ó .
ავტოსადგური ó .
აზნაური á .
ათამდე á .
ათას-ათასი á- .
ათასამდე á .
ათასი .
ათასივე á .
ათასისთავი á .
ათასობით á- .
ათასფერი á / .
ათი I .
ათივე á / .
აირანი á , .
აკადემია é .
აკადემიკოსი é .
აკადემიური é .
აკვანი .
აკვარიუმი á .
აკორდეონი .
აკორდეონი .
აკრობატი .
აკრძალვა / .
აკრძალული I / .
ალაპი .
ალაპსა ვფიცავ á !
ალბომი ó .
ალგებრა é .
ალერსიანი I / .
ალიონზე ó .
ალმასი .

ალუბალი	.	არა	.
ალფაბეტი	.	არაბული	I
ალქაზი	.	არაერთხელ	-
ამაოდ	I ( ).	არავინ	/ ,
ამაღლება	/ / .	არაკაცი	.
ამაყი	I I / , I I	არამზადა	, , , I
ამაყობა	I I / .	არაჟანი	á .
ამბავი	,	არარსებობა	I
ამბის გავრცელება	á / .	არასოდეს	,
ამბობი	.	არაფერი	,
ამგვარად	.	არაფრის გამო	/ý
ამგვარი	/ .	არაჩვეულებრივი	I / .
ამდენხანს	I .	არგუმენტი	.
ამდენი	/ .	არემარე	.
ამდენი	( ) .	არეულ-დარეულობა	-
ამდენი	I .	არიან	/ .
ამიერიდან	.	არითმეტიკა	é .
ამიერიდან	á .	არის	/ .
ამინ	.	არმია	.
ამინდი	- .	არსად	/ / .
ამის შემდგომ	.	არსაიდან	.
ამიტომ	á .	არსებობა	/ý / .
ამონთხევა	I/ .	არტისტი	.
ამოოხვრა	/ .	არქივი	.
ამოქოლვა	/á / .	არქიტექტორი	é .
ამოცანა	.	არქიტექტურა	ý .
ამოწურვა	/ .	არყოფნა	I
ამპარტავანი	/ .	არჩევა	/ / .
ამპარტავნება	I I .	არცერთი	.
ამულეტი	.	არწივი	I .
ამუშავება	I I / .	არხეინად	( ).
ამხანაგი	.	არხეინი	/ .
ამჯერად	.	ასანთი	.
ან არადა კავშ.	.	ასე	, .
ანალიზი	á .	ასე და ამგვარად	-
ანატომია	á .	ასეთი	/ .
ანბანი	á .	ასვლა	/ / .
ანგელოზი	á .	ასი	.
ანდა კავშ.	.	ასკილი	á .
ანდაზა	,	ასო	.
ანდერძი	,	ასპირანტი	á .
ანთება	/ / .	ასპირანტურა	á .
ანკარა გველი	á .	ასხმა	/ .
ანკეტა	é .	ასჯერ	I .
ანოტაცია	á .	ატანა	/ / .
ანტაგონიზმი	á .	აუჩქარებლად	( ).
აპარატი	á .	აუცილებელი	I .
არ არის	I .	აუხდენელი	/ ý - - ý

აფეთქება / á / .
 აქ / .
 აქეთა მხარეს ( ) .
 აქლემი .
 აქტიური I .
 აღება / / .
 აღებ-მიცემა .
 აღელვება / - / .
 აღზრდა , .
 აღმართვა / .
 აღმართი é , é I .
 აღმოსავლეთით á .
 აღმოსავლეთის á .
 აღმოსავლური á .
 აღმოჩენა /á / .
 აღმოცენება I / .
 აღსასრული I .
 აღსასრულისუამი I .
 აღსრულება I / / .
 აყენება / / .
 აყვავება I / .
 აყვავებული I .
 აყვანა / / .
 აყროლება I / .
 აშენება / / .
 აშკარად ( ), ( ).
 აჩუა, ცხენი (ბავშვთა მეტყველებაში) ý.
 აჩქარება I I/ .
 აჩქარებით I I , .
 აძვრომა / .
 აწევა / / .
 აწი á .
 აწი .
 ახალგაზრდა I / , I I / .
 ახალი I / .
 ახლა .
 ახლავე I ( ).
 ახლანდელი / .
 ახლახან I .
 ახლიდან I .
 ახლო I .
 ახლობელი I / .
 ახლოს I / .
 ახლოს I / .
 აჰა, აიღე! შორისდ. !

ბ
 ბაასი - I / , - I .
 ბაბუა á , I .
 ბაგე I I .
 ბადრიჯანი .
 ბადურა (საქონლის კუჭის) á .
 ბავშვი , .
 ბაზარი აპა.
 ბაზრის მოედანი á .
 ბაკანი ý .
 ბალახი .
 ბალერინა .
 ბალეტი é .
 ბალი .
 ბალიში .
 ბანაობა / .
 ბანდიტი á / .
 ბანკეტი é .
 ბანკი .
 ბანკირი .
 ბარათი .
 ბარაკი á .
 ბარაქა .
 ბარაქა და ხეირი - á .
 ბარაქიანი á / .
 ბარგი .
 ბარგი-ბარხანა - I .
 ბარკალი I I .
 ბარტყი I I .
 ბარძაყი I I .
 ბასრად é ( ).
 ბასრი ნა , / I .
 ბასტიონი .
 ბატალიონი ó .
 ბატი .
 ბატისტის ქსოვილი .
 ბატონი I .
 ბაქია / á , / .
 ბაღი a .
 ბაღლინჯო .
 ბაღჩა á .
 ბაყაყი .
 ბაწარი I .
 ბებერა .
 ბებერი / .
 ბებია á , I .
 ბეგი .
 ბედაური á .

ბედი	á .		ბოლოსდაბოლოს	.
ბედის გაღიმება	á / .		ბომბა ó	.
ბედისწერა	.		ბოროტი	/ .
ბედნიერება	I.		ბორშჩი	.
ბედნიერი	I / .		ბორცვი	I, .
ბევრი I	/ .		ბოსელი	.
ბევრჯერ	.		ბოტანიკა á	.
ბელტი I	.		ბოტანიკური á	.
ბერვა	/ .		ბოქლომი I	/ .
ბერწი Io	/ .		ბოჩოლა	.
ბეღელი	é .		ბოძი	I .
ბეღურა	.		ბოხჩა á.	.
ბეჩავი	/ .		ბრაზი	.
ბეჭედი	.		ბრაზიანი	/ .
ბეჭი	á .		ბრალი	, I .
ბზარი	I , I.		ბრალის დადება	/ .
ბზრიალა	á , é .		ბრბო ý - I ,	.
ბზუილი	ý / , / .		ბრიგადა á .	.
ბიბლიოგრაფია	ó .		ბრილიანტი á .	.
ბიბლიოთეკა	ó .		ბრიყვი I , / .	.
ბიბლიოთეკარი	ó .		ბრმა / .	.
ბილიკი	.		ბრმა ნაწლავი é	.
ბინდი	.		ბრმად é ( ).	.
ბინდის ლოცვა	á .		ბრუციანი ý .	.
ბინძური	/ .		ბრძანება , / , , ,	.
ბიოგრაფია	á .		ბრძენი I .	.
ბიოლოგი	ó .		ბრძოლა / / , / , / , .	.
ბიოლოგია	ó .		ბრწყინვა .	.
ბიურო	ó.		ბრწყინვა I/ , I/ , / , / ,	.
ბიუროკრატი	á .		ბრჭყალი .	.
ბიუროკრატიზმი	á ,		ბუ é , , ,	.
ბიუჯეტი	.		ბუა ó .	.
ბიცოლა	á .		ბუდე	.
ბიძა	I ,		ბუდეში ó( ).	.
ბიძა და ბიცოლა	á - .		ბუზანკალი ý .	.
ბიძაშვილი ქალი	I .		ბუზი I I.	.
ბიჭი	, .		ბუზღლუნა á	.
ბლანკი	.		ბუზღლუნი ý / .	.
ბლოკი	.		ბულბული .	.
ბლოკნოტი	.		ბულვარი .	.
ბნელად	é ( ).		ბულიონი ý	.
ბნელი	é / .		ბუმბული I / .	.
ბოთლი	.		ბუნება I I .	.
ბოთლში	/ .		ბურთი I .	.
ბოლი	.		ბურღვა / / .	.
ბოლო	, , / , , ,		ბუღა á.	.
ბოლო	I .		ბუჩქი .	.
ბოლოს	.			.

ბუხარი	.	გაზაფხულზე	,
ბდავილი (საქონლისა)	I I / .	გაზაფხული	.
თუნგი I I.		გაზეთი	/ .
ბდავილი (ცხვრის)	á / .	გაზომვა	/ / .
ბჭობა	.	გათავება	I/ .
		გათავისუფლება	, é / .
გ		გათანგვა	á/ .
გაადვილება	á / .	გათბობა	/á / .
გაავდრება	.	გათბობა	/ , / / .
გაახალგაზრდავება	á / .	გათეთრება	I / .
გაბზარვა	/ , I/ .	გათელვა	/ .
გაბოროტება	/ .	გათენება	/ .
გაბურლვა	/ / .	გათვალვა	é / .
გაბუტვა	/ .	გათხოვება	.
გაგება	/ I / .	გაიაფება	/ .
გაგზავნა	/ I/ .	გაიოლება	á / .
გაგიმარჯოს!	I - !	გაიძვერა	á .
წანწალი	/ / .	გაიძვერობა	á .
გაგონება	á I/ .	გაკეთებული	/ / / .
გაგონილი	I / .	გაკვეთილი	.
გაგორება	/ / .	გაკვირვებება	I / .
გაგულისება	á / .	გაკვირვებული	I / .
გადაბრუნება	/ .	გაკრეჭა	I/ .
გადაგდება	/ , I I/ .	გალამაზება	é / .
გადავიწყება	I / .	გალანძღვა	á / .
გადაკარგვა	I/é .	გალახვა	/ / .
გადამეტება	I I / .	გალესვა	/ I / .
გადამთიელი	.	გალუმპვა	I / .
გადამყიდველი	á , á .	გამაგრება	á I/ .
გადამწიფებული	á .	გამაგრება	á / .
გადარბენა	/ .	გამაგრება	/ .
გადარჩენა	/ / .	გამაგრებინება	/ .
გადასახადი	I .	გამაგრებული პუნქტი	ý .
გადასახედი	á .	გამარჯვება	/ / ,
გადასახლება	/ .	გამარჯვება	é .
გადაწყვეტილება	I / .	გამარჯვება	ep / .
გადახდა	/é / .	გამარჯობა!	- I !
გადახდა	I/ .	გამბედავი	/ .
გადახმობა	/ (- , - , - , -).	გამბედაობა	.
გადიდება	I I I/ .	გამგზავრება	/ .
გადმოცემა	ý , .	გამდიდრება	/ .
გაელვება	/ .	გამელოტება	I / .
გაერთიანება	/ , / .	გამეორება	.
გაერთიანებული	/ .	გამზადებული	I / .
გავარვარება	/ á / .	გამო I .	.
გაველურება	/ .	გამოაშკარავება	/ .
გავლენა	.	გამოდარება	I I/ .
გავრცელება	I I/ .	გამოდგომა	á / .

გამოზრდა I / / .	განცხრომა .
გამოკეთება / .	განჯინა .
გამოკითხვა - , I / .	განჯინაში / .
გამოლევა / .	გაორება / .
გამომუღავნება I / , I / .	გაოცება I / .
გამონათვალი I .	გაოცებული I / .
გამოსასყიდი I .	გაპობა / / .
გამოუსადეგარი I I .	გაპუტვა I / .
გამოფხიზლება / / .	გარდა .
გამოქვაბული .	გარე I / .
გამოქვაბულში .	გარეგნობა ,
გამოშრობა / á- / .	გარეთ a I / .
გამოჩენა / / .	გარეკვა / á / .
გამოცანა I .	გარეული I .
გამოცდა á .	გარეშე I .
გამოცემა (ბეჭდური) á.	გართულება I á / .
გამოწურვა I I / .	გარმონი .
გამოჯანმრთელება / .	გარყვნილი კაცი
გამრავლება I / .	გასაგებად
გამტკიცება / .	გასაგები / .
გამტყუნება / .	გასამრჯელო .
გამყიდველი / á .	გასაძები I .
გამჭვირვალედ ქცევა I I I / .	გასაცოდავება ý / .
დაწმენდა I I I / .	გასაწყლება ý / .
გამხიარულება á / .	გასისხლიანება / .
განადგურება / / .	გასკდომა I/ .
განადგურება / , / .	გასულელება á / .
განაცხადი Iap .	გასუქება / , / .
განაწყენება / .	გასქელება / á / , / .
განახლება I / .	გასწვრივ I .
განებივრება / .	გასწორება / I / .
განზრახ .	გატეხვა / / .
განზრახვა .	გატყავება I/ .
განთიადი .	გატყდომა /j / .
განკარგულება , .	გაუბედაობა é / .
განკარგულება .	გაუმარჯოს! შორისდ. I !
განკითხვის დღე .	გაუჩინარება Ié .
განმარტება .	გაფერადება / / .
განმარტოება ý / .	გაფუჭება / .
განმეორება .	გაფცევნა I I/ .
განსაკუთრებით ( ).	გაქათქათება á / .
განსაკუთრებული / .	გაქონიანება / .
განსწავლულობა I - .	გაქცევა / / , / , I / , / .
განსხვავება / I .	გაღარიბება / .
განსხვავებულად I .	გაღება / .
განსხვავებული I .	გაღვიძება / / , / , / I/ ,
განცალკევება / I / .	/ I / / .
განცვიფრება I .	

გაღივება I / .	გედი I / .
გაღიზიანება / á / .	გემი .
გაღიმება / .	გემო , I I .
გაღუნვა I/ .	გემრიელი I I / .
გაღუნული I / .	გვამი .
გაყალბება ý / .	გვარი , , , , .
გაყიდვა / .	გვარიშვილობა á - .
გაყინვა /ý / , I / .	გველეშაპი .
გაყინული I / .	გველი .
გაყოფა / / .	გველის ტყავი
გაშავება I I / .	გველის წიწილი
გაშვება / / .	გველისებრი ó
გაშლა Ia / .	გვერდი .
გაშმაგება ý / .	გვერდით
გაშრობა / / .	გვირილა é
გაჩაღება (ცეცხლის) /op / .	გზა .
გაჩერება I / .	გზაზე .
გაჩუმება / ý , / I I/ , I / .	გილოცავ(თ)! á !
გაცვეთა / - / / .	გინება , / , / , / , / .
გაციება / .	გიჟი I , Ia a a/ .
გაცილება I / / I/ .	გირჩი á .
გაცინება /é / .	გლეჯა /é / , I I / .
გაცრა I I/ .	გმირი , .
გაცხადება / .	გმირობა .
გაცხელება / I / .	გმირული / .
გაცხელება / á / .	გობი , .
გაძვირება / .	გოგო .
გაძვრომა ý / .	გოგრა , .
გაძნელება I á / .	გომური .
გაძურწვა / .	გონება Ia .
გაძლომა I I/ .	გონების დაკარგვა á / .
გაწითლება á / .	გონიერება I .
გახარება / / .	გონიერი I / .
გახარებული / / .	გონს მოსვლა I/ .
გახდა (ტანისამოსის) /ax / .	გორგალი I .
გახდომა I / .	გოჭი ó .
გახევა (ქსოვილის) /á - / / .	გრგვინვა / .
გახეთქვა / / .	გრიმასები é .
გახვრეტა / / .	გროვა .
გახვრეტილი /á .	გრუხუნი /é .
გახვრეტილი / .	გრუხუნით á .
გახმობა / / .	გრძელი / .
გახურება /ó / .	გუდა I .
გახურებული / .	გუდაში I / .
გახშირება / .	გუთანი .
გაჯი é .	გულდაღმა I .
გაჯიუტება I / .	გული I .
	გულის გაწყალება á( ) / .

გულისამრევი á .
 გულისგამწყალებელი .
 გულმოწყალე / .
 დიდსულოვანი / .
 გულუხვი / .
 გულმარვა / .
 გუნდა .
 გუშინ .

ღ

ღა .
 ღაკვშ. .
 ღავადება ý / .
 ღავადებული ý / .
 ღაბადება // .
 ღაბალი I .
 ღაბანა / .
 ღაბაღი á / .
 ღაბლა .
 ღაბლობი , .
 ღაბმა .
 ღაბნელება é / , I I / .
 ღაბრკოლება á , .
 ღაბრმავება / .
 ღაბრუნება (აბრუნებს) / / .
 ღაბრუნება / / .
 ღაგვა / .
 ღაგვიანება I/ .
 ღაგორება / .
 ღადგმა / .
 ღადება / .
 ღადუმება I / .
 ღავა , I , , .
 ღავა ღა კამათი á- ,
     - I .
 ღავალება .
 ღავარდნა á / .
 ღავთარი á .
 ღავიწყება I / .
 ღაზუსტება ý / .
 ღათანხმება / .
 ღათვი .
 ღათრობა / .
 ღაივო á .
 ღაირა .
 ღაისი á .
 ღაკაკუნება I I/ , I I/ .
 ღაკარგვა / / , / , / .

ღაკეტვა / , / .
 ღაკვირვება - .
 ღაკვლა (საქონლის) / ,
     / .
 ღაკიდება // .
 ღაკითხვა I - .
 ღაკლული .
 ღაკმაყოფილება I / .
 ღაკოდილი á .
 ღალაგება (სახლის) / - / á / .
 ღალალი á .
 ღალაქი á .
 ღალბობა I / .
 ღალევა / .
 ღალევინება / .
 ღამალვა / / .
 ღამარცხება / .
 ღამარხვა /ý / .
 ღამახინჯება é / ,
     ó / .
 ღამაჯერებელი .
 ღამაჯერებლად ( ).
 ღამთავრება I I/ .
 ღამოკლება / .
 ღამორჩილება I / .
 ღამსჯელი á .
 ღამტკიცება .
 ღამდა .
 ღამშვიდება á / .
 ღამცირება / / .
 ღამცირება / .
 ღამცირებული á / , / .
 ღამძიმება á / .
 ღამწვარი / I / .
 ღამწიფება á / .
 ღამწუხრება / .
 ღამხრჩვალი / .
 ღანა .
 ღანანება I / .
 ღანაღვლიანება / .
 ღანაშაული , I , .
 ღანაწევრება / I/ .
 ღანგრევა / / , / - / / ,
     á / , .
 ღანესტიანება / / .
 ღანთება / / .
 ღანიშნული ქალი / .

დაპატიმრება á I / .
 დაპობა / .
 დაუინებით მზერა / .
 დარაჯი .
 დარბაზი .
 დარგუელები / .
 დარგუელთა .
 დარგუელი / .
 დარგული .
 დარდი .
 დარდი p .
 დარდიანობა /é .
 დარდობა / .
 დარი I I .
 დარტყმა / .
 დარჩევა / á / .
 დარჩენა I/ .
 დარჩილვა / .
 დარცხვენა // , // .
 დარწყულება / .
 დასავლეთით á .
 დასავლეთის á .
 დასავლური á .
 დასასრული .
 დასაწყისი .
 დასველება / / , I / .
 დასვენება I , I .
 დასრულება I I/ .
 დასუსტება I / , / .
 დასუსტებული / .
 დასხდომა I // I/ .
 დასხმა I/ , I / .
 დატოვება / .
 დატოვებული / .
 დატრიალება // .
 დატყვევება / .
 დატყვევებული მონა .
 დაუშვებელი I / .
 დაუშნოება é / .
 დაუჯერებელი .
 დაფა-ზურნა á- .
 დაფიქრება / .
 დაფიცება / .
 დაფლეთვა / - / / .
 დაფლვა / / .
 დაფქა / .
 დაფხრეწა / / .
 დაჭუცმაცება / .

დაქცევა / - / / .
 დაღესტანი .
 დაღესტნელები / .
 დაღესტნელთა á .
 დაღესტნელი á / .
 დაღესტნური á .
 დაღლა / .
 დაღლილად ყოფნა .
 დაღლილი / .
 დაღლილობა .
 დაღმართი é I .
 დაღუპვა / , / .
 დაყვირება I .
 დაყრა // , / .
 დაშორება / I / .
 დაშრობა / .
 დაჩეხვა / .
 დაჩურჩულება / .
 დაცემა á / .
 დაცვა I / .
 დაცილება / I / .
 დაცინვა I - I, .
 დაცლა I / .
 დაძაბვა I / .
 დაძახება I .
 დაძერება /ó / .
 დაძველება / .
 დაძვრა / .
 დაძინება / .
 დაწებება / .
 დაწერილი / .
 დაწესებულება I I , é .
 დაწოლა / / .
 დაწყება / .
 დაჭერა / .
 დაჭიმვა I / .
 დაჭირვება I / .
 დაჭმუჭვნა / I I/ .
 დაჭრა / .
 დაჭრილი / .
 დახარბება á / , I/ .
 დახევა / / .
 დახმარება .
 დახრა / .
 დახრბობა / .
 დახუჭვა / .
 დაჯდომა I // I/ .
 დაჯერება / .

დგომა / ý / , I / .	დივერსია é .
დედა .	დივიზია .
დედამთილი .	დიზენტერია
დედები .	დილა მშვიდობისა! / á !
დედიკო	დილაუთენია é .
დედ-მამა - .	დილაუთენია ó .
დედობა é .	დილით ( ) .
დედობრივი .	დინება I / .
დედოფალი á ,	დინება / .
დეზერტირი .	დიპლომატი á .
დეზერტირობა .	დიპლომატია á .
დეიდა á , ý .	დიპლომატიური á .
დეკანატი á .	დიპლომი ó .
დეკანი á .	დირექტივა .
დეკემბერი á .	დირექტორი é .
დეკემბერში á / .	დირექცია é .
დეკემბრისა á .	დისერტაცია á .
დეკლარაცია á .	დიქტატორი ó .
დეკორაცია á .	დიქტატურა ý .
დეკრეტი é .	დიქტორი .
დელეგატი á .	დნობა / / .
დელეგაცია á .	დნობა / / .
დელფინი .	დნობა / á / .
დემოკრატი á .	დობა .
დემოკრატია á .	დოკუმენტი é .
დემონსტრაციული á .	დოლარი ó .
დემონსტრანტი á .	დოლი .
დემონსტრაცია á .	დონდლო á .
დენა / á / .	დონე á .
დეპარტამენტი á .	დოქი á , .
დეპუტატი á .	დოქტორი ó .
დერეფანი á I.	დოყლაპია é / .
დერვიში .	დოცენტი é .
დესანტი á .	დრამა á .
დეფისი .	დრამატული á .
დიაბეტი á .	დრამატურგი ý .
დიაგნოზი ó .	დრამატურგია ý .
დიალექტი é .	დრამატურგიული ý .
დიალოგი ó .	დრო I , , ex.
დიახ .	დროშა .
დიდად I ( ).	დუმა .
დიდება უფალს! á !	დუღილი / á / , / .
დიდთავა é .	დუშაყი I I .
დიდი I / .	დღე .
დიდი I I I / .	დღევანდელი .
დიეტა é .	დღეიდან á .
დივანი á .	დღეისათვის á .
დივერსანტი á .	დღემდე á I .

დღეს .	ერთი .
დღესასწაული .	ერთიანობა / .
დღესვე á , á .	ერთმანეთს / .
დღეს-ხვალ á - .	ერთმანეთში .
დღე-ღამე - .	ერთხელ , I .
დღისით .	ერი .
გ	ეროვნება .
ებრაელები ý I / .	ეს / , / , / , / .
ებრაელი I / .	ესა თუ ის á - .
ებრაული I.	ესენი / , / .
ეგ / , / , / .	ესენიც á/ .
ეგენი / .	ესეც á/ .
ეგრე .	ესეც კი á/ .
ეგრევე I .	ესპანელები á / .
ეზო .	ესპანელი á / .
ეთმანეთზე á / .	ეფენდი .
ეთნოგრაფი ó .	ეჭვი .
ეთნოგრაფია á .	ექიმი ó , I .
ეი! შორისდ. , .	ექო .
ეკალ-ბარდები á - .	ექსკურსია ý .
ეკალი .	ეშვი .
ეკვატორი á .	ეშმაკი .
ეკვატორული á / .	ეშმაკი á .
ეკლესია .	ეშმაკობა á , I .
ეკლიანი á .	ეჭვი á , .
ეკონომიკა ó .	ეჭვიანი á / .
ეკონომიკური ó .	ეჭვიანობა á / .
ეკონომისტი .	ეჭვობა / .
ელამი é .	ვ
ელეგანტურად á .	ვაგონი ó .
ელეგანტური á / .	ვადა .
ელეგანტურობა á .	ვაი! შორისდ. !
ელჩი .	ვაი, დედა! á ! á - !
ენა I.	ვაი-ვაი! (ტკივილის დროს) á !
ენერგია .	ვაკე ადგილი , .
ენერგიული á .	ვალდებულება , .
ენერგიულობა á .	ვალი .
ენძელა é .	ვაჟი .
ეპოქა Iacpy.	ვაჟაცი I .
ერბო .	ვარაყი á .
ერბო .	ვარდისფერი á .
ერესი á .	ვარდნა / / .
ერეტიკოსი á .	ვარიანტი á .
ერთად .	ვარსკვლავი I .
ერთგვაროვანი / ..	ვარცხნა / .
ერთგული I I / .	ვაშლი I .
ერთ-ერთი / .	

ვაცი	I .	ზედმეტი	I I / .	
ვაცეწერა	I .	ზედმეტობა	I I .	
ვაჭრობა	.	ზევით	I , I , .	
ვახშამი	.	ზეთისხილი	ý .	
ვაპაბიტები	á .	ზემოდან	I .	
ვაპაბიტი	á .	ზემოური	/ .	
ვეზირი	.	ზემოქმედება	á .	
ველი	.	ზეწარი	.	
ველი	I .	ზვინი	I .	
ველოსიპედი	é .	ზიარათი	.	
ველოსიპედისტი	.	ზიქრი	.	
ველურად	.	ზნე	I .	
ველური	I .	ზოგადი	I , I .	
ვერაგობა	,	ზოლი	.	
ვერცხლი	I .	ზოოლოგია	ó .	
ვერძი	.	ზოოპარკი	á .	
ვერხვი	á .	ზორბა	ó / .	
ვეტერანი	á .	ზრდა	/ / .	
ვეტერანობა	á .	ზრდა	I/ .	
ვეტერინარი	á .	ზრდილობა	,	
ვითარება	á - .	ზრუნვა	I , , / .	
ვირი	I .	ზურგი	.	
ვის	.	ზურმუხტი	ý .	
ვისთან	.	ზურნა	á.	
ვისი	.	ზუსტად	á , ý ( ).	
ვიწრო	/ .	ზუსტად ასე	I ( ).	
ვნება	, I , , I , .	ზუსტად ასეთი	I / .	
ვნებათაღელვა	- .	ზუსტი	ý / .	
ვნებიანად	á .	ზღაპარი	.	
ზ				
ზავი	.	ზღარბი	I I I .	
ზაზუნა	I .	ზღვა	.	
ზამთარი	.	ზღვარი	I I .	
ზამთარში	.	ზღურბლოზე	I I , .	
ზანგები	á / .	ზღურბლი	I I .	
ზანგი	á / .	თ		
ზარალი	.	თაბასარანელები	/ .	
ზარბაზანი	I .	თაბასარანული	.	
ზარი	I ý .	თაგვი	I I I .	
ზარმაცი	I I / .	თავადი	.	
ზარმაცობა	I I .	თავაზიანი	/ .	
ზაფხული	.	თავაზიანობა	.	
ზაფხულში	.	თავბრუს დახვევა	é / .	
ზახრუმა!	á !	თავდაპირველად	I / / .	
ზეგანი	I .	თავდასხმა	.	
ზედ	I .	თავდაყირა	é .	
ზედა	I / .	თავზეხელაღებული	ó .	
თ				
თაბასარანელები				
თაბასარანული				
თაგვი				
თავადი				
თავაზიანი				
თავაზიანობა				
თავბრუს დახვევა				
თავდაპირველად				
თავდასხმა				
თავდაყირა				
თავზეხელაღებული				
თავთავი				

თავი	I .	თებერვალში	á .
თავი და ბოლო	é - .	თევზი	I .
თავიდან	I .	თეთრი	I / .
თავისქალა	. .	თეთრი კრავი	á , á .
თავის შერცხვენა	/ .	თეთრი ჩიტი	á .
თავისი	( ).	თეირანი	. .
თავისუფალი	. .	თელვა	/ .
თავისუფლად	é ( ).	თემი	. .
თავისუფლება	. .	თემირ-ხან-შურა	- - .
თავლა	. .	თერძი	/ .
თავმოყრა	ý / .	თესვა	/ / , / .
თავსაფარი	. .	თესლი	. .
თავსაფარი	ý .	თეფში	ó , .
თავსახური	I .	თვალთახედვის	არეში .
თავ-ფეხი	I I- I .	თვალი	ep.
თავქვეშ	. .	თვალიერება	/ á- / .
თავყრილობა	. .	თვალის გუბა	. .
თავშალი	é .	თვალის დახამხამებაში	á I .
თავშალი	. .	თვალის მოკვრა	é / , I / .
თავხედი	á.	თვალის ჩაკვრა	é / , / .
თავხედობა	á .	თვე	I .
თათბირი	. .	თვითმფრინავი	á , .
თათი	I .	თვითონ	/ .
თაიგული	I .	თვინიერება	I .
თამაში	/ / , / , I / .	თვლა	I I/ .
თანაბარი	/á - / .	თვლემა	é / , .
თანაბრად	/á ( ).	თვრამეტი	I .
თანაგვარი	/á - / .	თიბვა	/ á / .
თანაგრძნობა	I .	თითი	. .
თანამემამულე	á / .	თითისტარი	. .
თანამემამულეები	á / .	თითქოს	á , I .
თანასოფლელები	- .	თიკანი	I .
თანატოლები	/ .	თილისმა	. .
თანატოლი	/ , / .	თირკმელი	á , .
თანახმა	/ .	ý , ý	. .
თანახმა	/ .	თიხის ჭურჭელი	I .
თანახმად	, ( ), , ,	თლა	/ I/ .
თანხმობა	. .	თმა	. .
თარეში	. .	თმენა	I / .
თარიღი	. .	თოვლი	I .
თარჯიმანი	. .	თოკი	I , , - I , .
თასმა	I .	თოლია	. .
თაფლი	I .	თორმეტი	I I .
თბილი	/ .	თოფი	I .
თბილისი	, , , .	თოჯინა (ვაჟის გამოსახულებით)	. .
თეატრი	. .	თოჯინა	I .
თებერვალი	á .	თრევა	/ á / , / .
		თრთვილი	. .

თუ ღმერთი ინებებს	!	ინგლისელი	/ .
თუმცა á .		ინგლისური	.
თურქები / .		ინგუშები ý / .	
თურქეთი .		ინგუში ý / .	
თურქი / .		ინგუშური ý .	
თუხუმი .		ინდოეთი	.
თუჯი .		ინდოელები ý / .	
თქვენ .		ინდოელი ý / .	
თქვენი .		ინდუსტრია ý .	
თქმა / , / .		ინდუსტრიული á .	
თქმულება , .		ინვალიდი	.
-თქო (ნაწილაკი) - .		ინი	.
თხა I , II .	I.	ინჟინერი é .	
თხაწველია (ფრინველი)		ინსპექტორი é .	
თხელი I / .		ინსპექცია é .	
თხემი I I .		ინსტიტუტი	.
თხზულება .		ინსტრუმენტი á , I I .	
თხილი I .		ინსტრუქტორი ý .	
თხოვნა á/ .		ინსტრუქცია ý .	
თხრა / / .		ინტელიგენტი é .	
თხრობა / .		ინტელიგენტური é .	
თხუთმეტი I .		ინტელიგენცია é .	
თხუნელა é .		ინტერესი é .	
o			
იაბო ცხენი ý.		ინტერვენცია é .	
იალქანი .		ინტერნეტი	.
იანვარი á .		ინფარქტი á .	
იანვარში á .		იოლად á( ).	
იაპონელები ó / .		იოლი á .	
იაპონელი ó / .		იოლიó .	
იაპონური ó .		იორდა ცხენი , / é .	
იარაღი .		იორანელები á / .	
იარაღის ასხმა / / .		იორანელი á / .	
იატაკი I á .		იორანი .	
იაფად ý ( ).		იორანული .	
იაფი ý .		იორგვლივ , ( ).	
იაფი .		იორემი I I .	
იგივეა, რაც .		ის / , / , / .	
იდაყვი I I .		ისარი I .	
იდენტური /á - / .		ისე .	
იდუმალი / .		ისინი / .	
ივნისი .		ისლამი á .	
იმამი .		ისლამური á .	
იმედი .		ისტორია ó .	
იმიტომ á .		ისტორია .	
იმიტომ, რომ , .		ისტორიკოსი ó .	
ინგლისელები / .		ისტორიკოსობა ó .	
		ისტორიული ó / .	

იტალიელები	á / .	კარგად ყოფნა	I / .
იტალიელი	á / .	კარგი	I / .
იუბილე	é .	კარი	I .
იუველირი	é .	კარიერა	I I .
იუმორი	.	კარის მასხარა	á .
იურიდიული	.	კარის საგდული	á.
იურისტი	.	კარნიზი	é .
იუსტიცია	.	კარტოფილი	.
იქ / .	.	კასპიის ზღვა	.
იქ ( ) .	.	კასრი	.
იქვე Ié / ( ) .	.	კატა	.
იქიდან	.	კაშკაშა	/ .
იქით	.	კაშკაში	a .
იქით-აქეთ	/ / - / / .	კაცები	I .
იღბალი	á .	კაცი	.
იღბლიანი	á .	კაცობა	.
იღბლის ქონა	á / .	კაცობრიობა	á .
იღლიაში	.	კაჭკაჭი	.
იშვიათად	I ( ), .	კბენა	I I/ , I I/ .
იშვიათი	I / .	კბილი	.
იხვი	.	კედელზე	.
იჯარა	á .	კედელი	.
კ			
კაბა	.	კეთება	/ / .
კავკასია	.	კეთილდღეობა	.
კავშირი	, á , .	კეთილშობილება	, á - .
კაზაკი	.	კეთილშობილი	.
კაკაბი	.	კეთრი	á .
კაკალი	I .	კენწერო	I I .
კაკანი (ქათმის)	/ .	კენჭი	I .
კაკუნი	/ .	კერა	.
კაკუნით	á .	კერვა	/ á / .
კალა	/ .	კეტი	.
კალათა	.	კეფა	/ .
კალათბურთელი	.	კვადრატი	ý .
კალათბურთი	ó .	კვალი	I .
კალამი	.	კვამლი	I I .
კალატოზი	.	კვანძი	I .
კალო	I , .	კვახი	,
კამათი	, I - I , .	კვერცხი	.
კამეჩი	.	კვერცხის გული	á .
კანი	.	კვირა	.
კანკალი	/ , opo/ .	კვირა დღე	á .
კანონი	.	კვნესა	/ .
კარავი	.	კი	.
კარაქი	.	კიბე	ó, .
კარგად	I( ).	კიდე	I .
კიდევ			

კიდევაც	I	.	კუნძის ქვეშ	I	.
კიდური	I	.	კურდლელი	I	I.
კივილი (ბუსი, ჭოტის)	ý	/ .	კურორტი	.	.
კივილი	I	I / .	კურსი	.	.
კითხვა (პეითხავს)		/ .	კუჭი	á	.
კითხვა (წიგნის)	I	/ .	კუჭში გასვლა	/	/ .
კითხვა		.			.
კინწისკვრა		.			.
კისერი		.			.
კლანჭი		.			.
კლდე	,	I .			.
კლდეში		.			.
კლება	/	.			.
კლიტე	I	/ .			.
კლუბი		.			.
კლვზი		.			.
კოლოფი	,	.			.
კომბალი		.			.
კომლი	I	.			.
კონსტიტუცია		.			.
კოჟირი		.			.
კორდი	I	.			.
კორპუსი		.			.
კოსმეტიკა	á	-	ჯო.		.
კოსმოსი		.			.
კოღო	á.	.			.
კოშკი	.	.			.
კოცხა	á,	á .			.
კოჭი (ძაფის დასახვევი)		.			.
კოჭლი	,	/ .			.
კოჭლობა	/	,	/ .		.
კოხტა	/ ,	I	/ .		.
კრავი	I	.			.
კრაზანა	á	.			.
კრება	á	.			.
კრეისერი		.			.
კრიალოსანი	I	/ .			.
კრივი	.	.			.
კრიუანგი	.	.			.
კრიტიკი	.	.			.
კრუტუნი (კატის)		.			.
კუ	ý	.			.
კუბაჩელი		/ .			.
კუდი	I	I.			.
კუდიანი	.	.			.
კუთხე	I	,	.		.
კუნთი	.	.			.
კუნძი	I	, I .			.

ლ

ლაი-ლაი	-	.			
ლაკები	/ .	.			
ლაკები	/ .	.			
ლაკი	/ .	.			
ლაკური	.	.			
ლამაზად	é ( ).	.			
ლამაზი	é / ,	/ ,	/ .		
ლანგარი	I	.			
ლანძლვა	/ ,	,	/ ,	/ ,	.
ლაპარაკი	,	/ ,	I	/ .	
ლატანი	.	.			
ლაურეატი	.	.			
ლაფი	I	.			
ლაქა	I	I.			
ლაჩარი	ý ,	I	I .		
ლეზგი	/ .	.			
ლეზგიები	/ .	.			
ლეზგიური	.	.			
ლეიბი	á ,	ý.			
ლეკი	I .	.			
ლენჩი	ó .	.			
ლერწამი	I .	.			
ლექსი	I,	,	I .		
ლეღვი	.	.			
ლეში	á .	.			
ლიტერატურა	.	.			
ლიტერატურული	.	.			
ლობიოს ჭოტი	.	.			
ლოგინი	.	.			
ლოგინში	ó( ).	.			
ლოდი	I	.			
ლოდინი	/	/ .			
ლოველასი	.	.			
ლოკვა	I	I/ .			
ლოკვინა	I	I .			
ლოკვინის ნიჟარა	.	.			
ლომი	I.	.			
ლოყა	I	I .			
ლოცვა	á.	.			

ლოცვა	.	მანკი	á - .
ლპობა	/ .	მანძილი	.
ლურსმანი	I.	მარაგი	á , .
ლურჯი	I / .	მარგალიტი	, I .
ლხინი	.	მარგალიტი	.
ლხინი	I , I - .	მარგვლა	I / .
მ		მარდი	á , a a/ .
მაბეზლარა	I .	მართკუთხედი	ó .
მაგ დროს	/ .	მართლა	I .
მაგარი	/ .	მართლწერა	/ .
მაგდენი	/ .	მარილი	I .
მაგვარი	I / .	მარიფათი	á - .
მაგიდა	.	მარტო	I( ).
მაგნაირად	I .	მარტოდ დარჩენა	ý / .
მაგრად	á( ).	მარტოობა	, ý .
მაგრამ	.	მარტოხელა	ý / .
მადლი	á , .	მარყუჟი	.
მადლიანი	á / .	მარცვალი	.
მადლიერება	ý .	მარცვლეული	á- .
მადლობა	.	მარცხენა	I .
მათრახი	I .	მარცხი	.
მათხოვარი	ý .	მარწუხი	I.
მათხოვრობა	/ .	მარჯანი	.
მაკე	/ .	მარჯვენა	.
მაკლერი	á .	მასა	.
მაკრატელი	I .	მასთან	.
მალამო	.	მასწავლებელი	,
მალე	( ).	მასწავლებლობა	.
მალულად	.	მასხრად აგდება	I - I.
მალული	/ .	მატარებელი	.
მამა	.	მატყლი	.
მამაკაცი	.	მატყუარა	.
მამაკაცური	/ .	მაუწყებელი	.
მამაკაცურობა	.	მაღაზია	.
მამალი	I .	მაღაზიაში	.
მამალი ვირი	.	მაღალი	/ / , I I / .
მამამთილი	/ .	მაღალი თანამდებობა	I I .
მამები	.	მაღლა	/ ( ), I / , .
მამიდა	á , ý .	მაღლითა	/ .
მამიკო (მოფერ.)	.	მაშინვე	I , , , I .
მამობა	.	მაჩვი	á .
მამრობითი	/ .	მაცნე	.
მამრობითი სასქესო ორგანო	.	მაძლრად	I I .
მანდ	( ).	მაწანწალა	ძაღლი
მანდვე	lé / ( ) .	მაწონი	é .
მანდილოსანი	I I .	მაჭანკალი	á I .
მანერა	I .	მახე	.
		მახინჯი	é , ó .

մաքաչყալա	I	.	մշոցնեծյ	и	.
մծրիչոնազօ	I	.	մշրպյոցօ	а	.
մցելո	I,	.	մշրպյոնօ	á	.
մցնաշրօ	/ .	.	մշրցեալօ	é	.
մցնավրօնօ	.	.	մշսամյ	/ .	.
մցլուրօ	á	.	մշսայոնլոյ	ó	.
մցցոմարյօնօ	á -	.	մշսայոնլոյօնօ	ó	.
մցցոմարյօնօ	I	.	մշտօ	I I / .	.
մցյեժրօ	I / .	.	մշտյոցելոյ	I - I.	.
մցօդարօ	/ , á	/ .	մշյ	.	.
մցօվանօ	.	.	մշօլուսնացալօ	.	.
մցօնարյ	I	.	մշյա	.	.
մցօնարօս ტոტօ	.	.	մշյրտամյ	á	.
մյ	.	.	մշյշուդյ	/ .	.
մյատասյ	á	.	մշյետօ	.	.
մյատյ	I	/ .	մշյետօս մշախուրյօնօ	ý	.
մյասյ	/ .	.	մշյոնյուրյօնօ	I	.
մյայլոյմյ	á	.	մշյոնյուրյօնօ	I	.
մյեծալյ	,	á ..	մշյեթրյ	I	/ .
մյեծալյօնօ	á	.	մշյմազօ	á I	.
մյեծոսէլնյօնօ	á	.	մշյմառօնօ	á.	.
մյեծրմոլօ	ó	/ .	մշյմաթյուլօ	á	/ .
մյեցօնարօ	,	.	մշյմաթյուլօ	I	.
մյեցօնօնօ	ó	-	մշյուսկյուլյ	.	.
մյեցաօրյ	é	.	մյեօ	.	.
մյեցալօ	.	.	մշյեցույթյ	/ .	.
մյեցոլյ	.	.	մշյշոցյ	.	.
մյեցըսյ	.	.	մზա	I	/ .
մյեթօնօ	.	.	մზագ	I	( ).
մյեյվսյ	/ .	.	մზարյուլօ	ó	.
մյեթօնյլօ	.	.	մზարյուլօնօ	ó	.
մյեթյուրնյ	.	.	մზյ	á	.
մյետաշրօ	.	.	մზյշյ	á	.
մյետաշրօնօ	I	.	մზյտյնախօնօ	.	.
մյետյշյ	I	.	մზյրօնօս միպյրօնօնօ	é	/ .
մյետյշյօնօնօ	á	.	մზյշյումթօնօ	é	.
-մյետյօ (նախօնաշօ)	-	.	մზյշյումթօնօնօս մարցուլյօնօ	.	.
մյելօ	.	.	մზօնօնօ մխարյ	.	.
մյելօնօ	.	.	մზօտ դամիշարօ ադցոլօ	á	.
մյելոնդօ	,	.	մზօնօ յշյան	á	.
մյելոնդյօնօ	á	-	մտա	I	.
մյելոնտօ	I	/ .	մտաժյ	I	.
մյեմշյօ	.	.	մտարցմնյլօ	/ ý	/ .
մյեմշյօնօնօ	,	.	մտաժօ	I	.
մյեռտյե	/ .	.	մտյեծօ	I	.
մյեռմարօ	ó	/ ,	մտյել գլյան	I	.
մյեռյ	I	/ .	մտյելօ	/ / .	.
մյեռցօ	.	.	մտվարյ	I,	.

მთვრალი	/ .	მკვდარი	apa/ .
მთიბავი	/ á	მკვეთრად	ý .
მთიელები	I / .	მკვეხარა	/ á .
მთლად	/ý ,	მკვირცხლი	/ , á , / .
მთლიანად	/ý .	მკივანა	ქალი I I .
მიამიტი	é / .	მკლავი	.
მიახლოება	I / .	მკრეხელობა	á.
მიდამო	.	მკურნალი	I .
მიდის	.	მლაშე	I I , I I .
მიზანი	I .	მლიქვნელი	I I / .
მიზეზი	- á , I , I .	მლიქვნელობა	I / .
მილი	.	მნათობები	- ó .
მილიონი	.	მნიშვნელობა	I .
მილოცვა	/ .	მოგროვება	/ .
მიმალვა	/ .	მოდგმა	,
მიმართვა	I .	მოდუნება	á/ .
მიმოფანტვა	/ .	მოედანი	.
მინა	I .	მოვალეობა	.
მინდორ-ველი	á - .	მოვაჭრე	á .
მინდორი	I .	მოვლა	/ .
მისალმება	- .	მოზვერი	,
მისამართი	.	მოთარეშე	.
მისი	.	მოთვინიერება	/ .
მიტანა	/ .	მოთმინება	.
მიტოვება	/ .	მოთმინება	I.
მიურიდი	.	მოთრიმლული	ტყავი á .
მიღება	.	მოთხოვნილება	I .
მიყენება	ý/ .	მოთხოვნილება	.
მიყვანა	/ .	მოიჯარე	á .
მიყოლებით	I I .	მოკამათე	á / .
მიშტერება	/ .	მოკამათეები	á / .
მიჩვევა	/ .	მოკვდომა	/ .
მიცემა	/ .	მოკვლა	I / .
მიწა	.	მოკიდება	I/ .
მიწაზე	.	მოკლე	/ .
მიწათმოქმედება	/ á .	მოკლული	I / .
მიწათმოქმედი	/ .	მოკრივე	.
მიწაწყალი	- .	მოლა	,
მიწვდომა (მისწვდა)	I I/ .	მოლაპარაკება	á / .
მიწის მუშა	.	მოლოდინი	.
მიხედვით	,	მომავალი	/ý .
მიჯნა	.	მომატება	I / .
მკა	/ .	მომდევნო	/ .
მკალავი	.	მომენტი	I .
მკერავი ქალი	/ .	მომზადება	I / .
მკერდი	.	მომუშავე	I I / .
მკერდის ხორცი	.	მომღერალი	I .
მკვდარი	/ .	მომჩივანი	á / .

մոմիօնեցնակ	á / .	մողղությոց	/ .
մոմեցարո	.	մողիցա	/é .
մոմեսենեցելո	á .	մողանա	/s / .
մոնա	.	մողանա	é / .
մոնագորյ	.	մողոցա	/ / .
մոնուսնա	.	մողուսնա	á / .
մոռջրովուլո	.	մողուտացո	.
մործենալո	/ .	մողումումյ	I .
մորչեցո	é .	մողում	I/ .
մորտցա	I I .	մողուուլուցնա	I .
մորոցցե	ý , ý .	մողուրաօնա	/ , / , / .
մորիօլո	I / .	մողուրցից	á- .
մորցեցո	/ .	մողուսնա	á / .
մորցեցոնա	.	մողուսրոցցա	I I/ .
մոսացալո	I .	մողուց	I / .
մոսացալո	I .	մողումյ	I.
մոսացալուլությ	á - .	մողուցա	.
մոսայցենո	á / .	մողույնա	á / , I I/ .
մոսաերեցեցելո	.	մողույնոտ	á ( ).
մոսաեցեցո	.	մողույնուլոնա	I I .
մոսայնեցա	I .	մողույնուցա	I/ , I / .
մոսացլա	/ I/ .	մողույուրցից	/ .
մոսացլա	/é .	մողույուրցա	/ .
մոսատցելոյ	/ .	մողույունա	I I .
մոսմենա	I / .	մոხերեցալոնա	á - , I .
մոսմենոլո	I / .	մոხեցրցուլոց	/ , / .
մոսուլուլո	é / .	մոխեց	/ .
մոսուլո	/ .	մոխեցա	/ .
մումանա	/ , é / .	մոխեցուլոց	.
մումացեցա	/ .	մոխուց	/ .
մումացելուլո	/ .	մոջամացորյ	.
մումորո	.	մուրացո	/ á .
մումուալուցա	I I/ .	մոյաց	I I .
մումույցա	/ .	մոյուրո	.
մումույցելո	/ .	մոյուրուլոց	á / .
մուլուգնելա	é .	մոյուց	/ .
մուլուգնելոնա	( ).	մոյուցա	.
մուլուգնելոնա	é .	մոյուցուրո	.
մուլուգնելոնա	.	մոյուցուրու	á / .
մուլուգնելոնա	/ .	մոյուցուրուց	/ .
մուլուգնելոնա	á .	մոյուցուրուցո	ý, / .
մոյուցարոյա	.	մոյուցուրուցու	I / .
մոյուցուրո	/ / .	մոյուժո	, á .
մոյուցուրո	I .	մոյուժոնա	á.
մոյուցուրո	.	մոյուժուլոց	I I .
մոյուցուրո	á / .	մոյուժուլոց	I I .
մոյուցուրո	I I/ .	մոյուժուլոց	/ , .
մոյուցուրո	I/ .	մոյուժուլոց	I / , / , / .

մԸՅՑՅՈ I / .	մԸՅՈԴՈԾԱ . .
մԸՅԱՆՈ / .	մԸՅՈԴՈԾԱՆՈ
մԸԵԱԼՈ .	մԸՅՈԼՈ
մԸՅՎՈԼԱԾ I I ( ).	մԸՅՈՐՈ / / .
մԸՅՎՈԼՈՒՅԵԱ Տայոնելու I.	մԸՅՈՅՈՒՐՈ á .
մԸՅՎՈՂԵՎԱ / .	մԸՅՐԱԼԱԾ / á .
մԸՅԵՐՈ .	մԸՅՐԱԼՈ / / .
մԸՅԵՐՈ I .	մԸՅՐՈՄԵԼՈ I á , I á I .
մԸՅԿԱՎԵԼՈ .	մԸՅԱԳՎՐԵԼՈ
մԸՅՐԱԾ Գաեծոմա á I / .	մԸՅԺԱՐԱԾ
մԸՅՐԵՋՈ .	մԸՅԺԱՐՈ I / .
մԸՅՐՈԾԱ / , .	մԸՅԺԵԼՈՒՅԻ I .
մԸՅԴՄՈՎԱԾ ქԵՎԱ / .	մԸՅԵՑԵՑԻ á / .
մԸՅԴՄՈՎՈ / .	մԸՅԱՐԿՎԵԼՈ
մԸՅԴՄՈՎՈԾԱ	մԸՅԱՐԿՎԵԼՈՒՅԻ
մԸՅԵԺՈՆՈ ý .	մԸՅՈՄԵ / I .
մԸՅԹԵՄՈ / .	մԸՅՈՆԱՐԵ / .
մԸՅՄԱԼՈԽՈ I / .	մԸՅՈՐՈ á .
մԸՅՄԱՅԱ é .	մԸՅԱՐԵ o I / .
մԸՅՐՈ I.	մԸՅԵՐԱԼՈ
մԸՅՍԻԿԱ .	մԸՅՎԱՆԵ I / .
մԸՅՍՈՒԼՄԱՆՅՈՐՈ .	մԸՅՎԱՆՈԼՈ I
մԸՅՈ á .	մԸՅՎԵՐՎԱԼԽԵ I / , I .
մԸՅՈ ԼՄՈՐՃՈ é	մԸՅՎԵՐՎԱԼՈ I .
մԸՅՈ ՄԻՎԱՆԵ é / .	մԸՅՄԵՍԵԲՈՍ ՄԵՏԱՄՈՐՈ á .
մԸՅՈ ՆԱԿՐՈՍՑԵՐՈ é	մԸՅՎԵՄՍՈ .
մԸՅՈ ԿԱՎՈՏՑԵՐՈ é	մԸՅԵՐՈ I .
մԸՅՈ ԾՈՒԹԵԼՈ é	մԸՅՎՈՒՐՎԱԼՈ / .
մԸՅԾ I I / .	մՖացօ á , .
մԸՅԾԱԾԱ I I / .	մՖԵԴԵԼՈ .
մԸՅԾԾՈ .	մՖԵՎՐՈ I / .
մԸՅԾԵԼԾՈ / .	մՖԵՎՐՄԵԾԿՎԵԼԵՅԻ
մԸՅԵԼԾՈ .	մԵԱՐԵ .
մԸՅԵԼՈՆՍ ՄՈՊՐԱ .	մԵԱՐԵ I .
մՖՐՈՆԵՎՈ / á .	մԵԱՐԵ .
մյածացելո á / .	մԵԵՐԵ
մյարցաՎՈ á .	մԵԵՐԱԼՈ I I .
մյարցաօնա á .	մԵԵՐԱՐՈ I / .
մյառոՎԵԼՈ / á .	մԵԵՐԱԼՈ .
մզումիյ .	մԵԵՐՈ á .
մյուոյ I é I / .	մԵԵՐԱԾ / .
մյովածո / ý .	մԵԵՐԵԼ-ՄԵՍՎԵԼՈ /
մյովո / / .	մԵԱՐՄԱԾ á ( ).
մյովոնո / / .	մԵԱՐՄԱԾ
մԸՅԵՆԻԵՐԵՅԻ	մԵԱՐՄԱԾ
մԸՅԵՆԻԵՐՈ / .	մԵԱՐՄԱԾ / .
մԸՅՈԴԱԾ Iá/ / , ( ).	մԵԱՐՄԱԾ I I( ).

მხოლოდ	I ( ).	ნასწავლი	/ .
მხრები	.	ნასწავლი	I / .
ნ		ნატეხი	I .
ნაბადი	.	ნატვრა	.
ნაბიჯი	.	ნაღდი	I / .
ნადავლი	.	ნაღველი	I .
ნადი	/ .	ნაღვლიანი	/ .
ნადირი	a .	ნაღვლობა	/ .
ნაზი	I / , I / .	ნაყშის გაკეთება	á / .
ნათება	a , I/ .	ნაშიერი	I I.
ნათელი	/ , .	ნაშიერის მოგება	/ .
ნათესავ-ახლობლები	.	ნაშუადღებს	.
ნათესავი	I / .	ნაცარი	.
ნათესავი დედის მხრიდან	é , ,	ნაცია	.
é	I .	ნაცრისფერი	I I .
ნათესავი მამის მხრიდან	.	ნაძირალა	, , I
ნათესაობა	, ý- , I	ნაწარმოები	.
ნათურა	.	ნაწილი	I .
ნათქვამი	/ .	ნაწილ-ნაწილ	I - I .
ნაიბი	.	ნაწლავი	.
ნაირფეროვანი	- .	ნაწლავის ქონი	á
ნაკადი (წყლის)	.	ნაწნავი	.
ნაკადული	.	ნაჭერი	.
ნაკეთობა	I I .	ნაჭუჭი	I .
ნაკვალევი	.	ნახატი	.
ნაკლი	.	ნახევარი	.
ნაკლი I I .		ნახვა	/ / .
ნაკლული	/ .	ნახვეტი	I.
ნალი	I .	ნახირი	.
ნამგალა (ფრინველი)	á.	ნახშირი	I .
ნამგალი	.	ნაჯახი	I I .
ნამდვილად	ý ( ), ,	ნგრევა	I / .
I .		ნდობა	é , .
ნამდვილი	ý / , - / , ,	ნდომა	/ / , / .
I / .		ნებართვა	,
ნამსხვრევი	I .	ნებისმიერი	/ / .
ნამუსი	, I, I- .	ნეკა თითი	.
ნამყოფი	/ I / .	ნელა	I ( ), ( ).
ნამწვი	ý .	ნემსი	I I .
ნანგრევები	I .	ნერწყვი	I I .
ნაპირი	I .	ნესტი	,
ნაპრალი	.	ნეტავ, რა!	!
ნაპრალი	I .	ნეტავ, რატომ!	á .
ნართები	.	ნეფე	I / .
ნართი	.	ნეფე-პატარძალი	I .
ნარწყევი	é .	ნეხვი	.
ნასკვი	I.	ნიაღვარი	.
		ნივთი	.

ნიკაპი	é .	ოსური	.		
ნიორი	.	ოფიცერი	.		
ნირი	I .	ოფლი	I I.		
ნისკარტი	.	ოფოფი	.		
ნისლი	.	ოქრო	.		
ნიშანი	.	ოქრო-ვერცხლი	I - .		
ნიჩაბი	.	განძეულობა	I - .		
ნიჭი	,	ოქრო-ვერცხლი	- I		
ნიჭიერი	/ .	ოქროსფერი	.		
ნოხი	á , , , I	ოღრაში	á .		
ნუქერი	.	ოცდაათი	.		
ნუცალი	.	ოცი	.		
ნჯლრევა	/ .	ოცნება	.		
ო					
ობლობა	é .	ოცნებები	- .		
ობოლი	/ .	ოცნებით	.		
ობოლი	.	ოხვრა	/ .		
ოდესმე	.	ოჯახი	.		
ოდესლაც	.	ოჯახობა	ý- .		
ოდნავ	á .	ოჯახობა	.		
ოთხასი	.	პ			
ოთხი	.	პალტო	.		
ოთხი ათასი	.	პაპა	á , I		
ოთხკუთხედი	ý .	პარასკევი	á .		
ოთხმოცი	ó .	პარვა	/ / .		
ოთხჯერ	ý .	პარსგა	/ .		
ოკეანე	.	პასპორტი	.		
ოლქი	á .	პასუხი	.		
ომი	,	პასუხისმგებლობა	á .		
ორასი	.	პატარა	I / .		
ორგანიზაცია	I I .	პატარა ნამგალი	.		
ორგანიზმი	.	პატარძალი	I / .		
ორგანო	.	პატივი	.		
ორდენი	.	პატივი I	.		
ორთოგრაფია	,	პატივისცემა	á - , - I		
ორთქლმავალი	.	პატივისცემით	á - .		
ორი	I .	პატივცემული	I / .		
ორმო	.	პატრონი	I , .		
ორმოში	( ).	პატრუქი	á.		
ორმოცი	I .	პაწია	.		
ორნამენტი	.	პერანგი	.		
ორპირი ადამიანი	.	პერიოდი	I .		
ორსული	/ .	პეშვი	á .		
ორშაბათი	.	პიანინო	.		
ორჯერ	I I .	პიესა	.		
ოსტატი	.	პილოტაჟი	/ á .		
ოსტატობა	, á .	პილოტი	/ á .		

პირდაპირ	( ).	რაზმი	.
პირველი I	/ / / .	რაიონი	.
პირი I .		რამ	.
პირის დაღება I I .		რამდენი I .	
პირისახე - I I .		რამდენია .	
პირისპირ , á - .		რამდენიმე	.
პირობა I.		რამდენჯერ I .	
პიროვნება .		რაოდენობა I I .	
პირსახოცი é .		რასაკვირველია ý .	
პირუტყვი I .		რასთან	.
პირფერი I I .		რატომ	,
პირფერობა I / , I I .		რატომდა á .	
პირქვე I .		რბენა / é / .	
პირში I / ( ).		რბილი / .	
პოემა .		რეალიზმი	.
პოეტი , I .		რევოლუცია	.
პოვნა /á/ .		რევოლუციონერი	
პოლემიკა .		რევოლუციური	
პოლკი .		რეზინა	.
პოპულარული / .		რეკვა / .	
პრობლემა .		რელიგია	.
პროვინცია á .		რვა	.
პროფესია .		რვაასი	.
პროფესორი .		რვეული á .	
პუდრი .		რიგი	.
პური .		რიგრიგობით á .	
ჟ		რის გამო	.
ჟანგი .		რისთვის	.
ჟანრი .		რისი	.
ჟივილ-ხივილი á - .		რიცხვი I I , I .	
ჟივილ-ხივილით á - .		რკინა	.
ჟინუვლა(წვიმისა) /é .		როგორ	.
ჟლეტა I - I .		როგორი / .	
ჟონგა / á / .		როდემდე I .	
ჟრეოლა .		როდის	.
ჟურნალი á .		როკაპი	.
ჟურნალისტი .		რომაელი / .	
ჟურნალისტივა .		რომანტიზმი	
ჟურნალისტობა .		რომელი / .	
რ		რომელიმე / / .	
რა , .		რუსეთი	.
რა თქმა უნდა ý .		რუსული I .	
რადგან	.	რუხი I I .	
რადგანაც ასეა ý .		რქა .	
რადიო .		რყევა / - / / , / , / ,	
რაზა I I I .		რძალი .	
		რძე .	

რწევა I .
 რწმენა .
 რწყვა / .
 რხევა / , / / ó / .

ს

სააგანტო á .
 საავადმყოფო á , .
 საავტორო ó .
 საათი I .
 საბაბად გახდომა / .
 საბაბი - á , .
 საბანი .
 საბერველი .
 საბოლოო / , I / .
 საბოლოოდ , I .
 საბუთი .
 საგანი .
 საგანძური .
 საგიუეთი ý .
 სად / .
 სადავე .
 სადარდებელი .
 სადგური a a .
 სადისტი á .
 სადმე // .
 სადლაც // .
 სადლეგრძელო .
 საეჭვო á / .
 საეჭვოდ á .
 სავარცხელი .
 სავახშმოდ განკუთვნილიპროდუქტები ó .
 სავსე I .
 საზიზღარი á , / .
 საზოგადო I , I .
 საზოგადო საკუთრება á .
 საზღვარი I .
 სათათბირო ý .
 სათარეშოდ წასვლა a b .
 სათივე .
 საიდან ca, .
 საიდანმე .
 საიდუმლო .
 საით // .
 საინი .
 საინტერესო é .
 საიქიო .

საკვამური I .
 საკვები (საქონლისათვის) I , I - .
 საკვები ó , - I .
 საკვირველად I ( ), I ( ).
 საკვირველება I , .
 საკვირველი I / , I / .
 საკითხი .
 საკინძე .
 საკუთარი I .
 საკუთრება é .
 საკუჭნაო .
 სალამი .
 სალამური .
 სალაყბო I .
 სალიტერატურო .
 სამამულო á .
 სამანი .
 სამართებელი á .
 სამართლიანობა á .
 სამასი .
 სამაჯური .
 სამზადისი I .
 სამზარეულო ó .
 სამი .
 სამიზნე .
 სამოთხე , á .
 სამოცი .
 სამსახური .
 სამუდამო á -á .
 სამუდამოდ á -á ( ).
 სამუშაო I I .
 სამყარო I .
 სამყარო , , - I .
 სამშვინველი .
 სამშობლო I .
 სამშობლოს მოღალატე á .
 სამხედრო ბანაკი ý .
 სამხრეთი .
 სამჯერ I .
 სანადიროდ წასვლა // .
 სანატრელი .
 სანახები .
 სანგარი .
 სანდო / .
 სანთელი pax .
 საოფლე I .
 საოცარი I / , I / .

საოცნებო	.	საღსალამათი	-	/
საოცრად I	( ), I	( ),	საღამო	ó
I	( ).		საღამობით	- á
საოცრება I	,	I	საღამოს	ó
I	.		საღამოს	ó
საპირისპიროდ	( )		საღამოს	.
საპყრობილე	.		საღამოს ნამაზი (ლოცვა)	ó
სარგებელი	á	.	საღვთო ომი გჰაზა,	á
სარგებლობა	.		საყვარელი /	/ .
სარდაფი	.		საყვედურის თქმა	/ .
სართული I	.		საყურე I	I.
სარკე I	.		საშუალება	,
სარტყელი	.		საჩივარი I	.
სარწმუნო	.		საჩივარი	á-
სარწმუნოდ	( ).		საჩუქარი	.
სარწმუნოება	,	.	საჩქარო I	I / .
სასამართლო	.		საჩხაკუნო (სათამაშო)	é
სასაფლაო	á	.	საცერი I	I / .
სასიამოვნო შესახედი	/ .		საცოდავად	ý ( ).
სასმელი	.		საცოდავი	ý
სასტვენი	Ié	.	საცოდავი	, / .
სასტიკი	á	.	საცოლე	/ .
სასტიკი I	/ .		საძაგელი	, / , I / .
სასწაული I	,	.	საძაგლად	I( ).
სატრფო	/	/ , /	საძირკველი	.
საუბარი	- I	/ , a a , - I	საძოვარი I	.
საუკეთესო	I	/ .	საწვნე	.
საუკუნე	, I	.	საწოლი	.
საფასური	.		საწყალი	ý
საფეთქელი	.		საწყალი	, , / .
საფეიქრო საქმე	/	á	საწყაო	I.
საფინანსო	á	.	საწყლად	ý ( ).
საფლავი	.		საჭირო I	/ .
საფლავის ფილა	.		საჭიროდ	I .
საფლავის ქვა	.		საჭიროება I	, I , I , ,
საფლავში	.		I	.
საფრანგეთი	.		საჭმელი	.
საფრთხობელა	ó	.	სახალხო	/ .
საფუძველი	.		სახარება	.
საქანელა	.		სახბორე	.
საქართველო	,	.	სახე	é
საქმე	.		სახე	é , .
საქმიანობა	ý	/ .	სახე	.
საქმო	/ .		სახელგანთქმული	/ .
საქონელი	I/ ,	.	სახელი I	.
საქონლის ბაკი	.		სახელის გატეხვა	/ .
საქონლის სადგომი	.		სახელმწიფო	.
საქორწილო საჩუქარი	ý	.	სახელური I	.

სახეობა	.	სიკვდილი	e.
სახეობა	.	სიკვდილ-სიცოცხლე	-.
სახეში	/.	სილამაზე	é.
სახვნელი	.	სილენტე	ó.
სახიფათო	/.	სიმაგრე	I.
სახლი	,	სიმამრი	/.
სახლში	/.	სიმარდე	á.
სახნავი	მიწის ნაკვეთი	სიმართლე	I.
სახნავ-სათესი	მიწა	სიმაღლე	/.
სახსარი (ანატ.)	I.	სიმახინჯე	é.
სახურავზე	I.	სიმდიდრე	, á.
სახურავი	I.	სიმებიანი	ინსტრუმენტი
საჯდომი	.	სიმი	I.
სევდა	.	სიმინდი	I.
სეირნობა	/.	სიმკირცხლე	, á.
სელი	.	სიმოკლე	.
სენი	.	სიმპათიურად	á.
სეტყვა	.	სიმპათიური	é /,
სექტემბერი	.	სიმპათიურობა	á.
სვავი	.	სიმრავლე	I.
სვე-კეთილი	- /.	სიმსუბუქე	á.
სველად	/.	სიმსუქნე	.
სველი	/.	სიმღერა	I, I-.
სვლა	/ á / , / .	სიმშვიდე	I.
სიადვილე	á.	სიმცირე	á.
სიავე	I.	სიმძიმე	.
სიამაყე	I I.	სინათლე	, p.
სიამოვნება	.	სინამდვილე	ý, Ia a.
სიარული	/.	სინანული	I.
სიახლე	I.	სინტაქსი	.
სიბერე	.	სირაქლემა	I I.
სიბეჩავე	.	სირბილი	/ /.
სიბინძურე	.	სირბილით	/ é- /.
სიბნელე	I.	სირცხვილი	.
სიბრიყვე	I.	სისაძაგლე	, I ,
სიბრძნე	- I.	I.	.
სიგამზდრე	I.	სისულელე	I.
სიგარეტი	.	სისუფთავე	/ I I.
სიგრძე	,	სისქე	/ á.
სიდედრი	á.	სისწრაფე	Ie.
სიდიდე	I I.	სისხლი	.
სიზარმაცე	I I.	სისხლის კლება	/.
სიზმარი	.	სისხლისფერი	.
სიზუსტე	ý.	სისხლნაკლული	.
სითბო	, x.	სისხლნაკლულობა	.
სითეთრე	I.	სიტყვა	I , , .
სიօაფე	.	სიუშნოვე	é.
სიკეთე	I.		.

სიუხვე	.	სტვენა	/ , I/ , I/é .
სიფართოვე	I I	სტვირი	, I .
სიქათქათე	á	სტუმარ-მასპინძლობა	.
სიღარიბე	.	სტუმრად ყოფნა	.
სიღრმე	.	სუდარა	.
სიყალბე	ý	სულელი	I , / .
სიყვარული	/ ,	სულელური	I / .
სიყვითლე	I	სულთანი	I .
სიყრუე	I	სული	.
სიშავე	I I	სული	I.
სიჩუმე	I	სუნამო	.
სიცარიელე	,	სუნთქვა	I , I .
სიცოტავე	á	სუნი	I.
სიცოცხლე	I	სუპი	.
სიცხე	I	სურათი	.
სიცხით გამოსავათება	á/ .	სურვილი	.
სიძე	.	სურნელი	axI.
სიძვირე	.	სუსტი	I / .
სიწითლე	á	სუფთა	/ I I / .
სიხარული	.	სქელი	/ , / .
სკა	I .	სქესობრივი აქტი	á I.
სკამი	I.	სქლად	/ á ( ).
სკეპტიკოსი	á	სწავლა	I / , I / , I / .
სკეპტიციზმი	á	სწავლება	, / .
სკივრი	.	სწორად	/ I .
სკოლა	,	სწორედ	.
სკორე	I I.	სწორედ ესენი	á/ .
სმენა	I/ .	სწორედ, რომ	I .
სნეული	ý	სწორი	/ I / .
სნეული	/ , ó	სწორიმი მართულებით	/ I .
სოკო	I I .	სწრაფად	( ), ( ).
სომეხი	/ , é	სწრაფად	á I .
სომხები	é	სწრაფი	/ .
სომხური	é	სხდომა	á , á ..
სოფელი	.	სხეული	, , epx.
სოფლის მამასახლისი	á	სხეულის ნაწილი	, .
სოფლის მიდამოები	á -	სხვა	/ .
სოფლის მოსამართლე	á	სხვაგვარად	I .
სპარსული	a ap.	სხვაგვარი	I .
სპილენძის ქვაბი	.	სხვადასხვა	I - I .
სპილოს ძვალი	.	სხვაობა	/a Ia .
სროლა	/ , I I/ .	ტ	
სრულიად	I // , I .	ტალახი	I .
სრულყოფა	/ .	ტალღა	.
სრულწლოვანება	ý	ტანი	,
სრულწლოვანების მიღწევა	ý	ტანისამოსი	, e Ie .
სრულწლოვანი	ý	ტანისამოსი და ფეხსაცმელი	I - .

ტანჯვა I , I .	უბედურება á .
ტარება / / .	უბედური á , I .
ტარი I .	უბრალო I / .
ტაფა á .	უგერგილო á .
ტაშტი , , I .	უგუნური Ia a a/ .
ტაცება / .	უგუნური სიმამაცე I
ტახტე , ,	უვარგისი a apa/ .
ტახტი .	უვიცი
ტბა Iop.	უვიცობა á .
ტერფი I I .	უზდენი
ტექნიკა .	უთანხმოება
ტვირთი .	უთო ý .
ტიკი I .	უკან / .
ტილი I.	უკანალი .
ტირანი .	უკანასკელი / ,
ტირილი I / .	უკვალოდ ó .
ტირიფი .	უკნიდან .
ტიტა ó .	უკრაინა .
ტიტველი I I / .	უკუდო ცხოველი
ტკაცანი .	უკუღმა I .
ტკბილი / .	ულაყი , .
ტკბილი სასმელი I I .	ულვაში .
ტკივილი .	უმადური á .
ტოლად /á ( ).	უმეტესი I / .
ტოლი /á - / , / .	უმწიფარი ó / .
ტომარა , , , .	უმწიფრად ó .
ტომი .	უმწიფრად ყოფნა ó / .
ტოტი I .	უნაგირი .
ტრიალი / , ეპ / .	უნამუსო ó .
ტრიბუნა .	უნარი .
ტრფობა / , I	უნდობლობა ý .
ტუჩი I I.	უნდომლობა á .
ტყავი I , I .	უნებლიერ
ტყავის დასამუშავებელი ადგილი .	უნებურად , I .
ტყაპუჭი .	უნივერსიტეტი é .
ტყე .	უპირველესად I // .
ტყვე .	ურბეჩი ý .
ტყვია .	ურდული é .
ტყუილი , .	ურემი
ტყუილ-უბრალოდ á .	ურთიერთობანი
ტყუპისცალი é .	ურმის თვალი
უ	ურო I .
უარი .	ურჩულო / .
უარი I .	უსარგებლო / .
უარისმყოფელი á .	უსირცხვილო ó , / .
უარყოფა I .	უსუსური / .
	უსწავლელი I I / .

უტყუარი ý / .
 უტყუარობა ý .
 უფალი I .
 უფლება .
 უფრო / ( ).
 უფრო ზევით é I .
 უფრო ქვევით é I .
 უქონლობა I .
 უღელი .
 უღირსებო á .
 უშნო é , / .
 უშნოდ é ( ).
 უცაბედად I , ( ).
 უცბად ( ).
 უცებ , á I .
 უცვლელი / .
 უცნაურობა I .
 უცხო , / .
 უწესრიგობა - .
 უწიგნური .
 უწიგნურობა á .
 უწინ I ( ), // .
 უწინდელი I / , // / .
 უჭკუო é .
 უხეში I / .
 უხვი á / .

ფ

ფაბრიკა á .
 ფაბრიკანტი á .
 ფაცულტეტი é .
 ფანარი á .
 ფანდური .
 ფანტაზიორი и .
 ფანქარი .
 ფანჯარა .
 ფარდა .
 ფარდაგი , I .
 ფართო I I / .
 ფარისეველი I / , .
 ფარისევლობა .
 ფარმევნგი I .
 ფასული á á/ .
 ფასი .
 ფასი .
 ფაფა .
 ფაფარი , .
 ფაცა-ფუცით .

ფეიერვერკი é .
 ფეიქარი / á .
 ფელდმარშალი .
 ფერადოვანი .
 ფერი .
 ფერმა é .
 ფერმერი é .
 ფესვი .
 ფესტივალი .
 ფეხბურთელი .
 ფეხბურთი ó .
 ფეხი , I , , I I .
 ფეხით / ý , .
 ფეხის დასხლტომა I/ .
 ფეხმძიმე ქალი / .
 ფეხსაცმელი ó , .
 ფეხქვეშ I I .
 ფიგურა .
 ფიგურა ý .
 ფიზიკა .
 ფიზიკოსი .
 ფიზიკური / .
 ფიზკულტურა ý .
 ფილარმონია ó .
 ფილმი .
 ფილოლოგი ó .
 ფილოლოგია ó .
 ფილოლოგიური ó / .
 ფილოსოფია ó .
 ფილოსოფიური ó / .
 ფილოსოფოსი ó .
 ფილტვი .
 ფილტრი .
 ფინანსები á / .
 ფინანსური á .
 ფირმა .
 ფისო .
 ფიქრი , .
 ფიქრში .
 ფიცარი .
 ფიცი .
 ფიწალი .
 ფიჭვი I I .
 ფლეთა I I / .
 ფოთოლი I .
 ფოლადი .
 ფოლკლორი ó .
 ფოლკლორისტი ó .

ფოლკლორისტიკა	ó	ქალის წინდა	á .
ფოლკლორული	ó	ქალიშვილი	.
ფონდი	.	ქალწული	.
ფონეტიკა	.	ქამარი	.
ფორთოხალი	.	ქამარ-ხანჯალი	.
ფორმა	.	ქნაობა / á / , I / ,	I / ,
ფორტი	.	ქანჩი	á .
ფორუმი	ó	ქარბუქი	.
ფოსტა	.	ქარგვა	á / .
ფოტოპარატი	á .	ქართველები	/ .
ფოტოგრაფი	ó .	ქართველი	.
ფოტოგრაფია	á .	ქართული	.
ფოტოგრამერა	á .	ქარი	p .
ფოცხვერი	I .	ქარიშხალი	á .
ფრაგმენტი	.	ქარხანა	ó .
ფრანგები	ý / .	ქაფი	ó .
ფრანგი	ý / .	ქაფიანი	/ .
ფრანგული	ý .	ქაღალდი	a a .
ფრენა	/ / .	ქება	/ .
ფრთა	.	ქება-დიდება	.
ფრიალო კლდე	.	ქედი	.
ფრინველი	I I.	ქეიფი	.
ფრონტი	.	ქელეხი	.
ფრუტუნი	/ .	ქერი	I .
ფრჩხილი	.	ქერტლი	á .
ფსალმუნი	ý .	ქერქი	.
ფსკერი	I .	ქეცი	I I.
ფუნა	.	ქვა	I, I .
ფუნთუშა	ý .	ქვაბი	.
ფუნქცია	ý .	ქვაბში	/ .
ფურგონი	ó .	ქვა-ღორღი	.
ფურთხი	á .	ქვემოთ	/ , , .
ფუტკარი	.	ქვემოთა	/ .
ფულურო	.	ქვეყანა	.
ფქვა	/ .	ქვეწიერების აღსასრული	.
ფქვილი	I I, .	ქვის თლა	/é / .
ფხა (ხმლისა)	.	ქვისლი	á,
ფხანა	/ á / , / .	ქვიშა	.
ქ			
ქადაგება	á.	ქვრივი	/ .
ქათამი	I I .	ქილა	á .
ქათქათა	.	ქიმუნჯი	.
ქალაქი	.	ქლესაობა	I / .
ქალაჩუნა	ý .	ქმარი	oc .
ქალაჩუნობა	ý .	ქმედება	I .
ქალები	.	ქნევა	/ / ó / , I/ , I/ .
ქალი	I , I I .	ქოთანი	, , , / .
ჭ			
ჭადაგება	á.	ქოთანში	/ .

ქოლერა á .
 ქონება /ý .
 ქონი , I I .
 ქონიანი .
 ქორი I , .
 ქორწილი .
 ქორწინება , .
 ქოსა , .
 ქოქოლა - I .
 ქრთამი á , .
 ქრისტიანი p c a a / .
 ქსოვა / / , / .
 ქსოვილი .
 ქუდი I .
 ქუდში I / .
 ქურანი ცხენი á .
 ქურდი I .
 ქურდობა I / .
 ქურქი .
 ქუსლი é.
 ქუჩა I.
 ქუჩაში I / , I / .
 ქუხილი / .

ღ

ღალატი .
 ღამე .
 ღარი .
 ღარიბი , , , / .
 ღარიბ-ღატაკი - .
 ღებვა / / .
 ღერძი I .
 ღეჭვა I / .
 ღვთის განგებით a á .
 ღვთის მოციქული .
 ღვთის მოსაობა á .
 ღვიწო , .
 ღია / , .
 ღიად ( ).
 ღილი .
 ღიმილი .
 ღირებულება á- , .
 ღირებული a a / .
 ღირსება , I .
 ღირსეული I / .
 ღმერთი , .
 ღმერთმა დაიფარო! á !
 ღმერთმა ქნას!

ღმერთმანი! á ( )! á -
 ! á - - - ! I !
 ! ( )!
 ღმერთო,ჩემო! á !
 ღმერთო, შეგვიწყალე! !
 ღონე , .
 ღონიერი / , / .
 ღონისძიება .
 ღორი ó .
 ღორღი , .
 ღრიანცელი á - , .
 ღრიანცელით á - .
 ღრმა / .
 ღრუბელი I I .
 ღრღნა /ý / .
 ღრძილი .
 ღუმელი .

ყ

ყადი .
 ყავისფერი / .
 ყაზარმა .
 ყაიდა I .
 ყალბი ý , / .
 ყალიმი / .
 ყალიონი .
 ყანა , .
 ყანაში / .
 ყარაული , .
 ყაყაჩო á .
 ყაჩალი , .
 ყბედი á .
 ყბედობა .
 ყელი , é .
 ყეფა I / , I / .
 ყვავი .
 ყვავილი I .
 ყვარება / / .
 ყვედრება I - .
 ყველაფერი .
 ყველგან / / .
 ყვითელი I á .
 ყვირილი I , .
 ყიალი / / , / .
 ყიალი I/é .
 ყიდვა / / .
 ყივილი (მამლის) I I / .
 ყინვა á .

ყინული Iep.
 ყლაბვა / .
 ყმაწვილი I .
 ყმუილი / .
 ყოველდღე .
 ყოველთვის .
 ყოველი // , / , , , / .
 ყოველი / .
 ყოველი მხრიდან .
 ყორანი á.
 ყოფა I , / I - / .
 ყოფა-ცხოვრება .
 ყოფნა / I/ .
 ყოჩალ! შორისდ! . !
 ყოჩალი / , .
 ყოჩობა á .
 ყრანტალი .
 ყრილობა á , .
 ყროყინი I .
 ყრუ I / , / .
 ყუმიკები I / .
 ყუმიკი I / .
 ყუმიკური I.
 ყურადღება .
 ყურანი .
 ყურება / / .
 ყური I .
 ყურის გდება I I / .
 ყურუში .
 ყურძენი I .

შ

შაბათი á .
 შაბათს á .
 შავგვრემანი ý / .
 შავი I I / .
 შავი ჭირი á .
 შავტუხა ý / .
 შაითანი I .
 შალაშინი .
 შალი ac ap.
 შარდვა / .
 შარდის ბუშტი é .
 შარვალი I , á .
 შარიათი I, I .
 შაური .
 შაქარი .
 შაჰდალი - .

შაჰი .
 შებერვა / , / .
 შებინდებისას á .
 შებმა (ულელში) // .
 შებრალება I .
 შეგროვება / I / , / .
 შეგროვებული / I / .
 შეგუება / .
 შედარება á / .
 შედარებით á .
 შედეგი I .
 შედედება á / , / .
 შევარდენი .
 შევიწროება ..
 შეთანხმება á / , I , I - .
 შეთეთრება /ó / .
 შეიარაღება I I/ .
 შეიხი I .
 შეკაზმვა (ცხენის) / .
 შეკამათება á / .
 შეკვეთა á .
 შეკვრა / - / .
 შეკრება / I / , / .
 შეკრთომა I I/ .
 შელოცვა / , / .
 შემდეგ / , .
 შემდეგი / .
 შემოგარენი .
 შემოდგომა .
 შემორტყმა (ქამრის) /ó / .
 შემოსავალი ó .
 შემოწმება - .
 შემოჭერა (ქამრის) /ó / .
 შემოხვევა / .
 შემჩნევა é / , I / .
 შემცირება / .
 შემწვარი / / .
 შემწვარი ხორცი ó .
 შენ .
 შენახვა / .
 შენგან .
 შენელება I / .
 შენთან x .
 შენი p.
 შენობა .
 შენობა .
 შერევა // .
 შერკინება á / .

შერცხვენა	/ .	შიგნეულობა	á .
შერცხვენა	// .	შიგნიდან	, .
შერცხვენილი	/ .	შიგნით	/ , / .
შერხევა	ý / .	შიგნითვე	// .
შესაბამისად	.	შიგნითვენ	á // .
შესაბამისობა	á / .	შიდა ჯიბუ	á // .
შესატყვისობა	á / .	შიკრიკი	.
შესაძლებლობა	.	შიმშილი	.
შესახებ I	.	შიმშილით	á .
შესვენება	/ .	შინ	/ .
შესვლა	/ .	შინაარსი	I .
შესრულება	I // / .	შინაგანი	á / .
შესწავლა	/ .	შინაური პირუტყვი	ó - .
შეტაკება	á / , / .	შინაური ფრინველები	I I - I .
შეტრუსვა	I I .	შინაუმა	.
შეტყობინება	I I / , .	შინდი	á .
შეუძლებელი	/ ý - ý , ,	შინელი	.
I .		შიშველი	I I / .
შეფერხება	á .	შიში	I / .
შეყვარებული	I .	შლამი	I .
შეშა	I .	შლამი	/ .
შეშინება	I / , I / .	შობა	// , / .
შეშინებული	I / .	შორი	I I / .
შეჩვენება	I .	შორის	, , p o( ).
შეცდომა	I, I .	შორს	I I .
შეცვლა	/ , / .	შრიალი	ý / .
შეცვლილი	/ .	შრიფტი	.
შეძლება	/ , I e .	შრომადღე	I á .
შეძულება	/ .	შრომის იარაღი	á .
შეძულებული	/ .	შუა ადგილას	á .
შეწვა	/ / .	შუა ადგილი	á .
შეწითლება	á / .	შუადღე	.
შეწინააღმდეგება	á / .	შუათითი	á .
შეწყალება	.	შუაში	, , ( ).
შეჭმა	/ .	შუბი	.
შეხება	á / .	შუბისებრი	.
შეხედვა	/ / .	შუბლი	.
შეხვედრა	I / .	შური	I , I .
შეჯახება	á / , / .	შურიანი ადამიანი	á I .
შველი	á .	შურიანობა	I , á I ,
შვიდასი	.	I / .	
შვიდი	.	შურისძიება	.
შვიდივე	á / .	შუქი	.
შვიდჯერ	á .	შხამი	.
შვილის გაჩენა	/ .	შხამიანი	á .
შვრიუკა	.	შხაპი	.
შთამომავლობა	.		
შიგნეული	.		

Բ

Բածլալովեմա á / .
 Բացրովլո .
 Բագրո á .
 Բալա .
 Բալմա .
 Բամոտլա / .
 Բամոկուզեմա / , / / .
 Բամուշերեմա / .
 Բամովեաթբա / .
 Բամովեյուցեմա I/ .
 Բամոչճռմա I / .
 Բամյրալո .
 Բանցալո I I.
 Բանտա , .
 Բանիշերո .
 Բասվլա I / .
 Բասուցեմա ý / .
 Բագվլա /ý / .
 Բայրոմա I/ , / , / .
 Բայլի I .
 Բայլուրպումալազեմա / á / , I/ .
 Բանցեմա Iepx / .
 Բահլուրտվա /ý / .
 Բացուցիտ մթերա / .
 Բացմա I/ .
 Բացմուլո I / .
 Բաերցվա /ý / .
 Բեմշան .
 Բեմտան .
 Բեմտվուն .
 Բեմո p.
 Բեմո սազուտարո .
 Բերկյեթուլո .
 Բեյմա .
 Բեիբո / .
 Բեինեბո / .
 Բեինուրո a .
 Բվարո I .
 Բվեզա .
 Բվեն , .
 Բվենեմա / / .
 Բվենո .
 Բվեյլեմա I .
 Բվեյլեմարովո I .
 Բվեյլո / .
 Բօնութիւն .
 Բօնուրո .
 Բօնուրո (Յօնուս) I .
 Բօնուրո (Յօնուս) / .
 Բօնուրո (Յօնուս) / , / , / , á .
 Բյարա ( ).
 Բյեցա (Բյուլուն) / e, / .
 Բյմեթա I I/ .
 ԲԵՎԼԵՐԻԱ I / .
 Բեօրո I I.
 Բեյնո / / .

Բ

Բօնուրո .
 Բօնուրո I I.
 Բօնուրո / .
 Բօնուրո I - I .
 Բօնուրո ý .
 Բօնուրո .
 Բօնուրոտ .
 Բօնուրո (Յօնուս) I .
 Բօնուրո (Յօնուս) I .
 Բօնուրո (Յօնուս) / .
 Բյարա ( ).
 Բյեցա (Բյուլուն) / e, / .
 Բյմեթա I I/ .
 ԲԵՎԼԵՐԻԱ I / .
 Բեօրո I I.
 Բեյնո / / .
 Յալու .
 Յալ-Յալու I ( ).
 Յալ-Յալու I - I .
 Յամեթի I .
 Յարուլո ó , / , I / .
 Յամո .
 Յաբչո .
 Յաբչան / .
 Յաբոյրեմա , I .
 Յաբոյրո I / , I / .
 Յաձա / / , I .
 Յաձունեմա ý , / .
 Յայցա / .
 Յայցա-տամամո .
 Յալո .
 Յամա / / .
 Յարա տուտո ý
 Յարչո .
 Յաբելուն I I .
 Յաբելուն I .
 Յաբելո I .
 Յաբելունարյմո .
 Յաբելուն I / .
 Յարո .
 Յոլուսմիմելո á .
 Յոլուսմիմելո á .
 Յոմիրո .

ციმციმი I .
 ცისფერი abI / .
 ციცხვი ý .
 ციხე .
 ციხე-სიმაგრე .
 ცნობა .
 ცნობილი / .
 ცოდვა , I .
 ცოდნა / .
 ცოლი , I .
 ცოლ-ქმარი - .
 ცომის ზელვა /ý / .
 ცოტა / .
 ცოტა ხანს .
 ცოტათი , .
 ცოტაოდენი - / , ( ).
 ცოტაც á / .
 ცოტ-ცოტა - .
 ცოცხალი I / .
 ცოცხი , I I .
 ცოცხლად I .
 ცრა (წვიმისა) /é .
 ცრემლი I .
 ცრემლის ღვრა / .
 ცრუ / .
 ცუდად ( ).
 ცუდი / .
 ცუდი ადამიანი á .
 ცული I I .
 ცურვა / .
 ცური / .
 ცქერა / / .
 ცხადად ( ), ( ).
 ცხენზე .
 ცხენი .
 ცხვარი .
 ცხვარი .
 ცხვარ-საქონელი I - I I .
 ცხვირი I .
 ცხვირსახოცი I I .
 ცხვრის დიდი ფარა á .
 ცხვრის ფარა I .
 ცხლად ý .
 ცხოველი I .
 ცხოვრება I / .
 ცხოვრება I .
 ცხრა I .

ძ
 ძალა , , , , I .
 ძალადობა .
 ძალაუფლება .
 ძალიან I ( ).
 ძალიან პატარა á .
 ძარღვი .
 ძარცვა-გლეჯა .
 ძაფი .
 ძაღლი .
 ძახველი á .
 ძახილი I .
 ძეგლი .
 ძელი I .
 ძერა I .
 ძვალი .
 ძვალ-რბილი - .
 ძველი , / / , I / ,
 / , / , .
 ძვირფასი თვალი .
 ძვირფასი თვლები - .
 ძილი , .
 ძირას .
 ძირი .
 ძირითადი / .
 ძირმაგარა / .
 ძირს Io ( ).
 ძირს ჩამოსვლა e I/ .
 ძიუდო .
 ძიუდოსტი .
 ძლიერი / , / , / .
 ძმა .
 ძმა ან და (ცხოველისა) .
 ძმობა .
 ძნა .
 ძნელი / I .
 ძნელი I .
 ძროხა I / .
 ძროხის ფაშვი á .
 ძუ I / .
 ძუა-ფაფარი (ცხენის) á - I .
 ძუნწობა / .
 ძუძუ .

წ
 წადი .
 წვიდა .
 წკითხვა I / , I / .

წაკითხული	I	/	.		წითელი	ლოყები	á	.
წალეკვა	I	/	.		წითელი	წიწაკა	ý	.
წამალი	,	.	.		წითურა	.	.	.
წამახულად		é	( ).		წილი	ý	.	.
წამი	I	.	.		წინ	//	.	.
წამლობა	ý	/	.		წინააღმდეგობა	á	.	.
წამოწევა		/	.		წინააღმდეგობის	გაწევა	á	/
წარბი	.	.	.		წინამძღოლი	//	.	.
წარმართობა	.	.	.		წინანდელი	//	/	.
წარმატება	.	.	.		წინაპრეზი	á	,	.
წარმატება	.	.	.		წინასწარ	//	( ).	.
წარმომადგენელი		.	.		წინასწარმეტყველი	.	.	.
წარმომადგენლობა	.	.	.		წინდა	á.	.	.
წარწერა	-	I	.		წინსაფარი	á	.	.
წასვლა	/	/	,	/	წინწკლები	I	.	.
წასული	/	.	.		წისქვილი	.	.	.
წაქეზება	/á	/	.		წიფელი	.	.	.
წაღება	/	/	.		წიხლი	.	.	.
წაყვანა	/	/	.		წკეპლა	.	.	.
წაჩურჩულება	ý	/	.		წლევანდელი	á	.	.
წაცხობა	á	-	/	.	წლეულს	.	.	.
წაჭრა	I	/	.		წმენდა	/ I	I/	.
წახდენა		/	.		წმინდანი	.	.	.
წევა	I	/	.		წნელი	.	.	.
წელი	.	.	.		წოვა	/	.	.
წელიწადი	I	.	.		წოლა	/	/	.
წელში მოხრა		é	/		წრიპინი	I	.	.
წერა	a/ e.	.	.		წუთი	,	.	.
წერაქვი	,	.	.		წუილი	-	.	.
წერილი	.	.	.		წურვა	Iý	.	.
წერო	.	.	.		წუღა	.	.	.
წესი	I	.	.		წუწუნა	á	.	.
წესრიგი	I	.	.		წუწურაქი	.	.	.
წეს-ჩვეულება		.	.		წუხელ	.	.	.
წესწყობილება		.	.		წყალი	.	.	.
წვა	/	I/	.		წყალობა	á	.	.
წვეთა	/	I/	,	I	წყალობა	I	.	.
წვეთი	I	.	.		წყარო	.	.	.
წველა	/é	/	.		წყაროსთან	ý	.	.
წვერი	.	.	.		წყევლა	I	.	.
წვიმა	I	.	.		წყენინება	I	I/	.
წვნიანი	I	,	ý	,	წყვილი	.	.	.
წვრილი	I	/	.		წყლეული	á	.	.
წვრილ-წვრილი	I	-		/	წყნარად	Iá/	/	.
წიგნი	I	.	.		წყურვილი	.	.	.
წითელი	I	/	.					.
წითელი ვაშლი		á	.					.
წითელი თიხა		á	.					.

ჭ		
ჭაბუკი I	/ .	ხალიჩა
ჭადარი		ხალიჩა I
ჭაკი I	.	ხალხი
ჭამა / , - / .		ხალხური / .
ჭამა-სმა -	.	ხანგრძლივი / .
ჭაობი I I.		ხანი
ჭარხალი á	.	ხანის ვაჟიშვილი მდაბიო ქალისაგან I I.
ჭაღარა ადამიანი é	.	ხანის მეუღლე á,
ჭახანი .		ხანჯალი
ჭერა / .		ხარბად á
ჭერი .		ხარბი I / .
ჭეშმარიტად I	.	ხარი .
ჭეშმარიტება I	.	ხარისხი á .
ჭეშმარიტი - / .		ხარიხა .
ჭვარტლი I.		ხარო .
ჭიანური .		ხარშვა / / .
ჭია-ღუა á	.	ხარხარი I I / .
ჭიგო á .		ხასიათი I , .
ჭიდაობა / .		ხაფანგი .
ჭივჭივი I I / .		ხაჭო .
ჭინკა	.	ხახა .
ჭინჭარი I.		ხახვი .
ჭირვეულობა / .		ხბო .
ჭირი .		ხბოს მწყებსი á .
ჭიქა á .		ხდომილება - / .
ჭიშკართან ,	.	ხე I.
ჭიშკარი .		ხედვა / / .
ჭიხვინი I I / .		ხედი .
ჭკვიანი I / .		ხევი I I .
ჭკნობა / I / .		ხევში á .
ჭკუა Ia	.	ხელადა .
ჭმევა / .		ხელახლა I
ჭოკი á , I .		ხელების შემოხვევა / .
ჭოტი .		ხელი .
ჭრა ო I/ .		ხელის მოკიდება რამე საქმისთვის /á/ .
ჭრელი აპა .		ხელის შემშლელი პირობები á .
ჭრიალი / , / .		ხელის შეშლა .
ჭრილობა ,	.	ხელისგული á , , .
ჭურჭელი I	.	ხელისუფლება .
ჭუჭყიანი / .		ხელმოწერა .
		ხელმძღვანელი é , , é
ბ		ხელმწიფე .
ხაზი .		ხელობა , .
ხაზინა .		ხელოვნება .
ხათრი .		ხელოვნური ý
ხალი I I.		ხელოსანი .
ხალისიანი I I / .		ხელსაყრელი .

ხელსაწყო á, I I .
 ხელსახოცი I I.
 ხელფასი á .
 ხელში /( ).
 ხელჯოხი I .
 ხეობა I I .
 ხერხემალი .
 ხერხი .
 ხეტიალი / , I/é .
 ხვადი .
 ხვალ
ხვედრი .
 ხვევნა-კოცნა .
 ხველა ý .
 ხველება ý / , I / .
 ხვლიკი .
 ხვნა / / .
 ხვრელი I.
 ხვრელში I / .
 ხვრეპა .
 ხიბლი .
 ხიზილალა á.
 ხილი .
 ხილის კრეფა / I / .
 ხინკალი I, I I .
 ხის ტანი .
 ხის ჯამი ý .
 ხმა , .
 ხმალი .
 ხმამაღალი ლაპარაკი ý / .
 ხმაური á - , I, .
 ხმაურით á - .
 ხმაურობა / .
 ხმელი / / .
 ხმლის პირი .
 ხორბალი , ó .
 ხორცი .
 ხორცის ჭია á.
 ხოცვა I / .
 ხოცვა-ჟლეტა I - I .
 ხოხვა / , ý / .
 ხოხბი á .
 ხრამი I I .
 ხრამში á .
 ხრეში .
 ხრეწა I I / .
 ხრიკი I I, I .
 ხროვა .

ხრწნა /ó , I / .
 ხრწნადი .
 ხტომა I I/ .
 ხუთასი ý .
 ხუთი .
 ხუთი ათასი ý .
 ხუთივე ý / / .
 ხუთჯერ ý I .
 ხუმრობა - I.
 ხუმუზი I .
 ხუნდახელები .
 ხუნდახი .
 ხუნდახის თემი .
 ხუნდები / , I / .
 ხუნდეთი I .
 ხუნბი / , I / .
 ხუნბური , I .
 ხურჯინი / .
 ხურჯინში / .
 ხუტორი .
 ხუჭუჭი I I .
 ხშირი I / .

ჯ
 ჯაგლაგი I .
 ჯაზი .
 ჯალათი á .
 ჯალათობა á .
 ჯამაათი I .
 ჯამაგირი á , .
 ჯამი(რიცხვ.) I.
 ჯამი (ჭურჭელი) .
 ჯანი I .
 ჯანმრთელად ყოფნა I / .
 ჯანმრთელი / .
 ჯანმრთელობა .
 ჯანსაღი / , / .
 ჯანყი .
 ჯარი .
 ჯარიძა I I , .
 ჯარისკაცი á / , .
 ჯაშუში ý .
 ჯაშუშობა ý .
 ჯაჭვი .
 ჯგუფი .
 ჯეირანი .
 ჯემი .
 ჯემპრი é .

ՃԵՐ I / / .	ՃՈՐՈ I I .
ՃԵՐԱՅ արա .	ՃՈԽՈ I .
ՃԵՐ ԿՈԾԵՅ	ՃՈԽՈԽԵՅՏՈ I,
ՃՎԱՐՈ .	
ՃՈՑԵ .	Յ
ՃՈՑԲՆՅԵ ( ).	ՅԵՐՈ
ՃՈՑՈՒՅ	ՅԱԼՈՎԱ .
ՃՈԼՈԾՈ .	ՅԱՆՑՈ
ՃՈՆՈ	ՅԱՑԵ (ՅՈՐՄ)! á !
ՃՈՆՍԵՅՈ .	ՅԵԽՈՍ ՇԵԽՌՈՂԵՅՏԱ I
ՃՈՇՅՈ / , I / .	ՅԵՐՄԱԳՐՈՎՈԴՈՒՅ
ՃՈՎՈ I .	ՅՈՐ (ԵՐՄԱՆԿՈ) .
ՃՈՒՈ .	ՅՈՐՈԹՈՆՅԻՆ / - .
ՃՈԵՅՈ .	ՅՈՒՄԱՆՅՐՈ á .
ՃՈՒՅԱԾՈ á .	ՅՈՒՄԱՆՅՐՈՅՏԱ á .
ՃՈՑՈ , , .	

ხუნძური ენა

(გრამატიკული ნარკვევი)

ხუნძური ენის ანბანი

სალიტერატურო ხუნძური ენა ემყარება ხუნძახურ დიალექტს. XVII საუკუნის მიწურულს არაბული დამწერლობის საფუძველზე შეიქმნა პირველი ხუნძური ანბანი, რომელმაც იარსება 1928 წლამდე. 1928 წლიდან 1938 წლამდე გამოიყენებოდა ლათინიზებული ანბანი, ხოლო 1938 წლის შემდეგ ხუნძურს მოეპოვება რუსულ გრაფიკაზე (კირილიცა) და-მყარებული დამწერლობა.

ამჟამად ხმარებული ხუნძური ანბანი 46 ასოს შეიცავს. ხუნძურ ენაში არსებული სპეციფიკური ბგერების გამოსახატავად გამოიყენება სამი დამატებითი განმასხვავებელი ნიშანი. 1) I – ე.წ. „ჯოხი“, 2) ჱ – სილბოს ნიშანი, 3) ჲ – სიმაგრის ნიშანი. გარდა ამისა, მაგარი ბგერების გადმოსაცემად გამოიყენება შესაბამის თანხმოვანთა გაორმაგება (გემინაცია).

მოქმედ ხუნძურ ანბანში შეტანილია რუსული ანბანის ის ასოებიც (ფ, ყ, შ, ე, ი, ა), რომელთა შესატყვისი ბგერებიც ამ ენაში არ მოიპოვება.

მოგვყავს მოქმედი ხუნძური ანბანი სათანადო ასოთა მიღებული რიგითა და მათი ქართული ეკვივალენტებით:

მოქმედი ხუნძური ანბანი	ქართული ტრანსლიტერაცია
1 А а	ა
2 Б б	ბ
3 В в	უ
4 Г г	გ
5 Гъ гъ	ღ
6 Гь гь	ჰ
7 ГІ п	ჸ
8 Д д	ღვ

9	Е е	(əɔ)
10	Ё ё	(əɔ̯)
11	Ж ж	ʒ
12	З з	ø
13	И и	o
14	Й й	ɔ
15	К к	dʒ
16	Къ къ	g
17	Кь кь	ɒ̥
18	КІ кі	ɔ̥
19	Л л	ɔ̥̯
20	Лъ лъ	ɔ̥̯̣
21	М м	ð
22	Н н	b
23	О о	ɔ̥
24	П п	ɔ̥̯
25	Р р	ø̥
26	С с	ɛ̥
27	Т т	ɔ̥̯̯
28	ТІ ті	ø̥̯̯̣
29	Ү ү	ɔ̥̯̯̯
30	Ф ф	—
31	Х х	b̥
32	Хъ хъ	ɔ̥̯̯̯̣
33	Хь хь	b̥̯
34	ХІ хі	ɔ̥̯̯̯̯
35	Ц ц	ɔ̥̯̯̯̯̣
36	ЦІ ці	ø̥̯̯̯̯̯
37	Ч ч	b̥̯̯̯̯̯̣
38	ЧІ чі	ʃ̥̯̯̯̯̯̯
39	Ш ш	θ̥̯̯̯̯̯̯̣
40	Щ щ	—

41	Ђ ъ	Ѡ
42	Ӣ ы	—
43	Ӣ ь	—
44	Ӭ ә	Ѡ
45	Ӣо ю	(ѠѸ)
46	Ӣ я	(ѠѺ)

ხუნძურ ანბანში დაცულია რუსული ანბანის ასოთა რიგი. სპეციფიკური ხუნძური ასოები ანბანში ჩართულია იმ ასოების შემდეგ, რომლებიც ამგვარ ბგერათა გამოსახატავად გამოიყენება. მოქმედ ხუნძურ ანბანში უცვლელად არის შეტანილი რუსული ანბანის ის ასოებიც (ფ, ყ, ლ, შ, Ⴢ, ი, ჟ), რომლებიც ამ ენის ფონოლოგიურ სისტემაში არ მოიპოვება. სამაგიეროდ მოქმედ ანბანში არ აისახება მაგარი თანხმოვნები: ც, წ, ს, ჩ, ჭ, შ, ღ, ქ, ხ (მათ აღსანიშნავად ზოგჯერ გამოიყენება ორმაგი დაწერილობა). გარდა ამისა, ანბანში თავისი საკუთარი ასო არ მოეპოვება მაგარ ფშვიწვიერ ლატერალს ლ'-ს.

ხუნძური ენის ფონეტიკური თავისებურებები

ხმოვანთა დახასიათება

ხუნძურს, ქართული ენის ანალოგიურად, მოეპოვება ხუთი მარტივი ხმოვანი: **ა (ა), ე (ე), ი (ი), օ (օ), ი (ი), ყ (უ).**

საკლასიფიკაციო ნიშან-თვისებათა მიხედვით, ხუნძურ ხმოვანთა სისტემა ასე დაჯიუფდება:

1) ლოკალური რიგის მიხედვით:

ა) წინა რიგისანი – ი, ე (ე)

ბ) უკანა რიგისანი – ა, ი, ი,

2) ღიაობის (ენის აწეულობის) მიხედვით:

ა) მაღალი (ვიწრო) – ი, ი

ბ) საშუალო – ვ, ი

გ) დაბალი (ფართო) – ა

3) ბაგისმიერობის მიხედვით:

ა) ბაგისმიერი – ი, ყ

ბ) არაბაგისმიერი – ა, ე, ი

ხმოვანი ბგერა გვხვდება სიტყვის თავკიდურშიც (ანლაუტი), შუაშიც (ინლაუტი) და ბოლოკიდურშიც (აუსლაუტი):

ხმოვანი **ა**

ა) ანლაუტში: **ა**ბ „ეს“, **ა**კიბ „ახლოს“, **ა**დაბ „თავაზიანობა“, **ა**ვდაგვი „ურჩხული“, **ა**მმა „მაგრამ“, **ა**ნციგ „ათი“, **ა**ხ „ბაღი“...

ბ) ინლაუტში: **г**лაკელუ „ჭკუა“, **լ**ვალა „იცის“, **х**іан „ყველი“, **г**амачі „ქვა“, **х**анжар „ხანჯალი“, **р**ალъад „ზღვა“, **м**ал „ფეხი“ და ა. შ.

გ) აუსლაუტში: **б**აგვა „ფასი“, **г**лакა „ძროხა“, **ж**илла „მატლი“, **р**акვა „ძვალი“, **ნ**ანა „დედიკო“, **б**აგვანა „საბაბი“, „მიზეზი“ და სხვ.

ე ხმოვნის განაწილებაც თავისუფალია – გვხვდება თავკიდურადაც, შუაშიც და ბოლოკიდურადაც, თუმცა თავკიდურად და ბოლოკიდურად შეზღუდულია. სიტყვის შუაში და ბოლოში ე ხმოვანი **ე** ასოთი გამოიხატება:

ა) ანლაუტი: ებელ „დედა“, ემენ „მამა“, ერკენაბ „თავისუფალი“, ებ „ის“...

ბ) ინლაუტი: კეთი „კატა“, ებელხვად „ყოჩაღი“, ცერ „მელა“, მეგეჯ „წვერი“ ემენ „მამა“...

გ) აუსლაუტი: გორდე „პერანგი“, ეგვე „ქუსლი“, იოссинე „დაბრუნება“, ბიცინე „თქმა“, „ლაპარაკი“...

ი ხმოვანი გვხვდება ყველა პოზიციაში:

ა) ანლაუტი: იც „ხარი“, იხხოლისა „გაზაფხულზე“, იხცერ „კიტრი“, ირ „თხრილი“, იგიბ „ჭვავი“.

ბ) ინლაუტი: კხოგ „ოცი“, რის „აული“, დიბ „ის“, ვიბ „ცა“, ხონი „კვერცხი“, მოქ „ლატანი“, ლო „ფარეხი“, „ბაკი“, პახრია „ამაყი“ და ა. შ.

გ) აუსლაუტი: ხონი „კვერცხი“, კი „დღე“, ჯი „ნივთი, „რამე“, მერგი „თითისტარი“, რიკი „მტკაველი და სხვ.

Иხმოვნის ხმარების სიხშირე მაღალია ყოველგვარ ფონოლოგიურ პოზიციაში:

ა) ანლაუტი: ილბის „ეშმაკი“, იმამ „იმამი“, ინე „წასვლა“, იხხ „ნაკადი“, იშკ „წყარო“, ჩილი „ცხრა“, ჟიშვილი „სტვენა“...

ბ) ინლაუტი: კიბ „სად“, კერძო „ფასი“, ლელემ „წყალი“, მიქეგ „რვა“, მიკ „მუხა“, მინა „საცხოვრებელი“, „სადგომი“, კინე „აკვანი“, კარი „უქნარა“ და მრ. სხვ.

გ) აუსლაუტი: მიკე „მტრედი“, გური „ქარი“, ნუშელი „ლერწამი“, თუხე „ტყვია“, ვორჩამი! „დილა მშვიდობისა!“ (დილით მამაკაცები ასე ესალმებიან ერთმანეთს) და მისთ.

У ხმოვნის დისტრიბუცია თავისუფალია, თუმცა ანლაუტსა და, განსაკუთრებით, აუსლაუტში შეზღუდულია:

ა) ანლაუტი: უბა „კოცნა“, უნკი „ოთხი“, უნტი „ავადმყოფა“...

ბ) ინლაუტი: რუკ „სახლი“, „ოთახი“, თუ „ფურთხი“, ხუტი „დარჩენა“, ჭილუ „ცოლი“, „ქალი“, გაბურ „კისერი“, თაგებურ „ქუდი“, გუდუ „მეგობარი“...

გ) აუსლაუტი: გილდუ „ჩახმახი“, მატი „სარკე“, რახეუ „ნაცარი“, კეურუ „კლდე“, ჭუქუ „ჩიხტიკოპი“ და ა. შ.

დიფთონგები

დიფთონგთა (ორხმოვანათა) წარმოქმნაში, როგორც წესი, მონაწილეობებ შ (< и) და ვ (წყვილბაგისმიერიშ, ინგლისურ w-სთან მიახლოებული ვ) ბგერები. გვხვდება როგორც აღმავალი (ყა, ყე, ყი, ყი, ყუ), ისე დამავალი (აე, ეე, იე, იე, უე) დიფთონგები. ამჟამად მოქმედი ხუნძური ორთოგრაფიული ნორმების მიხედვით, სამი დიფთონგი შემდეგნაირად გამოიხატება: յ— ია, ე— იე, იო— იუ:

გъитинав (I კლ.), გъитинай (II კლ.), „პატარა“, კив „სად“, აрай „წასული“, კიჯарავ „დაძინებული“, ვუგი (I კლ.), ეიგი (II კლ.), „არის“, დივ (I კლ.), დიე (II კლ.) „ის“ და მრ. სხვ.

მახვილი და მისი ადგილი

მახვილიხუნძურ სიტყვა-ფორმებში დაისმის პირველ ან მეორე მარცვალზე:

რόსი „აული“, კხინვა „პატარა“, „მოკლე“, ნიკი „რწმენა“, კეთი „კატა“, გვედი „ყვავი“, ლეირში „მერცხალი“...; მახვილი ეცემა მეორე მარცვალს: გომი „ღარი“, გამაჩI „ქვა“, ბეტერ „თავი“, გვეკვევი „სმა“, კიოჩენე „დავიწყება“, გვინდი „წისქვილი“ თამანჩა „დამბაჩა“, გვინდი „სტუმარი“, ნიჯორ „თქვენი“ და მრ. სხვ.

მახვილმა გარკვეულ გრამატიკულ ფორმებში პირველი მარცვლიდან შეიძლება მეორე მარცვალზე გადაინაცვლოს ან პირიქით, მაგ.: კეთე „ძუძუ“ – ნათ. კუკდულ, გამაჩI „ქვა“ – მრ. განჩიალ, ცერ „მელა“ – ერგ. ცარაჟა, მრ. ცურდულ და სხვ.

დასტურდება მყარმახვილიანი სიტყვებიც: ბოლზონ „ღორი“ – ნათ. ბოლზონილ, მრ. ბოლზონალ, მესედ „ოქრო“ – ნათ. მესედილ, მრ. მესედალ და ა. შ.

შესამჩნევია ძლიერი ტენდენცია მახვილის პირველ ან მეორე მარცვალზე ფიქსირებისა, ამიტომ მესამე მარცვლის მახვილი მეზობელ (უპირატესად წინამავალ) მარცვალში ხმოვნის ამოღებას (სანკოპირებას) იწვევს, მაგ.: ნურუტ „თიკანი“ – ნათ. ნურუტილ, კაგვატ „ქაღალდი“, „წერილი“ – ნათ. კაგვატილ, კილში „თითი“ – ნათ. კილშილ, გუდურ „ხაფანგი“ – ნათ. გუდრალ და სხვ.

თანხმოვანთა დახასიათება

1. წყვილბაგისმიერი თანხმოვნები. ამ რიგის სამეულებრივი სისტემა ნაკლულია: **ნ** (ბ), **ლ** (ფ). ქართულისაგან განსხვავებით, აკლია მკვეთრი პ.

წყვილბაგისმიერი სონორი **მ** (მ) გამოირჩევა ხშირი ხმარებით და დასტურდება ყველა პოზიციაში.

წყვილბაგისმიერი თანხმოვნის აღსანიშნავად გამოიყენება **ვ** ასო, რომელიც შეესატყვისება ინგლისურ **w**(ქართ. უ) ფონემას. გარკვეულ ფონოლოგიურ პოზიციაში იგი **ყ** (უ)-დ გარდაიქმნება, მაგ. სვისე „დაჭრა“ – სუ! „დაჭერი!“ თვისე „გადაფურთხება“ – თუ „გადაფურთხე!“... დასტურდება სიტყვის თავშიც, შუაშიც და ბოლოშიც, მაგ.: **ვაჟი**, „მმა“, **ვუგევ**, „მყოფი“, **გვანგვა**, „ციყვი“, **გვენდ**, „ორმო“ და მისთ.

2. კბილისმიერი თანხმოვნები. კბილისმიერთა რიგში ერთიანდება: ა) ხშულ-მსკდო-მები: მუღერი **დ** (დ), ყრუ ფშვინვიერი **თ** (თ), ყრუ მკვეთრი **თI** (ტ); ბ) სონორები: ცხვირისმიე-

რი **и** (ნ), გვერდითი (ლატერალური) **լ** (ლ). ეს თანხმოვნები თავს იჩენენ ნებისმიერ პოზიციაში.

რაც შეეხება სონორებს, ისინი **и** და **э** ხმოვანთა შემდეგ რბილდებიან, ანუ ხუნძური **լ** მეგრულ **ლ**-ს უახლოვდება, მაგ.: ენეль „დედა“, გაბილა „აკეთებს“, შამილ „შამილი“ და მისთ. ანალოგიურ პოზიციაში რბილდება **и-ც**. ეს პროცესი თვალშისაცემია **и** ხმოვნის მეზობლად და იგი უპირატესად დიალექტებისათვის არის დამახასიათებელი.

3. წინანუნისმიერი თანხმოვნები. ამ ჯგუფში ერთიანდება შვიდი თანხმოვანი: а) სისინა აფრიკატები: **и** (ც), **иц** (ცა), **иI** (წ), **ицI** (წა); б) სისინა სპირანტები: **з** (ზ), **с** (ს), **сс** (სა).

წარმოდგენილია ფშვინვიერ (**и**) და მკვეთრ (**иI**) თანხმოვანთა მაგარი (ინტენსიური) ვარიანტები: **иц**, **ицI**. სპირანტ **с**-საც მოეპოვება მაგარი (ინტენსიური) ვარიანტი **сс**-ს სახით.

მაგარი თანხმოვნები შესაბამისი არამაგარი წყვილეულებისაგან (კორელატებისაგან) განსხვავდებიან ინტენსიური წარმოთქმით (არტიკულაციით), რაც საწარმოთქმო ჰარნაკადის გამოსასვლელი ნაპრალის დავიწროებით ხდება, რასაც შედეგად მოსდევს თანხმოვნის დაგრძელება. სამეტყველო ორგანოების ძლიერი დაძაბულობა ახანგრძლივებს ამგვარ ბგერათა წარმოთქმას, რაც ხუნძურ მეტყველებას თავისებურ ელფერს აძლევს.

წინანუნისმიერ თანხმოვნები გვხვდება ყველა პოზიციაში:

и : ცერ „მელა“, ცი „დათვი“, ბეციზე „თიბვა“, იც „ჩრჩილი“...;

иц : ცცინ „ნაღველი“, ბეცციზე „ქება“, იცც „წყარო“...;

иI : ცIა „ცეცხლი“, ბეცIизე „გადახდა“, ნაცI „მგელი“...;

ицI : ცЦIან „მარილი“, ბეცЦIизე „დენა“, „ჟონვა“, მაცЦI „ენა“...;

з : ვარ „მუშტი“, ვავ „ეკალი“, გაბიზე „კეთება“...;

с : სირდი „ღამე“ (სირდი ლიკ! „ღამე მშვიდობისა!“), ნუსი „ასი“, ვას „ვაჟიშვილი“...;

сс : სირდი „აბედი“, ბუსინე „დაბრუნება“, კენცერ „წარბი“, როც „ქმარი“...

მაგარი თანხმოვნები თავის სპეციფიკურ ნიშან-თვისებებს ინარჩუნებენ სიტყვის ნებისმიერ პოზიციაში – თავკიდურად, შუაში და ბოლოკიდურად, რაც მათ მყარ ბუნებაზე მიგვანიშნებს.

4. შუაქნისმიერი თანხმოვანი р (რ).ბგერა р ქართული რ-ს ანალოგიურია. იგი ხშირი

გამოყენების ბგერაა. დასტურდება როგორც ძირეულ მორფემებში, ისე თავსართ-ბოლო-სართებშიც. კერძოდ, ფუნქციონირებს მრავლობითი რიცხვის გრამატიკული კლასის ნიშ-ნად ზმნაში, ზედსართავსა და ნაზმნარ სახელებში, აგრეთვე, გამოვლინდება ნაცვალსა-ხელთა აგებულებაში და ა. შ.

p-ს განაწილება თავისუფალია: **ყ** გო „არიან“, ხъарахъ „ჩირგვი“, დირ „ჩემი“, **თ**იორ „თავ-თავი“ და სხვ.

5. უკანანუნისმიერი თანხმოვნები. ამ რიგში, წინანუნისმიერთა მსგავსად, ერთიან-დება შვიდი თანხმოვანი:

ა) შიშინა აფრიკატები ყ (ჩ), ყყ (ჩა), ყI (ჭ), ყIყI (ჭა); ბ) შიშინა სპირანტები: ჯ (ჟ), შ (შ), შ (შა).

ისევე, როგორც წინანუნისმიერებში, აქაც გვაქვს დაპირისპირება „მაგარი – არამაგა-რი“. ამ კორელაციის გარეშე რჩება მარტოოდენ მჟღერი **ჯ**.

აფრიკატები ყ, ყყ, ყI, ყIყI და სპირანტები შ, შ, შ გვხვდება სიტყვის ნებისმიერ პო-ზიციაში:

ყ : ყედ „პური“, ყუ „ცხენი“, ბიყივ „გაყიდვა“, გეყ „ვამლი“...;

ყყ : ყყუთ „ხვლიკი“, რუყაბი „ქალები“, რეყყ „ნიკოტინი“...;

ყI : ყIეთ „რწყილი“, ყIგი „ცხრა“, ყIვაზე „მოკვლა“, კიყI „მარყუჟი“...;

ყIყI : ყIყIეზე „დგომა“, „გაჩერება“, ბიყIყIივე „გაგება“, რაყI „კუდი“, მიყI „ჭინჭა-რი“...;

შ : ვინ „ვა“, ვავ „ევალი“, კვავე „დახურვა“, გლაჯივ „საცოდავად“...;

შ : შეკვერ „ხახა“, შიშა „ბოთლი“, კვეშ „ცუდად“, გიშ „ქრცვინი“...;

შ : შიბ „რა“, კევანშა „საფეთქელი“, შვევე „მოღწევა“, გამუშ „კამეჩი“...

6. პალატალური ე (ი).ხუნდური ე (ი – იოტა) გვხვდება ხმოვანთა მეზობლად, კერძოდ, ხმოვნის წინ ან მის მომდევნოდ – ყველა პოზიციაში:

ეიგი „არის“, ეიკინე „არსებობა“, ეუკ „ტვირთი“, ჯა „ქალიშვილი“, ეა „და“ და ა. შ.

гуржияв „ქართველი“, ციხა „ახალი“, ვათანაგი „მშობლიური“...;

ხეილან „გაკვირვებით“, თაილან „ძერა“, პაიჩი „მეპაიე“...;

ციჟია „წონა“, ბერცინა „ლამაზი“, გვა „ეს“ (II კლ.), შშაი „რატომ“, კუ „მამალი ცხვარი“ და მრ. სხვ.

შ-ს მორფოლოგიური დატვირთვაც აქვს. კერძოდ, იგი გამოიყენება II გრამატიკული კლასის (ქალის კლასის) ნიშნად. გარდა ამისა, იგი გამოვლინდება არაერთი აფიქსის შედგენილობაში.

7. ლატერალური თანხმოვნები.ხუნძურ ენას ახასიათებს თავისებური გვერდითი თანხმოვნები, რომლებსაც ლატერალებს უწოდებენ. ამგვარი სპეციფიკური თანხმოვნები-დან მოქმედ ანბანში შეტანილია მხოლოდ სამი ლატერალი: **ლ**(ლ), **ლელ**(ლ), **კ**(ტ). რაც შეეხება ენაში არსებულ **ლ'ბგერას**, იგი არ აღინიშნება, რაც ამ ენის ანბანის ნაკლად ითვლება.

ლატერალები იყოფა ორ ჯგუფად, რომლებიც შეიძლება ამგვარად დახასიათდეს:

ა) აფრიკატები: **ლI(ლ')** მაგარი ფშვინვიერი აფრიკატი, რომელიც წარმოითქმის ენის წვერის გადაწევით მაგარი სასისაკენ ცალ მხარეს და მეორე მხარეს ენის გვერდსა და ლო-ყას შუა საწარმოთქმო ჰაერნაკადის გამოსვლით.

ანბანში მას აღნიშნავენ სპირანტი ლატერალის ნიშნით (ლ) ან მისი გაორმაგებით (ლელ).

ლI წარმოთქმისას აღიქმება როგორც ბგერათკომპლექსი **თლ**, მაგ.: ლაპ „რქა“, როI „ხორბალი“, ანლIგი „ექვსი“, როსოI „აულში“...;

კ – მაგარი მკვეთრი აფრიკატის მოსმენისას იქმნება ისეთი შთაბეჭდილება, თითქოს იგი **ტლ** თანხმოვანთა ჯგუფისაგან შედგებოდეს. სინამდვილეში ამ ლატერალის წარმო-თქმისას ენის გადადრეკილი წვერი მიედება მაგარ სასას და გადაიღუნება ცალ მხარეს. კე-ს ნაპრალი ფიქსირებულია უკანა კბილებთან, რბილი სასა აწეულია. ამ დროს ენის გადა-ხრილ გვერდსა და ლოყას შორის იქმნება უკიდურესად ვიწრო, მძაფრად ფიქსირებული და თავისუფლად ვიბრირებადი ნაპრალი, რომელიც დამაბული **p**-ს აკუსტიკურ ეფექტს იძლევა. კ დასტურდება სიტყვის ყველა პოზიციაში, მაგ.: **კევე** „მიცემა“, **კინ** „ზამთარი“, **მიკვე** „რვა“, როკი „სიყვარული“, რაკა „ძვალი“, რაკ „მიწა“, ნეკ „კარის ფეხი“...;

ბ) სპირანტები: **լ** არამაგარი ფშვინვიერი სპირანტია. იგი წარმოთქმისას ჰლ-ს მო-
გვაგონებს. როგორც ზემოგანხილული ლატერალები, **լ**-ც მაგარსასისმიერია, ვინაიდან
ენისწვერის მაგარ სასასთან შეხებით გვერდულად იწარმოება და მისი განაწილება თავი-
სუფალია, მაგ.: լელ „სელი“, ლაბგ „სამი“, ლიმერ „ბავშვი“, ლაპ „ნაკადული“, ლავე
„ცოდნა“, რალად „ზღვა“, ნილ „ნამგალი“...;

ქართველი არის იგივე ლ, თუმცა მას სიმაგრით (ინტენსიურობით) უპირისპირდება. ეს
ასო-ბგერაც ისევე იწარმოება, როგორც არამაგარი ლ, ოდონდ მას გარკვეული სირბილე
ახასიათებს. იგი დასტურდება სიტყვის თავიდურად, შუაშიც და ბოლოსაც, მაგ.: ლელინ
„წყალი“, ლელადი „ცოლი“, ლელიკიაბ „კარგი“, მალელიზე „სწავლება“, იაჟალელ „დამ“ და ა.
შ.

8. წინასასისმიერი (წინაველარული) და შუაენისმიერი თანხმოვნები.

ამ ჯგუფში ერთიანდება ხშულ მსკდომთა ხუთეული **რ** (გ), **კ** (ქ), **კკ** (ქა), **კI** (კ), **კIკI** (კა)
და შუაენისმიერი ყრუ ნაპრალოვანი **ხ** (ჩ). მათგან რ, კ, კI შესაბამისი ქართული ბგერების
ანალოგიურია, ხოლო ყრუ ხშულ-მსკდომების (კ, კI) მაგარი ვარიანტები ინტენსიურობით
გამოირჩევიან. რაც შეეხება მაგარ ხ-ს (მას არამაგარი კორელატი არ აქვს), ასეთი ბგერა
ქართულს არ მოეპოვება. ხ-ს წარმოთქმისას ენის ზედაპირის შუა ნაწილი აიწევა მაგარი
სასის მიმართულებით. იგი წარმოითქმის შედარებით წინ, ვიდრე ქართული ხ.

ყველა ზემოდასახელებული ბგერის განაწილება სიტყვაში თავისუფალია – გვხვდება
თავიდურადაც, შუაშიც და ბოლოკიდურადაც, მაგ.:

რ : გამაჩI „ქვა“, გენი „მსხალი“, ლაგა „ორგანო“, შუგი „ხუთი“, გIარ „შარვლის ტოტი“...;

კ : კინი „აკვანი“, კვერ „ხელი“, ბაკიზე „დანთება“, ხъвек „მთის არწივი“, კაკ „ლოც-
ვა“...;

კკ : კკელ „მოსავალი“, კკვეზე „დაჭერა“, მიკკ „მტრედი“, ბაკიზე „გამოჩენა“, მიკკ
„მუხა“, გIეკ „დენა“...;

კI : კIალ „პირი“, კIულ „გასაღები“, კIიგი „ორი“, კIევე „ბაგე“, კIორკIონუ „ყურძნის მარ-
ცვალი“, რაკI „გული“...;

კIკI : კIკIალ „ხეობა“, კIკIუ „კვამლი“, როკIენ „ნემსი“, გIუნკI „თაგვი“, ნაკIკI
„ღრუბელი“...;

хъ : хъухъ „ბურუსი“, хъибил „გვერდი“, бихъизе „დანახვა“, рехъ „რძე“, тIехъ „ცხვრის ტყავი“, „წიგნი“, борохъ „გველი“ და მისთ.

9. უკანასასისმიერი თანხმოვნები. ამ რიგში შედის სამი ნაპრალოვანი თანხმოვანი: **гъ** (ღ), **къ** (ხ), **хъ** (ხა).

ზემომოყვანილი თანხმოვნებიდან მუღლერი სპირანტი **гъ** და მისი არამაგარი ყრუ მე-
წყვილე **къ** ქართული **ღ**, **ხ** ბგერების ბადალია. რაც შეეხება მაგარ **хъ** სპირანტს, მისი თავისე-
ბურება სხვა ინტენსიურ ბგერათა წარმოთქმის ანალოგიურია. ყველა ამ რიგის თანხმოვა-
ნი, როგორც წესი, სიტყვის ყოველგვარ პოზიციაში დასტურდება.

10. ხახისმიერ თანხმოვანთა დახასიათება. ხუნდურში გვხვდება ოთხი ხახისმიერი
(ფარინგალური) თანხმოვანი, რომელთაგან ორი არის აფრიკატი **хъ** (兮), **къ** (ყ), ორი კი –
სპირანტი **гъ** (ঁ), **хъ** (ঁ).

აფრიკატებიდან **къ** ისეთივე ბგერაა, როგორც ქართული **ყ**, ოღონდ ხუნდური **къ**
ოდნავ უკან იწარმოება და უფრო მაგარი ბგერის შთაბეჭდილებას ტოვებს, მაგ.: **къо** „დღე“,
къункъра „წერო“, мокъокъ „კაკაბი“, бакъ „მზე“ და **ა. შ.**

хъ ბგერის ბადალი სალიტერატურო ქართულს ამჟამად არ მოეპოვება, თუმცა მთის
დიალექტებში (ხევსურული, თუშური, მოხეური...), აგრეთვე ბარის დიალექტებიდან –
ქიზიყურში ეს კ ბგერა დღესაც ცოცხალია. ხუნდური **хъ** უფრო მეტად მაგარია, ვიდრე
ქართული და იწარმოება ოდნავ უკან. **хъ** დასტურდება სიტყვის ნებისმიერ პოზიციაში,
მაგ.: **хъ**вазე „წერა“, **хъ**иру „ქვიშაქვა“, ჩახъმა „საკეტი“, ლქუხъგ „დაბლა“, მიხъ „ულვაში“
და სხვ.

რაც შეეხება ხახისმიერ ნაპრალოვან ბგერებს, მუღლერი **гъ** (ঁ) და ყრუ **хъ** (ঁ) ქართულში
არ გვაქს, ხუნდურში კი მეტად თავისებური ბგერებია. სპირანტთა ამ წყვილის
წარმოთქმისას ენის ძირისა და ხახის უკანა კედელს შორის გასწვრივ ნაპრალში
გამოედინება საფონაციო პაერნაკადი. **гъ** არაბული **ঁ**-ს, ხოლო **хъ** კი არაბული **-**
ეთანაბრება. ეს თანხმოვნები ხუნდურში ფართოდ არის გავრცელებული და გვხვდება
სიტყვის ყველა პოზიციაში.

гъ: гIеч „ვაშლი“, гIор „მდინარე“, гIин „ყური“, мегIер „მთა“, „ცხვირი“, магIо
„ცრემლი“, ღაგIизе „გაგონება“, магI „ლურსმანი“...;

хъ: хIyp „მტვერი“, хIан „ყველი“, хIама „ვირი“, ахIи „ყვირილი“, хъахIаб „თეთრი“, маxI

„სუნი“, тIexI „ქეცი“ და მისთ.

11. ხორხისმიერი თანხმოვნები. ხუნძურ ენას, ქართული ჰ-ს ანალოგიურად, აქვს ხორხისმიერი სპირანტი თ. ამ ბგერის წარმოთქმაში არსებითი განსხვავება არ შეიმჩნევა. გარდა ამისა, ხუნძურს მოეპოვება მეგრული ც-სა და არაბული ჰამზას ( ) ბადალი ბგერა, რომელიც უმთავრესად თავკიდურად, ხმოვნის წინ და სიტყვის შუაში, ხმოვანთა შორის გვხვდება, მაგ.: ზა „ბაღი“, ზიფ „ზარი“, რიზ „ზაფხული“, ნეზენაბ „მსუყე“ და ა. შ.

ხორხისმიერი ზ შეიძლება ძალიან იშვიათად ინლაუტში, თანხმოვნის შემდეგ და ბოლოკიდურადაც შეგვხვდეს: ნილუი „დაკარგვა“, ვაბაზ „ქოლერა“, სანაზ „ქება“ და მისთ.

12. ლაბიალიზებული კომპლექსები. ლაბიალიზებული კომპლექსების სახითცნობილია ისეთი თანხმოვანთა ჯგუფები, რომელთა შემადგენლობაში წარმოდგენილია ძირეული თანხმოვანი + ლაბიალური ვ (-უ) სონანტი, მაგ.: კვერ „ხელი“, კივეტ „ტუჩი“, კევერკ „ბაყაყი“, გევეტ „ხე“, ციცივა „ვარსკვლავი“ და ა. შ.

ამგვარი ბგერათკომპლექსის მეორე (ვ) კომპონენტი იკარგება მაშინ, თუ იგი ლაბიალური ხმოვნის (ი, უ) ან ლაბიალური თანხმოვნის წინ აღმოჩნდება, მაგ.: გევეტ „ხე“ – ნათ. გევოლი ← გევოლი, ტიკევა „ნალი“ – მრ. ტიკები ← ტიკები და მისთ.

ხუნძური ენის მორფოლოგიური თავისებურებანი

გრამატიკული კლასები

ხუნძურ ენას არ მოეპოვება სქესის გრამატიკული კატეგორია, სამაგიეროდ იგი განარჩევს სამ გრამატიკულ კლასს:

I კლასი – „მამაკაცის კლასი“

II კლასი – „ქალის კლასი“

III კლასი – „ნივთის კლასი“

I გრამატიკულ კლასში შედის ადამიანი მამრობითი სქესისა (მამაკაცი): ვაჟი „ძმა“, ვას „ვაჟიშვილი“, ეмен „მამა“, იმგელ „ბიძა“, ვაკეად „სიმამრი“, დური „სიძე“, როსკ „ქმარი“, კებედ „მჭედელი“... ამავე კლასშია მოქცეული: ბეჭედ „ღმერთი“, მალაიკ „ანგელოზი“...

II გრამატიკული კლასი მოიცავს ადამიანს მდედრობითი სქესისას (ქალი): ქაჟი „და“, ქას „ქალიშვილი“, ენელ „დედა“, ჩუს „რძალი“, უნკალ „ბიცოლა“, ქაკეად „სიდედრი“, ლებადი „ცოლი“...

III გრამატიკულ კლასს განეკუთვნება ყველა დანარჩენი სახელი – ცოცხალ არსებათა, ნივთებისა თუ მოვლენებისა: ყу „ცხენი“, ნაცI „მგელი“, ვარანი „აქლემი“, იც „ხარი“, გჟა „ძროხა“, გვე „ძაღლი (მამალი)“, გვაჯი „ძაღლი (ძუ)“... გვედო „ყვავი“, ანკIо „ქათამი“, ხIелеко „მამალი ქათამი“... რუკъ „სახლი“, გვეტI „ხე“, გIორ „მდინარე“, მეგIერ „მთა“... გვაკъ „მზე“, შIცIვა „ვარსკვლავი“... კიო „დღე“, сон „წელიწადი“... საგъльти „ჯანმრთელობა“, ლъчикIლти „სიკეთე“, როხელ „სიხარული“, როკи „სიყვარული“... ამავე კლასისაა: ლъимер „ბავშვი“, აგრეთვე: შეთIან „ეშმაკი“, „სატანა“, ჯин „ავი სული“, „დემონი“...

გრამატიკული კლასის ნიშნები.პირველი გრამატიკული კლასის ნიშანია **ბ**, მეორე კლასისა – **შ**, მესამისა – **ნ**. ასეა მხოლოდით რიცხვში. მრავლობით რიცხვში კლასები გარჩეული არაა, საერთო ნიშანია **პ**;

ამრიგად:

გრამატიკ. კლასები		კლას-ნიშნები
	მხ. რ.	მრ. რ.
I	в	
II	ъ	
III	б	{ p

გრამატიკული კლასის ნიშნების მეშვეობით წინადადებაში გამოიხატება სიტყვათა გარკვეული სინტაქსური შეკავშირებები. სახელისა და ზმნის შეკავშირებისას სახელი ითანხმებს ზმნას კლასში: რომელ კლასსაც სახელი განეკუთვნება, იმ კლასის ნიშანი გაჩნდება ზმნაში:

вас в-ачана „ධಿಕ್ತಿ ಮಂಡಿರಾ

ЯС Й-АЧІНА ЗОЗО МӘҢДЕРІ

ЧУ 6-АЧІНА „ЗБЕРІГАЙ МОНГОЛДА“

чуял р-ачана „ცხენები მოვიდნენ“

მსაზღვრელისა და საზღვრულის სინტაქსური შეკავშირების დროს საზღვრული ითანხმებს მსაზღვრელს კლასსა და რიცხვში, რასაც მოსდევს კლასის ნიშანთა ცვალება მსაზღვრელში იმისდა მიხედვით, თუ რომელ კლასს განეკუთვნება საზღვრული. კლასის ნიშნები იხმარება პრეფიქსებადაც და სუფიქსებადაც; მაგალითად:

ზედსართავ სახელმწიფო

პრეფიქსულ-სუფიქსური კლასის ნიშნების უფიქსური კლასის ნიშნები

I კლ. მ-ორხათ-ას ვას „მაღალი ბიჭი“

берцин-ав вас «ლაմაზი ბიჭი»

II კლ. ე-ორხათ-აი յა „მაღალი გოგო“	ბერცინ-აი յა „ლამაზი გოგო“
III კლ. ბ-ორხათ-აბ რუქ „მაღალი სახლი“	ბერცინ-აბ რუქ „ლამაზი საზღვა“
მრ. რ. I-III კლ. პ-ორხათ-ალ მუგირულ	ბერცინ-ალ რუქვალ „ლამაზი
„მაღალი მთები“. .	სახლები“

კლასის ნიშანი პრეფიქსიცა და სუფიქსიც ზედსართავ სახელში საზღვრული არსებითი სახელის („ბიჭი“, „გოგო“, „სახლი“...) კლასს აღნიშნავს.

კლასის ნიშნები ყველა ზედსართავს არა აქვს პრეფიქსად, მაგრამ სუფიქსად კლასის ნიშანი ყველა ზედსართავს მოუდის:

гъитлин-ав вас	„პატარა (უმცროსი) ვაჟიშვილი“
гъитлин-ай იას	„პატარა (უმცროსი) ქალიშვილი“
гъитлин-აб чу	„პატარა (უმცროსი) ცხენი“
гъитлин-ал ვას-ალ, იას-ალ, चуй-	„პატარა (უმცროსი) ვაჟიშვილები, ქალიშვილები, ალ... ცხენები“...

ჩვენებით და კითხვით ნაცვალსახელებში კლასის ნიშნები მხოლოდ სუფიქსებად იხმარება:

гъа-в вас	„ეს ვაჟიშვილი“
гъ-й იას	„ეს ქალიშვილი“
гъа-б чу	„ეს ცხენი“
гъа-л ვასალ, იასალ, чуйალ	„ეს ვაჟიშვილები, ქალიშვილები, ცხენები“...

до-в вас	„ის ვაჟიშვილი“
до-й იას	„ის ქალიშვილი“
до-б чу	„ის ცხენი“
до-л ვასალ, იასალ, чуйალ	„ის ვაჟიშვილები, ქალიშვილები, ცხენები“...

щи-в? „ვინ?“ (I კლ., მამაკაცი)

Щи-й „ვინ?“ (II კლ., ქალი)

Щи-б „რა?“ (III კლ.)

Ща-л „ვინ?“, „რა?“ (მრავლ. რიცხვი).

არსებით სახელთა მრავლობითი რიცხვი

ხუნდური ენისათვის დამახასიათებელია არსებით სახელთა მრავლობითი რიცხვის მაწარმოებელი სუფიქსების მრავალფეროვნება; ეს სუფიქსებია:

-ალ: ვაჟა „ძმა“ – ვაჟა-ალ, იაჟა „და“ – იაჟა-ალ, чу „ცხები“ – чу-ალ (-ა- ხმოვანთგასაყარია), ბაჟა „მგელი“ – ბაჟა-ალ, კვერ „ხელი“ – კვერ-ალ, კილშ-ალ...

-ულ: ემენ „მამა“ – უმუმ-ულ, ებელ „დედა“ – ულბ-ულ, კეთი „კატა“ – კუტ-ულ, ხელა „სახედარი“ – ხელ-ულ, ხხანჯარ „ხანჯალი“ – ხუნჯრ-ულ, ბეტერ „თავი“ – ბუტერ-ულ...

-დულ: ცერ „მელა“ – ცურ-დულ; თეგე „ყვავილი“ – თეუგ-დულ; ხხერ „ბალახი“ – ხურ-დულ, ლარ „რება“ – ლურ-დულ, კეჩ „ლექსი“, „სიმღერა“ – კუჩ-დულ... ამ ტიპის მრავლობითს პარალელურად -ალ სუფიქსიანი წარმოებაც მოუდის: ცურ-დულ || ცერ-ალ „მელიები“, თეუგ-დულ || თეგ-ალ „ყვავილები“, ლურ-დულ || ლარ-ალ „რებები“...

-ბი: ჭუგა „თევზი“ – ჭუგ-ბი, ნუცია „კარი“ – ნუცი-ბი, გაზა „წერაქვი“ – გუ-ბი, გივი „ნისკარტი“ – გუ-ბი, გევეტ „ხე“ – გეუტ-ბი, შიშა „ბოთლი“ – შუშ-ბი, ვეხ „მწყემსი“ – გიუხ-ბი (ვ || გ) ... -ბი სუფიქსმა შეიძლება დაკარგოს თანხმოვანი ნ, ეს მოსდის ამ სუფიქსს ფუძისეული ბაგისმიერი თანხმოვნის მომდევნოდ: გამა „გემი“ – გუ-მ-ი ← გუ-ბი, ხაბა „ქოთანი“ – ხეუბ-ი ← ხეუბ-ბი...

-აბი, -აბ: რაგი „სიტყვა“ – რაგ-აბი, გალი „ნაბიჯი“ – გალ-აბი, კეური „კლიკი“ – კეურ-აბი, მატი „სარკე“ – მატ-აბი, როც „ქმარი“ – როც-აბ{ი} ... ჩიუჯუ „ქალი“, „ცოლი“ – რუჩ-აბი (მრავლობითში სულ სხვა ფუძეა: რუჩ-).

-заби: გალმაგ „ამხანაგი“ – გალმაგ-ზაბი, გედულ „მეგობარი“ – გედულ-ზაბი, ვაჟიალ „ბიძაშვილი“ (ვაჟი)) ვაჟიალ-ზაბი, იაჟიალ „ბიძაშვილი“ (ქალი) – იაჟიალ-ზაბი, მადოგალ „მეზობელი“ – მადოგალ-ზაბი... ეს სუფიქსი პროდუქტიულია პროფესიის ან თანამდებობის აღმნიშვნელ ნასესხებ სიტყვებში: მინისტრი „მინისტრი“ – მინისტრ-ზაბი, უზითელ „მასწავლებელი“ – უჩიტელ-ზაბი, პირსიდათ „თავმჯდომარე“ – პირსიდათ-ზაბი...

-зал: ხურ „ყანა“ – ხურ-зал, რუკ „სახლი“ – რუკ-зал... (ამ სიტყვებში პარალელურად შეიძლება გვერდებს-ზაბი (სუფიქსიც: ხურ-ზაბი, რუკ-ზაბი), ლაგ „მონა“ – ლაგ-зал (|| ლაგ-ზაბი) ...

-и: თინჩ „ნამიერი“ – თინჩ-ი, ხინჩი „ჩიტი“ ხინჩი-ი (პარალელურად შეიძლება -ალ სუფიქსითაც: თინჩ-ალ, ხინჩი-ალ), კეგერ „ბატკანი“ – კეგ-ი... ჩი „კაცი“ -ჩაგ-ი პარალელურად შეიძლება -ალ სუფიქსითაც: ჩი-ალ(-ა- ხმოვანთგასაყარია)... გლაკ „მონა“ – გლაჩ-ი (← გლა-ი).

სხვადასხვა სახელებში სხვადასხვა სუფიქსების ხმარება ამჟამად რამე გარკვეულ წესებს არ ემყარება: გაუგებარია, რატომ გვაქვს, მაგალ., ერთის მხრივ, ნაცI-ალ „მგლები“ (-ალ სუფიქსით), ხოლო, მეორე მხრივ, ცურ-დულ „მელიები“ (-დულ სუფიქსით), ყუგI-ნი „თევზები“ (-ნი სუფიქსით), ხIანცI-ი და „ჩიტები“ (-ი სუფიქსით) და ა. შ.

როგორც წესი, ხუნძური მრავლობითის ფორმები ცალკე ერთეულების სახით შეაქვთ ხოლმე ლექსიკონებში, ვინაიდან მხოლოდითის ფორმის მიხედვით შეუძლებელია განისაზღვროს წესი, თუ რომელი სუფიქსი უნდა დაირთოს სიტყვამ მრავლობითში, ამიტომ ხუნძური ენის შემსწავლელს არსებით სახელთა მრავლობითის ფორმების საგანგებოდ დასწავლა და დამახსოვრება უწევს.

სახელთა ბრუნება

ბრუნვათა სისტემა ხუნძურ ენაში საკმაოდ რთულია. ბრუნვათა შორის უნდა განვასხვავოთ:

მირითადი ბრუნვები
ადგილობითი (ლოკატიური) ბრუნვები.
მირითადი ბრუნვები ოთხია:

სახელობითი

ერგატივი

ნათესაობითი

მიცემითი

ადგილობითი (ლოკატიური) ბრუნვების რაოდენობა ხუნძურში ოცია. ეს ბრუნვები ფუნქციონალურად შეესატყვისებიან ქართული ენის თანდებულებს (სახლში ← სახლსა შინა... ხეზე ← ხესა ზედა...).

სახელობით ბრუნვას ხუნძურ ენაში თავისი დაბოლოება არ გააჩნია: ვაჟი „ძმა“, ყაჟი „და“, ვას „ვაჟიშვილი“, ყას „ქალიშვილი“, ებელ „დედა“, ემენ „მამა“, ხალტუხъан „მუშა“, გიორგი „ურემი“, იო „ხარი“, გიორგი „წისქვილი“ ხამა „ვირი“, ციცე „თხა“, რუქ „სახლი“, ცია „ცეცხლი...“

ერგატივის დაბოლოებებია: ა) მხოლოდით რიცხვში: 1. -(a)cc, 2. -(a)ლъль, 3. -ჟჟა; ბ) მრავლობით რიცხვში: 4. -(a)z.

ნათესაობითის ნიშანია -ლ, რომელიც ამ ბრუნვას მხოლოდითშიც აქვს და მრავლობითშიც.

მიცემითის ნიშანია -ე, მხოლოდითშიც და მრავლობითშიც.

ერგატივის დაბოლოებები **-(a)cc,-(a)лъль** (მხოლოდით რიცხვში) და **-(a)z** (მრავლობით რიცხვში) ყოველთვის გადაჰყებიან საბრუნებელი სახელის ფუძეს ნათესაობითსა და მიცემითში:

ერგ.	– (a)cc	– (a)лъль	– (a)z
ნათ.	– (a)cc-ул	– (a)лъль-ул	– (a)z-ул
მიც.	– (a)cc-е	– (a)лъль-е	– (a)z-е

ერგატივის დაბოლოება **-ცა** (მხოლოდით რიცხვში) არასდროს არ გადაჰყება ფუძეს ნათესაობითსა და მიცემითში; ეს დაბოლოება მხოლოდ ერგატიულ ბრუნვაშია:

ერგ. – **цца**

ნათ. – **л**

მიც. – **й-е**

როცა ერგატივში არის-**(a)cc** და **-(a)лъль** დაბოლოებანი, რომლებიც გადაჰყებიან ფუძეს ნათესაობითსა და მიცემითში, ასეთი ბრუნება ორ ფუძიანია:

სახ.	вацц	„დმა“		
ერგ.	вацц- acc		პირველი ფუძე:	вацц
ნათ.	вацц- acc-ул		მეორე ფუძე:	вацц- acc-
მიც.	вацц- acc-е			

სახ.	йацц	„და“		
ერგ.	йацц- алъль		პირველი ფუძე:	йацц
ნათ.	йацц- алъль-ул		მეორე ფუძე:	йацц- алъль-
მიც.	йацц- алъль-е			

მეორე შემთხვევაში, როცა ერგატივს დაბოლოებად აქვს **-цца**, რომელიც არ გადაჰყება ფუძეს ნათესაობითსა და მიცემითში, ასეთი ბრუნება ერთფუძიანია:

სახ.	бо	„ჯარი“		
ერგ.	бо- цца		ფუძე: бо-	
ნათ.	бо-л			
მიც.	бо-й-е			

ადგილობითი (ლოკატიური) ბრუნვები ხუნძურში ხუთ სერიას ქმნის. თითოეულ სერიაში სამ-სამი ბრუნვაა:

1. ადგილობითი – (სად?)
2. მიმართულებითი – (საითკენ?)
3. დაშორებითი – (საიდან?)

თითოეულ სერიაში შემავალი ეს ბრუნვები იყოფა ორ ჯგუფად:

მდგომარეობის (სად?) გამომხატველი ბრუნვები და მოძრაობის (საითკენ? საიდან?) გამომხატველი ბრუნვები.

მდგომარეობის გამომხატველ ადგილობით ბრუნვათა ნიშნები განსხვავებულია სერიათა მიხედვით:

სერია	ნიშანი	მნიშვნელობა
I	-да	-ზე“
II	-хъ	„-თან“
III	-къ	„-ქვეშ“
IV	-л1	„-ში“
V	კლასის ნიშანი (в , -й , -б) ან რიცხვის ნიშანი (- п)	„-ში“

მოძრაობის გამომხატველ ბრუნვათა ნიშნები საერთოა სხვადასხვა სერიებში: მიმართულებითის ნიშანია **-е**, დაშორებითისა – **-сса** (I და V სერ.) და მისი – ფონეტიკურად გამარტივებული – ვარიანტი **-а** (II-IV სერ.). ეს ნიშნები დაერთვის ადგილობითი ბრუნვის ამა თუ იმ ფორმას, განსხვავებულს სერიათა მიხედვით.

ბრუნების ნიმუშები

I სერია

ადგილ.	ганчИи-да	„ქვაზე“
მიმართ.	ганчИи-д-е	
დაშორ.	ганчИи-да-сса	

II სერია

ადგილ.	ганчИи-хъ	„ქვასთან“
მიმართ.	ганчИи-хъ-е	
დაშორ.	ганчИи-хъа	

III სერია

ადგილ.	ганчIи-къ	„ქვის ქვეშ“
მიმართ.	ганчIи-къ-е	
დაშორ.	ганчIи-къ-а	

IV სერია

ადგილ.	ганчIи-лI	„ქვაში“
მიმართ.	ганчIи-лI-е	
დაშორ.	ганчIи-лI-а	

V სერია

ადგილ.	рокъо-в (-й, -б; -р)	„სახლში“
მიმართ.	рокъо-в-е (-й-е, -б-е; -р-е)	
დაშორ.	рокъо-сса	

V სერიის ფორმებში კლასის ნიშნები ისევე იცვლება, როგორც, საერთოდ, ზმნისართებში (ზმნის შესაბამისად):

вацц rokъо-в в-уго „дმა სახლში არის“
 ယაცц rokъо-й й-иго „და სახლში არის“
 лъльтъимер рокъо-б б-уго „ბავშვი სახლში არის“
 ваццал рокъо-р р-уго „დმები სახლში არიან“
 ваццрокъо-в-е в-ачIана „დმა სახლში მოვიდა“,
 ယაცцрокъо-й-ე й-ачIана „და სახლში მოვიდა“ და ა. შ.

დაშორებითი ბრუნვა კლასებს არ განარჩევს:

вацц rokъо-сса ვ-ачIана „დმა სახლიდან მოვიდა“
 ယაცц rokъо-сса ი-ачIана „და სახლიდან მოვიდა“ და ა. შ.

ზედსართავი სახელი

ზედსართავი სახელის ფუძე გაფორმებულია კლასების მიხედვით განსხვავებული სუფიქსებით: **-ав** (I კლ.), **-ай** (II კლ.), **-аб** (III კლ.); მრ. რ.: **-ал** (I-III კლ.); შდრ.:

լълъикI- „კარგი“

լълъикI-**ав** (I კლ.)

լълъикI-**ай** (II კლ.)

լълъикI-**аб** (III კლ.)

լълъикI-**ал** (მრ. რ.)

გъйтIин- „პატარა“, გъйтIин-**ав** (I კლ.), გъйтIин-**ай** (II კლ.), გъйтIин-**аб** (III კლ.), გъйтIин **ал** (მრ. რ.);

хер – „მოხუცი“, „ბებერი“, ხერ-**ав** (I კლ.), ხერ-**ай** (II კლ.), ხერ-**аб** (III კლ.), ხერ-**ал** (მრ. რ.);

хъахI- „თეთრი“, ხъахI-**ав** (I კლ.), ხъахI-**ай** (II კლ.), ხъахI-**аб** (III კლ.), ხъахI-**ал** (მრ. რ.);

чIегIер- „შავი“, ჩIегIер-**ав** (I კლ.), ჩIегIер-**ай** (II კლ.), ჩIегIер-**аб** (III კლ.), ჩIегIе-**р-ალ** (მრ. რ.);

в-აцIцIад- „სუფთა“ (I კლ.), **й-აцIцIад-** (II კლ.) , **б-აцIцIад-** (III კლ.), **р-აцIцIад-** (მრ. რ.) – **в-აцIцIад-ав** (I კლ.), **й-აцIцIад-ай** (II კლ.), **б-აцIцIад-аб** (III კლ.), **р-აцIцIад-ალ** (მრ. რ.);

в-иццат- „სქელი“ (I კლ.), **й-иццат-** (II კლ.) , **б-иццат-** (III კლ.) , **р-иццат-** (მრ. რ.) – **в-иццат-ав** (I კლ.), **й-иццат-ай** (II კლ.), **б-иццат-аб** (III კლ.) , **р-иццат-ალ** (მრ. რ.).

ზედსართავი სახელის ბრუნება. როცა ზედსართავი სახელი არსებითს ახლავს (მსაზღვრელად), ის არ იცვლება ბრუნვათა მიხედვით. ასეთ შემთხვევაში ზედსართავი სახელი წინ უსწრებს არსებით სახელს და ეთანხმება მას კლასსა და რიცხვში (ბრუნვაში – არა):

სახ.	გъйтIин-ав ვაჟც	გъйтIин-ай იაჟც
	„პატარა (უმცროსი) ბმა“	„პატარა (უმცროსი) და“
ერგ.	გъйтIин-ав ვაჟცას	გъйтIин-ай იაჟცალъль
ნათ.	გъйтIин-ав ვაჟცასულ	გъйтIин-ай იაჟცალъლულ
მიც.	გъйтIин-ав ვაჟცასсе	გъйтIин-ай იაჟცალъльე
სახ.	გъйтIин-აბ ჭუ	გъйтIин-ალ ვაჟცალ
	„პატარა ცხენი“	„პატარა (უმცროსი) ბმები“
ერგ.	გъйтIин-აბ ჭითца	გъйтIин-ალ ვაჟცაზ

бაт.	гъитИин-аб чол	гъитИин-ал вацазул
мой.	гъитИин-аб чойе	гъитИин-ал вацазе

а р с е б о т о   с а б е л л о с а г а б   ф а м о ў з о ф е б л а ф   б р ў б е б о с а с   щ е ф с а р т а в о
с а б е л л о   м б о л л о б о т   р о б ў в ў м   б р ў б е б о с   о р   ტ и პ s   г а б а р к є в с . ე რ г а ტ и ვ ў м   м а с   о р о
ф а б о л л о е б а   ა ქ в с (მ ე ს ა ბ ა მ ი ს ა დ   კ ლ ა ს ე ბ ი ს ა) : - (a) ც ც (I კ ლ .)   დ ა   - (a) ლ ე ლ ე (II დ ა III კ ლ .) ; მ ე ს ა მ ე
ტ и პ i ს   б р ў б е б а   (- ც ც   ф а б о л л о б о т   ე რ г а ტ и ვ ў м)   უ ც ხ მ ა   щ е ф с а р т а в о   с а б е л л е б о с а т ვ ი ს .
მ რ ა ვ ლ ლ ბ ი თ   რ о б ў в ў м   ე რ г а ტ и ვ ў м   ф а б о л л о е б а a - (a) ვ (I - III კ ლ .) :

ს ა ხ .	гъитИин-а-в	гъитИин-а-й, гъитИин-а-б	гъитИин-а-л
---------	-------------	--------------------------	-------------

„პ ა ტ ა რ ა “ (I კ ლ .)	„პ ა ტ ა რ ა “ (II კ ლ .)	„პ ა ტ ა რ ა “ (III კ ლ .)	„პ ა ტ ა რ ა “
----------------------------	-----------------------------	------------------------------	----------------

ე რ გ .	гъитИин-а-cc	гъитИин-а-ლ ე ლ ე	гъитИин-а-з
б ა თ .	гъитИин-а-cc-ул	гъитИин-а-ლ ე ლ ე -ул	гъитИин-а-з-ул
м ი ვ .	гъитИин-а-cc-е	гъитИин-а-ლ ე ლ ე -е	гъитИин-а-з-е

რ о б ў в ў о т о   с а б е л л е б о

1 – 10

1 – ც ი	6 – ა ნ ლ ი გ ი
2 – კ ი გ ი	7 – ა ნ კ ი გ ი
3 – ლ ე ბ ი გ ი	8 – მ ი კ ი გ ი
4 – უ ნ კ ი ე	9 – ი ჩ ი გ ი
5 – შ უ გ ი	10 – ა ნ ც ი გ ი

რ о б ў в ў о т   с а б е л л ს   ყ ვ ე ლ ა ს , გ ა რ დ ა   ც ი - ს ი („ ე რ თ ი ”) , დ ა რ თ უ ლ ი   ა ქ ვ ს   - რ ი   ნ ა წ ი ლ ა კ ი .

11 – 19

11 – ა ნ ც ი ლ ა - ც ი	16 – ა ნ ც ი ლ ა - ა ნ ლ ი გ ი
12 – ა ნ ც ი ლ ა - კ ი გ ი	17 – ა ნ ც ი ლ ა - ა ნ კ ი გ ი
13 – ა ნ ც ი ლ ა - ლ ე ბ ი გ ი	18 – ა ნ ც ი ლ ა - მ ი კ ი გ ი
14 – ა ნ ც ი ლ ა - უ ნ კ ი ე	19 – ა ნ ც ი ლ ა - ი ჩ ი გ ი
15 – ა ნ ც ი ლ ა - შ უ გ ი	

11 – 19 რიცხვით სახელთა საწარმოებლად აღებულია ა ნ ც ი ლ ა და მას დაერთვის ერთეულის აღმნიშვნელი სახელები (1–9) ყოველგვარი ცვლილების გარეშე.

20 – კ'იგი

ეს რიცხვითი სახელი მარტივი კ ხ ი ფუძისა და -გი ნაწილაკის შემცველია.

21 – 29:

21 – კ'ილი-ცი	26 – კ'ილი-ანლიგი
22 – კ'ილი-კ'იგი	27 – კ'ილი-ანკ'იგი
23 – კ'ილი-ლ'აბგი	28 – კ'ილი-მიკ'იგი
24 – კ'ილი-უნკ'ი	29 – კ'ილი-იჩ'იგი
25 – კ'ილი-შუგი	

30 – ლ'ებერგი

ამ რიცხვითი სახელისაგან -გი ნაწილაკის ჩამოშორებით ვიღებთ ლ'ებერ- ფუძეს:

3) 31 – 39:

31 – ლ'ებერალდა-ცი	36 – ლ'ებერალდა-ანლიგი
32 – ლ'ებერალდა-კ'იგი	37 – ლ'ებერალდა-ანკ'იგი
33 – ლ'ებერალდა-ლ'აბგი	38 – ლ'ებერალდა-მიკ'იგი
34 – ლ'ებერალდა-უნკ'ი	39 – ლ'ებერალდა-იჩ'იგი
35 – ლ'ებერალდა-შუგი	

ლ'ებერალდა, რომელსაც აქ ერთეულების აღმნიშვნელი სახელები დაერთვის, წარმოადგენს -და („ზე“) სუფიქსით ნაწარმოებ ადგილობითი ბრუნვის ფორმას (ბრუნების მეორე ტიპის შესაბამისად): ლ'ებერ-ალ-და ← ლ'ებერ-ალლ-და „ოცდაათზე“ (ზდრ. चუယალდა ← ჩუი-ალლ-და „ცხენზე“).

ამრიგად, ლ'ებერალდა ცი – 31 ლ'ებერალდა კ'იგი – 32 და ა. შ. ეს ნიშნავს: „ოცდაათზე ერთი“, „ოცდაათზე ორი“ და ა. შ.

40 – 99:

40 – კ'იკ'იგი	70 – ლ'აბკ'იალდა-ანც'იგი
41 – კ'იკ'იალდა-ცი	71 – ლ'აბკ'იალდა-ანც'ილა-ცი
42 – კ'იკ'იალდა-კ'იგი	80 – უნ{კ'ი}აგი
50 – კ'იკ'იალდა-ანც'იგი	81 – უნ{კ'ი}ალდა-ცი

51 – кІикъойалда-анцІила-цо	90 – ун{къ}къойалда-анцІго
60 – лъабкъого	91 – ун{къ}къойалда-анцІила-цо
61 – лъабкъойалда-цо	99 – ун{къ}къойалда-анцІила-ичІго

რიცხვითი სახელები „40“, „60“, „80“ ასეთი შედგენილობისაა 40 – кІи-къого = „ორ-ოცი“ (2X20), 60 – лъаб-къого = „სამ-ოცი“ (3X20), 80 – ун{къ}-къого = „ოთხ-ოცი“ (4X20).

100 – 1000:

100 – нусго	601 – анлънусийалда-цо
101 – нусийалда-цо	700 – анкънусго
200 – кІинусго	701 – анкънусийалда-цо
201 – кІинусийалда-цо	800 – мікънусго
300 – лъабнусго	801 – мікънусийалда-цо
301 – лъабнусийалда-цо	900 – ичІнусго
400 – ункънусго	901 – ичІнусийалда-цо
401 – ункънусийалда-цо	1000 – азарго
500 – щунусго	1001 – азаралда-цо
501 – щунусиалда-цо	1959 – азаралда-ичІнусийалда
600 – анлІнусго	кІикъойалда-анцІила-ичІго

„ასის“ აღსანიშნავად ცალკე ფუძე გვაქვს: нус (-го ნაწილაკით: нус-го).

რიცხვითი სახელები „200“, „300“, „400“ და ა. შ. იმავე შედგენილობისაა, როგორც ქართულში: 200 – кІи-нусго = „ორ-ასი“, 300 – лъаб-нусго = „სამ-ასი“, 400 – ункъ-нусго = „ოთხ-ასი“ და ა. შ.

азар-გო „ათასი“ სპარსულიდან ნასესხები აзар- ფუძეა, ხუნდ. -გო ნაწილაკით გაფორმებული.

1001 – азаралда-цо = „ათასზე ერთი“ და ა. შ.

2000 – кІи-азарго = „ორ-ათასი“, 3000 – лъаб-азарго = „სამ-ათასი“... 200.000 – кІи-нус-აзарго = „ორ-ას-ათასი“ (შდრ. ქართ. ორი ათასი, სამი ათასი... ორ-ასი ათასი...).

რაოდენობითი რიცხვითი სახელი არსებითი სახელის მსაზღვრელის როლში -გო ნაწილაკიანია. არსებითი სახელი ყველა რიცხვით სახელთან მხოლობით რიცხვში დაისმის (როგორც ქართულში): ქІигი გამაგრ „ორი ამხანაგი“... ლъабგი ვაჟი „სამი ძმა“... შუგი იაჟი „ხუთი და“... ანცІго چუ „ათი ცხენი“...

რიცხვითი სახელი არსებით სახელთან ერთად ბრუნებისას ისევე უცვლელია ბრუნვათა მიხედვით, როგორც ზედსართავი სახელი (და ყველა სხვა სახელი მსაზღვრელის როლში):

სახ.	ლъабго вацц	„სამი მმა“
ერგ.	ლъабго ваццას	
ნათ.	ლъабго ваццასულ	
მიც.	ლъабго ваццასсе	

არსებითი სახელისაგან დამოუკიდებლად რაოდენობითი რიცხვითი სახელი იბრუნვის ისევე, როგორც ზედსართავი სახელი, შესაბამისად კლასებისა და რიცხვისა:

სახ.	კიგოი-ა-ვ	<u>კიგოი-ა-ი კიგოი-ა-ბ</u>	კიგოი-ა-ლ
------	-----------	----------------------------	-----------

ერგ.	კიგოი-ა-სს	კიგოი-ა-ლъль	კიგოი-ა-ზ
ნათ.	კიგოი-ა-ს-ულ	კიგოი-ა-ლъль-ულ	კიგოი-ა-ზ-ულ
მიც.	კიგოი-ა-ს-ე	კიგოი-ა-ლъль-ე	კიგოი-ა-ზე

რიგობითი რიცხვითი სახელები. რიგობითი რიცხვითი სახელების წარმოებისას რაოდენობითი რიცხვითი სახელის ფუძეს დაერთვის ა ნ ი ვ ე („თქმა“) ზმნის მყოფადის მიმღეობა: აბილ-ე-ვ (I კლ.), აბილ-ე-ე (II კლ.), აბილ-ე-ბ (III კლ.), აბილ-ე-ლ (მრ. რ.):

კიგი „ორი“ – კი-აბილ-ე-ბ „მეორე“;

ლъабგо „სამი“ – ლъაბ-აბილ-ე-ბ „მესამე“;

უნკი „ოთხი“ – უნკ-აბილ-ე-ბ „მეოთხე“ და ა. შ.

თავისებურია „პირველი“: ტით-ე-ვ-ე-ს-ე-ვ (I კლ.), ტით-ე-ე-ს-ე-ე (II კლ.), ტით-ე-ე-ს-ე-ბ (III კლ.), ტით-ე-პ-ე-ს-ე-ლ (მრ.)...

წილობითი რიცხვითი სახელები. წილობით რიცხვით სახელთა წარმოებისას გამოიყენებასიტყვა: ნ უ თ I ა „ნაწილი“, რომელიც დაერთვის რაოდენობითი რიცხვითი სახელის ნათესაობითი ბრუნვის ფორმას:

ლъабგо „სამი“ – ლъაბილ (ლъაბილ-აბ) ნუთ I ა „მესამედი“ (ზედმიწ. „სამის ნაწილი“);

უნკი „ოთხი“ – უნკ-ილ (უნკ-ილ-აბ) ნუთ I ა „მეოთხედი“ (ზედმიწ. „ოთხის ნაწილი“);

შუგი „ხუთი“ – შუ-ილ (შუ-ილ-აბ) ნუთ I ა „მეხუთედი“ (ზედმიწ. „ხუთის ნაწილი“);

ანციგი „ათი“ – ანც-ილ (ანც-ილ-აბ) ნუთ I ა „მეათედი“ (ზედმიწ. „ათის ნაწილი“)...

ნაცვალსახელი

პირის ნაცვალსახელები. პირის ნაცვალსახელებია: დუნ „მე“, მუნ „შებ“, ნიჯ „ჩვენ“ (ექსკლუზიური), ნილ „ჩვენ“ (ინკლუზიური), ნუჯ „თქვენ“. მესამე პირისათვის გამოიყენება ჩვენებითი ნაცვალსახელები.

პირის ნაცვალსახელები, ყველა სხვა ნაცვალსახელისაგან განსხვავებით, არ დაირთავენ კლას-ნიშნებს.

პირის ნაცვალსახელთა ბრუნება

სახ.	დუნ მე	მუნ შებ	ნიჯ	ნილ	ნუჯ
ერგ.	დი-ჟა	დუ-ჟა	ნეჯ-ე-ჟა	ნელ-ე-ჟა	ნოჯ-ო-ჟა
ნათ.	დი-რ	დუ-რ	ნეჯ-ე-რ	ნელ-ე-რ	ნოჯ-ო-რ
მიც.	დი-ე-ე	დუ-ე-ე	ნეჯ-ე-ე-ე	ნელ-ე-ე-ე	ნოჯ-ო-ე-ე
ადგ. I	დი-და	დუ-და	ნეჯ-ე-და	ნელ-ე-და	ნოჯ-ო-და
ადგ. II	დი-ხъ	დუ-ხъ	ნეჯ-ე-ხъ	ნელ-ე-ხъ	ნოჯ-ო-ხъ

და ა. შ.

ნათესაობითის ნიშნად პირის ნაცვალსახელებს აქვთ -პ (დი-პ, დუ-პ, ნეჯ-ე-პ, ნელ-ე-პ, ნოჯ-ო-პ).

კითხვითი ნაცვალსახელები. კითხვითი ნაცვალსახელებია: ში-ვ (I კლ.) „ვინ?“ ში-ე (II კლ.) „ვინ?“ ში-ბ (III კლ.) „რა?“; მრ. რ. შ-ალ.

სახ.	<u>ში-ვ, ში-ე „ვინ?“</u>	ში-ბ „რა?“;	შალ (მრ. რ.)
------	--------------------------	-------------	--------------

ერგ.	ლელე-ჟა	სსუნ-ჟა	ლელე-ჟა
ნათ.	ლელე-ლ	სსუნ-დ-უ-ლ	ლელე-ლ
მიც.	ლელე-ე-ე	სსუნ-დ-უ-ე-ე	ლელე-ე-ე
ადგ. I	ლელე-და	სსუნ-და	ლელე-და
ადგ. II	ლელე-ხъ	სსუნ-დ-უ-ხъ	ლელე-ხъ და ა. შ.

კითხვით ნაცვალსახელებს სახელობით ბრუნვაში საერთო ფუძე (ში-) აქვთ გამოიყენებული, განსხვავებულია ფუძეს დართული გრამატიკული კლასის ნიშნები. დანარჩენ ბრუნვებში საერთო ფუძეს ცვლის სხვადასხვა ფუძეები: ლელე- („ვინ“ ნაცვალსახელისათვის) და ც უ ნ- („რა“ ნაცვალსახელისათვის).

უკუქცევითი ნაცვალსახელები. უკუქცევითი ნაცვალსახელი ისევე, როგორც კითხვითი და ჩვენებითი ნაცვალსახელები, სახელობით ბრუნვაში დაირთავს

გრამატიკული კლასებისა და მრ. რიცხვის ნიშნებს: жи-в (I კლ.), жи-й (II კლ.), жи-б (III კლ.); жал (მრ. რ.) „თვითონ“.

სახ.	жи-в, жи-й, жи-б	жал
ერგ.	жин-ца	жод-о-ца жуд-е-ца
ნათ.	жин-д-и-р	жод-о-р жуд-е-р
მიც.	жин-д-и-й-е	жод-о-й-е жуд-е-й-е
ადგ. I	жин-да	жод-о-да жуд-е-да
ადგ. II	жин-д-и-хъ	жод-о-хъ жуд-е-хъ

და ა. შ.

ჩვენებითი ნაცვალსახელები.ჩვენებით ნაცვალსახელებს – ყველას – დაერთვის მხოლ. რიცხვში შესაბამისი კლასის ნიშანი (-в,-й,-б), მრავლობითში – რიცხვის ნიშანი (-л): გъа-в, გъа-й, გъа-б; „ეს“, მრ. რ. გъа-л „ესენი“...

- 1) а-в „ეს“ (პირველ პირთან ახლო მყოფი); პარალელურად იხმარება აგრეთვე: ჰა-ვ „ეს“;
- 2) е-в „ეგ“ (მეორე პირთან ახლო მყოფი); პარალელურად იხმარება აგრეთვე: ჰე-ვ „ეგ“;
- 3) ა) დო-ვ „ის (როგორც პირველი, ისე მეორე პირისაგან მოშორებით მყოფი); ამისგან გარჩეულია კიდევ ორი ვარიანტი:
  - ბ) გъо-в „ის“ (დაბალ ადგილას მყოფი) და
  - გ) ლъо-в „ის“ (ძაღალ ადგილას მყოფი).
 დუნ ვაჩიანა „მე მოვედი“, მუნ ვაჩიანა „შენ მოხვედი“, დო-ვ ვაჩიანა „ის მოვიდა“...

ჩვენებით ნაცვალსახელთა ბრუნება
ყველა ჩვენებითი ნაცვალსახელი ერთნაირად იბრუნის. სანიმუშოდ ვაბრუნოთ ა-ვ „ეს“, ე-ვ „ეგ“ და დო-ვ „ის“ ნაცვალსახელები:

სახ.	ა-ვ	ა-й, ა-ბ „ეს“	ა-ლ „ესენი“
ერგ.	ა-cc	ა-ლълъ	ა-з
ნათ.	ა-cc-у-л	ა-ლълъ-у-л	ა-з-у-л
მიც.	ა-cc-и-й-ე	ა-ლълъ-и-й-ე	ა-з-и-й-ე
ადგ. I	ა-cc-და	ა-ლъ-და	ა-з-და
ადგ. II	ა-cc-у-хъ	ა-ლълъ-у-хъ	ა-з-უ-хъ და ა. შ.

სახ.	ე-ვ	ე-ი, ე-ბ „ებ“	ე-ლ „ეგენი“
ერგ.	ე-cc	ე-ლълъ	ე-з
ნათ.	ე-cc-უ-ლ	ე-ლълъ-უ-ლ	ე-з-უ-ლ
მიც.	ე-cc-ი-ე	ე-ლълъ-ი-ე	ე-з-ი-ე
ადგ. I	ე-cc-და	ე-ლълъ-და	ე-з-და
ადგ. II	ე-cc-უ-ხъ	ე-ლълъ-უ-ხъ	ე-з-უ-ხъ და ა. შ.

სახ.	დო-ვ	დო-ი, დო-ბ „ის“	დო-ლ „ისინი“
ერგ.	დო-cc	დო-ლълъ	დო-з
ნათ.	დო-cc-უ-ლ	დო-ლълъ-უ-ლ	დო-з-უ-ლ
მიც.	დო-cc-ი-ე	დო-ლълъ-ი-ე	დო-з-ი-ე
ადგ. I	დო-cc-და	დო-ლъ-და	დო-з-და
ადგ. II	დო-cc-უ-ხъ	დო-ლълъ-უ-ხъ	დო-з-უ-ხъ და ა. შ.

კუთვნილებითი ნაცვალსახელები.სათანადო ნაცვალსახელის ნათესაობითი ბრუნვის ფორმა კუთვნილებითი ნაცვალსახელის როლში გამოდის: დირ „ჩემი“, დურ „შენი“, უჯერ „ჩვენი“ (ექსკლუზ.), უძერ „ჩვენი“ (ინკლუზ.), უჯირ „თქვენი“, დისტ (I კლ.), დოლენი (II-III კლ.) „მისი“, დისტ „მათი“... ლენტილ „ვისი“ სკუნდულ „რისა?“.

კუთვნილებითი ნაცვალსახელთა ბრუნება
კუთვნილებითი ნაცვალსახელი იბრუნვის იმგვარავე, როგორც ზედსართავი სახელი:

სახ.	დირ-(ავ)	დირ-(აი), დირ-(აბ);	დირ-(ალ) „ჩემი“
ერგ.	დირ-ასს	დირ-ალълъ	დირ-აზ
ნათ.	დირ-ასს-ულ	დირ-ალълъ-ულ	დირ-აზ-ულ
მიც.	დირ-ასს-ე	დირ-ალълъ-ე	დირ-აზ-ე

გარდა ზემოაღნიშნულისა, გვაქვს კიდევ სხვა – უმთავრესად – ნაწარმოები ნაცვალსახელები.

კინ-ავ, კინ-აი, კინ-აბ (მრ. კინ-ალ) „რომელი“- „როგორი“ (შდრ. ზმნს. კინ „როგორ“). ეს ნაცვალსახელი თავისი წარმოებით ზედსართავი სახელია (შდრ. ლენტიკI-ავ „კარგი“, ზმნს. ლენტიკI- „კარგად“); იბრუნვის ისევე, როგორც ზედსართავი სახელი: კინ-ავ – ერგ. ნაცვალსახელი.

кин-асс, бათ. кин-асс-ул და ა. შ.; кин-ай, кин-аб – ერგ. кин-алъльდა ა. შ.

щ и б - а в, щ и б - а й, щ и б - а б „ყოველი“, „თითოეული“. ეს ნაცვალსახელი ნაწარმოებია კითხვითი ნაცვალსახელისაგან (ში-ნ „რა“) ზედსართაული (-ав, -ай, -аб) სუფიქსებით; იბრუნვის როგორც ზედსართავი სახელი: щиб-ав – ერგ. щиб-ასუ... щиб-ай, щиб-аб (შიბ-აბ კ्वიალტ „ყოველ დღე“...) – ერგ. щибалъльდა ა. შ.

т I о л - г о (-го ნაწილაკიანი) „ყველა“, „ყველაფერი“.

ч а м || ч а н „რამდენი“ – ზედსართაული სუფიქსებით: чам-ав (ერგ. чам-асс...), чам-ай, чам-аб (ერგ. чам-алъль...).

кигIан „რამდენი“, „რაოდენ“, „რაზომ“ – ზედსართაული სუფიქსებით: кигIан-ав (ერგ. кигIан-асс). кигIан-ай, кигIан-аб (ერგ. кигIан-алъль).

ზმნა

მეშველი ზმნა. მეშველ ზმნან-უგო-ს აქვს მნიშვნელობები „არის“, „აქვს“, ჰყავს“. იგი ცვალებადია კლასის ნიშნების მიხედვით იმისდა მიხედვით თუ რომელ კლასს განეკუთვნება მასთან სინტაქსურად შეთანხმებული სახელი:

vas ვ-უგო „ბიჭი არის“

яс შ-იგო „გოგო არის“

чу ბ-უგო „ცხენი არის“

լъимал პ-უგო „ბავშვები არიან“

ამ ზმნის საპირისპირო მნიშვნელობისაა ხუნძურში უკლასნიშნო ზმნა გъечი „არ არის“, არ აქვს“, „არ ჰყავს“:

чу გъечი „ცხენი არ არის“

vas გъечი „ბიჭი არ არის“

яс გъечი „გოგო არ არის“

лъимал გъечი ბავშვები არ არიან“

მაგალითები:

Дун Мусá вúго „მე მუსა ვარ“; Дир вац вúго „მე მმა მყავს“; Дун Амýнат იýго „მე ამინათი

ვარ“; დირ چუ ბუგო „მე ცხენი მყავს“; ცუ ბერცინაბ ნუგო „ცხენი ლამაზი არის“; მუსა ხურ ის ვუგო „მუსა ყანაში არის“; დირ კიაგი კვერ ნუგო „მე ორი ხელი მაქვს“; დუნ მაგარულავ ვუგო „მე ხუნძი (მამაკაცი) ვარ“; დუნ მაგარულაი იაგი „მე ხუნძი (ქალი) ვარ“; ჯა ლიკია იაგი „გოგო კარგი არის“; ცუ ლიკია ნუგო „ცხენი კარგი არის“; ვასალგი ჯასალგი ხურავ რუგო „ბიჭები და გოგოები ყანაში არიან“; დიდა ცაპ გალა ნუგო „ჩემი სახელი ალი არის“; დირ კიაგი იაკ „მე ორი და მყავს“.

ბ-უგო („არის“, „აქვს“, „ჰყავს“) ზმნის აწმუნს მიმღეობის ფორმაა **ბ-უგ-ებ**, ცვალებადი კლასნიშნიანი პრეფიქსითა და სუფიქსით, რომელიც გამოიყენება კითხვით წინადადებებში **ბ-უგო** ფორმის ნაცვლად; მაგ., ციაბ ხაბარ შიბ ნუგებ? „ახალი ამბავი რა არის?“ (და არა **ნუგო**).

ანალოგიურად, **ტეციო** („არ არის“, „არ აქვს“, „არ ჰყავს“) ზმნის აწმუნს მიმღეობის ფორმაა **ტეცი-ებ**, ცვალებადი კლასნიშნიანი სუფიქსით, რომელიც ასევე კითხვით წინადადებებში გამოიყენება **ტეციო** ფორმის ნაცვლად.

კლასნიშნიანი და უკლასნიშნო **ზმნები.ხუნძურში** ხუთასამდე ზმნიდან კლასნიშნიანთა რიცხვი ასამდე თუ აღწევს. მაშასადამე, უკლასნიშნო ზმნები რაოდენობით აღემატებიან კლასნიშნიანებს. კლასნიშნიან ზმნათა მეტ ნაწილს კლასის ნიშანი პრეფიქსად მოუდის, მაგ.:

ნაცI **ბ-აცIანა** – მგელი მოვიდა,
ემენ **ვ-აცIანა** – მამა მოვიდა,
გIазу **ბ-ანა** – თოვლი წამოვიდა,
ცIცIადალ **პ-ანა** – წვიმები დაიწყო,
დო-ბ უ კევალი აცI – გამოიყვანე ის ცხენი,
ლъим გალდოლ-ბ **ბ-უგო** – წყალი დუღს,
მუნ ჯани-ვ-ე **ვ-აცIა** – შენ შემოდი და მრ. სხვ.

ხუნძურ ენაში გვხვდება მცირე რაოდენობა ზმნებისა, რომლებშიც კლასის ნიშანი ინფიქსად (შუაში) არის წარმოდგენილი:

გა-**ბ-იზე** – 1) კეთება, 2) დაბადება, გაჩენა
ჯუ-**ბ-აზე** – შერევა, გარევა
კIи-**ბ-იკIизე** – რხევა
გე-**ბ-ეგიზე** – სეირნობა (არაქვეითად)

თIи-б-итIизე – გავრცელება, გაფართოება

თითებულება

гъо-б-огъизе – гаდаბрънгъба, гаდаტройзлъга да мисят.

ამა თუ იმ კლას-ნიშნის ხმარებას ზრდასთან შეკვეთირებული სახელი განსაზღვრავს:

I	Пат ^И матица вас гъа- в -уна	– ф ^А ტ ^И м ^А т ^М а гъ ^У н ^А га ^А х ^И н ^А
II	Пат ^И матица яс гъа- и -уна	– ф ^А ტ ^И м ^А т ^М а г ^О н ^Г га ^А х ^И н ^А
III	Пат ^И матица лъимер гъа- б -уна	– ф ^А ტ ^И м ^А т ^М а ў ^Л и ^М ер гъ ^У н ^А га ^А х ^И н ^А
IV	Пат ^И матица лъимал гъа- р -уна	– ф ^А ტ ^И м ^А т ^М а ў ^Л и ^М ал гъ ^У н ^А га ^А х ^И н ^А

ნაზმნარ სახელებს (მასდარი, მიმღეობა) კლას-ნიშანი ზმნიდან გადაჰყვება და ამ სახელებთან ზმნის ანალოგიური ვითარება გვაქვს. მიმღეობას ისევე, როგორც სრული სახის ზედსართავ სახელის, კლასის ნიშანი ბოლოკიდურადაც ექნება, მაგ:

Эмен в -ецуле- в вас	– мәміліс мәжіебағарі 32 ж.
Әбел й -ецуле- в вас	– мәміліс мәжіебағарі 32 ж.
Оц б -ецуле- в вас	– һаражыл мәжіебағарі 32 ж.
Чуял р -ецуле- в вас	– үзбекін мәжіебағарі 32 ж.

უკლასნიშნო ზმნების რიცხვი ხუნძურში ოთხასამდეა. უკლასნიშნო ზმნებია: ჟალიზ „სწავლა“, „კითხვა“, კვინე „ჭამა“, კვათიზე „დაგვიანება“, კხოთიზე „ჭრა“, ტურიზე „ბანა“, ლეილქიზე „ძვა“, ახლიზე „ყვირილი“, ხხუთიზე „დარჩენა“, კვიჯიზე „დაძინება“, თევე „დატოვება“, ზეპი „დგომა“, „გაჩერება“, ხვევე „მოკვდომა“, შვევე „მოღწევა“, კლვევე „შეძლება“, ლევე „დადება“, კევე „მიცემა“, თეპი „დასხმა“, კკვევე „დაჭერა“, ხქვევე „დაკვლა“, გეკქევე „დალევა“, კეცხევე „მოწყურება“, რეტინე „ჩაცმა“, ხქინე „დაფქვა“, კკინე „დამარცხება“, ხქვავე „წერა“, ზეპი „მოკვლა“, ჟალქავე „ლაპარაკი“, ჟალიზე „გაყინვა“ და მრ. სხვ.

უკლასნიშნო ზმნის შემცველ წინადადებაში, კლასის ნიშნის უქონლობის გამო, მნელია იმის დადგენა, თუ ზმნასთან შეწყობილი სახელი რომელ კლასში დგას. ხანდახან კლასზე მიგვანიშნებს წინადადების კლასნიშნიანი წევრები, მაგ.: დო-ვ ჩ'Іванა რაგъда – ის ომში იქნა მოკლული, უნტარა-ე ჯა (=ე-ას) ნეჟეჟა დივანალდა თезавуна – ავადმყოფი გოგონა ჩვენ დივანზე დავტოვეთ.

პირველ წინადაღებაში I კლასზე მიგვანიშნებს -**в** (დო-**в** „ის“), ხოლო მეორე

წინადადებაში კი – **– შ** (унтара-**შ** „ავადმყოფი“, **შ**-ას „გოგონა“ – II კლ.).

კლასის ამოცნობა უკლასნიშნო ზმნებში. ისეთ წინადადებაში, რომელშიც უკლასნიშნო ზმნა გამოიყენება და არ მოგვეპოვება კლას-ნიშნის შემცველი მეტყველების სხვა ნაწილი, მაშინ სახელის კლასზე აღარაფერი მიგვანიშნებს, მაგ.: 1) დიჟა მეთე თეხე ციალილა – მე ხვალ წიგნს წავიკითხავ; 2) დიჟა მეთე ციაბ გორდე რეთინა – მე ხვალ ახალ კაბას ჩავიცვამ; 3) ჯა ნიჟერ რისულა ჩუნა – გოგონა ჩვენ სოფელში დარჩა; 4) ანლელეთი იც ბარაბ მეხალ კუთა ლიკI ხიალიულა – ექვსი ხარის (გუთანში) შებმის დროს გუთანი კარგად მუშაობს და ა. შ.

ანალოგიურ შემთხვევებში თუ ზმნას გადავიყვანთ აწყო კონკრეტულში, მაშინ კლასის რომელობა იოლად გაირკვევა:

- 1) დიჟა გაბარიათ თეხე ციალულე-ვ ვ-უგო (I კლ.) – მე ახლა წიგნს ვკითხულობ.
- 2) დიჟა ციაბ გორდე რეთიუნე-ბ ბ-უგო (III კლ.) – მე ახალ კაბას ვიცვამ.
- 3) ჯა ნიჟერ რისულა ჩიოლე-ე ე-იგო – გოგონა ჩვენ სოფელში რჩება.

რიცხვის გამოხატვა კლასის ნიშნებით. როგორც ცნობილია, ხუნძურ ენაში კლასი და რიცხვი ერთი და იმავე შემათანხმებელი ნიშნით (-p) გამოიხატება, მაგ.:

კლასი	მხ. რ.	მრ. რ.
I	ვ-უგო – ვარ, ხარ, არის	
II	ე-იგო – ვარ, ხარ, არის	
III	ე-უგო – ვარ, ხარ, არის	{ p-უგო – ვართ, ხართ, არიან

მრავლობით რიცხვში გამოიყენება სამივე კლასისათვის **p-** პრეფიქსიანი საერთო ფორმა, რომელიც სახელის მრავლობითი რიცხვის ფორმასთან შესათანახმებელი საშუალებაა, მაგ.:

Лъим-**ал**-აჩანა – ბავშვები მოვიდნენ, Инссуда ვას-**ალ** **p**-იხულა – მამა ვაჟიშვილებს ხედავს, Лъим-**ал** კინ **p**-უგელ? – ბავშვები როგორ არიან? Митингалда ქალაზე **p**-ახანა სტუდენტ-**ალ** – მიტინგზე ლაპარაკობდნენ სტუდენტები და სხვ.

უკლასნიშნო ზმნათა მრავლობითი რიცხვის გამოხატვის თავისებურებანი. უღვლებისას უკლასნიშნო ზმნები უცვლელია, იცვლებიან მხოლოდ მათთან სინტაქსურად დაკავშირებული სახელები – სუბიექტი, ობიექტები. ამგვარ ზმნებს სათანადო ნაკვთში მოეპოვებათ საზიარო ფორმა სამივე კლასისა და ორივე რიცხვისათვის, მაგ.:

Дир ვაჟ-ალ ვაზალდა ხიალიულა – ჩემი ძმები ქარხანაში მუშაობენ, Дир ვას ვაზალდა

хІалтІула – ჩემი ვაჟი ქარხანაში მუშაობს;

Шамилил яс заводалда хІалтІула – შამილის და ქარხანაში მუშაობს;

Доб машина заводалда хІалтІула – ის მანქანა ქარხანაში მუშაობს და სხვ. მისთ.

ამგვარ წინადადებებში ზმნის კლასურ კუთვნილებაზე შეიძლება ვისაუბროთ მხოლოდ მასთან სინტაქსურად დაკავშირებული სახელის მნიშვნელობიდან ამოსვლით. მართალია, აღწერით ფორმებში შეიძლება მეშველმა ზმნამ მიგვითითოს კლასზე და რიცხვზე, მაგრამ ორგანულ ფორმებში კლასის ნიშანი გამქრალია.

აღწერითად ნაწარმოებ ფორმებში მეშველი ზმნა შესაბამის კლასზე მიგვითითებს, მაგ.: **Лъим-ал** школалде უნელ p-ugo – ბავშვები სკოლაში წავიდნენ, **Турист-ал** კიდა аскло-p რეშტუნ p-ugo – ტურისტები ხიდთან ახლოს გამოვიდნენ და ა. შ.

დროის კატეგორია

ხუნძურში გარჩეულია ზმნის დ ო ე ბ ი: **აწმყო**(ახლანდელი), **ნამყო**(წარსული) და **მყოფადი**(მომავალი). კილოებიდან მირითადია: **თხრობითი**, **ბრძანებითი** და **ნატვრითი**.

მარტივი **აწმყო** (**აწმყო ზოგადი**).მარტივ აწმყოს (ანუ აწმყო ზოგადს) აწარმოებს ფორმანტები: **-у-ლა,-օ-ლა;-у-ნა,-օ-ნა.**

როგორც აქედან ჩანს, აწმყოს დაბოლოებად შეიძლება გვქონდეს: **-ლან -ნა**, თემატურ ხმოვნად კი: **-у- ან -օ-**.

დაბოლოებასთან ერთად თემატური ხმოვანი ბოლოთანხმოვნიან ფუძეს დაერთვის. ბოლოხმოვნიან ფუძესთან გვექნება მხოლოდ დაბოლოება (-ლა) თემატური ხმოვნის გარეშე.

-ლა და **-ნა** დაბოლოებათა მონაცელება აწმყოს საწარმოებელ ფორმანტებში გარკვეულ შეფარდებაშია **-ვე-სა** და **-ჲე-ს** მონაცელეობასთან ინფინიტივში:

ინფინიტივი **-ვე** – აწმყო **-ლა**

ინფინიტივი **-ჲე** – აწმყო **-ნა**

ასევე ითქმის დაბოლოებათა წინამავალი თემატური ხმოვნების შესახებაც (ამ მხრივაც გარკვეული შეფარდებაა):

ინფინიტივი **-ე-** – აწმყო **-y-**

ინფინიტივი **-ე-** – აწმყო **-օ-**

ამრიგად, ფორმანტთა ორივე კომპონენტის მიხედვით ვიღებთ შეფარდებებს:

ა) ინფინიტივი **-ე-ვე** – აწმყო **-y-ლა**:

къотI-и-зе „ქრა“ – къотI-у-ла, бос-и-зе „აღება“, „ყიდვა“ – бос-у-ла, гъаб-и-зе „კეთება“ – гъаб-у-ла, бак-и-зе „დანთება“ – бак-у-ла...

ბ) ინფინიტივი **-e-ze** – აწმუო **-o-la:**

гъекъ-е-зе „დალევა“, „სმა“ – гъекъ-о-ла, къ-е-зе „მიცემა“, „მოცემა“ – къ-о-ла, т-е-зе „დატოვება“ – т-о-ла, лъ-е-зе „დადება“ – лъ-о-ла...

გ) ინფინიტივი **-i-ne** – აწმუო **-y-na:**

букI-и-не „ყოფნა“ – букI-у-на, бачI-и-не „მოსვლა“ – бачI-у-на, и-не „წასვლა“ – у-на, бусс-и-не „დაბრუნება“ – буссу-на, бах-и-не „ასვლა“ – бах-у-на...

დ) ინფინიტივი **-e-ne** – აწმუო **-o-na:**

кІоч-е-не „დავიწყება“ – кІоч-о-на, релълъ-е-не „დამსგავსება“ – релълъ-о-на.

ბოლობოვნიან ფუძესთან ინფინიტივშიცა და აწმუოშიც მხოლოდ დაბოლოება გვექნება. ამ მხრივაც გარკვეული შეფარდებაა:

ე) ინფინიტივი **-ze** – აწმუო **-la:**

квана-зе „ჭამა“ – квана-ла, кІалъа-зе „ლაპარაკი“ – кІалъа-ла, лъа-зе „ცოდნა“ – лъа-ла, къоло-зе „შეკაზმვა (ცხენისა)“ – къоло-ла, пу-зе „{შე}ბერვა“ – пу-ла...

მარტივი აწმუო გამოხატავს მოქმედებას, რომელიც საერთოდ ხდება (აწმუო ზოგადი). ამ მნიშვნელობით მას უპირისპირდება აღწერითი აწმუო, რომელიც მხოლოდ ლაპარაკის მომენტში (ამ წუთას) მიმდინარე მოქმედებას აღნიშნავს (აწმუო კონკრეტული).

მარტივი მყოფადი. მარტივ მყოფადს აწარმოებს ფორმანტები: -и-ла, -е-ла, -и-на, -е-на.

აქ იგივე დაბოლოებებია, რაც – აწმუოში (-ла, -на) და იგივე თემატური ხმოვნები, რაც – ინფინიტივში (-и, -е). მაშასადამე, მყოფადს განასხვავებს აწმუოსაგან მხოლოდ თემატური ხმოვანი, ინფინიტივისაგან – მხოლოდ დაბოლოება.

ამრიგად, დაბოლოებათა მიხედვით, ინფინიტივთან მყოფადი იმავე შეფარდებაშია, რაშიც აწმუო:

ინფინიტივი **-ze** – მყოფადი **-la** (შდრ. აწმ. -la)

ინფინიტივი **-ne** – მყოფადი **-na** (შდრ. აწმ. -na)

თემატური ხმოვნების მიხედვით კი ფარდობა მყოფადისა ინფინიტივთან იგივეობრივია:

ინფინიტივი **-i-** – მყოფადი **-i-(შდრ. აწმ. -y-)**

ინფინიტივი **-e-** – მყოფადი **-e-(შდრ. აწმ. -o-)**

ფორმანტთა ორივე კომპონენტის (თემატური ხმოვნისა და დაბოლოების) მიხედვით კი ვიღებთ შეფარდებებს:

ა) ინფინიტივი -**и-зе** – მყოფადი -**и-ла:**

კიოI-ი-ზე „ჭრა“ – კიოI-ი-ლა, ბის-ი-ზე „აღება“, „ყიდვა“ – ბის-ი-ლა, გაბ-ი-ზე „ვეთება“ – გაბ-ი-ლა, ბაკ-ი-ზე „დანთება“ – ბაკ-ი-ლა, ბიჩ-ი-ზე „გაყიდვა“ – ბიჩ-ი-ლა...

ბ) ინფინიტივი -**е-зе** – მყოფადი -**е-ла:**

გეკъ-ე-ზე „დალევა“, „სმა“ – გეკъ-ე-ლა, კ-ე-ზე „მიცემა“ – კ-ე-ლა, თ-ე-ზე „დატოვება“ – თ-ე-ლა, ლ-ე-ზე „დადება“ – ლ-ე-ლა, ტI-ე-ზე „დასხმა“ – ტI-ე-ლა...

გ) ინფინიტივი -**и-не** – მყოფადი -**и-на:**

букI-ი-не „ყოფნა“ – ბუკI-ი-ნა, ბაჩI-ი-не „მოსვლა“ – ბაჩI-ი-ნა, ი-не „წასვლა“ – ი-ნა, ბუს-ი-не „დაბრუნება“ – ბუს-ი-ნა, ბახ-ი-не „ასვლა“ – ბახ-ი-ნა...

დ) ინფინიტივი -**е-не** – მყოფადი -**е-на:**

კIоч-ე-не „დავიწყება“ – კIоч-ე-ნა, რელტ-ე-не „დამსგავსება“ – რელტ-ე-ნა...

ბოლობოვნიან ფუნქციათან ინფინიტივშიცა და მყოფადშიც მხოლოდ დაბოლოებები გვექნება (თემატური ხმოვნის გარეშე); თემატური ხმოვნის არქონა კი იწვევს განსხვავების მოშლას მყოფადსა და აწმყოს ფორმათა შორის (რაკი ამ ორ ნაკვთს საერთო დაბოლოება აქვს):

ე) ინფინიტივი -**зе** – მყოფადი -**ла:**

კვანა-ზე „ჭამა“ – კვანა-ლა (შდრ. აწმ. კვანა-ლა), კIალъა-ზე „ლაბარაკი“ – კIალъა-ლა (შდრ. აწმ. კIალъა-ლა), ლъა-ზე „ცოდნა“ – ლъა-ლა (შდრ. აწმ. ლъა-ლა) ცIცIა-ზე „წევა“ – ცIცIა-ლა (შდრ. აწმ. ცIცIალა)...

ნამყო ძირითადი. ნამყოს ერთადერთი დაბოლოება აქვს: -**на.** ამ დაბოლოებასთან შეიძლება გვქონდეს თემატური ხმოვანი -**ა-** ან -**ი-**. ამრიგად, ნამყოს სრული ფორმანტებია: -**ა-на**, -**ი-на.** ამათგან ძირითადი ჩანს -**ა-на** (-**ა-** თემატურხმოვნიანი) ფორმანტი.

დაბოლოება -**на** ნამყოს მოუდის მაშინაც, როცა ინფინიტივში -**зе** დაბოლოებაა (აწმყოსა და მყოფადში -**ла**) და იმ შემთხვევაშიც, როცა ინფინიტივში -**не** დაბოლოებაა (აწმყოსა და მყოფადში -**на**); ასევე: თემატური ხმოვანი -**ა-** ნამყოში შეიძლება გვქონდეს მაშინაც, როცა ასეთ მოვნად ინფინიტივში -**и-** არის (აწმყოში -**ი-**, მყოფადში -**и-**) და მაშინაც, როცა -**ე-** არის (აწმყოში -**ი-**, მყოფადში -**ე-**). ამრიგად, ნამყოს წარმოებაში არ არის უკუფენილი ის სხვაობა, რაც ინფინიტი-ვის (აგრეთვე აწმყოს, მყოფადის) წარმოებისას დასტურდება დაბოლოებისა და თემატური ხმოვნის მიხედვით.

შდრ.:

ა) ინფინიტივი -**и-зе** – ნამყო **-а-на:**

კითელ-ი-ზე „ჭრა“ – კითელ-ა-ნა, ბის-ი-ზე „აღება“, „ყიდვა“ – ბის-ა-ნა, ბაკ-ი-ზე „დანიება“ – ბაკ-ა-ნა, კიანცელ-ი-ზე „ხტომა“ – კიანცელ-ა-ნა, ბიჩ-ი-ზე „გაყიდვა“ – ბიჩ-ა-ნა...

ინფინიტივში -**и-ზე** ფორმანტიან ისეთ ზმნებში, რომელთა ფუნქცია ბაგისმიერ თანხმოვანზე თავდება, ნამყოს საწარმოებელი **-а-на** ფორმანტის ადგილი ზოგ ზმნაში შეიძლება დაიჭიროს **-у-на** ფორმანტმა. შეიძლება ვიფიქროთ, რომ ასეთ შემთხვევებში **-у-на** ← **-а-на** წინამავალი ფუნდისეული ბაგისმიერი თანხმოვნის (**მ, ნ**) გავლენით.

თამ-ი-ზე „დაფენა“ – თამ-უ-ნა, ზამ-ი-ზე „ღეჭვა“ – ზამ-უ-ნა, კა-ი-ზე „დაკლება“ – კა-უ-ნა, ხამ-ი-ზე „მოტაცება“ – ხამ-უ-ნა, კაბ-ი-ზე „დარტყმა“ – კაბ-უ-ნა, აბ-ი-ზე „თქმა“ – აბ-უ-ნა, გაბ-ი-ზე „კეთება“ – გაბ-უ-ნა.

ბ) ინფინიტივი -**е-зе** – ნამყო **-а-на:**

გეკე-ე-ზე „სმა“, „დალევა“ – გეკე-ა-ნა, ლელედ-ე-ზე „ცურვა“ – ლელედ-ა-ნა, თ-ე-ზე „დატოვება“ – თ-ა-ნა, ზიქ-ე-ზე „დგომა“ – ზიქ-ა-ნა...

ინფინიტივში -**е-зе** ფორმანტიან ისეთ ზმნებში, რომელთაც ცალთანხმოვნიანი (ან ლაბიალიზებულ კომპლექსიანი) ფუნქცია აქვთ, ნამყოს საწარმოებელ ფორმანტად შეიძლება იყოს **-у-на** (მოსალოდნელი **-а-на** ფორმანტის ნაცვლად):

კე-ე-ზე „მიცემა“ – კე-უ-ნა, ლე-ე-ზე „დადება“ – ლე-უ-ნა, ცე-ე-ზე „ავსება“ – ცე-უ-ნა, თე-ე-ზე „დასხმა“ – თე-უ-ნა, გე-ე-ზე „ზრდა“ – გე-უ-ნა, კე-ე-ზე „დაჭერა“ – კე-უ-ნა (← კე-უ-ნა), ხე-ე-ზე „დაკვლა“ – ხე-უ-ნა (← ხე-უ-ნა)... მაგრამ: თ-ე-ზე „დატოვება“ – თ-ა-ნა, ზიქ-ე-ზე „დგომა“ ზიქ-ა-ნა, კე-ე-ზე „მოხვედრა“ – კე-უ-ნა, ხე-ე-ზე „მოკვდომა“ – ცე-უ-ნა, შე-ე-ზე „მოღწევა“, „მოსვლა“ – შე-უ-ნა, კე-ე-ზე „შეძლება“ – კე-უ-ნა (აქ იმავე პირობებში **-а-на** ფორმანტი გვაქვს).

გ) ინფინიტივი -**и-не** – ნამყო **-а-на:**

букე-ი-ნე „ყოფნა“ – ბუკე-ა-ნა, ბაჩე-ი-ნე „მოსვლა“ – ბაჩე-ა-ნა, ბახ-ი-ნე „ასვლა“ – ბახ-ა-ნა, ი-ნე „წასვლა“ – ა-ნა, ლეგე-ი-ნე „შესვლა“ – ლეგე-ა-ნა...

დ) ინფინიტივი -**е-не** – ნამყო **-а-на:**

კიო-ე-ნე „დავიწყება“ – კიო-ა-ნა, რელელ-ე-ნე „დამსგავსება“ – რელელ-ა-ნა...

ბოლოხმოვნიან ფუნდებს დართული ნამყოს საწარმოებელი ფორმანტი, ისევე, როგორც სხვა ნაკვთებისაც, შეიცავს მხოლოდ დაბოლოებას თემატური ხმოვნის გარეშე:

კვანა-ზე „ჭამა“ – კვანა-ნა, კიალა-ზე „ლაპარაკი“ – კიალა-ნა, ზივა-ზე „მოკვლა“ – ზივა-ნა, ლე-ზე „ცოდნა“ – ლე-უ-ნა..., ხე-ზე (|| ხე-უ-ნა... კილი-ზე „შეკაზმვა“ – კილი-უ-ნა და სხვ).

კილოს კატეგორია

თხრობითი კილო. თხრობითი კილოს ფორმები გამოხატავენ ნამდვილ მოქმედებას დროის გარკვეულ მონაკვეთში.

Дов кагъат **хъвалев вуго** – оს წერილს წერს,

Нежер глачи цере жалго рокъоре **рачIунел рукIана**, гъанже **рачIунел** тъечIo – ჩვენი
ძროხები ადრე თავად მოდიოდნენ შინ, ახლა არ მოდიან,

Шамил радакъго сапаралъ **вахъана** – შამილი დილითვე გაუდგა გზას და ა. შ.

ზემომოყვანილი ხაზგასმული ზმნები ყველა თხრობით კილოშია და, ბუნებრივია,
ყველა წინადადება თხრობითი იქნება.

ბრძანებითი კილო. ბრძანებითი კილო იწარმოება ზმნის ფუძისაგან -a და -e
დაბოლოებების დართვით, მაგ.:

ზმნის თანხმოვნიანი ფუძე	იმპერატივი	ლექსიკური მნიშვნელობა
	-a	
чIчи-	→ чIчи-a!	სდექ!
кIоч-	→ кIоч-a!	დაივიწყე!
къиж-	→ къиж-a!	დაიძინე!
вукI-	→ вукI-a!	იყავო!
лIугъ-	→ лIугъ-a!	შედი!
бачI-	→ бачI-a!	მოდი!
	-e	
гъаб-	→ гъаб-e!	გააკეთე!
бос-	→ бос-e!	აიღე! იყიდე!
цицIал-	→ цIциал-e!	ისწავლე!
хIалтI-	→ хIалтI-e!	იმუშავე!
кIанцI-	→ кIанцI-e!	გადახტი!
бач-	→ бач-e!	მოიყვანე!
къотI-	→ къотI-e!	გაჭერი!
ккв-	→ ккв-e!	დაიჭირე! ...

ზოგ თანხმოვანფუძიან ზმნას ბრძანებითი კილოს ფორმები ორივენაირად
ეწარმოება, მაგ.: რиҷI-a/-e! – გააღე! ბეլъ-a/-e! – მოხარშე! ბახ-a/-e! – წაისვი! ბეგ-a/-e! –
დაწექი! და მისთ.

საილუსტრაციო წინადადებები:

- 1) РичІа нуцІа, гъалбал рачІун ругин! – გააღე კარი, სტუმრები მოვიდნენ!
  - 2) Дуца жакъа гъанги белье, хинкІалги гъаре! – შენ დღეს მოხარშე ხორცი და გააკეთე ხინკალი!
  - 3) Дагъ гаргаде, г'емер х'алтІе! – ცოტა ილაპარაკე, ბევრი აკეთე!
  - 4) Гъанже доб т'ехъ ц'але! – ახლა ის წიგნი წაიკითხე!
  - 5) Вахъа, гъаниве вачІа! – ადექი, აქეთ მოდი!
- ფედებმოვნიან ზმნათა ბრძანებითის ფორმები იწარმოება -**й** (<и<е) ნიშნით:
ზმნის ხმოვნიანი ფუძე	იმპერატივი	ლექსიკური მნიშვნელობა
Ч'іва-	Ч'іва-й!	მოკალ!
квана-	квана-й!	ჭამე!
к'ілъа-	к'ілъа-й!	ილაპარაკე!
хъва-	хъва-й!	დაწერე!
толо-	толо-й!	გაიხადე!
пу-	пу-й!	შეუბერე!...

საილუსტრაციო მაგალითები:

- Ч'івай** дуцца бацІ! – მოკალ შენ მგელი!
Хъвай дуцца кагъат! – დაწერე შენ წერილი!
ВачІа, кванай, нижер бокъарабгІан буго! – მოდი, ჭამე, ეს ქონება საკმარისია (ყველს გვეყოფა)! და მისთ.

ნატვრითი კილო. ნატვრითი კილოს ფორმები იწარმოება ბრძანებითი კილოს ფორმებისაგან – **-ти** სუფიქსის მეშვეობით, მაგ.:

ბრძანებითი კილო	ნატვრითი კილო	ლექსიკური მნიშვნელობა
гъаб-е	гъабе-ги	– დე, გააკეთოს
к'іотІ-е	к'іотІе-ги	– დე, გაჭრას
хв-а	хва-ги	– დე, მოკვდეს
кк-ა	кка-ти	– დე, მოხდეს
хъва-й	хъвай-ти	– დე, დაწეროს
пу-й	пуй-ги	– დე, დაუბეროს...

საილუსტრაციო წინადადებები:

- 1) БитIун კკаги дуе! – დე, ხელი მოგემართოს შენ!
- 2) Жакъаго хваги дун ракIги қвагъун! – დაე, მოვკვდე დღესვე გულის შეტევით („გახეთქით“).

3) Васалги, ваццали ჩIахъаги! – დე, იცოცხლონ (შენმა) შვილებმა და ძმებმა!

ხუნდურ ენაში გვხვდება, აგრეთვე, ნატვრითი ფორმები, რომლებიც იწარმოება ზმნის ფუძისაგან -ძ ბოლოსართის დართვით, ან ბრძანებითი კილოს ფორმისაგან -я(-йა) სუფიქსის საშუალებით. ამ უკანასკნელს ბოლოკიდურად კლასის ნიშანი ემატება, მაგ.:

მაგ.:

ზმნის ფუძე	ნატვრითი	ლექსიკური მნიშვნელობა
------------	----------	-----------------------

вукIа-	вукIа-ძ	– დე, იყოს
бухIа-	бухIа-ძ	– დე, დაეწვას
бохха-	бохха-ძ	– დე, გაიხაროს
тура-	тура-ძ	– დე, გადნეს
къу-	къу-ძ	– დე, მისცეს და სხვ.

საილუსტრაციო წინადადებები:

- 1) Керен борлъад! – დაე, მვერდი აგიძგერდეს!
- 2) Нуж ракъун рукIадал! – გშიოდეთ თქვენ!
- 3) ТалихI къосад! – ბედნიერება აუხდეს!
- 4) ГланкIодул тIанчIаз дур чехъ хъиршад! – ქათმის წიწილებმა ამოგიკორტნონ შენ მუცელი!...

ბრძანებითი	ნატვრით-დალოცვითი	ლექსიკური მნიშვნელობა
хва-й!	хвай (=хвай-ай)	(შენ) მომიკვდი
тур-а!	тураяв (=тура-йа-в)	(შენ) მოიხარო
къотI-е	къотIеяб (=къотIе-йа-б)	(შენ) გაჭრა

ამ კილოს უარყოფითი ფორმები იწარმოება სათანადო ზმნის უარყოფითი ფორმისაგან, მაგ.: батуге – ვერ პოულობს, შდრ. ბათუგე-ти – დაე, ვერ იპოვოს! ბიხъугე – ვერ ხედავს, შდრ. ბიხъугე-ти! – დაე, არ ენახოს! და მრ. სხვ.

საილუსტრაციო მაგალითები:

- 1) Ножода пири речіңаял! – дәбәо әзгәреү тәжірбе!
  - 2) Мун аллагъасс воххун таяв! – Әңб ғағақаңа әмбөртмә!
  - 3) Дов рокъев вукілдайв! – Әңж, сабакшы оуылс іб!

კითხვითი კილო. კითხვითი კილოს დადებითი ფორმები იქარმოება ზმნის შესაბამისი დროის ფორმებისაგან -(ე)შ, -дай სუფიქსების სამუალებით, ხოლო უარყოფითი ფორმები – უარყოფითი ფორმებისაგან, მაგ:

დადებითი ფორმები

აწმუო		კითხვითი კილო	ლექსიკური მნიშვნელობა
буго	– არის	буг-ищ?	– არის? (ძვ. ქართ. არს-ა?)
босула	– იღებს	босул-ищ?	– იღებს?
къола	– აძლევს	къол-ищ?	– აძლევს?
хъвала	– წერს	хъвал-ищ?	– წერს?

ნამდო

ана	– წავიდა	ан-ищ?	– წავიდა?
куна	– მისცა	кун-ищ?	– მისცა?
льуна	– დამთავრდა	яъун-ищ?	– დამთავრდა? და ა. შ.

ජාර්යුවනුයිත තුළරුම්බි

ціалуларо	– ар զօտեցլոծներ	ціалулар-ищ?	– ар զօտեցլոծներ?
хъвачло	– ар დაწერა	хъвачл-ищ?	– ар დაწერა?
ціаличло	– ар წაიკօթեա	ціаличл-ищ?	– ар წაიკօթեа?

-дай სუფიქსით ნაწარმოები ფორმები ერთგვარი დაეჭვების შინაარსს შეიცვენ, მაგ.:
Дуцца гъаб тIехь **Цалана-дай**? – შენ ეს წიგნი წაიკითხე კო? Дос жиндирго тушманасул квер
босила-дай? – ის თავის მტერს ხელს ჩამოართმევს კო? ...Гарбидა კ'вал базე вачIинаро-дай?
– (ნუთუ) არ მოხვალ ჩემთან ჩასახუტებლად? და ა. შ.

ასპექტის კატეგორია

ხუნდურ ზმნაში განირჩევა განგრძობითი (დიურატიული) ასპექტი, რომელიც იწარმოება ზმნის მარტივი ფუძისაგან -**ар**, -**д**, -**дар**, -**ар-д**, -**анхъ**, -**ан[хъ]-д**, -**ол-д** სუფიქსების დართვით. საილუსტრაციო მასალა:

არაგანგრძობითი

განგრძობითი

-ар:	лъил-и-зе	- Ծ	→	лъил-ар-из-е
	бецц-и-зе	- Ծ	→	бецц-ар-и-зе
	къотI-и-зе	- Ծ	→	къотI-ар-и-зе...
-д:	axI-и-зе	- ყ	→	axI-д-е-зе
	гъакIа-зе	- ყ	→	гъакI-д-и-зе
	къур-и-зе	- ყ	→	къур-д-и-зе
-д-ар:	хъва-зе	- Ծ	→	хъва-д-ар-и-зе
	гъес-и-зе	- ყ	→	гъес-д-ар-и-зе
	пу(й)-зе	- ყ	→	пу-д-ар-и-зе
-ар-д:	речIчI-и-зе	- Ծ	→	речIчI-ар-д-и-зе
	гъес-и-зе	- ყ	→	гъес-ар-д-и-зе
-анхъ:	борт-и-зе	- Ծ	→	борт-анхъ-и-зе
	бильлъ-и-не	- Ծ	→	бильлъ-анхъ-и-зе
	вельлъ-и-зе	- ყ	→	вельлъ-анхъ-и-зе
		Բ		
	бекер-и-зе	- Ծ	→	бекер-ахъ-д-и-зе
	гIедег-и-зе	- Ծ	→	гIедег-ахъ-д-и-зе
	гебег-и-зе	- ყ	→	гебег-ахъ-д-и-зе
-ол-д:	цIехх-е-зе	- ყ	→	цIехх-ол-д-и-зе
	гъекъ-е-зе	- Ծ	→	гъекъ-ол-д-и-зе

ხუნდური ზმნა განარჩევს არა მარტო ასპექტის დაპირისპირებას **მომენტობრივი** – **განგრძობითი** ფორმების მიხედვით, არამედ **სრული** – **უსრული** ოპოზიციის მიხედვითაც, რაც აღწერით ფორმათა საშუალებით გამოიხატება. კერძოდ, **სრული** ასპექტის გამომხატველი ნამყოს აბსოლუტივიანი აღწერითი ფორმები **უპირისპირდებიან**

დაუსრულებელი მოქმედების გამომხატველ აწმყოს მიმღეობიან აღწერით ფორმებს, მაგ.:

ნამყო უსრული	ნამყო სრული	
ვ-აჩIунე-ვ ვ-უქIана – მოდიოდა	ვ-აჩIუნ ვ-უქIана	– მოსული იყო
ბ-осуле-ბ ბ-უქIана – ყიდულობდა	ბ-ისუნ ბ-უქIана	– ნაყიდი ჰქონდა
კითIule-ბ ბ-უქIана – ჭრიდა	კითIუნ ბ-უქIана	– გაჭრილი ჰქონდა
აწმყო კონკრეტული	აწმყო შედეგობითი	
ბ-აჩIунე-ბ ბ-უგო – მოდის	ბ-აჩIუნ ბ-უგო	– მოსული არის
კიოლე-ბ ბ-უგო – აძლევს	კიუნ ბ-უგო	– მიცემული აქვს
კითIule-ბ ბ-უგო – ჭრის	კითIუნ ბ-უგო	– გაჭრილი აქვს

ზემოდამოწმებული წყვილეულები ერთმანეთისაგან სტატიკურობა-დინამიკურობითაც განსხვავდებიან: უსრული ფორმები დინამიკურია, ხოლო სრული ასპექტის გამომხატველი ფორმები კი – სტატიკური.

კაუზატივი

1. კაუზატივის წარმოება და ფუნქციონირება. კაუზატიური ფორმები იწარმოება ამოსავალი გვა-ბ-ი-ვე („კეთება“) ზმნის ინფინიტივისაგან, ინფიქსად კლასნიშნიანი ზმნის დართვით, რომელიც ერთი წყების ზმნებში ერწყმის საბაზისო ზმნას და კარგავს თავიდურ თანხმოვანს, მაგ.:

დამოუკიდებული ზმნები	კაუზატივი	ლექსიკური მნიშვნელობა
Хъваз(е) – წერა +(гъ)абизе – კეთება	→хъвазабизе	– დაწერინება
Ціализ(е) – კითხვა + (гъ)абизе	→циализабизе	– წაკითხვინება
Бихъиз(е) – ყურება + (гъ)абизе	→бихъизабизе	– ჩვენება, ყურებინება
Гъекъез(е) – შესმა + (гъ)абизе	→гъекъезабизе	– შესმევა
Лъяз(е) – ცოდნა, ცნობა + (гъ)авизе	→лъязавизе	– ცოდნინება, ცნობინება
Гъабиз(е) – კეთება + (гъ)абизе	→гъабизабизе	– კეთებინება და სხვ.

ამგვარი ორგანული წარმოება არ არის ბოლომდე გატარებული, რადგანაც მათ პარალელურად ფუნქციონირებენ აღწერითი ფორმებიც, მაგ.: გъекъезე გъавизე – დალევინება, ხъвазე გъабизე – დაწერინება და მისთ.

კაუზატიური ზმნები აქტიური ბუნებისაა და ყოველთვის გარდამავალია, რადგანაც კაუზატივის საწარმოებელი სუფიქსის დართვა ობიექტის (resp. ობიექტების) გაჩენას იწვევს და ნომინატიურ კონსტრუქციას ერგატიულ კონსტრუქციად გადააქცევს. საილუსტრაციო მაგალითები:

1. გარდაუვალი ზმნა გარდამავალი ხდება:

1:

ა)	Вас ворчана	– ვაჟმა გაიღვიძა
ბ)	Эбелалъль вас ворчизавуна	– დედამ ვაჟი გააღვიძა

2:

ა)	Эбел йоххана	– დედას გაუხარდა
ბ)	Нежеца Эбел йоххизавуна	– ჩვენ დედა გავახარეთ...

2. გარდამავალი ზმნა აწარმოებს სტაბილურ კონსტრუქციას, რომელშიც ზმნის ორაზროვნობა (ლაბილური შინაარსი) აღარ იგრძნობა, მაგ.:

1:

ა)	Исстакан бекана	– ჭიქა გატყდა.
ბ)	Ваццасс исстакан бекана	– ძმამ ჭიქა გატეხა.
გ)	Дицца ваццасда исстакан бекизабуна	– მე ძმას ჭიქა გავატეხინე.

2:

ა)	Цул къотула	– შეშა იჭრება.
ბ)	Инссуцца цул къотула	– მამა შეშას ჭრის.
გ)	Инссуцца цул васассда къотлизабула	– მამა შეშას ვაჟიშვილს აჭრევინებს.

3:

ა)	Лъльим гъекъана	– წყალი შეისვა.
ბ)	Досс лълим гъекъана	– მე წყალი შევსვი.
გ)	Дицца доссда гъекъизабуна лълим	– მე მას შევასმევინე წყალი.

აღსანიშნავია, რომ კლასნიშნიანი ზმნების კაუზატიურ ფორმებში რეალური ობიექტის კლასი და რიცხვი ორმაგად (როგორც ძირითად ზმნაში, ისე მეშველზმნაში) აღინიშნება, მაგ.:

მხოლობითი რიცხვი

- 1) დოს чу б-осана – მან ცხენი იყიდა.
- 2) დოს დიდა чу б-осизა-б-уна || б-осизე გა-б-уна – მან მე ცხენი მაყიდვინა.

მრავლობითი რიცხვი

- 1) დოს чу-й-ალ p-осана – მან ცხენები იყიდა.
- 2) დოს დიდა чу-й-ალ p-осизა-p-уна || p-осизე გა-p-уна – მან მე ცხენები მაყიდვინა.

გარდაუვალ ნასახელარ ზმნათაგან კაუზაციის გზით გარდამავალ ზმნათა წარმოება
მეტად პროდუქტიულია, მაგ:

სახელი	ნასახელარი	კაუზატივი	ლექსიკური
	ზმნა		მნიშვნელობა
ცი	– ერთი	→ ცი-ლ-ანა	– გაერთიანდა → ცილъизабуна
კ्यოკъаб	– მოკლე	→ კ्यოკъ-ლ-ანა	– დამოკლდა →
чIaxIаяб	– მსხვილი	→ чIaxIa-ლ-ანა	– კ्यოკълизабуна დაამოკლა
			→
		დამსხვილდა	დაამსხვილა
			чIaxIалъизабуна

კაუზატიური ზმნების უღვლილება. დრო-კილოთა მიხედვით იცვლება მხოლოდ
მეშველზმნის ფუნქციით გამოყენებული განაკვეთი („კეთება“) და ტანი („იძულება“),
ძირითადი ზმნა კი უცვლელია, მაგ.:

батизე – პოვნა

батизабизე || батизე განაკვეთი – პოვნინება

აწმუო

კლ.	მხ. რ.	მრ. რ.
I	ვ-ათისაბულა	
II	ი-ათისაბულა	
III	ბ-ათისაბულა	რ-ათისაბულა

ნამუო

კლ.	მხ. რ.	მრ. რ.
I	ვ-აтизабуна	
II	ი-აтизабуна	
III	ბ-აтизабуна	

} p-აтизабуна

მყოფადი

კლ.	მხ. რ.	მრ. რ.
I	ვ-აтизабила	
II	ი-აтизабила	
III	ბ-აтизабила	

} p-აтизабила

толозе – გახდა

толозабизე		толозе გაბიზე	– გახდევინება
толозабула		толозе გაბულა	– ახდევინებს (ტანსაცმელს)
толозабуна		толозе გაბуна	– გაახდევინა
толозабила		толозе გაბила	– გაახდევინებს და სხვ.

სინტაქსი

წინადადების მთავარი წევრები. გარდამავლობა-გარდაუვალობისა და ზმნათა ლექსიკური მნიშვნელობების მიხედვით ხუნძურში გამოყოფენ მარტივი წინადადების ოთხ ტიპს.

I ტიპი – ქვემდებარე გაფორმებულია სახელობითი ბრუნვით, როცა გარდაუვალი ზმნითაა შემასმენელი გამოხატული:

Эмен рокъове вачана

„мама სახლში მოვიდა“

Аминат хъвадарилей йиго

„амината წერს“

II ტიპი – ქვემდებარე გაფორმებულია ერგატიული ბრუნვით, როცა გარდამავალი ზმნითაა წარმოდგენილი შემასმენელი:

Инссуцца хур бекъана

„мама м уна монна“

Аминатицца тIехъ босана

„амината ма წиген оюидა“

III ტიპი – ქვემდებარე გაფორმებულია ნათესაობითი ბრუნვით, როცა შემასმენელი გამოხატულია გარდაუვალი ზმნით (მეშველი ზმნით):

Инссул вас вуго

„мама с ვаџиშვილი ჰყავს“ (ზედმიწ. „мамис ვაჯიშვილი არის“)

Аминатил яс йиго

„аминатаს ქალიშვილი ჰყავს“ (ზედმიწ. „аминатаს ქალიშვილი არის“).

IV ტიპი – ქვემდებარე გაფორმებულია მიცემითი ბრუნვით, როცა შემასმენელია გამოხატულია გრძნობა-აღქმის ზმნებით:

Инссуе вас вокъула

„მამას ვაჟიშვილი უყვარს“

Аминатие яс ёкъула (йокъула)

„ამინათს ქალიშვილი უყვარს“

V ტიპი – ქვემდებარე გაფორმებულია ადგილობითი (ლოკატიური) ბრუნვით, როცა შემასმენელი წარმოდგენილია გარდაუვალი ზმნით:

Инссуда вас вихъула

„მამა ვაჟიშვილს ხედავს“ (ზედმიწ. „მამაზე ვაჟიშვილი ჩანს“)

Аминатида кинабго бичІчана

„ამინათმა ყველაფერი გაიგო“ (ზედმიწ. „ამინათზე ყველაფერი ცნობილია“).

მაშასადამე, ხუნძურ ენაში შემასმენელია წარმოდგენილია ორი ტიპის – გარდამავალი და გარდაუვალი – ზმნების სახით.

ასევე ქვემდებარისა და შემასმენლის დამოკიდებულება გარდამავლობის ტიპის წინადადებაში გამოხატულია ქვემდებარის არსებობით ერგატიული, მიცემითი ან ადგილობითი (I სერიის) მბრუნვათა ფორმებით, ხოლო ობიექტის (პირდაპირი დამატების) არსებობა წინადადებაში სახელობითი ბრუნვის ფორმათა წარმოდგენილი (კლასისა და რიცხვის მიხედვით შეთანხმების გათვალისწინებით).

მაგალითები:

Палицца چу бекеризე ბიჩчана – „ალიმ ცხენი სარბენად გაუშვა“ (გარდამავალი ბიჩчана „გაუშვა“ ზმნის კლასი და რიცხვი უთანხმდება კლასსა და რიცხვში ობიექტს چუ „ცხენი“); Инсуе вас вокъула – მამას ვაჟიშვილი უყვარს“.

გარდაუვალი ტიპის წინადადებაში კი ქვემდებარისა და შემასმენლის დამოკიდებულება გამოიხატება ქვემდებარის არსებობით სახელობით ბრუნვაში და შემასმენელთან კლასსა და რიცხვში შეთანხმებით.

მაგალითები:

Эмен рокъове вачана – „მამა სახლში მოვიდა“ (გარდაუვალი вачана „მოვიდა“ ზმნის კლასი და რიცხვი შეთანხმებულია ქვემდებარის – ემენ „მამა“ – კლასსა და რიცხვთან); Аминат ჟალдолე მიგ – „ამინათი სწავლობს“.

გარდამავალი ზმნით გადმოცემულ შემასმენელთან წინადადების მთავარი წევრის ფუნქციით შეიძლება წარმოდგენილი იყოს ობიექტიც (პირდაპირი დამატებაც). ის ყოველთვის სახელობით ბრუნვაშია და უთანხმდება ზმნა-შემასმენელს კლასსა და რიცხვში.

მაგალითები:

Аминатие ვას ვოკულა – „ამინათს ვაჟიშვილი უყვარს“; Инссуცა ხურ ბეკანა – „მამამ ყანა მოხნა“ (ამ წინადადებებში სახელები – ვას „ვაჟიშვილი“ და ხურ „ყანა“ – უთანხმდებიან კლასსა და რიცხვში ზმნა-შემასმენლებს – ვოკულა „უყვარს“ და ბეკანა „მოხნა“).

წინადადების მეორეხარისხოვანი წევრები. ხუნძურში ირიბ დამატებას არ მოეპოვება თავისი ნიშანი. ირიბი დამატება წინადადებაში გადმოიცხემა სხვადასხვა ბრუნვის ფორმით, მათ შორის ერგატივითაც.

მაგალითები:

Инсуცა გიოშტიოცა გევეტ კეთანა – „მამამ ნაჯახით ხე მოჭრა“ (გიოშტიოცა „ნაჯახით“ – ირიბი დამატება ერგატიულ ბრუნვაშია);

Эбелалъль ვასაცე ტეხე ბისანა – „დედამ ვაჟიშვილს წიგნი უყიდა“ (ვასაცე – ირიბი დამატება მიცემით ბრუნვაში); Ниж კინალго Расулихъ რალგъана – „ჩვენ ყველამ რასულს შევხედეთ“ (Расулихъ „რასულს“ – II სერიის ადგილობით ბრუნვაშია).

ხუნძურში განსაზღვრება ჩვეულებრივ უსწრებს განსაზღვრების ობიექტს წინადადებაში. ამასთანავე ზედსართავი სახელები და მიმღეობები, რომლებიც განსაზღვრების სახითაა წინადადებაში წარმოდგენილი, უთანხმდებიან განსაზღვრების ობიექტს (განსასაზღვრ სიტყვას) კლასსა და რიცხვში.

მაგალითები:

Аминатил берцинай მას(ჯ) მიგ – „ამინათს ლამაზი ქალიშვილი ჰყავს“ (ზედმიწ „ამინათის ლამაზი ქალიშვილი არის“); Аминатил берицинал ლъимალ რუგი – „ამინათს

ლამაზი ბავშვები ჰყავს“ (ზედმიწ. „ამინათის ლამაზები ბავშვები არიან“).

ხუნძურ ენაში ასევე გაირჩევა ვითარების, ადგილის, დროის და სხვა სახის გარემოებები.

წინადადებაში ვითარების გარემოება გამოხატულია ზმნიზედური ფორმით.

მაგალითები:

Мун жакъа хехго вачIана – „შენ დღეს ადრე მოხვედი“ (хехго – ადრე; სწრაფად; ჩქარა“);

Гъаб xIалтIи лъикI გъабун буго – „ეს სამუშაო კარგად არის გაკეთებული“ (лъикI – „კარგად“).

ვითარების გარემოების ფორმები უპასუხებენ კითხვებს: კინ? „როგორ?“ და შინ კუცალდა (къагIидайалда)? – „რანაირად?“, „როგორ ვითარებაში?“

ადგილის გარემოება წარმოდგენილია ადგილობითი ბრუნვის ფორმით, რომელიც სივრცობრივ მიმართებას გამოხატავს.

მაგალითები:

Цалдохъаби школалде ана – „მოსწავლეები სკოლაში წავიდნენ“ (школалде „სკოლაში, სკოლისკენ“ – I სერიის ადგილობითი ბრუნვის ფორმა); Росулъ нижер кIудияб руқъ буго – „აულში ჩვენ დიდი სახლი გვაქვს“ (ზედმიწ. „აულში ჩვენი დიდი სახლი არის“). ამ წინადადებაში Росулъ („აულში“) ასევე ადგილობით ბრუნვაშია.

ადგილის გარემოებას დაესმის კითხვები: კინ? – „სად?“, კისა? – „საიდან?“ და კინ? – „საით, საითკენ?“

დროის გარემოება ხუნძურში ჩვეულებრივ გადმოიცემა დროის ზმნიზედური ფორმებით.

მაგალითები:

ТIубараb къоялъ цIад балеб букиана – „მთელი დღე წვიმა მოდიოდა“ (тIубараb къоялъ – „მთელი დღე“ – დროის გარემოება);

МоцIицца xIалтIана ნიж კოхозალდა – „(მთელი) თვე ვმუშაოდით ჩვენ კოლმეურნეობაში“.

დროის გარემოებას დაესმის კითხვები:

кида? – „ରୂପୋଇଁ?“, кигିଅନ ମେହାଳ୍ – ରୂ ଦୂରୋଇଁ?...

მოიპოვება აგრეთვე ნაზმნარი სახელებისაგან ნაწარმოები სხვადასხვა გარემოების აღმნიშვნელი სპეციალური ფორმები, რომელთა შემცველ წინადადებებს რთულ დაქვემდებარებულ წინადადებათა მნიშვნელობაც შეიძლება ჰქონდეს:

ხუნძურისათვის უჩვეულოა კავშირებით აგებული – ერთზე მეტი წინადადების შემცველი რთული დაქვემდებარებული წინადადება. შესაბამისი მნიშვნელობა (აზრი) მარტივი წინადადებით გადმოიცემა. ასეთი მარტივი წინადადება ხუნძური ენისა ხშირად უდრის იმ მარტივ წინადადებას, რომელსაც ვიღებთ სათანადო ენებში ამა თუ იმ ტიპის რთული დაქვემდებარებული წინადადების მარტივად გადაკეთების შემთხვევაში (შდრ., მაგალ., ქართ. კაცი, რომელიც მოვიდა, ჩემი მეგობარი არის – მოსული კაცი ჩემი მეგობარი არის...). ერთი და იმავე აზრის სინტაქსურად გამოხატვის ამ ორი სხვადასხვა შესაძლებლობიდან (მარტივი ან რთული წინადადების საშუალებით) ხუნძურს მოეპოვება გამოხატვის ერთადერთი შესაძლებლობა (მარტივი წინადადების საშუალებით): **ვაჩIарავ** უკავშირდები და უკავშირდები არის“ (= „კაცი, რომელიც მოვიდა, ჩემი მეგობარი არის“).

ასეთ მარტივ წინადადებაში ბუნებრივად მონაწილეობს მიმღეობის, აბსოლუტივის, მასდარის და სხვ. ფორმები, რომლებიც თავისი შინაარსით ეტოლება დამოკიდებული წინადადების ზმნას მასთან ხმარებულ მაქვემდებარებელ კავშირთან ერთად („რომელიც {მოვიდა}“... „ვინც [ან რაც] {მოვიდა}“... „როცა {მოვიდა}... „მას შემდეგ, რაც {მოვიდა}“... და ა.შ.).

Инссуцца гъабураб васассги гъабуна „мამის миер გაკეთებული ვაჟიშვილმაც გააკეთა“ (= „მამამ რაც გააკეთა, [ის] ვაჟიშვილმაც გააკეთა“)... Вехь вокъарasse гъойги бокъулеб „მწყემსის მოყვარულს ძაღლიც უყვარს“ (= „მწყემსი ვისაც უყვარს, [მას] ძაღლიც უყვარს“)... Риъида борохъ бихъарав хасало გარщикъаги хІинкъулем „ზაფხულში გველის მნახველს ზამთარში თოვისაც ეშინია“ (= „ზაფხულში გველი ვინც ნახა, [მას] ზამთარში თოვისაც ეშინია“)... Хіалтіи лъугІизабун вачланა дов „საქმე გაათავა რა, მოვიდა ის“ (= „საქმე როცა გაათავა, [მაშინ] მოვიდა ის“)... Рокъове вачIун квижизе вегана дов „სახლში მოვიდა რა, დასაძინებლად დაწვა ის“ (= „სახლში როცა მოვიდა, [მაშინ] დასაძინებლად დაწვა ის“)... Дов гъанив вукIин лъала дида „მისი აქ ყოფნა ვიცი მე“ (= მე ვიცი, რომ ის აქ არის“)... Дов

гъанив вукIаравлъи лъаларо дида „миси аյ ნამყოფомба ар зици мј“ (= „мј ар зици, რომ ис оюн аյ“)...

Мониპოვеъба агруетвე ნაზмнаრი სახელებისაგან ნაწარმოები სხვаდასხვა გარემოების аღმნიშვნელი სპეციალური ფორმები, რომელთა შემცველ წინადადებებს რთულ დაქვემდებარებულ წინადადებათა მნიშვნელობაც შეიძლება ჰქონდეს.

Магранам ყველა ასეთი წინადადება სინტაქსურად (სტრუქტურული ანალიზის თვალსაზრისით) მარტივი წინადადებებია, თუმცა მნიშვნელობით (სტილისტიკური ანალიზის თვალსაზრისით) ისინი სათანადო ენათა რთულ დაქვემდებარებულ წინადადებებსაც ეტოლებიან.